

NA POUTI ZA ÚSPĚCHEM

KNIHA HRY O ŽIVOT
PRO MLADÉ MUŽE.
NAPSAL
SIR ROBERT BADEN-POWELL.

Vzpomínky na vánoce 1932

Handovi

Frant. Beránek

Lat

NA POUTI ZA ÚSPĚCHEM.

VÝKLAD K TITULNÍMU OBRAZU.

Obraz vaší cesty k úspěchu ukazuje několik nebezpečných úskalí, na něž jest vám býti připravenu.

Rýsují se na obzoru temně, nezapomeňte však, že místo na slunci, pro něž jste určeni, leží za nimi a že tedy, obeplujete-li je, najdete i jejich světlou stránku.

Naleznete ji jen tehdy, nedáte-li se k nim proudem unášeti, ale budete-li svůj člun řídit moudře sami.

Tak dospějete ke dvěma příjemným věcem.

První je světlá stránka i nejtemnějšího úskalí; a druhá je odměna za to, že jste činně spolupracovali na svém úspěchu, místo abyste se dali trpně hnáti v zkázu. Získáte »charakter«, obeplujete-li každé úskalí a na konci dojdete k metě života svého, ku štěstí.

Zříte onu hvězdu vysoko na obloze? Řiďte svou lodici k ní! Zvolte hvězdu za svého vůdce! Jinými slovy: »Zaměřte vysoko!«

SÁM ŘÍD SVŮJ ČLUN!

Tímto vyobrazením podán je obsah knihy.

SKAUTSKÁ KNIHOVNA

POŘÁDÁ ALOIS RŮŽIČKA

SVAZEK 8.

NA POUTI ZA ÚSPĚCHEM

1924

VYDÁNO PÉČÍ TISKOVÉHO ODBORU
HLAVNÍHO STANU SVAZU SKAUTŮ RČS.
V PRAZE

SIR ROBERT BADEN-POWELL

NA POUTI ZA ÚSPĚCHEM

KNIHA HRY O ŽIVOT PRO MLADÉ MUŽE

S 60 ILUSTRACEMI KRESLENÝMI AUTOREM

PŘELOŽIL
JAN NOVÁK

1924

NÁKLADEM SVAZU SKAUTŮ RČS. V PRAZE

AUTORISOVANÉ VYDÁNÍ

OBSAH.

	STRÁNKA
ÚVOD:	
JAK DOSPĚTI K ŠTĚSTÍ, AŽ BOHAT ČI CHUD	11
ÚSKALÍ:	
I. KONĚ	31
II. VÍNO	69
III. ŽENY	109
IV. KUKAČKY	145
V. NEVĚRA	189
PŘEHLED	221
ROVERSTVÍ	223

ÚVOD.

JAK DOSPĚTI K ŠTĚSTÍ, AŽ BOHAT ČI CHUD.

ÚVOD.

Zde naleznete nárys toho, o čem pojednává kniha a co se míní slovem »Úspěch«.

JAK DOSPĚTI K ŠTĚSTÍ, AŽ BOHAT ČI CHUD.

Plavba člunem podobá se životní pouti.

Zkušený je povinen podati řídící pokyny.

Jediný pravý Úspěch je Štěstí.

Dva stupně ku Štěstí jsou: pojmáti život jako hru a nešetřiti Láskou.

Birmané jsou příkladem šťastného lidu.

Štěstí není ani pouhá rozkoš, ani výsledek bohatství.

Je to spíše výsledek činné práce než trpného požívání rozkoše.

Úspěch váš záleží ve vašem osobním úsilí na cestě životem.

A na umění vyhnouti se jistým nebezpečným úskalím.

Sebevýchova, jako pokračování toho, čemu jste se naučili ve školách, je nezbytna.

Jděte kupředu s důvěrou!

Řiďte sami svůj člun!

CO JINÍ PRAVÍ O TOMTO PŘEDMĚTĚ.

PÍSEŇ.

KTERÉ KNIHY ČÍSTI.

JAK DOSPĚTI K ŠTĚSTÍ, AŽ BOHAT ČI CHUD.

Tento úvod vysvětluje předmět knihy.

CESTA ŽIVOTA.

Byl jsem jednou zachvácen prudkým větrem, když jsem se v canoe z březové kůry plavil přes jezero v Horní Kanadě. Byla to velmi rozčilující zkušenost, když víchr nepřestával, ale stála za to.

Cestovali jsme po řekách a proudech, někdy tišinou, někdy bystřinami, stále však ustavičně se měnící nádhrou lesní scenerie.

Byl to nový poznatek, když jsme se vybrali z bystrých proudů do široké dálavy jezera a, vypluvše v záři sluneční, ocitli se pojednou pod tmějící se oblohou, uchvázeni vichřicí a zmítání vlnami.

Malé, křehké canoe, které jsme pokládali pouze za dopravní prostředek pro cestu na řece, stalo se nyní jedinou naší nadějí života. Kdyby bylo zahnáno do jezera, nebo kdyby bylo narazilo na pahýl větve (a bylo jich tu plno kolem nás), byli jsme ztraceni.

Naše vesla, místo aby byla pouhým nástrojem k řízení, stala se jediným prostředkem, abychom zmohli útoky vln a udrželi se v pohybu. Vše záviselo na zacházení s tímto jediným náradím.

»Při čtyřech hodinách jízdy otevřenou zátokou potkáte na tisíce vln, z nichž ani dvě nejsou stejné a každá z nich může vás zalít velmi snadno, nevyhnete-li se jí správně,« píše Stewart E. White ve své roz-

košné knize *Les*, a přistupuje, aby vám přesně pověděl, jak se vůči nim zachovati.

»S vlnami v boku musíte veslovati v závětrří. Když canoe vrcholí na vlně, dovolíte jejímu hřebeni setřásti přídu, ale v tom okamžiku, kdy sjíždíte po svahu, musíte stočiti veslo ostře, abyste získali znovu směr své cesty.

Snahu nachýlení lodi tímto stočením musíte vyrovnati souhlasným stočením svého těla v opačném směru. V prohlubni možno dvěma, třemi rázy zajistiti si malý postup. Dvojí stočení na hřebeni vlny musí se státi velmi rozvážně, jinak si navezete vody po celé délce člunu.

S vlnami napříč veslujte přímo vpřed. Vyrovnání dosáhnete úplně vahou těla. Jest třeba zabrániti překocení člunu, kdy přiklání se k úhlu vlny, tím, že se opřete o druhou stranu.

Okamžik plný nebezpečí je ovšem ve chvíli, kdy hřeben vlny klouže pod člunem. V čas, kdy pohroma míjí, pohružte lopatu vesla do hloubky, aby se člun nepřekotil a nahněte řádně do závětrří, vystavující stranu a polovinu dna člunu nárazu vlny.

Zdolávání vln musí býti ovšem stálé. Jakmile zaváháte při druhé, jde přes vás.«

Roztomilá práce!

Autor radí postupně v podobných podrobnostech, přicházejí-li vlny přímo zpředu nebo za lodí.

V každém případě vše závisí na vaší soustředěné pozornosti, odvaze a součinnosti. Nejnepatrnější slabost a zahynete. Zápas však skytá i odškodnění. »Pravděpodobně nic nemůže mocněji probuditi každické vlákno vašeho fysického, intelektuelního a nervového bytí. Jste naplnění vzrušením. Každý sval, tuho napiat, odpovídá bezprostředně a přesně nejjemnějšímu pokynu. Celí se chvějete tlumenou energií. Vaše mysl, sotva zanechala za sebou problém jedné vlny rozluštěný, ihned se vrhá s naléhavou dychtivostí k následujícímu. Je to jistý druh opojení. Zosobňujete

každou vlnu; zabýváte se jí jako osobním protivníkem; jásáte, když, bita a lámána, odšumí do závětrří. »Jdi, chlapíku,« výskáte. »Ach, ty bys chtěl, chtěl bys — myslíš, že smíš?« A v hukotu a šumu větru i vody choulíte se jako boxer v obraně, odrážejíce údery, hotovi však při nejnepatrnějším odkrytí uštedřiti ránu nebo dvě veslem. Jste příliš pilně zaměstnání přemáháním vln, než abyste mohli uvažovati o postupu svého pokroku. Skutečnost, že dospíváte zvolna ke své metě,

RAŽ SI SVOU CESTU HLAVOU, SRDCEM I SVALY!

stane se vám zjevnou teprve několik set yardů před ní. Tu však nesmíte povoliti ve svém úsilí; vlny, jež setkáváte v poslední stovce yardů, jsou právě tak nebezpečny jako ty, které jste zdolávali mnoho mil od pobřeží.«

Ano — a právě takové je to v našem neklidném životě.

ZÁMĚR TĚTO KNIHY.

Celá věc — časná plavba rychle plynoucím proudem a pak veplutí do širé hladiny jezera, vyvstávání obtíží, hromadění vln a úskalí, jež možno minouti jen pečlivým vedením lodi, triumf nad přemoženými překážkami, úspěšné přistání v chráněném přístavě, šťastný

táborový oheň a v noci klidný spánek znavených — je zrovna taková, jakou člověk prožívá ve svém životě, ale příliš často bývá zdolán obtížemi a pokušením dravých vod hlavně proto, že nebyl varován, co jest mu očekávat a že nebyl upozorněn, jak si počínati.

Citoval jsem něco ze Stewarta Whita, z praktických pokynů a zkušeností jeho, jak plouti člunem cestami vod; já pak na následujících stránkách hodlám nabídnouti vám podobné řídicí pokyny z vlastních zkušeností, jak si počínati s vlnami a skrytými pahýly, se kterými se stejně potkáte, plující cestami života.

Mezi těmito úskalími a peřejemi jsou ty, které mohou býti nadepsány známým starým přípitkem: »Koně, Víno, Ženy« s připojením kukaček a pobožnůstkářství. Jste odsouzeni ve svém životě překročiti mnohé z nich. V následujících kapitolách míním ukázati vám, že jsou stejně dobrá jako nebezpečná místa kolem nich a také jak »roverstvím« je nejen obeplujete, ale i jak nabudete výhod a připravíte si cestu k úspěchu.

POTŘEBA RADY.

Zdá se mi to vždycky tak podivným, že, zemře-li muž, zajdou s ním i všechny zkušenosti, které získal ve svém životě, ať se týkají setí divokého ovsa nebo dobývání úspěchu. A opouští svého syna nebo mladšího bratra, nechávaje ho procházeti celou tuhou prací v poučení sebe sama z jeho vlastních zkušeností. Proč by to nemohl zařídit tak, aby počínali s pomocí spousty jeho vědomostí o dobrou a tak dosáhli hned vyššího stupně ve schopnostech a smyslu pro pravou cestu?

V duchu mém vznikla myšlenka, která nutí mne znamenati některé z obtíží, které mi bylo přemoci v mém životě, a pověděti, jak se domnívám, že nejsnadněji by se daly překonati. Nepravím »jak jsem je překonával já«, protože mnohdy jsem volil špatnou cestu, ale později poznal jsem z vlastních omylů, jak jsem si měl počínati.

Není tedy tato kniha určena k tomu, aby ji četli zkušení muži. Varuji je před tím. Je psána pro mládež dospívající, pro ty, kteří mají smysl dívat se do předu, úzkostlivi viděti, kam jdou a co jest jim činiti v životě. A musím se přiznati k domněnce, že vy z nové generace jste v tomto směru mnohem výše nežli vaši předchůdci v minulosti. Poučení, které vám dala válka, učinilo mnohé z vás předčasně muži. Vy nemáte v úmyslu býti housaty, o nichž zpívá B. B. Valentine v černošské baladě *Óle Marster*:

„Divného cos nutí husy, že chodí jen za sebou,
v předu kolébá se husák — žádná neví však, kam jdou;
husím pochodem si vyšlapují děti — žlutá housata,
nic jiného nedovedou, tak to dělal pantáta.“

Umínil jsem si nazvati knihu tuto »Na pouti za úspěchem« (Rovering to Success).

Důvod pro to poznáte z poslední kapitoly.

Putováním nerozumím bloudění bez cíle, ale rád bych vám našel cestu, vedoucí rozkošnými stezkami k určitému cíli, maje na paměti obtíže a nebezpečí, které snadno se vám vyskytnou na vaší pouti.

Připravte se na mnohé z takových skrytých pahýlů.

Okusil jsem mnoha hořkostí i sladkostí života v mnohých světa dílech, nesmíte se tedy domnívati, že mluvím z klobouku a na plano, předváděje vám tyto myšlenky.

Život byl by nudný, kdyby byl jen samý cukr; sůl, požívána sama o sobě, je ostrá; ale jako přísada k pokrmům dodává masu chutnosti. Nesnáze jsou solí života.

Goethova matka vyslovila správné zásady pro život, řkouc: »Netoužím po bolestech a vítám malé radosti. Jsou-li dvěře nízké, sehnu se. Mohu-li odvrhnouti kámen se své cesty, učiním tak. Je-li příliš těžký, vyhnu se mu.«

Jinými slovy, nechtěla prorážeti hlavou zdi, nevyhledávala utrpení, ale brala věci jak jsou a nalézala z nich nejlepší.

A to je cesta, kterou možno dosáhnouti úspěchu.

JEDINÝ PRAVÝ ÚSPĚCH JE ŠTĚSTÍ.

Co je úspěch?

Dosažení nejvyšších hodnot? Bohatství? Společenské postavení? Moc?

Ani částěčka toho všeho!

Tyto a podobné myšlenky problesknou vám přirozeně hlavou. Ony jsou to, o kterých se všeobecně káže, že znamenají úspěch a které také znamenají předstížení některých soudruhů, ukazující, že jste v tom onom směru dokonalejší než oni.

Jinak řečeno, dosažení čehosi na účet jiných.

To však není má představa úspěchu.

Věřím, že jsme byli posláni na tento svět zázraků a krásy se zvláštní schopností oceniti je a vážiti si jich, v mnohých případech i s možností přičiniti se rukou svou k rozmnožení jich a se způsobilostí pomáhati jiným, místo abychom je překonávali a tím vším se radovali ze života, to jest — b y l i š ť a s t n í.

A to je, co já pokládám za úspěch — býti šťasten. Ale štěstí není pouze *trpné*, pasivní; to jest, vy ho nedosáhnete sedíce a pohodlně čekající, až by přišlo, abyste je užívali; tu možno mluvit jen o mnohem menší věci, o potěšení.

Nám však jsou dány paže a nohy a mozek a ctižálost, abychom byli činní, *aktivní*; a právě toto činné má převážnou cenu nad oním trpným v získávání štěstí.

DVA KLÍČE KE ŠTĚSTÍ.

I boháč je obmezen. Může mít dva, tři domy, tucet pokojů v každém z nich, může však obývat jen jeden, máje pouze jedno tělo.

Není na tom lépe v tomto směru nežli ten nejchudší. Může pozorovati a obdivovati západ slunce, radovati se ze sluneční záře, býti okouzlen rozhledem, to však může chudobný stejně v plné míře.

Dovede-li chudás mít smysl pro dvě věci v životě,

může ho užívat stejně dokonale jako milionář, a snad ještě lépe.

Prvá:

Nepojímati věci přepjatě vážně, vyhledávati však nejlepší stránku toho, co je nám dáno, a dívat se na život jako na hru a na svět jako hřiště. Ale, jak pravil Shackleton: »Život je nejvelikolepější všech her, je tu však nebezpečí, že může se zvrhnouti ve hru surovou . . . Jedině správné ukončení je vyhrátí skvěle, ale čestně.«

Druhá:

Všechny činy a myšlenky ať řídí Láska. Láska s velkým L. Nemám tu na mysli zamilovati se do koho nebo podobně. Míním projevy laskavé duše, které dáváme na jevo konáním dobra jiným, jsme-li jim nakloněni a laskavi k nim, ukazujeme-li vděčnost těm, kteří nám cokoliv milého prokázali. To jest: dobrou vůli.

ŠTASTNÝ LID.

Nejšťastnější lid, jaký znám co národ, jsou Birmané; jejich veselost a bodrost je příslovečná. Laskavost ke zvířatům jest z jejich největších »slabostí«; žádný Birman nezabije zvířete, i kdyby to bylo bezbolestně. Nechce požívatí masa; zachází se zvířaty většínou jako s mazlíčky. Muži, ženy, děti, všichni zdají se míti potěšení ve stejné rozkoši z krásy jejich domoviny, květů, sluneční záře, lesů s úsměvem a popěvkem na rtech. Jsou jednoduše prosti hrabivosti po penězích, bezmála do té míry, že by mohli býti nazváni lenochy. Jsou spokojeni, získají-li peněz nebo plodin zrovna tolik, kolik je jim potřebí. V ostatku pouštějí se horlivě jenom v užívání rozkoši ze života. Toto požívání není snad lenivé rozkošnictví. Každý mladík projde obdobím výcviku jako Phoongyi, mnich; ať je jak chce zámožný, stává se nemajetným v dobrovolné chudobě. Přebývá v přísné kázni v klášteře, oddává se modlitbám a rozjímání a vychovává hochy v mravnosti a náboženských vědomostech. Učí se po-

skytovat pomoc, jak nejlépe možno těm, kteří jí potřebují. A tak, když vyjde z kláštera zpět do světa, je mužem, který má smysl pro službu jiným a prostoduchý vkus, který z něho dělá dobrého občana.

Pozoruhodný projev jeho dobrého citění může být spatřen podél silnic na venkově, kde všude, zde i tam, můžete nalézt nádoby s vodou pod přístřeškem, aby žíznivý cestující mohl uhasiti žízeň; sedadla jsou rozestavena pro pěší pocestné těmi, kdož mohou si dovolit je postavit.

Fielding Hall, popisuje Birmany v knize »*Duše lidu*«, praví:

»Aťsi jako jednotlivci mají úspěch nebo neúspěch, Birmani jako národ budou vždy největší na světě — protože jsou nejšťastnější.«

ŠTĚSTÍ.

Štěstí je dosažitelno pro každého, ať je bohat či chud.

Však poměrně málo lidí je šťastno.

Domnívám se viděti příčinu v tom, že většina nedovede rozeznati štěstí, ani kdž je má v dosahu ruky.

Četli jste *Modrého Ptáka* od Maeterlincka?

Je to pohádka o dívčince zvané Myltyl a jejím bratříčkovi Tyltylovi, kteří vyšli, aby polapili »modrého ptáka« štěstí. Putují po celé zemi, hledají a pátrají, nikde však nenalézají, až konečně poznají, že jim nebylo ani potřebí putovati — Štěstí, modrý pták, bylo tam, kde se rozhodli činiti dobré jiným, v jejich vlastním domově.

Premýšlíte-li a použijete-li vnitřního smyslu této legendy, bude vám pomocna najiti štěstí na dosah, i když se domníváte, že je kdesi na měsíci.

Část mladíků pohlíží na svou práci jako na dřinu a na denní chůzi do práce a z ní jako na lopotu. S touhou vzhlížejí ke dnům dovolené, svátkům, jako k době, kdy budou moci požívatí pravé rozkoše. Velmi často

však, když svátky přijdou, je deštivo a chladno, nebo dostanou rýmu a dávno vytoužený výlet zamrzne.

Pravda je, že nikoli odkládání štěstí do budoucích dnů, ale radostné prožívání života po všechny dny je cesta pravá. Zítřka můžete být mrtví a pak bude pozdě pomýšleti na to, jak budete pít v rozkoši svěží vzduch, pohlížeti na mladá poupata a lístky, naslouchati zpěvu ptačímu. Moudrý muž nespolehá se na mlhavé nebe v temné budoucnosti. On uskutečňuje své vlastní nebe pro sebe na tomto světě a hned. Pták v hrsti je věc, která stojí za to, zejména nedovede-li zabrániti, ale spíše povzbuditi k tomu, abychom polapili ještě dva na keři.

POTĚŠENÍ NENÍ ŠTĚSTÍ.

Mnozí lidé se domnívají, že »potěšení« je totéž co »štěstí«. Tu ovšem se berou špatným směrem.

Potěšení je příliš často jen pouhé rozptýlení. Můžete mít potěšení pozorující kopanou nebo jinou hru, čtouce dobrou povídku, posuzující své sousedstvo, přejídací se nebo opíjející. Výsledek je však jen časový; potrvá jen po krátkou dobu. Vskutku, v mnohých případech i následky jsou zcela jiné než potěšující — bolest hlavy následujícího jitra.

Štěstí je něco jiného, ono vytrvává při vás a naplňuje váš život. Seznáte, že Nebe není cosi neurčitého kdesi nad oblohou, ale že je právě zde, v tomto světě, ve vašem srdci, ve vašem okolí.

Arnold Bennett definuje štěstí jako »uspokojení nad čestně splněným úsilím«.

Je však ještě více ve štěstí, než to. Jak sám sobě připouští, pravě, že »vždy nějaké manželství je lepší než žádné manželství«, tak i zde je hluboké štěstí v láskyplném přátelství druhů a v horlivé oddanosti dětí.

Zvěčnělý Sir Ernest Cassel, kterého mnozí pokládali za vzor »úspěchu v životě«, doznal na konci svůj nezdar. Získal velké bohatství, moc a vliv a dopracoval

val se úspěchů nadobyčejných ve své činnosti obchodní, průmyslové, sportovní. Na konci svého života však připustil, že s největší věcí všech — se štěstím — se minul. Byl, jak sám řekl, »opuštěný muž«.

»Mnozí lidé,« pravil, »příliš důvěřují teorii, že bohatství přináší štěstí. Já snad, prožít to všechno, jsem oprávněn říci, že není tomu tak. *Věci, které tají v sobě nejvyšší hodnotu, jsou ony, které není možno koupiti za peníze.*«

Každým způsobem je jistě mnoho útěchy a povzbuzení v této poznámce pro ty, kdož jsou chudí.

Stejný smysl vyjadřuje i singhalské přísloví, řkoucí: »Kdo je šťasten, je bohat; z toho však nenásleduje, že kdo je bohat, je i šťasten.«

UBOHÝ BOHÁČ.

Má žena a já konali jsme jednou zvláštní výlet. Vyšli jsme na pěší turu po okraji Sahary, kde přechází ve vyprahlou kamenitou divočinu pohoří Aures. Měli jsme s sebou své dva muly, kteří nesli táborovou výzbroj, a dva ozbrojené Araby jako vůdce a strážce.

Průběhem naší cesty bylo nám křížovati silnici postavenou Francouzi, která směřuje pouští k Biskře a zde, v místech, kudy táhne se obyčejně klikatá řada velbloudů, spatřili jsme automobil, pachtící se po planině.

V něm seděli cestující s brejlemi proti prachu, v závojích, pospíchající k svému cíli — ohromnému hotelu v Biskře — aniž by poznali cokoli z rozkoše táboření, vyhledávání potravy (nevyjímaje ani stopování jemných puklin v zemi, prozrazujících přítomnost lanýžů), vaření na volném vzduchu a spánku za noci pod hvězdami.

Jakmile jsme je spatřili, v jednom vnuknutí zvolali jsme oba: »Ubozí milionáři!«

Ano, jste-li bohatí, ujde vám ukrutná část švandy.

Hannen Swaffer, písař v tomže smyslu, ukazuje, jak »ubohý« Andrew Carnegie, milionář, pokouší se roz-

dati své jmění v knihovnách městům, které o ně nestojí. »Ubohý« J. D. Rockefeller, nejbohatší muž světa, nemá žaludku, jsa živ pouze suchary a krupovkou.

Sir Ernest Cassel pravil mi: »V největších finančních úspěších života není ničeho, co by se vyrovnalo lásce oddané ženy a radosti z kupy šťastných dětí« — a on sám neměl ničeho podobného.

ČINNÁ PRÁCE PŘINÁŠÍ ŠTĚSTÍ.

Však ani domácí štěstí samo o sobě není s to plně uspokojiti, protože neprostírá se dostatečně daleko a proto má v sobě rys sobeckosti. A sobeckost je kořenem nespokojenosti.

Pravé štěstí je jako radium. Je to forma lásky, jež vzrůstá v poměru k množství, v němž je vydávána, a tu štěstí dospívá na dosah každému — třeba i nejchudšímu.

Rev. Canon Mitchell napsal: »Neproste boha, aby vás učinil šťastnými, prostě ho, aby vás učinil užitečnými a já myslím — já vím — že štěstí přijde pak samo sebou.«

Štěstí zdá se mi jen částečně pasivní, převážně však aktivní.

Pasivní proto, že oceňování krásy přírody, nádhery slunečního západu, majestátní horstvy, zázračného života zvířat ve vonném dechu táborového ohně, zároveň s blahem šťastného domova, vzbuzuje smysl pro vděčnost Tvůrci, který může býti uspokojen jenom činným projevem jejím; snaha býti užitečen ostatním velmi hovoří této potřebě. Je to aktivní konání dobra, jež tu padá na váhu.

HESLO: „SKAUT NESMÍ JENOM BÝTI DOBRÝM, ON MUSÍ I KONAT DOBRO.“

Radostný domov ve spojení se schopností sloužiti jiným skytá nejvyšší štěstí.

Před nedávnem předveden byl na policii hoch jako nenapravitelný. Žádal, aby byl propuštěn, že chyba není jeho, ale boží. »Kdyby bůh nechtěl, abych byl zlý, byl by mne spasil a učinil dobrým.«

To mi připomíná onoho burského velitele, který, byv zajat našimi četami, trpce žehral na presidenta Krügera, že ho neopatřil dostatečným dělostřelectvem.

Pravil, že když o ně žádal presidenta, dostalo se mu této charakteristické odpovědi: »Chce-li bůh, abychom vyhráli tuto válku, zvítězíme, budeme-li mítí dělostřelectvo nebo ne.«

K tomu odpověděl: »To máte pravdu. Bůh vám dal žaludek, abyste si mohl pochutnati na pečené huse, ale předpokládá, že si ji ulovíte, oškubete a upečete sám.«

V tom je základní pravda. Bůh dal nám na tomto světě vše, co může učiniti život radostným a na nás je, dovedeme-li jej vykořistiti nebo zhudlařiti. Je nám však dáno jen krátce žiti a je proto nezbytno zabývati se věcmi, které stojí za to a hned. První stupeň k tomu je nespokojiti se s tím, že obeženeme svůj život a myšlenky hradbou z cihel a malty, řemeslem a politikou, výdělky a jinými lidskými pomíjejícími věcmi, které nestojí za nic.

Ale hledme kolem sebe a učme se tolik, kolik můžeme z krásy přírody, vizme vše, co ve světě spatřiti můžeme, všechnu jeho rozmanitou nádheru a všechnu prospěch, který nám bůh nabízí. Snadno pak a brzy rozeznáme, co má hodnotu a co není způsobilé ke štěstí života.

Já sám ve svém případě říkával jsem si po léta: »Ve třech letech zemřeš. Musíš se tedy chopiti toho a onoho a dokončit, než bude příliš pozdě.«

Tento zvyk vedl mne k tomu, abych se činil a uskutečnil věci, které bych jinak byl odkládal »na zítřek«. Mimochoodem — a za to jsem nejvíce vděčen — vedl

mne i k tomu, abych scestoval různé části světa, aniž bych čekal osudně na »lepší příležitost«.

V jedné vidině uzřel jsem sebe sama, jak zesnuv, stojím před nebeskou branou a sv. Petr mne vyslýchá. Ptá se mne vlídně: »A jak se ti líbil Japan?«

»Japan? Žiji v Anglii.«

»Cos tedy dělal se vším svým časem v onom nádherném světě, proč neprohlédls všechnu krásu jeho i znamenitá místa stvořená pro tvé potěšení? Tak jsi promarnil svůj čas, jenž ti bohem byl dán?« I odcestoval jsem ihned do Japonska.

Ano, věc, která trápí velmi mnoho lidí na sklonku jich života, je jen ta okolnost, že teprve nyní vidí věci v jejich pravém významu a příliš pozdě poznávají, že promarnili svůj čas konáním skutků, které za to nestály.

SÁM ŘÍD SVŮJ ČLUN!

Je tu snaha vštípití vám pocit, když jako mladí muži vycházíte do života, že každý z vás je pouze jedním z houfu. A tu běžíte s ostatními, jsouce spokojeni jako ona žena, jíž její duchovní rádce hrozil, že její přítomný život povede ji do pekla, a jemuž ona odpověděla: »Nu, dobrá, ostatní lidé jsou k tomu zrozeni, a tak i já.«

To ovšem je odporná snaha. Nezapomínejte, že vy jste vy. Máte žít svůj život, a chcete-li dospět k úspěchu, chcete-li být šťastni, jste to vy, kteří musíte sami získávat pro sebe. Nikdo jiný to nemůže učiniti za vás.

Když jsem býval mlád, byla populární píseň »Sám říd svůj člun« s refrénem:

Pláč, strachy — zbytečný je krám,
svůj člun říd proudem směle sám!

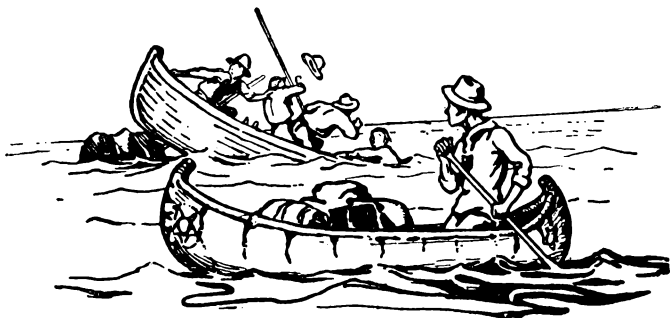
Byla míněna jako průvodce do života, a to velmi dobrý.

V mé představě neveslujete na pramičce, ale padlujete canoe.

Rozdíl mezi tím je ten, že na canoe hledíte kupředu a sami po celý čas řídíte jeho běh, kdežto na pramici jste obráceni a nevidíte na cestu, spoléhající se na jiné, kteří kormidlují. A tak v důsledku toho snadno narazíte na skryté úskalí dříve, než zvíte, kde jste.

Mnozí braši zkoušejí projít životem tímto způsobem. Mnohem více jiných dává přednost pasivnímu plachtění a dávají se vésti větrem štěstí nebo proudem přízně; je to snadnější než veslovati — ale za to osudné.

Poskytněte mi junáků, kteří zírají kupředu a sami řídí svůj člun, t. j. udávají sami směr své cestě.

**SÁM ŘÍD SVŮJ ČLUN — HLEDĚ V PŘEDÍ DOVOLÍŠ-LI, ABY JINÍ ZA TEBE
VESLOVALI ZADY K NEBEZPEČÍ, ZTROSKOTÁŠ.**

Sám říd svůj člun! Nespoléhejte se na jiné, aby za vás veslovali v pramici. Vyplováte na dobrodružnou cestu do bystřiny dětství, plujete po řece jinošství do oceánu mužství k přístavu, jehož byste rádi dosáhli.

Setkáte se obtížemi a nebezpečím, narazíte na písčiny, zachvátí vás bouře po cestě. Bez dobrodružství však byl by život mrtvě nudný. Při pečlivém řízení, plavbě na palubě a houževnaté vytrvalosti není jinak možno, než že vaše cesta bude korunována úspěchem bez ohledu na to, byl-li snad tok, jímž jste vypluli, nepatrný.

SEBEVÝCHOVA NEZBYTNÁ.

Nezapomeňte, že, opouštějíce školu, nebyli jste tak vychováni, abyste se mohli státí muži. Většinou dostalo se vám pouze návodu, jak se vzdělávati dále.

Chcete-li dosáhnouti úspěchu, musíte dokončiti svou výchovu sebevýchovou. A ta, jak soudím, musí se bráti trojím směrem:

Učiniti se schopnými odpo- vědnosti	{ k svému zaměstnání nebo řemeslu, k svému budoucímu otcovství, k svému občanství a vedení jiných lidí.
---	--

Když jsem opustil školu, shledal jsem, jak to bývá, že jsem v tmavé síni a výchova, která mi byla dána, byla mi rozžehnutou zápalkou, která mi ukazovala jen, jak temná ta místnost je. Ale poznával jsem, že touto zápalkou mohu rozžehnouti svíci, která mi bude vhodným vůdcem pro budoucnost v temné prostore.

Byla to však jediná síň v tomto světě nespočetných síní. Je dobře nahlédnouti i do ostatních, to jest pohlédnouti na život v sousedství i v jiných krajích a seznati, jak tam lidé žijí.

Objevíte, že, zdá-li se vám vaše síň temná a neutěšená, jsou tu cesty, kterými možno dospěti k slunným a s krásným rozhledem, rozhodneme-li se jen, použití jich.

Učiníte-li však svůj život úspěšný touto cestou, vykonáte větší ještě skutek, nežli je dosažení osobního štěstí — vykonáte i něco pro svůj národ.

Bude se vám zdáti podivným, že by jednotlivý chla-pík, který ještě k tomu není ani žádný lamželezo, mohl prospěti národu. A přece je tomu tak.

Bůh učinil lidi, aby byli *lidmi*.

Naproti tomu civilisace životem v městech, elektrickými drahami, studenou a teplou vodou, zavedenou až do pokoje, učinila vše, aby vytvořila z lidí slabé a bezmocné bytosti.

Z toho chceme se dostatí ven!

Často slýcháte, že školní výchova, tvořící dobře zvedené hochy, je znamenitá. Je znamenitá, ale ne tolik tím, čemu učí ve školních síních, jako tím, čemu se naučí hoch na hřišti nebo mimo školu.

Hoch se tam přiučí, že poctivá hra a pravé sportovníctví, přímé jednání a smysl pro čestnost jsou věci, které předpokládají u něho jeho přátelé. Tím ho vzdělávají. Dříve, než nabude práva, aby i jeho hlasu bylo nasloucháno, musí si dobýt velmi rozhodně svého místa. Jinými slovy »vylízati se«. Je to sice tvrdý proces, ale na konci dosáhnete jen všeho dobrého.

Ve starověku Sparta-
né vedli své hochy velmi
přísně výcvikem v ne-
ohroženosti a vytrvalo-
sti, nežli jim dovolili počítati
se mezi muže a tak činí mno-
hé divošské kmeny podnes.

Ve střední Africe, na ostro-
vech Jižního moře, mezi pra-
obyvateli Austrálie možno na-
léztí tento výcvik v celé úplno-
sti. Poznal jsem jej i mezi
Zuly, Swazii, Matabely, kde
výcvik děje se tím způso-
bem, že hoši jsou vysláni sami
do pustiny, když dospěli k věku
ranné mužnosti, aby prokázali svou
statečnost a způsobilost.

Jejich těla jsou natřena vismu-
tovou barvou, kterou nelze smýt
a která drží několik týdnů, než sa-
ma odprýská.

Obdrží asegai nebo krátký oštěp,
to je vše, a jsou opuštěni, aby žili
v džungli jak nejlépe dovedou.

Stopují, slídí a zabíjejí zvěř pro
svou potravu a oděv, rozdělávají si

MASÁJSKÝ LOVEC LVŮ.
Projev rozkoše z činného,
zdravého mužství.

oheň třením dřev nebo křesáním, skrývají se, neboť podle pravidla mohou být usmrceni, jsou-li uviděni jiným člověkem v době, kdy jsou nabíleni.

Nu, a chlapík, který tyto ordálie vydržel a vrátil se do kraalu po době jemu určené, prokázal dostatečně, že není již chlapcem a je zařazen mezi muže.

Na neštěstí pro obyčejného hochu, žijícího v civilisovaných krajinách, není ničeho takového. I my bychom potřebovali podobný výcvik pro své junáky, když chceme udržet své plemeno v plné mužnosti a zabránit, abychom se nestali národem změkčilých, zmalátnělých hltačů cigaret.

To je, proč pravím, že dosáhnete-li úspěchu cestami, k nimž vám radím na těchto stránkách, neučiníte dobré jen pro sebe, ale i pro svou vlast. »Staneš se člověkem, synu můj,« a tak bude o jednoho člověka více i pro celý národ.

A co více: váš příklad strhne i jiné a oni učiní ze sebe lidi jako vy.

JDĚTE KUPŘEDU S DŮVĚROU!

Chci vám předvésti ve stručném náryse některá »úskalí«, s nimiž se potkáte na cestě životem. Naskytanou se i jiná.

Mohu však k vaší útěše říci vám, že sám jsem se nacházel v žití proti spoustě pochmurně vyzírajících úskalí, ale v každém případě jsem sebral, když jsem je obeplul, že i ona měla svou světlou stránku.

Znovu a znovu naskytaly se mi špatné čáky do budoucna, když však jsem směle přistoupil k nim, výsledek býval mnohem lepší, nežli jsem očekával.

To se mi stávalo tak často, že nyní dávám přednost nevlídné vyhlídce, jsa jist, že na konec dopadne vše mnohem lépe, než se na první pohled zdá.

Mám malý totem zavěšený nad svým psacím stolem. Visí tam, protože je to soška, dávající dobrá vnuknutí.

Pomáhá k dobré náladě, má-li člověk před sebou nemilou nebo obtížnou práci.

Když jsme bývali bohatým národem a užívali sove-
reignů z ryzího zlata, její podoba byla na nich vyra-
žena.

Je to jezdec, dorážející na ohyzdného draka; Sv.
Jiří jest jeho jméno.

Získal jsem řadu jeho obrazů, starých i moderních.

Z nich jeden je mi zvláště milý, ne proto, že by to
byl nejlepší obraz — takový ani není — ale proto, že
sv. Jiří, ač je na něm vypodobněn ještě s rozšklebe-
ným ďáblem, přece doráží na draka s úsměvem, dych-
tivě a s důvěrou ve vítězství v tváři. A to je cesta, jak
útočiti na obtíže, at se zdají jakkoli strašlivými.

V případě sv. Jiří jde o osvobození krásné princezny
a vyplývajícího uspokojení z toho činu.

A tak i vy nespokojte se pouhou sebeobranou a
zdoláním zla, které se vám dívá do obličeje, ale jděte
v zápas s rozhodnutím potříti je a získati při tom vý-
hodu, která by i někomu jinému byla ku prospěchu.

Abych shrnul tento úvod k svému předmětu, nemohu
učiniti lépe, než citovati odstavec knihy *Clairon*, kte-
rou napsal R. Blatchford:

»Vidím, že v náklonnosti k lidstvu a v službě jemu
najde člověk nejdokonalejší a trvalé štěstí. A v lásce
k lidstvu a v službě jemu třeba býti spravedlivým a
nikdy sobeckým. Všechn zápas, všechny zločiny, vše-
chen útisk, vše to je ohyzdné, mrzké a proklaté a pra-
mení z nespravedlivosti a sobeckosti lidské. Všechna
radost a požehnání z umění, poesie, literatury, přátelství,
míru a lásky jsou přinášeny těmi, kteří milují
své druhy a slouží jim: mudrci, básníky, malíři, věr-
nými přáteli, milujícími rodiči, manželi.«

CO PRAVÍ JINÍ.

Nejlepší cestou k úspěchu v tomto světě jest jednati
podle rad, jež dáváme jiným (*Anon*).

Nejdůležitější na světě není ani tak, kde stojíme,
ale kterým směrem jdeme. (*Holmes*).

Úspěch není odvislý tolik od vnější pomoci jako od sebedůvěry (*Abraham Lincoln*).

Nebuď klečí, ale cedrem ve své generaci (*Sir Thomas Browne*).

Nejsme, co myslíme, že jsme, ale co myslíme, to jsme (*Anon*).

Nám tolik krásy, dobra v světě Tvůrce dal,
že každý žít v něm může šťasten jako král.
(*R. L. Stevenson.*)

BŘÍMĚ SVÉ NOS SÁM!

Kdo je šťasten, je bohat, což však neznamená, že kdo je bohat, je i šťasten (*Singhalské přísloví*).

Břímě své nos sám! (*Kanadské pořekadlo.*)

Štěstí je více než úsměv v lidské tváři, je to blaho v lidském srdci. Je to poctivé vědomí, že vlastní stroj pracuje dokonale na díle, ku kterému člověk byl určen (*R. Parlette*).

ČLUN SVŮJ ŘÍD SI SÁM.

Pro muže to ostuda, náleží-li do stáda,
jinými když hnán je k výšinám.

Má-li pevnou povahu,
snadno najde odvahu
života člun sobě řídit sám.

Bez bázně se dívá v před, stíhá nebezpečí sled,
vína, žen a pokrytectví klam.

Ve vln proudech, v úskalí
nic mu radost nekalí,
s úsměvem svůj člun si řídí sám.

Sbor: Rád souseda když budeš mít,
tu budeš v světě dobře žít.
Pláč, strachy — zbytečný je krám,
svůj člun říd proudem směle sám.
(Parodie.)

KTERÉ KNIHY ČÍSTÍ.*)

Mravní zásady. Zd. Franta.

Budme dobří a šťastní. Kunstovný.

Praktické metody k dosažení úspěchu. Buttler.

Duchovní tvůrčí síla. Ruskin.

Jak žít. D. F. W. Foerster.

Charakter. Smiles.

Les. Vrba.

Národní moudrost. J. Holeček.

*) Knihy, které jsou uvedeny jako pomocná četba v této kapitole a v následujících, nejsou samozřejmě ty, které uvádí R. Baden-Powell. Při výběru bylo přihlíženo však k tomu, aby obsahem i rázem svým mohly nahradit literaturu anglickou.

Pozn. překl.

PRVÉ ÚSKALÍ.

KONĚ.

KONĚ.

Temnou stránkou tohoto úskalí je povalečství a hráčská vášeň při dostizích, kopané, pěstních zápasech.

Světlou stránkou je činná účast na pravém sportu, užitečných libůstkách a pohotovost, vydělávati si na živobytí.

SPORT A ŠPATNÝ SPORT.

Koně, jejich cena a jejich nebezpečí.

Boxování je sport, pěstní zápas o cenu je hrabivost.

Kopaná, nádherná hra — pro hráče, mizerná však pro diváky.

Touha po penězích hubí pravý sport.

Tomu napomáhá i žurnalistika.

Hráti hru je lepší, než platiti za podívanou na hru.

CO ČINITI MÍSTO TOHO.

Nebuď povalovačem!

Zasazuj se o poctivý, pravý sport.

Vyvol si nějakého »koníčka«.

Vydělávej si na živobytí prací, ne náhodou, a dobře vyvol své zaměstnání.

Zvykni si odpovědnosti.

Buď šetrný v příznivých časech.

Služ jiným a dostane se ti všech radostí, kterých si přeješ.

CO JINÍ PRAVÍ O TOMTO PŘEDMĚTĚ.

S ÚSMĚVEM.

KTERÉ KNIHY ČÍSTI.

MOJI PŘÁTELE KONĚ.

Dick nebyl zlého srdce. Byl mým dobrým přítelem a naučil jsem ho několika pěkným kouskům. Dovedl, na příklad, setrvat po hodiny na místě, aniž by se hnul, když jsem ho opustil s rozkazem, aby se nevzdaloval. Při jedné příležitosti na severozápadních hranicích Indie velice mi to posloužilo. Jeden z koní mé škadrony utrl se za noci a zmizel z tábora. Tento kůň, A 44, byl z nejlepších v pluku. Jezdával na něm první poddůstojník a tak každý byl velmi rozčilen jeho zmizením, zejména plukovník.

Vyjel jsem na Dickovi, abych se pokusil ztraceného vyhledat. V noci sněžilo a přšelo, a tak jsem brzy našel jeho stopy a následoval ho z části blátem, z části sněhem. Stopy mne vedly do divoké krajiny uprostřed horstva, po skalnaté, kamenité půdě, kde stopování bylo velmi obtížné.

Po několika hodinách práce a po jízdě několika mil krajem vedly stopy přímo do hor, kde bylo pro mne

DICK.

výhodnější bráti se pěšky. Seskočil jsem s Dicka, nařídil mu, aby setrval na místě a šplhal jsem se skalami a roklemi, až byl jsem odměněn nálezem starého A 44, který se chvěl chladem, krváčeje z mnoha ran, poděšen zřejmě strachem o svůj život. Zabralo to hodně času, než jsem ho svedl dolů s hor. Když jsme však došli na úpatí, čekal Dick klidně na nás — a v krátku byl jsem doma ve vši slávě, uplatniv tak svůj význam.

Úbohý A 44 se však z toho už nevybral — nikdy už nebyl takovým koněm jako dříve, posléze dostal silnou horečku a pošel. Plukovník však byl velmi potěšen tím, co já a Dick jsme vykonali pro jeho vyhledání — a to mělo být pro mne později velkou výhodou.

Stalo se to takto.

Dick byl můj »first charger«. To znamená, ačkoliv byl mým vlastnictvím, nebylo mi dovoleno užívatí jej k jiným účelům než vojenským, ke cvičení, vyjíždkám a pod. Nesměl jsem ho užívatí ani v zápřeží ani k honbě.

Jednoho dne, když jsem ho projížděl blízko tábora, spatřil jsem nádherného divokého kance pelášiti přes pole. To bylo na mne příliš mnoho. Nařídil jsem svému indickému groomovi, aby mi donesl oštěp a vyjel jsem na Dickovi, zapomenuv na všechna pravidla a řády, abych ulovil onoho vepře. V ostrém klusu přiblížili jsme se k němu a uchopiv oštěp, chystal jsem se vehrnati mu jej do těla, když náhle Dick prudce zarazil a vzepjal se na zadní nohy. Mnoho nescházelo a byl bych sletěl rovnou na zem. Příčinou bylo, že mezi jinými kousky naučil jsem koně i tomu, aby v okamžiku, kdy hluboce se sehnou k někomu, vzepjal se na zadní nohy a předníma bil do vzduchu. A tak, když jsem zarazil, abych kance proklál, Dick, domnívaje se, že se shýbám, sehrál poctivě svůj díl naučené hry. A zastavil.

Vepř mohl snadno uniknouti, když Dick počal dělat oslovínu, byl však chytrý a řekl si: »Teď je můj čas,

abych tyhle dva spořádal.« A tak místo, aby utekl, obrátil se proti nám.

Když na nás zaútočil, byl jsem připraven uvítati ho oštěpem; jak jsem se však nahnul, uskočil opět Dick, můj oštěp chybil a kanec vyryl svými kly pěknou ránu do Dickovy zadní nohy, nezasáhnul na štěstí jeho žaludku. Podruhé stalo se totéž. Když však potřetí se na nás kanec vrhl, dal jsem Dickovi takovou ránu ostruhami do žeber, že učinil ohromný skok do výše. Jakmile se kanec octl pod ním, zabodl jsem oštěp do jeho zad a usmrtil ho.

Nemilé ovšem bylo, jak objeviti se před tváří plukovníka a vysvětliti mu rány na zadní noze koně.

»Prosím, pane,« pravil jsem, »kanec se na mne vrhl a *musil* jsem se bránit.«

»Nu, to je docela v pořádku,« pravil plukovník, »ale jak to přijde, že máte v ruce oštěp, když projíždíte svého koně? A podívejme se, není to onen kůň, který pomohl lapiti A 44, když uprchl? Ba právě! Dobrá, vícekrát však, mladíku, nejezděte na lov kanců na svém vojenském koni.«

KONĚ.

Mám rád koně. Seznam poct různých koní, kteří byli mými společníky v rozmanitých dobách mého života, visí u mne doma na zdi.

Byli mými přáteli při táboření, při honbě, při polu, při dostizích.

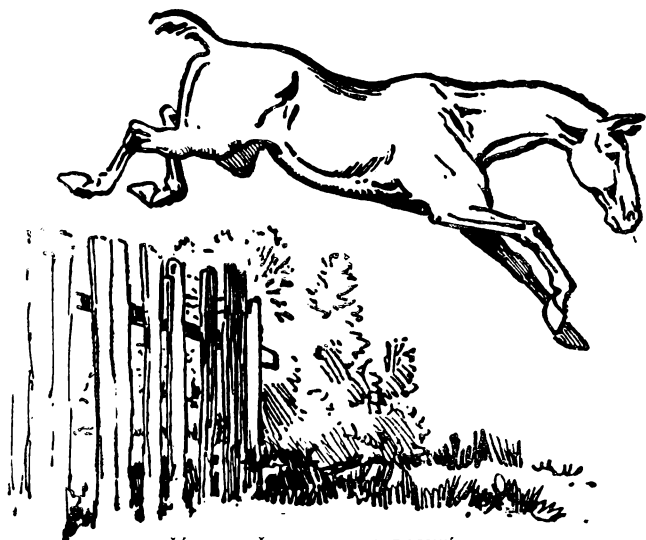
Dostihy jsou v pravdě lákavý sport. Krev přichází do varu při pohledu na dokonalá zvířata, nejlepší svého plemene, vycvičená k dokonalé přesnosti, vydávající všechny síly, aby zvítězila pod vedením mistra umění dostihové jízdy.

Ale jako vše, i účast při dostizích stane se nudnou, opakuje-li se příliš často, právě jako požívání výborného roast-beefu se znechutí, není-li přiměřeně okoušen, aby nabyl pravé chuti.

Je velmi málo návštěvníků dostihů, kteří by neoko-

ření si zápas částkou peněz danou v sázku. A vsutku, chlapík, který by se zúčastnil dostihů, aniž by sázel, bude pokládán za výstředního.

A je to právě možnost získati nebo ztratiti peníze, co přispívá k lákavosti dostihů více, nežli prostý obdiv koní.

PŘÍKLAD: ČINNOST PRO POUHÝ SPORT.

Dokonce značná část dostihových sportmenů neznepokojuje se přítomností na meetingu, ale sází, pohodlně sedíc doma v lenošce a u telefonu.

Tak činí sebe sama hříčkami osudu, ne-li lehkověrně ještě něčím horším. Neprokazují dobra pranikomu — leda bookmakerovi (zapisovateli sázek při dostizích).

BOXOVÁNÍ STÁVÁ SE VYDĚRAČSTVÍM.

Vedle tak zvaného »národního« sportu dostihů bývá stavěn box

Dobrý zápas v boxu skýtá krásný pohled na správné lidi v jejich přednostech, vycvičených do podroh-

ností, ukazujících nejvyšší zručnost, zmužilost a vytrvalost, když útočí nebo se brání podle přesných pravidel v rytířském závodění s ušlechtilou vysokomyslností.

Ale přiznávám, že osobně byl jsem přítomen turnajům v pěstním zápase skautů ve Stadiu mnohem častěji, nežli velkým a dotěrně oznamovaným závodům o přebor v Albert-Hallu.

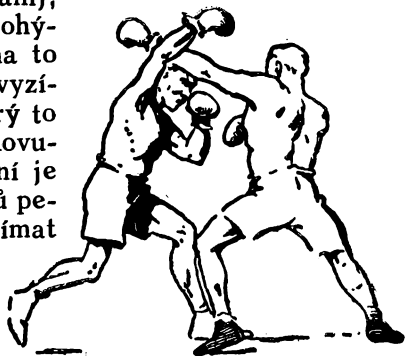
Prvé byly ryzí sportovní pokusy pro sám sport, druhé vydělávání peněz ve velkém.

V Albert-Hallu každý ze zápasníků obdržel značnou odměnu několika tisíc liber za několik minut boxování (mnohdy pouze štulcování), co diváci platili, až se ohýbali za právo dívat se na to a jediný, kdo opravdu vyzískal, byl podnikatel, který to financoval. Tak zvané znovuzrození ušlechtilého umění je spíše probuzení výdělkářů peněz, které umění vyždímat z obecnstva dobře vedenou reklamou zápasu.

Byl-li někdy dán historický příklad této zrůdy, pak to byl velký zápas, konaný

v Americe mezi Dempseyem a Carpentierem, kde nespočetné tisíce lidí platily nespočetné tisíce dolarů za několikaminutové představení ničeho opravdu velkého v pěstním zápase, co podnikatel udělal pěkný obchod za to, že dovedl obětovat nespočetné tisíce na žurnalistickou reklamu podívané.

Tu nemožno je srovnávat se »starými, zlatými časy«, kdy Tom Spring zápasil s Jack Langanem r. 1824 ve Worcestru o přebornický pás Velké Británie.

BOX. SÁM O SOBĚ NÁDHERNĚ CVIČENÍ, NYNÍ PROSTŘEDEK K VYDÍRÁNÍ PENĚZ.

Zápas byl ukončen teprve v sedmdesátém sedmém kole, kdy Langan byl konečně »uspán«.

To bylo trochu sportu a žádné mámení peněz vedle toho!

KOPANÁ, NÁDHERNÁ HRA, ALE —

Football byl po mnoho let, jako cricket a box, považován za ryzí sport. To bylo před tím, nežli se stal řemeslnou hrou.

Jako starý footballista miluji tu hru a doufám, že i vy; vy i já díváme se na ni jako na hru z nejlepších na světě. Není ničeho jí podobného, co by tak dodávalo zdraví a síly, obratnosti a zmužilosti, kázně a dobré nálady, a nade vším poučení, hrát hru nesobecky pro svou družinu a nikoli pro své vlastní oslavení.

Nádherná hra a rozčilující podívaná — a z těchto příčin upadla do spárů prospěchářů. Společnosti zakládají footballová hřiště, kupují a platí hráče, rozněcují nadšení obecnstva žurnalistikou a sklizejí ohromné »vstupné«.

Místo aby samí hráli, naši mladíci jsou »napalováni« s ostatním obecnstvem a stávají se diváky.

Pouhá podívaná sevšední, není-li při ní koření, jak jsem o tom mluvil při dostizích, a tak hra nabývá podoby sázek.

Uzříte zástupy, kupící se před vchody, nenamáhající se vejíti, aby uviděly match a setrvávající tam jen, dokud se nedovědí o výsledku

HREJ SÁM — NEPŘIHLÍŽEJ JENOM KE HŘE!

zápasu a kolísání sázek. Mnozí uspořít si i nepohodlí jíti ke hřišti a odbývají si svůj »football« v pohodlí, sázejíce na výsledek doma. A tomu říkají sport!

VYDĚLÁVÁNÍ PENĚZ HUBÍ RYZÍ SPORT.

Pak je tu hra v karty. Nikdo netouží po hře v karty jen pro hru. Hraje jen o peníze.

Golf byl už skoro snížen na prostředek výdělečný a různé známky prozrazují, že cricket nemá k tomu daleko.

Profesionální běžectví a veslařství ve skutečnosti upadá, protože lidé, kteří poskytují k němu prostředků, shledávají, že nenacházejí příznivého »zhodnocení« svých peněz.

Časopis *Cycling*, promlouvaje o sázkách, dí: »Téměř v každé zemi rozmáhají se cyklistické závody. Nezbytný výsledek toho je, že sportu dostává se náteru zneuctivajících praktik.«

A tak vyhlídky pro náš národní sport do budoucnosti jsou nevalné.

Konečně však, jestli sázky a podívaná mohou poskytnouti potěšení většině, přejme jim je. Mohou přinést potěšení a rozptýlení pro krátkou dobu, jistotně však nemohou přinést štěstí; a proto čas a peníze, jim věnované, jsou užity špatně.

Nevím, čím to je, ale dostanete-li se mezi koňáře, poznáte, že čestnost u nich nemá té hodnoty jako všude jinde. Mějte se proto na pozoru, sázíte-li na koně nebo kupujete-li jej.

Nečekejte, že každý obchodník s koňmi je čestný.

Vzpomínám si, jak jsem kupoval koně od poctivého prodáváče. Vylíčil mi přesně jeho chyby i přednosti, pověděl, zač ho koupil a že mi nyní čítá svůj zisk proto, že od té doby vycvičil a zušlechtil toto zvíře.

A že měl šťastnou ruku jako jezdec, věděl jsem, že výcvik měl svou cenu. (Mluvím o plukovníku Jabber Chisholmovi, který byl usmrcen, veda útok u Elands-laagte.)

Po uskutečnění koupě za žádanou cenu, když jsem na koni jezdil, poznal jsem, že byl vskutku cennější, nežli jsem platil a tu i já následoval jsem dobrého

příkladu a chtěje za poctivost se odvděčiti, poslal jsem prodavači doplatek.

BUĎ VAROVÁNÍ

Namítnete mi: »Co na tom, je-li sport ryzí či nic; potud, pokud v člověku tkví touha po zisku, každý rád hraje. Hráti je lidsky přirozené a vy lidskou přirozenost změnit nemůžete. Nač se tedy soužit?«

Vím, že je uspokojení ve výhře, získané buď náhodou nebo prostudováním formy, osobně však je mi odporo pozorovati, jak pravý sport bývá vykořisťován výdělkářsky podnikateli, kteří činí tak na útraty naší mládeže. Ta je lstivě sváděna k tomu, aby se dala na hráčství, co zatím se domnívá, že dorůstá na velké sportovce. V tomto klamu veliký počet bývá stržen ve zkázu. Poznáv značnou část tohoto humbugu, chci vás pouze hlasitě varovati. Snad se vám bude zdáti, že vás pokládám za příliš pošetilé, abyste se dali polapiti.

Až budete starší, poznáte a usoudíte sami nejlépe, potřebujete-li tohoto rozptýlení, když tolik jiných krásných věcí je vám přístupno.

To však není to, čeho si přejí podnikatelé; chtějí vás polapiti, pokud jste mládi a lehkověrní a, uchopivše vás jednou do svých spárů, nedají vám tak snadno z nich vyklouznouti.

Mnohý člověk zbohatl ze hry, byl-li bookmakerem nebo lichvářem, nikomu se to však nepříhodilo, pokud mi známo, *hrou*, to jest byl-li hejlem, který sedl na lep těmto lidem.

Bookmaker, který se domohl bohatství, jemuž rád říká »můj výdělek«, mohl vskutku dosáhnouti toho jen proto, že spoléhal na pošetilost mnohých lidí.

PRAVÝ A JEDINÝ
VÝHERCE.

(Tu vzpomínám si maně na odpověď, kterou jsem dal na leták »Co každá žena ví«. Jeho tematem byl důkaz, že 90% mužů je pošetilých a zbytek »zatraceně« pošetilých.)

A konečně, u mnohých dostihových meetingů značná část peněz lehkověrného obecnstva jde do kapes těch, kteří jsou ve spojení s mistry svého »řemesla«, s jockeyi.

V ČEM VĚZÍ ZLO SÁZEK?

To je otázka, kterou mi přirozeně položíte. Abych vám vyhověl, vedle toho, že se hráčství zažírám jako choroba do vnitřností pravého sportu, povím vám, že je to pošetilost hráčova, protože téměř vždy jde konec konců jen o vyhazování peněz.

Velmi málo lidí, jsou-li takoví, účastní se sázek jen za dlouhou dobu. A tu, nejste-li na tom velmi dobře, je to nebezpečná hra.

Pohled na to, jak někdo vyhrál hromádku peněz, svádí druhy, aby zkusili své štěstí; zdá se jim to novou cestou k rychlému zbohatnutí, ale tuze často ukáže se býti cestou k rychlému úpadku. V každém téměř případě zplodí ohavný rys charakteru — chtivost. Tak zvaný sportovec, který chce zvítěziti pro peníze, hledí je vymámiti z ostatních druhů. Vchází-li kam chtivost, čestnost prchá. V pravém sportu musí býti jistá drahcenná troška nad tou potupnou závislostí na penězích jiných.

Leckterý druh se domnívá, že je to snadná příležitost vydělati peníze, a zatím zapadne hlouběji, nežli mohl očekávati; pak přijdou těžké zločiny, krádež nebo zpronevěra zaměstnavatelových peněz, aby mohly býti zaplaceny dluhy, nebo dojde k sebevraždě, aby vinník ušel následkům.

To jsou žalostné historie, kterých se znovu a znovu dočítáme v časopisech, ale ostatní mladí pošetilci nikdy nedbají výstrahy.

Buď tu podán výsledek ztrát při sázkách za dvanáct let před válkou v samotném Londýně:

Sebevražd nebo pokusů sebevražd	234
Zpronevěr a krádeží	3234
Úpadků	530

Bylo zjištěno, že přes 50 milionů liber bylo vyměněno v rukou bookmakerů a jejich zákazníků za 12 měsíců a že ohromné procento zůstalo v kapsách prvnějších.

MOC REKLAMY.

Za nezdravý vývoj hráčské vášně zaslouží jistá část tisku přísného pokárání.

Časopis může zaujmouti stanovisko, býti vůdcem mínění obecnstva na správných cestách, nebo následovati jeho vkusu a vésti je po kolejích nesprávných.

Na neštěstí za dnešních dob je v našem tisku více těch, kteří následují vkusu obecnstva, nežli bývalo před několika léty.

Nedělní časopisy, které podlízají chorobné chtivosti zpráv o vraždách, rozvodech, hnusu a špíně, jsou prokonávány večerníky, které vynášejí profesionální football a dostihy v tak přehnaném stupni, jako by byly vyšší důležitosti nežli věci, které vskutku přispívají k blahobytu národa.

Je pravda, co vydavatel časopisu *The Times*, Mr. Wickham Steed, nedávno vytkl, totiž, že má-li si časopis udržeti neodvislost, musí být neodvislý finančně; je však politování hodno, že mnozí v tomto směru podléhají úplatkům, které nabízejí podnikatelé pěstních zápasů a kinohvězd, takže obecnstvo, rozohněno zprávami tisku, žene se zrovna ztřeštěně za umělci, o nichž by podle vlastního soudu mělo mínění velmi ubohé.

Ovšem, a to je nesnadno překonat, dav je příliš často hlupák; nedovede mysliti sám za sebe, neznepokojuje se poznáním obou stran otázky. Kdyby to dovedl, nevyhazoval by svých peněz do rukou bookma-

kerů, ředitelů fotbalových společností, podnikatelů pěstních zápasů, kteří na to spekulují, ale zasazoval by se o sport — pravý sport — k vůli sportu a pro potěšení a zdraví, které z něho plyne.

Potěším se dobrou příhodou předvedenou filmem v kinu, mnohý děj je opravdu podivuhodný, když herci vyjadřují své myšlenky jen výrazem a gestem.

Současné však jejich umění, jak je veliké, nemůže překonat umění skutečných herců na scéně, kteří mimo to ještě i život a duši vdechují svým postavám, představující je z masa a krve, s lidským hlasem a slzami.

A přece Molly Mickboard je známa milionům pro svou krásnou tvář a okouzlující hru na plátně, právě jako Charlie pro své žertovné šaškovství. Příchod jejich do města je předpovídan po dny pečlivě připravovanými články tisku, které postupně zveličují své pronikavé úsilí až po den příjezdu. Předběžné pozdravy jsou posílány národu heroinou nebo dokonce jejím manželem, hodina a místo příjezdu jsou přesně oznámeny, takže vrchol reklamy je dosažen, když dav se valí na nádraží, aby přivítal hvězdu. Toho neučiní pro herce, byť byl sebe dokonalejší. Zeptáte-li se však kohokoli ze zástupu, proč tak činí, ani jediný z tisíce nedovede vám pověditi.

Dokonce do téhož města, na totéž nádraží, v tutéž dobu příjíždějí vojáci a námořníci, vracející se z pekla, kde bojovali za nás a za spásu naší vlasti; kdo by však směl se opovážiti vmísiti se neoznámen a nevychválen?

Nezatracují srdce a dobrou vůli lidu, ale skutečnost, že se tak snadno dají napáliti reklamou tisku.

PRAVÝ SPORT.

Když jste toto všechno přečetli, budete mne považovati za mrzutého nepřitele sportu. Před léty byly zakázány zápasy s býky přičiněním lidí, kteří podali proti nim petici k Parlamentu.

Obhájci zápasů namítali opošičníkům, že nečiní překážek tomu sportu proto, že by jim šlo o ukrutenství

vůči býku, ale že závidí jiným lidem pohledem na to se potěšiti.

Dobrá, můžete si mysliti, že je tak i se mnou. Ale není tomu tak. Radoval jsem se vždy z pravého sportu a těším se jím dosud jako kdokoli; skutečně, myslím, že mám z něho více potěšení než většina lidí.

A jsem též rád, vidím-li, že i jiní se jím potěšují a více než to, cítím-li, že je činí šťastnějšími.

Množství však lidí dává se nepravým směrem, domnívá-li se, že je vyrovnáno se sportem, je-li podnikateli pode jménem sportu přilákáno k tomu, aby plnilo jejich, podnikatelů, kapsy.

Nepochybuji, že bych byl touto cestou ztratil značnou část peněz v sázkách, totiž kdybych se k nim byl odvážil. Neučinil jsem toho ovšem, neboť jsem měl dosti počtářských buněk v mozku, abych odolal pokušení utrácet peníze, měl-li jsem jaké.

Naopak, »jednou pokousán, dvojnásob opatrný«. Nikdy jsem nezapomněl, že jednou jsem si vsadil jako školák a prohrál. Obávám se, že zadám svým šedinám, prozradím-li na sebe, že jsem vsadil na koně jménem Pax. Stálo mne to osmnáct pencí a přišel jsem o ně. A to byl konec mých nadějí a sázek při dostizích.

Miloval jsem však vždy amatérské dostihy, znal-li jsem koně a jejich jezdce, nebo ještě lépe, měl-li jsem v závodu koně, kterého jsem sám cvičil a na němž sám jsem jezdil. To bývalo něco docela jiného, než podívaná na houf cizích koní, letících téměř o závod, nebo sázení na koně z lenošky doma. To byl činný sport, ne trpné hráčství.

Právě tak u kopané. Hrával jsem ve svém školním teamu a miloval jsem hru. A dosud je mi potěšením pozorovati match mezi amatéry, mé potěšení však se podstatně zmenšuje, sedím-li a přihlížím-li, jak muži hrají proto, že jsou za to placeni a vidím-li i slyším ohromný dav diváků ječeti v hysterickém šílenství, které se stupňuje podle toho, jsou-li jejich peníze v nebezpečí nebo zajištěny.

Co je sport? Podle mého soudu je to činná osobní účast ve hře a nikoli pouhé účastenství v davu diváků; je to výkon pro mne sama a nikoli zaplacený penězi jiných. Jako hráč golfu, na příklad, nikdy neužívám sluhy, aby nosil mé náradí. Možná, že nedovedu postačiti vysokým požadavkům moderní doby; možná, že poznám, že řeč má je na škodu; možná, že jest se mi obávati odsouzení mého mrzoutství; možná, že si nepřeji povzbuzovati hochy, aby chopili se díla, které konec konců nikam nevede; mou hlavní vinou však je, že dávám přednost tomu, abych sám hrál ve své hře. Je to totéž jako se stopováním jelena nebo ulovením lososa. Nepotřebuji sluhy, aby vykonal práci za mne. Proč? Vždyť já ani vlasů nedávám si stříhati jiným. Vždy činím tak sám — pokud ovšem ještě vlasy mám.

JAK VYDĚLATI PENÍZE POCTIVĚ.

Řeknete: »To je snadné, kritisovati účast na sportu pouhým díváním; ale —

Co má činiti člověk se svým volným časem?

Jak má si vydělati peníze?

Čím se má potěšiti, nemá-li choditi na dostihy nebo kopanou?«

Nu, to jsou opravdové hádanky, a není snadno podati program, který by se hodil každému mladíku, ať je chud, nebo bohat, nebo přiměřených prostředků, ať žije v městě či na venkově, pro zimu nebo pro léto, pro jednotlivce či společnost, pro uzavřenou místnost nebo pobyt ve volné přírodě, pro den či pro večer.

Dovedete si sami vymysleti odpověď?

Soudím, že ne. Jsou tu však náměty v širokých zásadách, které mohou býti ku pomoci.

Největší tajemství je zvoliti si za heslo slova — NEPOVALUJ SE!

Plouti po mrtvě tiché hladině moře není zajímavé, stává se však hned docela jinačím v ostrém vánku, máme-li před sebou hezký kus plavby a vlny v čele,

kteřé nutno přemáhati, a sotva jedné se zbavíme, nová vyvstává proti nám.

Poplujete-li svou cestou v životě, najdete právě v tom rozkoš, když vždy povane proti vám čerstvý vánek práce a činnosti a uchvátí vás svou silou.

A tu v odpověď

k vaší otázce, co činití
v příčině

VOLNÉHO ČASU,

PENĚZ,

ŠTĚSTÍ,

můj námět je, pustiti se

DO PRAVÉHO SPORTU A
UŽITEČNÝCH LIBŮSTEK,

DO VHODNÉHO ZAMĚST-
NÁNÍ A SPOŘIVOSTI,

DO SLUŽBY JINÝM.

SPORT.

Pravým sportem míním každý druh her a činností, jež je vám na prospěch a jichž se zúčastníte osobně, činně, místo abyste se na ně jen dívali. Vím, že hřiště jsou v mnohých místech velmi omezená a nestačí pro všechny, kdož by chtěli hrát. Je tu však prostor, který pojme ještě o mnoho tisíc více těch, než kteří by jej chtěli použít, a jsou tu i hřiště nejrozmanitějších druhů, jež třeba byla nerozměrná, stačí nám.

Dovedl bych vám poraditi velmi mnohou hru, která se hodí těm oněm podmínkám, připouštím však, že je těžko přizpůsobiti je, aby se hodily pro všechny.

Hlavní je, abyste sami vypátrali, který sport by nejlépe hověl podmínkám a okolí, v nichž se nalézáte.

Kdybyste však sami nedovedli vystihnouti správný směr, mohu poraditi každému, aby se zabýval podmínkami nahoře uvedenými a jež širě popsány budou v poslední kapitole, roverství.

JEDEN Z PRAVÝCH SPORTŮ.

Názvu »pravý sport« zaslouží horolezectví, už proto, že je přístupno každému bez velikých nákladů.

»Horolezectví?« zeptáte se. »Jaké pak horolezectví můžete provozovati v Anglii?«

Právě, i u nás možno jest je provozovati a ukáži vám, jak. Vystoupiti na horstvo dvacet tisíc stop zvýší je slavný výkon, ale nesmíte na něm lpěti pohledem po věčný čas: obtíže, kterými prokazujete schopnost použití svých prstů u rukou a nohou ke stoupání, přijdou jednou za čas. Sřítíte-li se, tu poletíte dva, tři tisíce stop nežli se roztříštíte. Stejně účinný pád můžete si však pořídit i doma, vyšplháte-li na skalisko, měřící dvě, tři sta stop. Stejně vzrušující může být i pro vás slézání poměrně nízkého horstva, neboť je k tomu potřebí těchže nervů, vytrvalosti a obratnosti a téže dobré soudružnosti na napjatém laně.

Současné je to však velmi nebezpečný podnik, nejste-li pečlivě vycvičení a nevede-li vás zkušený horolezec.

»Není to výška pohorí, která tu padá na váhu, ale překážky, které musí býti překonány.« Tak pravil mi generál Bruce, vůdce výpravy na Mount Everest, hovoře o možnostech horolezectví pro mládež na Britských ostrovech. Je jím nadšen. Je vskutku div, že není lépe známo a více provozováno jako sport. Větším dílem proto, že junáci nedovedou si představit, jak by se v různých částech Velké Britanie dalo prováděti.

EVEREST — EVER CLIMBING,
NEVER REST.

(Everest — stále stoupej, nikdy
neodpočívej!)

Není-li vám dostupno horstvo, můžete zpravidla použít skupiny skal, lomů, útesů. Ty všechny podávají skvělou příležitost ke cvičení v horolezectví pro skupinu tří, čtyř se šplhacím lanem. Příležitostně slýcháte o mužích, slézajících hory o samotě, jako v mém malém výletu do And na str. 198, to však je nesprávné. Někdy snad je dobré mít důvěru v sebe, nebezpečné je však zůstat bez pomoci při pádu nebo sřícení. Slézání má, správně musí být konáno ve společnosti a pro tu příčinu je výborné. Každý muž na laně musí se starat, aby byl zdatným pomocníkem ostatním. To samo o sobě je výbornou praktickou lekcí.

Horolezectví rozvíjí v nejvyšší míře sílu nervů, svalů a vůle. Dobrý horolezec nemůže být tříděn »k pomocným službám«, neboť je to znamenitý sportovec.

Proto zasluhuje probádání — z ohledů na vlast a na hojnost prostředků, jež skýtá.

Doprovázel jsem jednou oddíl italských alpinů při jejich táboření v Alpách. Tito lidé byli vycvičení výhradně pro službu v horách, jsou všichni rekrutováni z místních horalů. Uzřeli jsme nepřítele na ohromném sněhobílém srázu na druhé straně propasti, asi o dva tisíce stop níže a dvě až tři míle daleko. Důstojníci sdělili mužstvu hlavní plán útoku. Tu rozdělili se všichni v přestávkách na dlouhé linie, posadili se a upřeně pozorovali protější sráz i skaliska. Každý studoval svým triedrem terén, vyhledával podrobnosti pro svůj sestup a všiml si značek, podle kterých by našel svou cestu, až mu bude pracovat zdola nahoru.

Vyvolit si směr a vytýčit si jej tak, aby byl stále zřejmý, je to, co buď dodává horolezectví nekonečné rozmanitosti a zájmu a napomáhá k úspěchu, neb tvoří pouze prostého lezce podle zkušeností, jež možno získati.

Pak je tu ještě mravní účín, naučíte-li se hledět zpřímá do očí všem obtížím, i když se zdají nepřemožitelné, s chladnou rozvahou a v dobré náladě.

Tak naučíte se zírat i na obtíže v životě se stejným

duchem a tuhou vytrvalostí a zkoušením různých cest, jak dostati se přes překážky nebo kolem rích a konečně je i přemůžete.

Je tu i vaše duše. Zdá se vám směšným hledati ji v horolezectví, ale je tam. Slézáte-li hory, činíte tak ve společnosti; když však dosáhnete vrcholu s ohromujícím nadsvětským rozhledem, usedněte opodál a oddejte se svým myšlenkám.

A v tomto rozjímání otevřte duši svou zázračné inspiraci všehomíra.

Až sestoupíte pak dolů, najdete jiného člověka ve svém těle, v myslí i duchu.

ZÁLIBA A JEJÍ CENA.

Poznávám, že zvyk zabývati se věcmi pro sebe sama vzrůstá u někoho a rozprostírá se na všechna odvětví jeho denního zaměstnání. A je to zdravý zvyk. »Potřebuješ-li vykonati cosi, vykonej to sám,« stává se pak denním rozkazem.

Dokonce pak i malé nepříjemné práce v domácnosti počínají buditi zájem a jsou vám ohromným poučením. Naučíte se malým cvikem bušiti kladivem do hřebíku místo do svého palce, dosáhnete jemného hmatu v prstech, zabýváte-li se opravou svého elektrického zvonku nebo vedení.

Když přišla válka a oloupila nás o možnost opatřiti si ovoce a zeleninu odjinud, přinesla i požehnání, že mnohého z nás naučila, jak stane se zahradníkem a vypěstuje si sám svou potravu. Rozdělování potravin nadělalo více hořkostí sněmovně, než kterákoli jiná reforma parlamentní, současně však i způsobilo mnoho dobrého pro zdraví a spokojenost lidu, nežli kterákoliv zdravotní nebo politická reforma. Vaše zahrada je půda, na níž můžete provozovati svou zálibu a dojiti nejlepšího zotavení, jakého těžce pracující může dosáhnouti. Poskytuje mnohým poprvé pravý požitek volného vzduchu a první poučení o vzrůstu rostlin a užitečnosti jejich, t. j. učí je přírodní vědě.

MĚJ KONÍČKA JAKÉHOKOLIV DRUHU!

Je to přirozená náklonnost každého hocha, pořizovati si různé věci vlastnoručně. Ačkoliv mnozí pozbývají této vlastnosti, jsou-li staršími, přece mnozí podrží si tuto přirozenou touhu po sebeuplatnění a pochopitelnou vůli vyráběti tak dalece, že stane se jim zvykem a vyplní jim mnohou prázdnou chvíli jejich života. Muž, který má v něčem zálibu, nikdy

nemaří svůj čas, nikdy nevěsí líně ruce a nikdy nedá se lehce strhnouti k sensačním atrakcím vynášeným tiskem. »Koníček« jeho je mu před nimi ochráncem.

Záliba a ruční práce vedou k dovednosti, neboť muž, který vloží celou svou mysl do práce a stráví všechnu svou energii při výrobě různých věcí, nemůže zabrániti znamenitému vývoji dokonalosti ve svém díle; a kde je mysl spojena s rukou, tam vynalézavost a fantazie se k nim druží a často člověk, zabývající se »koníčkem«, stává se vynálezcem.

Poohlédnete-li se ve svém pokoji, své úřadovně, své dílně, naleznete sta předmětů, které jsou výplodem vynalézavosti toho nebo onoho člověka. A tak je ve vaší moci, máte-li jakou zálibu, rozvinouti svou vynalézavost do té míry, že může vám nejen hmotně pomoci, ale býti požehnáním pro ostatní vaše spoluobčany.

Často také, provozuje svou zálibu, pozná člověk, že je onoho druhu, třeba docela vzdálena jeho obyčejného zaměstnání, k níž je od přírody zvlášť dobře uzpůsoben, ukáže mu nový směr a pravé povolání jeho a byl-li dříve okrouhlým víčkem na čtvercovém

otvoru, nyní najde otvor kruhový, k němuž se zrovna hodí.

Konečně záliba, v mnohých případech velmi často, ač ne všeobecně, přináší i hmotný užitek člověku, a ačkoliv nejsem obhájcem získávání peněz jen pro peníze, plně přiznávám, že jich člověk potřebuje potud, aby byl schopen pokračovati a nebyl na obtíž jiným lidem.

Ve staré lovecké knize *Jorrocks* je popsán znamenitý charakter »Jogglebury Crowdy«, jehož koníčkem bylo uřezávati větve v živých plotech a porostlinách, aby z nich vyráběl hole na procházku. I já měl jsem tuto zálibu mezi jinými mnohými a ačkoliv se nezdá býti příliš zajímavou, přece, když ji počnete provozovati, je dostatečně přitažlivá, aby vás vedla míle a míle za pěknou holí, což by jinak bylo nepopsatelně únavné; a zadostučinění nad zmocněním se, narovnáním a upravením dobré hole je vskutku značné. Vzpomínám toho jen, abych ukázal, jak i velmi prostá záliba, kterou může provozovati kdokoli, má svou lákavost.

Více ještě, má i význam hmotný a mnohý hoch z těch, které znám a který dal se touto zvláštní cestou, viděl, že je možno, aby si tak čestným způsobem vydělal nějaký ten groš.

Člověk pak, který dovede si vyhledat svou zvláštní cestu v zálibě, může ji často velmi dobře uplatniti a tak, místo aby se pokoušel o nemožnost vydělávati peníze hrou a sázkami, podaří se mu dáti se mnohem bezpečnějším směrem k těmž cíli, sleduje-li svého »koníčka«. A peníze vydělané vlastním úsilím jsou mnohem milejší než ony, na komkoli vymámené.

Vedle těch, kterým záliba přináší hmotný užitek, je tu ještě množství těch, kteří ji vyvolí proto, že je v souhlase s jejich vkusem.

Hudba, malířství, sochařství, dramatické umění, všechno toto hodí se znamenitě pro lidi z měst a není potřebí, aby se povaloval bezúčelně ten, komu je umožněna návštěva obrazáren, museí, koncertů, divadel atd.

Není to však jen pasivní potěšení, které poskytují náměty, jež doporučuji. Je to váš osobní projev v nich, který mnoho platí.

Vlastním projevem míním tu básnické pokusy, hru na hudební nástroje, modelování, kreslení a malování a pod. Je tu též zájem ve sbírání poštovních známek, mincí, zkamenělin, starožitností, květin a j. v.

Putování přírodou za účelem studia ptáků, rostlin, hmyzu. Můžete se rozhodnouti pro chov kuřat, sbírání lesních plodin, zaváření ovoce, chov králíků, výrobu moccasinů nebo pro jakoukoliv dobrou věc, která se vám zamlouvá. Je tu na sta věcí, z kterých můžete voliti; a najdete-li jednu, která se vám hodí, vyplatí se vám to, ne snad třeba ani hmotně, ale jistě tím, že naplní váš život uspokojením.

VHODNÉ ZAMĚSTNÁNÍ.

Pokud se týče peněz, pro většinu z nás je nutno, abychom si zajistili jistý příjem a stali se neodvislími od jiných i abychom mohli se pustit na dráhy, kde bychom užili příjemně života a dopomohli k tomu i ostatním.

Tu, místo abyste vyhazovali své peníze v naději, že se vám vrátí zmnoženy na ujmu některého vašeho méně šťastného kamaráda, užíjte času k tomu, abyste si zajistili příjem jako odměnu za poctivou práci.

To znamená, jako první stupeň přípravy pro určité zaměstnání v životě.

Řekl jsem, že neužívám posluhy (caddy) při golfu, protože svádí chlapce k tomu, aby zvolili si práci, která jim vynáší na chvílku, ale nemá pro ně prázdné vyhlídky do budoucnosti. Příležitost taková mu zmizí, doroste-li v muže a pak vidí, že není způsobilý pro žádné užitečné zaměstnání. A tu se v mnohých případech stává povalečem a neotesancem.

Nejsou to však jen posluhové při golfu, kteří zvolili špatné východisko na cestě do života. Mnozí hoši vidí jen okamžité výhody, které poskytuje chlapci nějaké

dobře placené, lehké zaměstnání a jsou povzbuzováni i rodiči, aby se mu oddali, nedbají však a nedovedou se dívat na konce a pochopiti, jestli i později bude jim ku prospěchu.

Velmi mnohá taková dobře placená zaměstnání chlapců nevedou k ničemu a nechávají mladíka na holičkách právě v důležitém okamžiku jeho života, kdy má vystoupiti na prvý stupeň životní dráhy, jež by měla cenu trvalou.

Velmi obecnou chybou bývá, že mladík, našed zaměstnání, které má dobré vyhlídky, zvolí je, poněvadž se mu zdá, že se mu taková práce hodí, aniž by uvažoval, hodí-li se zcela k té práci on; konečně sezná sám, nebo jeho zaměstnavatelé poznají, že tu není pravý muž na pravém místě. I vystoupí, aby se pokusil vyhledati si jiné zaměstnání. Je čtvercové víko na okrouhlý otvor a proto se nijak nehodí.

Zásadně sluší pátrati podle dosaženého vzdělání, ke kterému druhu práce byste se nejlépe hodili a jestli snad na poprvé vezmete zaměstnání jiné, které vám vynáší, stále mějte zrak upřený na správný směr a dejte se jím okamžitě, jak se vám naskytne k tomu vhodná příležitost.

Jste-li víko hranaté, vyhledávejte hranaté otvory a hleďte, abyste k nim dospěli.

»Podrž vítr ve chřípí a měj hlavu sehnutou k zemi a nestarej se příliš o konec honby. Rozkoš tkví v běhu a ne v jeho ukončení.

Když jsem byl mladíkem a bez místa, učinil jsem si stálým pravidlem chopiti se první práce, která se naskytla a setrvati v ní po dobu, než jsem mohl uloviti lepší. Na žízalu můžete lapiti střevli a na střevli okouna. Pomocí okouna chytíte vydru a pak už máte něco, co stojí za stahování.«

Tak radí Obchodník od píky svému synovi (*Self-made Merchant to his Son*): »Jest-li z onoho »cosí, co stojí za stažení«, možno zhotoviti kožich, nebo pohodlí

pro kohokoliv, tu dosáhli jste úspěchu ve svém obchodním podnikání. Tu získali jste cestu nejen jak vydělali na živobytí, ale i jak učiniti ze své práce službu jiným.«

A to znamená správně užívatí života.

Chcete-li se státí, na příklad, strojníkem a hledáte-li placené zaměstnání, než se vám dostane žádaného místa, přihlaste se k Royal Air Force (letectvu), kde služba není dlouhá, je dobře placena a práce nasmírně zajímavá.

Co více však, je nadmíru výchovná a vzata v tomto duchu doplní a ukončí vaše školní vzdělání. Získáte při ní povahu a to takovou, která vás uschopní v nejvyšší míře ujati se určitého povolání, až se vám naskytne.

Podobně můžete se rozhodnouti pro život v některé zámořské drživě, kde nejlepší cestou získati zkušeností a přátel, je sloužiti na čas v bezpečnostní službě. Je to právě tak výchovné, jako dobře placeno a vytváří pevnou povahu.

SPORIVOST.

Od doby války kritikové naši nám říkají, že je to s národem naším zlé. Nu, dobrá, nevím! Slyšel jsem jen, že předseda školní rady londýnské prohlásil, že dnešní hoši jsou mnohem ráznější než druhdý a stávají se každým dnem lepšími. To je slibné znamení každým způsobem.

Jistě je dnes více lidí, kteří strádají — a méně, kteří plivají. Nevím, mají-li ty dva fakty nějakého spojení, ale ve skutečnosti jsou tu. Naznačil jsem na předchozích stránkách, že sebezapíráním získáváte na povaze; získáváte však i jinou věc — aspoň někdy — a to jsou peníze. Vzdáním se požitku alkoholu, tabáku, lahůdek, vystříháním se podniků, jež si nemůžete dovoliti, uspoříte náklady na ně a — pamatujte si — trvá-li to delší dobu, není to věcí, kterou byste mohli pohrdnouti.

Nikdy nenabádám lidi, aby konali to, co bych nechtěl dělati sám, a protože jsem se naspořil za svého života dost a dost, doporučuji to i vám.

Byl jsem šestý z desítičlenné rodiny. Můj otec byl duchovní a zemřel, když mi byla tři léta. Nebyl jsem tedy vychován v tom, čemu se říká nadbytek a vstoupiv do armády, byl jsem nucen žít jak nejlépe jsem dovedl ze svého platu, který byl velmi nepatrný.

Byla to doba zápasů. Mezi jinými věcmi odpíral jsem si snídani nebo polední jídlo při společném stole, nekouřil jsem, nepil lihovin a vydělával jsem si vedle vojenských povinností kreslením a psaním.

Pracoval jsem však houževnatě a měl požitek ze zápasů. A konečně jsem se dostal nad povrch. Měl jsem notně štěstí, však musím přiznati, že jsem se sám hodně přičinil abych je pevně popadl. Čemu se obyčejně říká štěstí, není většinou nic jiného, než síla chopiti se příležitosti a pevně se jí držeti. Příliš mnoho chlapíků sedí a čeká, až štěstí přijde k nim a stýská si, že nikdy nepřichází.

Zvláštní bylo, že jsem postupoval rychleji, než jsem očekával. Neměl jsem jiné snahy, nežli býti schopen vydržovati se bez přispění své rodiny. Mohl-li jsem sám pro ně něco učiniti, tím lépe. A miloval jsem svou práci, protože byla mezi lidmi a koni. Byl jsem úplně spokojen.

A když přišlo povýšení a já jsem byl pozvednut k vyššímu postavení, tu, ačkoliv plat byl větší a vyhlídky lepší, nemohl jsem se smířit s touto myšlenkou a toužil jsem jen, abych zůstal, kde jsem byl. Vzpomínám, když jsem se tázal svého plukovníka, mohu-li odmítnouti toto povýšení, že mi s úsměvem dal na jevo toho nemožnost — a tak jsem postoupil. Pokračoval-li jsem, bylo to většinou dík tomu, že jsem byl v počátcích šetrný.

Bavil jsem se před několika dny prohlížením některých svých starých deníků o cestách a návštěvách u přátel; jak zbožně vedl jsem počet o každém penízi,

který jsem utratil, jak vítězoslavně jsem zaznamenával každý groš, který bylo možno utratit! Jest-li někdo, pak já jistě mohu býti svědkem přísloví: »Starej se o penci, libra bude se starati sama o sebe.«*)

A nebyl jsem způsobilý pomoci jen sobě sám v tomto směru, mohl jsem i poraditi svým přátelům v mužstvu švadrony v této příčině. A jako důsledek: výdělek kantýny klesal, ale příjmy spořitelny stoupaly. Lidé byli zdravější a šťastnější a, opustivše službu, měli v rukou slušnou částku peněz, se kterou mohli leccos počít v obchodě nebo soukromém životě.

Zrovna takové může to býti s vámi, kteří čtete tuto knihu. Nemáte-li peněz, opatřte si je — jakkoliv; však učinite to. Přijdou dny neštěstí a vám nebude třeba hledati posily z pramenů jiných lidí. Myslete na takové nešťastné dny, mnozí na ně zapomínají a trpí pak za svou netečnost.

Máte-li právě částku peněz, není příčiny, abyste je rozházeli; přilněte k nim. Musíte-li je vůbec utratiti, učinite tak, aby jiní měli z nich prospěch a ne jen vy potěšení.

Můžete býti třeba bohati, je tu však jedno, co nemůžete přehlédnouti — ovšem, jste-li dobří lidé — nemůžete utratiti s klidem své peníze za různý přepych, jsou-li kolem vás lidé, kteří postrádají i nejnutnějších prostředků k živobytí.

Užíval jsem života jako moji druzi, lovil jsem, hrál polo, účastnil se štvanic na vysokou i černou zvěř, nekupoval jsem však nikdy pro sport vysoko vyceněná zvířata. Opatřoval jsem si nezkrocená, nevycvičená za nepatrnou cenu a měl sám zábavu a zájem na jejich výcviku. Mnozí kupují věci právě proto, že jsou nákladné; moudří tak nečiní. Někdo si koupí nový kabát, ukazuje-li starý sebe menší známky obnošení nebo pošpinění; jiný, je-li kabát obnošen, dá jej obrátit a vydrží mu dvakrát tak dlouho. Jsou způsoby, kterými

*) 1 libra sterlingů = 20 shillingů po 12 pencích (poz. překl.).

můžeme vyjít se skromnými prostředky zrovna tak příjemně jako se značnými, dovedeme-li jen vycvičit svůj vtip a šetrnost. Vskutku, v tom ie kus dobrodružnosti, která se dovolává sportovního ducha. Ubozí milionáři!

CHOP SE PŘÍLEŽITOSTI!

Nedávno navštívil mne muž, který byl ve vojenské službě u mého pluku a stěžoval si, že je v koncích. Pravil, že sloužil po deset let věrně vlasti v nejlepší době svého života a to že je vděčnost této vlasti, která nechává jej klesnouti do strouhy. Nebyl ničím zvlášť vyučen, ale jeho bratr v Kanadě byl ochoten přijmouti ho za společníka, odebere-li se tam. Podle svého mínění nedovedl si pomyslit, že by to bylo správné, aby byl poslán do vyhnanství za to, že sloužil své vlasti, a mimo to pravil, že ani nemá peněz, aby návrh mohl přijmouti, i kdyby chtěl.

Ptal jsem se ho, kolik si za dobu své služby uspořil. Usmál se ironicky a pravil: »Co pak si, prosím vás, můžete uspořiti jako prostý voják?« Podle mých zkušeností mnoho mých mužů opouštělo službu s pěknou sumičkou uspořenou ve spořitelně i pravil jsem: »Dostával jste stravu a byt, oděv, ošetření, topivo, světlo i nápoje, vše dobré jakosti a zdarma a mimo to nejméně 1 s. 6 d. *) denně pro sebe sama, t. j. 27 liber ročně. Bylo tedy možno v osmi letech uložit si 216 liber, a i kdybyste si byl dovolil pivo, kuřivo a zábavu, mohl jste si za osm let dobře aspoň 100 liber, s úroky 150 liber uložit. To by vám bylo stačilo na cestu do Kanady a Kanada není místem vyhnanství, ale zemí zaslíbenou, kde možno snadno dojít štěstí.« Byl však z těch, kteří nedovedou se chopit příležitosti, když se naskytá. Mravné naučení z této historky je: »Sklízej seno, pokud svítí slunce; nespolehej, že bude svítiti stále; mlhy ti je pokazí a deštivý čas zničí.«

*) 1 shilling 6 pencí,

Jak John Graham pravil svému synu: »Nehrej se lžící, než jsi přijal lék; odložíš-li snadnou věc, učiníš ji obtížnou; odložíš-li obtížnou, znemožníš ji.

Starý Dick byl vždy hotov odkládati věci. Když jsem o něm naposled slyšel, bylo mu třiadevadesát let a byl na umření. To bylo před desíti lety a vsadím se, že je dosud živ.«

Začněte však šetřit peníze hned od počátku, zejména pokud jste mladí a útlocitní. Mr. Pound ve svém dopise jinochům praví, že dříve dělník postupně získával vyšší a vyšší mzdu až do třiceti let věku. Nyní osmnáctiletý mladík dostává dobrý plat a dospívá k nejvyššímu ve dvaceti pěti a výše jeho výdělků klesá rychle od třiceti pěti do čtyřiceti pěti. Dostává ve dvaceti letech mnohem více než otec, ale bude dostávat méně v šedesáti.

Proč spořít? Poznáte jednoho dne, že otevírají se vám lepší vyhlídky, pokusíte-li se odejít do zámoří, nebo že můžete svůj malý kapitál vložit do obchodu. Co však ještě jistěji se může přihodit, přijde den, kdy se budete chtít oženit; pomyslíte na to, abyste si zařídili domov se svou manželkou. Je tu však ještě něco vyššího, nač tuze mnozí zapomínají. Budou tu též děti. Provedete jim však pěkný kousek, přivedete-li je na tento svět a nedovedete-li nic více než to.

JAK SPOŘITI.

Jsou různé cesty, jak uložit našetřené peníze. Nejhorší z nich je, shromážďovati je do punčochy. Je tolik poctivých a důvěry hodných ústavů, kterým je můžete svěřit bez obavy, že o ně přijdete. Naopak, průměrným zúrokováním vzrůstá vaše částka peněz. Jsou ústavy, kde přijímají vklady již od velmi nízkého obnosu, nemůžete se tedy vymlouvat, že vám babka nestojí za to, abyste ji ukládali. Halířek k halířku a dlouho-li nemáte groš? Poohlédněte se ve svém okolí, dejte si poradit od zkušených a neotálejte se začátkem.

JAKÁ POVAHA HODÍ SE PRO KAŽDÉ POVOLÁNÍ.

Doporučil jsem právě muže pro dobré obchodní zaměstnání a dal mu krátký list o jeho způsobilosti. Když jsem dopis četl, zarazilo mne, že lidé, kteří se na muže ptali a kteří mi dali seznam podmínek, jimž má vyhovovati, volili právě tytéž, jež jsem napsal do jeho doporučení. Můžete býti přesvědčeni, že tyto vlastnosti byly toho druhu, jaké zaměstnavatelé od svých zřízenců nejčastěji požadují. Je významno pro vás, máte-li je i vy. Nemáte-li, pospěšte si, abyste jich nabylí a zajistíte si tak dobrou práci v každém směru, o níž myslíte, že se k ní hodíte. Tohle jsem o něm napsal:

»Je velmi chápavý a rázný, spolehlivý v každém směru a vynalézavý; taktuplný vůdce lidí — a umí se líbezně usmívatí. Toto poslední stojí samo o sobě za jeho služné, neboť přichází to na něho v dobu, kdy věci vypadají nejobtížnější, a dovede tím nakazit všechny kolem sebe.«

Toto je dosti dobrá povaha, aby vás mohli přijmouti kdekoli. »Chápavý« znamená obratný a zdatný při práci. »Rázný« značí čilý a činný, pracující s chutí. »Spolehlivý« vyznamenává střízlivý, přesný, důvěryhodný v ohledu peněz nebo odpovědné práce, neschopný počítí něco pošetilého nebo špatného; je oddán svým zaměstnavatelům i těm, již jsou mu podřízeni, a dovede poctivě pracovati, ať je pozorován čili nic. »Vynalézavý« míní, že má snahu najíti cestu k odstranění obtíží jakýchkoliv. »Taktuplný vůdce lidí« je zdvořilý a lidský, vede a nepohání. A skutečnost, že se usmívá a pojímá věci s veselé stránky a dovede to vnuknouti i jiným, je velmi cennou vlastností jemu na prospěch.

ODPOVĚDNOST.

Jednoho dne, v době, když jsem byl ještě mladý, zpozdilý brach, bezstarostný chlapík, povolal mne

náhle můj plukovník a sdělil mi, že se rozhodl jmenovati mne plukovním adjutantem.

Adjutant! Byl jsem poděšen.

Adjutant byl muž, na němž záviselo z velké části všechno dobré bytí a dobré konání v pluku. Slavná práce — co však, selže-li člověku?

Nechtěl jsem na to ani pomyslit.

Ale plukovník prostě pravil, že mne tím pověřuje. Dobrá, v několika minutách byl jsem zcela jinou bytostí. Stal jsem se mužem s velkou odpovědností a důvěrou místo o nic se nestarajícího, neužitečného hochy s žádnou jinou péčí, nežli jak se dobře poměti.

Shledal jsem se s novou a vážnou vyhlídkou, s velkým snem, jak přičinit se o dobro mužstva a o dobrou pověst pluku. Vrhł jsem se v dílo s celým srdcem i duší; a nikdy jsem se neohlížel zpět. Tento rozhovor s plukovníkem, jak byl krátký, stal se pravým východiskem mé kariery.

A od této první lekce v odpovědnosti byl jsem s to postupovati k odpovědnosti vyšší a vyšší.

Učiníte-li cokoliv dobrého vzhledem k svému povolání, musíte býti schopni převzít i odpovědnost.

K tomu je třeba důvěry v sebe, znalosti svých povinností a zkušeností u výkonu odpovědnosti.

V námořnictvu uznává se plně tento fakt a počíná se s ním u nejmladších. Námořní kadet má plnou odpovědnost za správu a řízení člunu i za jeho posádku a dostane se mu veřejné hany nebo pochvaly, jak zasluhuje.

Podobně ve skautském hnutí. Rádce je jediná autorita odpovědná za svou družinu šesti skautů; a tak i mezi rovery (viz poslední kapitolu).

Najednou pak uvyknete, když jste časně byli počali, bráti na sebe odpovědnost, což z vás učiní skutečné muže. To posílí vaši povahu a uschopní vás pro vyšší stupně ve vašem povolání.

Posílí to i váš vliv v dobrém na jiné.

IMHLALA PANZI.

Tu je pomocný námět od někoho, který jej prováděl sám s úspěchem.

Pochází od maršála Foche, jednoho z největších francouzských generálů za války.

PEČLIVĚ ZAMĚŘ K CÍLI PŘI OBTÍŽNÉM PODNIKU!

Výčnělky na vodě představují hrochovu hlavu.

Ten praví: »Máte-li nějaký úkol provést, promyslete jej pečlivě.

1. Hledte, abyste porozuměli přesně všemu, co se od vás daným úkolem žádá nebo co můžete od jeho splnění očekávat.
2. Pak učiňte si plán, jak jej provedete.
3. Najděte si dobré podmínky pro svůj plán.
4. Uveďte v souhlas jeho provedení s prostředky, jež máte po ruce.
5. Nade vše, mějte vůli, neústupnou vůli a pevné rozhodnutí dovésti jej k úspěšnému konci.«

Vím, že maršál má pravdu. Na své vlastní nepatrné cestě života měl jsem vždy slabost činit plány pro věci, někdy i nedůležité, dříve, než jsem se podjal jejich provádění.

Z té příčiny dostal jsem mezi Zuly jméno »Imhlalapanzi«, doslovně »muž, který si lehá před výstřelem«. Tím je míněn ten, kdo pečuje, aby nejprve zajistil si cíl tak důkladně, jak možno, než vystřelí. To je jistá cesta k úspěchu. Doporučuji vám, abyste »Imhlalapanzi« zvolili si za heslo.

Bude vám někdy i odvážiti se nebezpečí, budete-li usilovat o úspěch; přijměte je, nevyhýbejte se mu, ale přijměte je s očima otevřenýma.

Hovoře o tom, musím se zmíniti o příhodě, jak jsem s jedním soudruhem byl na obhlídce nepřátelských posic v zemi Matabelů.

Za noci prošli jsme předními hlídkami a byli v blízkosti jeho posic za svítání.

Jak jsme se tak plížili kolem, bedlivě je pozorující, s kým jsme se nepotkali, jako s milým ohromným lvem. Příležitost byla příliš svůdná. Sevřeli jsme oba své koně a bez ohledu na to, že se vydáme nepříteli, vypálili jsme oba, abychom ho skolili.

Lev byl však v okamžiku opět na nohou, v hrozně špatné náladě a strašlivě zařval, takže přehlušil částečně i výstřel pušek. Nemohl uniknouti, točil se však kolem dokola, vrče a bruče a vyčkáváje nás všemi směry.

Neodvážili jsme se již vystřeliti z obavy, abychom nepřivábili dolů nepřítele a též, abychom nepokazili jeho kůži, byť krásný exemplář. Tu sestoupil jsem do vyschlého koryta vodního, odkud bylo možno se mu přiblížit a dáti mu smrtící ránu, co můj přítel stál na břehu s připravenou puškou, zaměřenou na lva, kdyby se obrátil, aby mu dal jednu.

Jak mne lev spatřil, že se blížím, obrátil se s tlamou otevřenou, zuby vyceněnými, s očima plnými zuřivosti. Vpálil jsem mu náboj do chřtánu a usmrtil jej.

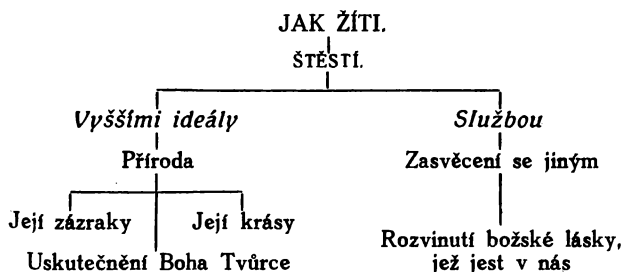
To když se stalo, uvědomili jsme si nebezpečí, že budeme objeveni a otevřeli jsme oči dokořán. Dali jsme se hned do stahování zvířete (a nemáte-li rukavic, je podivuhodno, jak brzy dovede lovecký nůž roz-

bolavěti vám ruce, pospícháte-li a máte-li co činiti s podobnou tuhou, surovou koží). Co jeden stahoval, druhý byl na stráži, obhlížeje všemi směry s pocitem, že nás pozorovali po celý čas.

Šťastně jsme dokončili dílo! Ve chvíli, kdy jsme měli kůži staženu, objevil nás nepřítel a my měli zrovna čas přivázati ji, vyšvihnouti se na koně, nežli se k nám přiblížili.

JAK SE PŘIPRAVITI PRO POVOLÁNÍ.

Kdysi podán byl plán, podle kterého by se měl řídit mladý muž, vzdělávaje se sám pro své povolání v životě. Hlavní požadavky, ke kterým má mířiti, sestaveny byly v diagram. (Str. 64.)

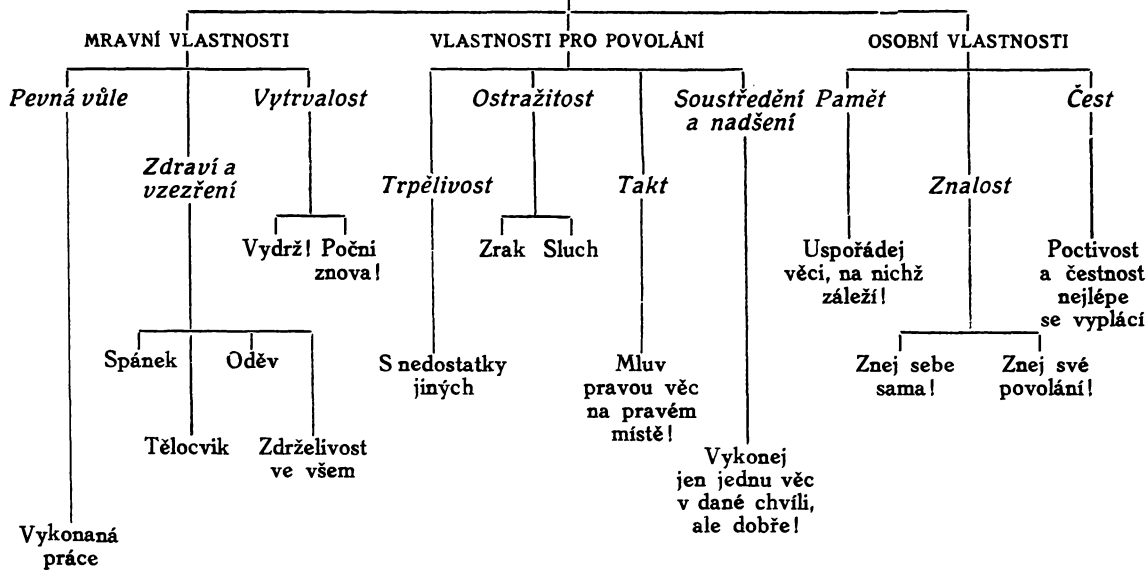

Byl jsem požádán, abych podal svůj úsudek; a tu přidávám jiný diagram jako jeho druhou část.

Vzhledem k první části (str. 64.) vlastnosti tištěné kursivou všechny míří k tomu, čemu se říká *charakter*; a je to charakter, zrovna jako zdatnost a zručnost, jenž bude pomáhati vám k úspěchu ve vašem povolání. Zvláště však chtěl bych upozorniti na *pevnou vůli* na jedné a na *trpělivost* na druhé straně.

Pevná vůle pochodí zpravidla z dobrého zdraví tělesného, hlavně však z opravdového zájmu na díle. Mnozí nikdy netouží získati zájem na svém díle, protože se jim zdá býti velmi omezené a pohybující se věčně v těchže kolejích. Bylo by lépe, kdyby se po-

JAK USPOŘÁDATI ŽIVOT

rozhlédlí kolem a uviděli, jak se hodí do ukončeného díla v celku; kdyby tak zírali ku předu a poznali konečnou cenu jeho použitou ve zdech dílny nebo úřadovny, snadno by na to přišli. Nejlepší dělníci, jako i nejšťastnější lidé, dívají se na svou práci jako na jakýsi druh hry; čím tvrdší je hra, tím radostnější se stává. H. G. Wells v dopise mírové konferenci ve Washingtonu pravil: »Seznal jsem, že tak zvaní velcí muži jsou srdcem skuteční chlapi, to jest jsou hochy ve chtivosti a živosti, jak zmocí svůj úkol. Pracují, protože milují práci a tak jejich práce je jim opravdovou hrou. Hoch není jen otcem budoucího muže, ale je sám už mužem a tu nemůže vzít do zaječích.«

Ralph Parlette praví správně: »Hra znamená *milovati* věci, práce znamená *tvoriti* věci.«

Je tu hodně mnoho *nezbytnosti*. Byl jsem dnes ráno tázán, proč jsem si vážil svého indického sluhy tak neomezeně. Příčina je docela prostá; proto, že stavěl svého pána na první místo a sebe na druhé — ač-li ho to vůbec napadlo, jak pochybuji. Naprosto oddán a důvěry hoden, vždy pohotov k jakékoliv práci, tichý a poctivě pracující. By to poklad. V onom kraji nebyl však takový charakter žádnou výjimkou, třebaže by mohl být jinde.

Aniž by to věděl, byl *nezbytný*; a to vám mohu říci, učiníte-li se svému zaměstnavateli *nezbytným*, nerozejde se s vámi tak snadno, ať ho to stojí co chce.

Jiný bod, který byl opomenut v předcházejícím seznamu, je *hbitost v práci*. V některém ohledu může být zařazena pod pevnou vůli, je však prokazována cele více praksí.

BUĎ SI PŘEDEM JIST,
ŽE ZAMĚSTNÁNÍ,
KTERÉ SI VOLÍŠ, JE
Z TĚCH, K NIMŽ
PŘEDCHOZÍ PŘÍPRA-
VOU JSI ZPŮSOBILÝ.

Jste-li hbití ve vši své hře a v osobní činnosti, takže se stane hbitost vaším zvykem, budete stejně hbití ve své práci a to bude velmi vážit pro váš prospěch.

Jako předmět cviku použijte jí při svém denním ústroji. Nelajdačte; mějte vše na svém místě a po ruce; rozměřte si to časově a hleďte překonati svůj vlastní rekord.

Jiné dva body, které zasluhují zvláštní pozornosti a jimž se jí dostalo velmi málo, jsou *odvaha* a *bohdrost*. Nechci se zde o nich šířiti a odkazuji na jejich výklad, jak jej činí Mr. B. B. Valentinův starý negr, kterého cituji na konci této kapitoly na str. 67. Je tu však ještě jedna mohutnost, které je vám třeba ve vašem povolání, a to je *naděje*. Nedomnívejte se, jest-li jste započali nízko, že není možno, abyste se dostali nahoru. Sta velkých mužů započalo na nejnižší příčce žebříku. Ale, jak jsem pravil prve, musíte se sami starati, abyste vystupovali vzhůru. Nezůstávejte v blátě proto, že se v něm ostatní boří; vyhledávejte své stupně a po nich jděte svou cestou. Postavte se pevně na první příčku a vzhůru!

Viděl jsem mnoho lidí vyjítí do života se vši výzbrojí nutnou k úspěchu, kteří pak ztroskotali, postrádající daru *trpělivosti*; když se okolnosti obrátily proti nim, v tom okamžiku se vzdali a pokusili se o něco jiného; a zvyknete-li si jednou vzdávati se a počínati znova jinde, zůstane tento zvyk při vás a celý váš život stane se řadou vzdávání a nedostanete se nikdy nikam.

Vzhledem k druhé části diagramu, otázka »Jak žítí«, to je, jak užívati života v pravém štěstí a ne pouze k potěšení, je stejné důležitosti jako problém, jak upravit si žití. A obě části, na něž jsem je rozdělil, jsou stejné důležitosti, jedna jako druhá, to jest míti vysoké ideály a sloužiti jiným. Soudím však, že sloužiti jiným je přece důležitější z obou, protože obsahuje i ony vyšší ideály a je nejdůležitějším krokem ke štěstí.

To je, proč chci pojednati o tom podrobněji v jiné kapitole.

CO JINÍ PRAVÍ O TOM PŘEDMĚTĚ.

Kam přichází chtivost, odtamtud prchá čestnost.

Libra v ruce je lepší než dvě na koni.

Jste-li víko čtverhranné, chystejte se pro čtverhranný otvor — a nespokojte se, dokud jej nenaleznete.

Kabát jako otázka má dvě strany. Obě mají být prozkoumány, nežli jste s nimi hotovi.

Jak se z vaší práce může státi hra: Hra znamená milovati věci, práce znamená tvořiti věci. (*R. Parlette.*)

Žijte tak, aby, když zemřete, každý truchlil — i obstaravatel pohřbů. (*Mark Twain.*)

Buďme šťastni a žijme v mezích svých příjmů; i když půjčujeme peníze, číňme tak v tom smyslu. (*Artemus Ward.*)

Mnoho neřesti bývá způsobeno zaražením potu. (*Dr. W. J. Dawson.*)

Sebeúcta, sebepoznání, sebeovládání,
tyto tři samy vedou život k svrchované moci.
(*Tennyson.*)

S ÚSMĚVEM!

Cítíte-li velkou bolest, žaludek jež sužuje,
když se lékař ostrým nožem vykuchat vás hotuje,
když vás má už na svém stole, stoje pěkně vedle vás,
když vás šimrá, škube, řeže, až jde po zádech vám
mráz:
vzpomeňte jen na opossum,*) jež se skrylo v haluzích,

*) Vačice viržinská.

když tam na ně přišel lovec s celou smečkou oblud
psích,
jak zavolal na myslivce přes psů štěkot jeho hlas:
»*Přece na vás cením zuby, třeba že mne skolíš v ráz.*«

(Z černošských balad »Ole Marster«
od B. B. Valentina.)

KTERÉ KNIHY ČÍSTÍ.

Sportovní training. Camp.

O americké výchově těla. Pípal.

Splnění všech přání. Marden.

Instruktivní knihy o horolezectví v českém nemáme.

DRUHÉ ÚSKALÍ.

VÍNO.

VÍNO.

Temná stránka tohoto úskalí ukazuje, jak pravé štěstí může být zničeno pokušením hověti svým choutkám.

Světlou stránkou je skutečnost, že překonáte-li žádostivost, dospějete k pevnému charakteru a vyšší radosti ze života.

SHOVÍVÁNÍ SOBĚ SAMÉMU.

Sklenka dobrého vína je potěšením.

Pití mezi dnem je nebezpečným přepychem.

Pokušení v kamarádství vede k prvním stupňům v pijáctví.

Samotářský piják stává se zpustlíkem.

Pijáci jsou nebezpečím pro stát.

Prohibice není třeba, skládá-li se národ z charakterních lidí.

Síla příkladu.

Nemírné kouření je nebezpečím pro zdraví stejně jako i jiné formy nezdrželivosti, jako:

Nemírné jídlo,

Nemírný spánek,

Přepřacování.

Tělesná zdatnost přináší sebekázeň a dlouhý život.

Klení je známkou slabého charakteru.

SEBEVLÁDA.

Síla charakteru je protilék proti shovívání sobě samému.

Příklad generála Nogi.

Sebevláda je nejdůležitější položkou v charakteru.

Zvyk a jak jej ovládati.

Oddanost k sobě samému je právě tak důležitá v utváření charakteru jako oddanost k jiným.

Sebeúcta zjednává úctu ostatních.

Podvodem stává se člověk vyvrhelem.

Vlastním vnuknutím možno léčit pokušení k shovívavosti sobě.

Jak Tommy Tomkins potřel smrt.

CO JINÍ O TOM PŘEDMĚTĚ PRAVÍ.

PRYČ S POKUŠENÍM!

VÍNO.

Víno?

Plukovník Jervers nikdy se ani nepokusil, aby byl bez vína nebo jiného druhu alkoholu. Při příležitosti, kdy nebylo naprosto možno obdržeti líhovin, napil se politury. Když lékař k němu pravil: »Nebudete přece tvrditi, že jste nemohl obdržeti vody,« plukovník odpověděl: »Můj dobrý pane, je vidět, že jste nikdy neměl pravé žízně, jinak byste věděl, že to není chvíle, kdy je možno myslet na mytí.«

TA TŘETÍ SKLENKA ...

Víno? Mám rád sklenku dobrého vína — pro jeho vůni, pro jeho barvu, pro jeho osvěžení.

A stejně je mi milá sklenka piva nebo moštu. Židka kdy však druhá sklenka chutná mi tak jako první, protože vůně není už novinkou a první ostří chuti už je to tam.

Ale o třetí sklence ví muž, který je moudrý, že je to »kapka jedu v poháru«, že cukr a jiné chemikálie obsažené v líhovině nejsou vám nikterak užitečné. Soudím, že velmi málo lidí si uvědomuje, jak rozšířené pití piva je na zkázu užitku z obilí a jak portské víno napomáhá k pakostnici.

Je to třetí sklenka — ne-li už druhá — jež vás vyšine z kolejí pravidelného běhu života a mladý muž bude se podle toho řídit.

V mém pluku pracovali jsme se zásadami, že důstojníci a poddůstojníci musí vésti své mužstvo spíše příkladem než rozkazem, a z tohoto hlediska pozoro-

val jsem, že jeden nebo dva seržanti, velmi objemní kolem pasu, byli nakloněni přihnouti si na koni i pěšky tak často, jak bylo možno, a ukazovali tak mužstvu špatnou cestu.

SLABÝCH VÝSLEDKŮ PŘÍČINOU
SILNÉ PIVO.

Vydal jsem tedy výstrahu, že každý důstojník a poddůstojník, o němž ve třech měsících se zjistí, že okolnosti činí ho příliš nedokonalým pro jeho místo, bude ho zbaven a ztratí tak všechny příplatky.

Má výstraha byla však také nabádavá, neboť jsem radil, že tomuto zjevu může býti zabráněno větší

měrou cvičení a menší měrou portěru.*)

Výsledek byl překvapující a úplně uspokojivý. Byla to třetí sklenka, která působila nešvar. Třetí sklenky však mají ještě něco horšího na svědomí, vedou k čtvrté, páté a k »šezdě zglenici« a pak počíná soužení a nachmelený, šplhaje na pouliční svítilnu, ptá se: »Je to Štědrý den nebo Piccadilly?«**)

PITÍ MEZI DNEM.

Znal jsem nesmírně schopného inženýra, skutečného genia ve svém oboru; mohl se stát slavným, kdyby nebyl, jak sám říkal, »mužem dvaceti minut«, to jest, nikdy neuplynulo méně — a nikdy více — než dvacet minut, aby nepil.

To mi připomíná starého amerického admirála

*) Silné anglické pivo. Pozn. překl.

**) Náměstí v Londýně. Pozn. překl.

z mých mladých dnů, který, když jsem mu nabídl sklenku čehosi, odmítl mne slovy: »Nikoli, pane; nikdy nepiji mezi svým pitím.«

A to mne přivádí k mému stanovisku, že je to pití mezi časem k jídlu, jež tropí zlo. Pije-li chlapík lihoviny jen v době jídla, soudím, že se neopije a možno, že mu to bude i zdrávo.

Abych se vrátil znova k svému pluku (varuji vás, budete hrozně obtěžováni »mnou a mým plukem«, než přečtete tuto knihu; chci však vám jen podati účinné zkušenosti, jak obeplouti tato »úskalí« a proto mi musíte prominouti), dovolil jsem mužstvu proti všem pravidlům, aby směli pít pivo při obědě a při teplé večeři, která byla u našeho pluku zavedena.

A důsledek? Pití v baru v kantýně tak upadlo, že jsem věnoval kantýnskému číšníkovi pár »bílých« rukavic, aby neměl příliš »černý« den, když ani noha nevstoupila do kantýny.

POKUŠENÍ KAMARÁDŮ — PRVNÍ KROK.

Člověk dobré vůle pokusil se přiměti pijáka, aby nahlédl, jak mylná je jeho cesta, a zkusil udělati z něho lepšího člověka, ale ochmelka přerušil ho slovy: »Vy mluvíte, jako byste se nikdy nebyl opil.«

»Opilý? To jsem nikdy nebyl.«

»Co tedy můžete o tom vědět? Nebavte mne! Jděte, opijte se a poznáte trochu pokušení — a potěšení z něho. A pak mluďte!«

Pravda, na pijáctví má velký podíl pokušení jiných, zejména dopustíte-li, abyste byli jedním ze stáda. Soudím, že dobrá polovina těch, kteří pijí, je k tomu sváděna na prvním místě kamarádstvím a pochybným, předstíraným přátelstvím houfu soudruhů. Mladík, který přichází do světa, domnívá se, že musí konati to, co konají jiní, aby ukázal, že je jim roven, že je »jeden z nich«.

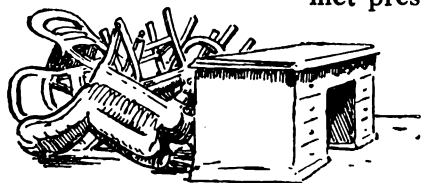
Devět z deseti mladíků počíná kouřiti jen z této příčiny — z chvastounství.

Když hoch vyrůstá, řekněme na renči (pastviny v prérii), kde jsou lidé abstinenty, tu i kdyby tabák a whisky mohl obdržeti, pochybuji, že by jich použil k vůli sobě samému. Obé je začátečníku příliš odporne a oddati se jednomu nebo druhému možno jen proto, že »ostatní chlapi také to dělají«.

A je opravdu velmi obtížno, stojíte-li ve společnosti kolem baru a dáváte-li se pohostiti nápojem, abyste jim to neoplatili, a to vede k oné »šezdé« sklence a k rozjařenosti a povyku.

Bůh ví, nevytýkám nikomu »povznesenou náladu« nebo příležitostné zadovádění. To je přirozeno mladým lidem a dokonce bez pomoci alkoholu. Sám jsem se toho účastnil velmi upřímně a prováděl stejné pošetilosti s tím rozdílem, že bych se za to musil nyní hanbiti, kdybych nedovedl rozeznati, že to je z části v přirozenosti mladíků dorůstajících v mužství.

Dovedete si představit, že jsem hrával hru »Bratři skokani od Bosporu«? Znáte ji?

BRATŘI SKOKANI OD BOSPORU.

Nahromadíte všechen nábytek z pokoje do pyramidy, nohy stolic vzhůru podle libosti a před ní umístíte dobrý, solidní stůl. Pak každý závodník se rozeběhne ke stolu, učiní odrazem přemet přes pyramidu a nezapomene při tom vykřiknouti: »Jsem bratr skokan od Bosporu.«

Ani za celý život nechtěl bych viděti nyní tuto švandu — ale účastnil jsem se jí. To však je právě

jeden druh oslovin mladých chasníků.

Potěšení býti »bratrem skokanem od Bosporu« je ovšem zcela různé od falešné rozjařenosti pořízené alkoholem a není k tomu ani potřebí pítí, aby mladík byl vesel. Vskutku, dovede to jistě stejně hlučně a snad ještě účinněji, nežli napije-li se.

PIJÁK SAMOTÁŘ JE ZPUSTLÍK.

Nehledě k pokušení v pítí z dobrého kamarádství, jsou tu ještě jednotlivci, kteří v samotě snaží se zapomenouti na osobní bídu, rozháranost myslí a ubohost okolí tím, že »utápějí trampoty ve sklenici«.

Trvalé nezdary v podnikání, stísněnost myslí z choroby a neúspěchů, nešťastný domov, sprosté okolí, vše to pobádá člověka, aby tomu snadno unikl, když si »zahřeje chřtán« a otupí mozek.

To však je špatný počín. Piják vám řekne: »Vám se to mluví, co však má člověk dělat? A konečně, je-li to cesta uniknouti a možno-li dosáhnouti aspoň na chvílku upokojení nebo úlevy, proč bráti člověku jeho skleničku?«

Ovšem, ale hlavní námitka je ta, že ubohý chlapík ničí se tak na duchu i na těle. Ztrácí zcela vládu nad svou vůlí, ztrácí svou energii; a tyto dvě věci jsou základní kameny »charakteru«.

Zvykne-li si kdo pítí, nebo — což je stejně špatné — požívati jedů, pak všechna příležitost býti šťasten na světě je ta tam; se ztroskotaným zdravím a zmenšenou způsobilostí k práci oddává se jiným pokušením, jež útočí na jeho oslabený charakter, a tu klesá do nízkosti a hříchu, nemá-li nikoho, kdo by nad ním bděl.

Klesá stále hlouběji až k existenci zpuštíka a vyvrhele, dokud smrt ho nevysvobodí z béd.

NEBEZPEČÍ PRO STÁT.

Člověk pevné vůle, který má charakter, nechce být vytažen ze své hloubi stádem; chce věděti, kam se má

postavití. Jsou to pošetilci, kteří tvoří massu a dávají se hnáti jejím zbytkem, nebo nejhoršími z nich. Takovým ani nenapadne, aby »chopili se zbraní proti moři bídý«.

Je-li takových mnoho — a jistě málo našich veřejných pelechů je jich prosto — šíří se jejich příklad a stávají se tak chorobou stáda. Oslabují zdraví a výdělečné síly stejně jako náladu celé části obyvatelstva a tak snižují všeobecné štěstí a prospěch celku.

Z domovů činí bídná doupata, zač je člověk zvlášť odpověden; ničí sebeúctu, mužnost a duševní síly — slovem svůj charakter.

To znamená nebezpečí pro stát.

Společnost, která se skládá z nemyslicích, slabomyslných pošetilců, jest nakloněna státí se kořistí ztřeštěných plánů agitátorů, kteří mohou voditi takové stádo za nos.

Chcete-li mítí národ silný, potřebujete k tomu lidí charakterních, kteří by jej tvořili.

PROHIBICE NENÍ TŘEBA PRO CHARAKTERNÍ LIDI.

V mnohých státech jsou si vědomi toho nebezpečí a požívání lihovin je všeobecně prohibicí zakázáno.

Máme-li na paměti ohromné mrhání penězi, časem, zdravím a ztráty na majetku, jež přináší pijáctví, bude jistě málo lidí (pijany vyjímaje), kteří by nesouhlasili, že toto pokušení má býti sprovedeno se světa; nejsou však všichni stejného mínění, jak se to má státi.

V mohamedánských krajinách je pití lihovin zakázáno náboženstvím, které vyznává většina obyvatelstva. V některých zemích je to zapovězeno zákonem. Co však je v tom zlého, je to, že část obyvatelstva podvádí zákon.

To beze vší pochyby zmizí, až doroste nová generace, která nepoznala pokušení, však jistá část zla je tím působena přece, neboť porušování zákona v jednom směru dodává smělosti nevážiti si jej ani v jiném.

Prohibice však dotýká se nepříjemně smyslu pro svobodu a mužní lidé, kteří by dávali přednost napravití se sami ze sebe, jsou pohoršeni násilnými prostředky, jsouce k nim donucováni zvenčí reformátory, třeba v dobrém úmyslu.

Když Sir Robert Stout příležitostně prohlašoval lihoviny za přepych, který můžeme velmi snadno postrádati, namítla mu Miss Gaunt: »Ano, asi právě tak, jako mnozí pokládají za přepych noční košili.«

Reforma přijde a já věřím, že přichází s větším úspěchem a s větší vážností v oněch zemích, kde prýští ze sebeúcty a charakteru samotného lidu.

Těm není třeba, aby byli napomínáni jako děti; ale, poznají-li, že je to nemůžné, neprospěšné jejich hře i práci a že je plno lepších cest, jak užití života, nebudou toužiti, aby byli tak pošetilými a spíjeli se do krajnosti.

Zahledí-li se člověk zpět o několik roků ve svém vlastním žití, vidí velmi značný rozdíl.

Když jsem poprvé vstoupil do armády, bylo zcela obyčejným zjevem, že mužstvo, a dokonce i důstojníci se spíjeli při slavnostních příležitostech a nikdo si toho ani nepovšimnul. Kdyby dnes důstojník přestoupil míru, řeklo by se mu v dobrém pluku hezky důrazně, že je »hotov« a vyletěl by dříve, než by se nadál.

Vídáme nyní pluky nastupovati na lodi pro zámořskou službu, kdy každý muž je přítomen a střízliv zrovna jako při nějaké obyčejné přehlídce, co před několika léty značný počet se nedostavil a polovině ostatních musilo býti pomáháno — nemusili-li býti přímo vynášeni — do vagonů nebo na palubu.

V průmyslových městech bývaly v sobotu večer a v noci hlavní ulice plny surově si počínajících pijanů, co dnes uzříte jen pravidelné zástupy šťastných, družných lidí. Zlepšený charakter a zlepšené okolí

konají tu své dílo, ačkoliv je tu ještě nesmírné pole pro jejich rozvinutí.

Věřím v dorůstající pokolení mladých občanů. Válka částečně způsobila, že se vám, mladí přátelé, otevřely oči pro mnohé vážné stránky života.

Máte ušlechtilé snahy. Chcete se státí mužnými junáky, toužíte, abyste byli schopni úspěchů ať ve hře, ať v práci životní, nebo ve službě společnosti a vidíte, že máte-li to konati s jakýmkoli úspěchem, nesmíte se oddávat pití, spojenému se ztrátou peněz, času a zdraví, jež ono má v zápětí.

Zavázati se slibem je první krok, je to však spíše pomoc slabým charakterům. Chlapík pevné vůle rozhodne se pro věc poctivě k vůli sobě — neboť dospěl k stanovisku odolatí pokušení, ať přijde kdykoli a uhájí svou svobodu před jeho tyranstvím.

SÍLA PŘÍKLADU.

Mám úctu před míněním čestného a prostomyslného kritika mimo stranu a nalezl jsem mezi necivilisovanými divochy africkými nebo z ostrovů v Tichém oceaně tak prostomyslné a čestné kritiky, jakých jest jen možno si přát, a velmi dobré soudce charakteru.

Mezi obojím tím lidem slyšel jsem tentýž soud pronesený slovy: »Řekne-li anglický běloch, že nám zaplatí, dáme mu zboží. On zaplatí. Ale takoví nejsou všichni bílí lidé.«

To je dobrá pověst, které se těšíme a z oněch, které si musíme udržeti.

Ale ani »anglický běloch«, obávám se, není vždy a v každém případě vzorem. A tím je zejména práce našich misionářů velmi ztěžována.

Vzpomínám si, co mi pravila královna-matka Swaziů před několika lety. Přišli misionáři a vykládali jí a jejímu lidu o požehnání křesťanství a jak pod jeho blahodárným vlivem stávají se lidé poctivějšími a

upřímnějšími v jednání, střídmymi a pravdomluvnými, dobročinnými a jiným užitečnými.

Tu její lid uvítal příchod bílých obchodníků a osadníků, dal jim pozemky a pomohl vystavěti jim jejich domovy.

Brzo však poznali, že tito lidé místo aby byli vděční a pomáhali jiným, pomáhali sobě. Vzali si domorodý dobytek, který slíbili zaplatiti, platili však spíše kopanci než penězi. Dováželi samožitnou ve značném množství pro svou potřebu a prodávali jalovcovou pro blaho domorodců.

SÍLA PŘÍKLADU:
KRÁLOVNA SWAZIŮ.

„Misionáři káží střídmost; bílí muži však pěstují pijáctví. Podporují misionáře — ale — nemohl byste mi dáti za to soudek jalovcové.“

Stará královna nám vypravovala, jak ji její válečníci prosili, aby jim dovolila usmrtni tyto zákeřné zhoubce národa a jak byla nakloněna jim povolit. Nemá nyní důvěry v žádné náboženství, které jinou věc káže a jinou koná.

Nemohli jsme se ubrániti soucitu s ní, ten nás však brzy přešel. Když jsme ji opouštěli, vrátila se a prosila ještě jednou, abychom jí řekli, jest-li to s ní myslíme opravdu vážně; když jsme ji o tom horlivě ujistili, žádala nás, abychom dotvrdili pravdivost svých slov — soudkem jalovcové! Taková je síla příkladu!

KOUŘENÍ.

Potíral jsem pijáctví, poněvadž je prokázáno, že je příčinou mnoha zlého, nemoci a bídy a je proto takto nebezpečím pro oba, pro jednotlivce i pro stát, a tou-

žíme-li po štěstí a úspěchu, je to úskalí, které se nám velmi krušně obeplouvá.

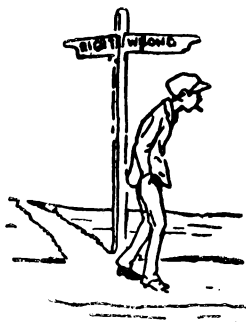
Jsou tu však ještě jiné formy nezdrželivosti, vůči nimž učiní mladík dobře, bude-li se jich hodně chrániti z té příčiny, že jsou mu na překážku v dosažení štěstí.

Pro hochy je nebezpečno kouření. Neodvažují se ani povědět, kolik dopisů jsem dostal od mladých mužů nebo jejich rodičů, v nichž mi děkují za výstrahy, které jim občas dávám před otravou a jinými zly, jež pro mladé muže chová v sobě tabák.

Stůj zde jedna z mých posledních poznámek o tomto předmětu.

Kdosi se mne ptal: »Jak zní zákaz kouření pro skauty?« Odpověď má zněla, že tu není vůbec zákazu, ale každý skaut ví, že hoch, který kouří, je pošetilec a my jsme se v hnutí našem dorozuměli, že skaut není pošetilec.

Proč hoch, který kouří, je nedobrovolně pošetilec? Vysvětlení dal jsem v příslušné kapitole své knihy *Scouting for Boys*. Jednou z příčin je toto:

CHCEŠ-LI PRAVOU
CESTOU JÍTI, JDI
VLEVOU!

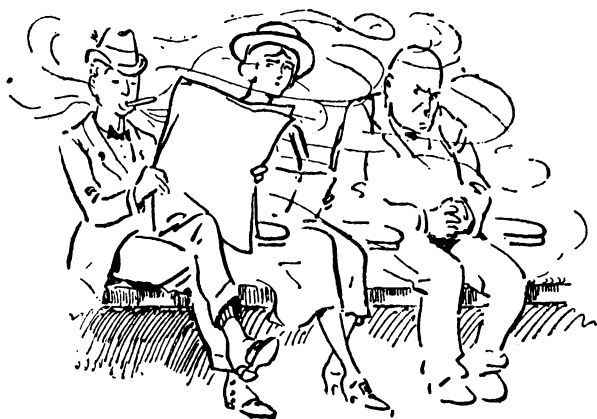
»Kouří-li hoch, nežli dospěje v muže, může být skoro jist, že oslabuje své srdce; a srdce je nejdůležitějším ústrojím v lidském těle. Čerpá krev do celého těla, aby tvořila a živila svaly, kosti. Nekonečně srdce řádně svou práci, tělo nemůže růst ke zdraví a síle.

Žádný chlapec nepočne kouřiti, že by mu to chutnalo; zprotiví se mu to napoprvé, pokračuje však z chlubitosti, aby vyhlížel mužně, jak se domnívá, ačkoli dopravdy vypadá jako oslík.«

Právě jsem obdržel dopis od muže, který studoval

tuto otázku s hlediska dělníka, a ten praví: »Více než polovina dnešní nespokojenosti, lenosti a zženštilosti jisté části našich mladých dělníků pramení ve výstředním kouření, zejména cigaret.«

Kdyby mohli býti přesvědčeni, aby nezačínali s kouřením dokud nebudou přes dvacet, měli bychom lepší rasu lidí. Mohu vám dokázat, že skoro každý dorůstající mladík, který kouří, je nespokojen, lenošivý, ne-

CHLAPÍKOVA „KAPUSTA“ POKAZÍ VZDUCH DOČISTA.

dovede se připoutati k žádné práci, nemá zájmu ani snah, je nervosní a bez odvahy.

Tím trpí vlast v dnešních dnech a tím je zaviněna i většina nezaměstnanosti v kruzích dělnictva.

To, co jsem vám tu napsal, ukazuje, proč mladík nemá kouřiti — pro sebe sama, své vlastní dobro.

Je tu však ještě jiná příčina, pro kterou by se měli zdržovati kouření i dospělí, z nichž velmi mnohý zapomíná, že jeho kouření obtěžuje ostatní lidi.

Zapálíte-li si svou dýmku (o cigaretách ani nemluví — to je kuřivo pro ženy a malé chlapce), jste-li

v místnosti, ve vlaku nebo pod., ujistěte se nejprve, že nebudete na obtíž svým spolucestujícím nebo sousedům.

Mnozí lidé a většina žen, těžce snášejí tabákový dým, zejména onen zápach, který zůstává lpěti na oděvu, nacházejí-li se ve společnosti kuřáků. Bývají přirozeně ostýchaví, aby si to zakázali a tak v tichu trpí, co je jim nesnesitelné. Každý muž aspoň s troškou kavalírství nechá čekat svou dýmku na příhodnější příležitost.

Cigarety, po mém soudu, jsou kuřivem stáda, neklidných, těkavých lidí, kdežto dýmka je pro člověka, který v klidu si dýmá a v tichosti rozjímá.

Zdá-li se vám, že musíte kouřiti cigarety, protože jsou laciné — vzpomeňte, že aby byly laciné, musí býti zhotoveny z bezcenného smetí!

Tohle mi vykládal prodavač tabáku:

»Z každých 6 d. (pencí) placených za deset cigaret,« pravil, »asi 2½ d. připadá na státní poplatky a 1½ d. je zisk prodavačův. Ze zbývajících 2 d. továrník musí zaplatiti tabák, řezání, hotovení, balení, dovoz, reklamu, výlohy prodejní a ještě vydělati. Kolik tedy připadne na ten tabák?«

Byl jsem sám kuřákem, to jest kuřákem dýmky, když jsem přišel do styku s některými americkými hraničáry, kteří sloužili za skauty ve válkách s Indiány.

Nikdo z nich nekouřil a usmívali se shovívavě, když mne viděli, majíce mne za nováčka, co já jsem se domníval, že ukazuji svou pravou mužnost. Vysvětlovali, že by kouření čertovsky zřídilo jejich schopnosti zrakové a čichové; a zejména čich je neocenitelný pro skauta při práci za noci.

A tu vzdal jsem se kouření a nikdy se k němu již nevrátil a jsem na tom lépe se zdravím a jistě také i s kapsou.

PŘEJÍDÁNÍ.

Když jsem byl v Mafekingu, bylo nám žítí o snižovaných porcích potravin a bylo zajímavě pozorovati, jak se to dotýkalo různých lidí v posádce. A dotýkalo se jich to velmi různým způsobem. Někteří zůstávali stejní, jiní znatelně sešli a myslím, že byli asi dva, kteří dokonce ztloustli. Nejlépe však se to prokázalo na konci sedmého měsíce, kde jsem vyzýval dobrovolníky, kteří by se účastnili výpadu proti nepříteli. Hledal jsem takové, kteří se cítili dosti silní, aby vykonali pochod pěti mil. A ačkoliv každý se domníval, že na to stačí, brzy jsme seznali, že jen velmi malá část mohla vystačiti na tento mírný průkaz. Ale bylo úplně zřejmo, že ti, kteří byli nejzpůsobilejší vykonati žádoucí dílo, byli oni, kteří ve svém životě zachovávali míru v jídle, pití a kouření.

Tentýž zjev byl zjištěn při výpravě, které jsem se zúčastnil na západním břehu Afriky v bažinách a pralesích země Ašantů — v kraji, který je znám jako »hrob bělochů«. Lidé, zvyklí žítí dobře a krmiti se, padali jako kuželky. Jen lidé střídme žijící a vskutku činní to přežili. Na té cestě, mimochodem, seznal jsem, že maso není nezbytnou částí lidské potravy. Po dlouhý čas nejedl jsem ničeho, než banány a, třeba pohroben v hlubokém, plesnivém pralese, kde zřídka uzřels paprsek slunce a kde atmosféra dýchala jako stará kapustní zahrada vegetací shnilou v bažinách, nikdy v životě necítil jsem se svěžejším a urazil svých dvacet mil denně s lehkým srdcem, byť i poněkud přepadlý.

NEMÍRNÝ SPÁNEK.

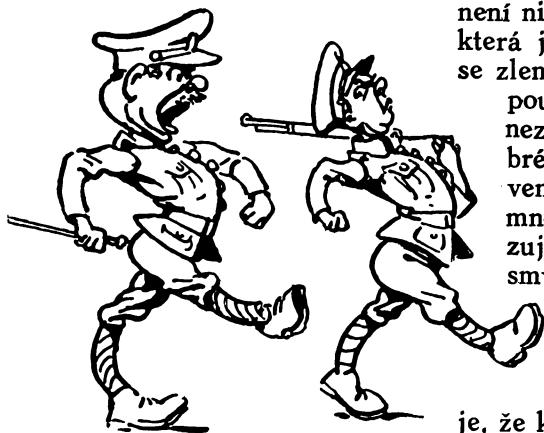
Spátí dlouho je opět jinou změkčilostí, již si člověk zřídka všímá, ale Japonci řídí se pravidlem, že každá hodina spánku, která je nad potřebu přirozeného odpočinku a zotavení mozku a údů, je škodlivá a podporuje nemírné tvoření tuku. A tu člověk, pozoruje, že stává se tělnatým, odřekne si hodinku spánku každé

nocí, a *naopak*, kdo cítí se příliš hubený, přidá si hodinku nebo dvě týdně, dokud nedosáhne uspokojující míry »oblosti«. Chcete-li odpočinouti svému tělu, čtěte dobrou knihu; chcete-li odpočinouti své mysli, zahrajte si dobrou hru nebo lovte ryby.

PŘEPÍNÁNÍ V ŘEČI.

Jiný způsob slabosti lidské, velmi obvyklý, je *klení*. Ukazuje nedostatek sebevlády a třeba by i bylo pro okamžik úlevou v napjetí (a poznal jsem, že je tomu

tak i na sobě), přece není ničím, než slabostí, která je způsobila státi se zlem, čím více jí popouštíte uzdu. Vám nezpůsobí ničeho dobrého, a je-li projevem vůči ostatním, mnoho zlého. Ukazuje vaše nepěkné smýšlení a v každém případě osekává třísky z vaší důstojnosti. Pett Ridge naznačuje, že klení je velmi dobrý prostředek, jak se zničit a že má býti pojímáno jako doba krise.

VOJÁK PLNÝ KLETEB, HROMŮ.

Napoleon pravil jednou o svém generálu Lannesovi, který byl z jeho nejschopnějších vojevůdců: »Ten ďábel Lannes má všechny vlastnosti, které z něho dělají velkého vojáka, nikdy však se nestane opravdu velkým, protože popouští příliš uzdu své letoře, když kárá důstojníky. Mám za to, že je to největší nedostatek, jaký jen generál může mítí.«

Lannesovi vyřídil to dobrý jeho přítel a Napoleonův pobočník, generál Marbot. Lannes dychtil po tom,

aby byl dobrým generálem a od tohoto dne se sebral a ovládal přísně svůj temperament i jazyk. A vyrostl na polního maršála Francie.

Kolik Lannesů v povolání připravilo se o postup do lepších poměrů, protože byli známi svým nedostatkem! Kdo kleje, nikdy nemůže býti lidem vůdcem, třeba se pokoušel hnáti je.

NEMÍRA V PRÁCI.

Jiný způsob, jak někteří dovedou hověti svým choutkám.

Pravím někteří, ne všichni!

Vydavatel této knihy Herbert Jenkins jest z oněch »některých«. Mám před sebou, co toto píše, jeho list, ve kterém mi sděluje, že pracuje denně třináct hodin a nemůže se nyní vzdáliti z Londýna ani na jeden večer. Nyní! Zním ho už hezkou řadu let a nepamatuji se, že by bylo jinak. Vždy pracoval třináct hodin denně.

Byl jsem nesmírně potěšen, když jsem uslyšel, že jistý časopis konal právě anketu o otázce, kdo jsou tři nejzaměstnanější lidé v zemi a když jsem poznal, že jsem v tom stavěn na roveň s Mr. Lloyd Georgem a princem Waleeským.

Nezasloužím si takové všeobecné pochvaly ani tolik, jako můj klobouk (a skutečně méně, neboť můj klobouk pracoval opravdu přes čas v těchto dobách poválečných cen).

Je pravda, že toto píše ve čtvrt na šest za kalného zimního jitra; kdybych si však nebyl přivstával po celý svůj život, nebyl bych měl nikdy ani tolik času, abych mohl dosáhnouti aspoň poloviny onoho potěšení ze života, jakého jsem dosáhl.

Považte jen, kdybyste si denně jen o hodinku přivstali, činí to za rok třistašedesát pět hodin, čili tři týdny bdělého stavu více, než dosáhne váš průměrný soused.

Osobně odhaduji svůj život na třináct měsíců do

roka místo dvanácti. Mnozí lidé přidávají si tu hodinku v konci dne, kdy tělo i mysl jsou už unaveny. Nic není nad to, vstanete-li časně, abyste se chopili svého díla.

Muž, který je hrd na své dílo, má z něho i nesmírné potěšení.

Hovořil jsem jednou s inženýrem, kterého jsem našel pracujícího v době stávky. Ptal jsem se ho, jak to je a tu mi pravil s odpustitelnou pýchou: »Podívejte se na toto dílo. Není velkolepé? Nemohu je opustiti.«

Vytrval pro lásku k věci.
Jaký je v tom rozdíl, pracujete-li z lásky k věci!

Jediné nebezpečí pro člověka příliš oddaného práci vězí v tom, že se stává otrokem své práce a nedopřeje si ani osvěžení ani odpočinku, na něj má právo.

Odpočinkem nemíním lenošení, ale změnu zaměst-

„ŠPINAVÁ PRÁCE, ŽE JO, KAMARÁDE!“

nání. Já měním zaměstnání velmi pozoruhodně. Jednoho týdne vzalo na se podobu zcela zvláštní; brodil jsem se bahnitým potokem a čistil jej od rákosí a jiného plevelu, který tam bujel. Bylo to pro mne velmi zajímavé zaměstnání, ještě větší zájem jevil však čumil, který seděl na zábradlí mostu, kouřil ze své dýmky a pozoroval s neobyčejným potěšením, jak pracuji.

Znáte zájem, s jakým zástup stojí v londýnské ulici, kypící dopravou, a civilní lidé, kteří upravují ulici jakýmsi druhem horké, tekuté, husté čokolády. Zde to bylo podobně.

Konečně jeho zvědavost přemohla jeho potěšení.

»Svinská práce, jak na to koukám,« zamručel. Přisvědčil jsem. Nemohl jsem učiniti jinak, jsa od hlavy k patě omítnut blátem.

»Nu, a moclipak dostanete za tu dřinu, kamaráde?«

»Ani šest pencí za hodinu,« odvětil jsem.

»A hrome! To bych musel bejt moc pitomej, abych to dělal!«

O tom jsem ovšem nepochyboval vzhledem k němu.

SEBEOVLÁDÁNÍ NAPOMÁHÁ K TĚLESNÉ ZDATNOSTI.

Vel jsem oddílu a tu jsem svým jednou rozkázal, aby zanechali doma jednu obvyklou část výzbroje — polní láhev totiž.

Zdalo se to kruté a mužstvo to zprvu také tak pojímalo, když si však poněkud na to zvykli, poznali, že nikdy nepotřebují vody a byli tak zbaveni značné tíže, která je třískala do beder, a vydrželi na pochodu třikrát tak dlouho jako jiné oddíly.

A více ještě, nedostali ani průjmu, ani tyfu, jako se stávalo ostatním. Příčinou toho bývá, že mají-li muži plné láhve, vypijí je do sucha v první hodině pochodu. Podráždívše takto své vnitřnosti, cítí, že jsou žiznivější než prve a pak plní své láhve z první louže nebo kalužiny, ke které přijdou. A z toho nemoci a choroby.

Každá tekutina, zejména alkohol, přijímána mimo jídlo, je špatnou pro »dobrý stav«. Každý, kdo je

v trainingu pro běh nebo box, sotva si udrží schopnost, pije-li alkohol, leda v zcela malém množství při jídle, a ani to nezpůsobí mu tak mnoho dobrého.

Je to znamením vaší způsobilosti, pocítujete-li zřídka kdy žízeň. Muž se udržuje ve formě pro sport nebo atletickou práci bez alkoholu a nedovede si představit, že by mohlo být jinak; zdá se však, že zapomíná na to, když jde o jinou práci, na níž závisí jeho příjem a povýšení. Kdyby udržoval se tělesně zdatný po všechen čas, mohl by konati svou práci a užítí své prázdné dvakrát tak dobře.

STRÝC JOHN SHELL.

»Loni vrátil se „strýc“ John Shell domů a shledal, že jeho manželka zemřela. Jeho příbuzní vzali si na starost uspořádání pohřbu a dohodli se, že vezmou si jeho sedmiletého synka k sobě, aby u nich žil. Strýc John silně odporoval, ale oni chlapce odvedli. Strýc John vešel tedy do svého domu, vzal pušku s křesacím kamenem, kterou si sám vyrobil asi před sto lety, a vyskočiv na svého mula jal se je pronásledovati. Přepadl svého tchána na silnici a s puškou v ruce přinutil ho, aby mu hochu odevzdal.

Sto a třicet dva roky stár — a tak tvrdohlavý.«

Ano. Žádná tisková chyba. Podle hodnověrné zprávy, uveřejněné v časopise *Landmark*, starý John Shell byl narozen v Knoxville 3. srpna 1788 a je živ a zdrav podnes. Výše vypsáné byl jeho poslední hrdinský čin vykonaný loňského roku. Syn, o kterého jde v onom případě, byl sedmiletý, nejstaršímu však jeho synu je devadesát a mezi těmi dvěma měl John ještě dvacet sedm dětí. Tento starý chlapík je farmářem a takovýto recept podává k dosažení dlouhého života:

»Pracuj těžce, nepřepínej se však. Příliš mnoho práce je stejně zlé jako příliš málo. Přijímej jen tolik potravy a spi jen potud, pokud tvé tělo potřebuje, a k tomu nějakou malou švandu každý den.«

Nepil však nikdy ničeho silnějšího než vodu.

KRATOCHVÍLE.

Způsob »malé švandy«, kterou někdy sobě sám povolím, když jsem příliš dlouho pracoval v kanceláři nebo při schůzích, je ten, že jdu — probůh, neprozradte to na mne nikomu — do music-hallu*) nebo do bía.

Požadoval jsem na vás činnou účast vaši při osvětlení. V tomto případě však nemám žádné omluvy, upadám-li do chyby, dávaje se bavit jinými.

Vím, že to bude označeno úctyhodnými lidmi jako velmi zneuctívající. Nemohu si však pomoci. Není možno, aby člověk byl zcela dokonalý.

V biografu dostávám se do kliduplného stavu polonahu, když obrázky míhají se mi před očima, a je-li to hloupá nebo ničemná historie, usnu.

Při představení v music-hallu dávám přednost tuláku cyklistovi, championu v třískání talířů nebo chlápku skokanovi. Řádná dávka smíchu je zrovna lázni pro můj mozek.

Současné nemohu zapřít, že mne nudí aspoň do tří čtvrtin podívaná na čtveračivou, polonahou zpěvačku s chraptivým hlasem, s ďábelsky starou písničkou o tchyni pijící jalovcovou a necudné vtipy, které vplétají herci do svých slov, nemohou-li uplatnit svou cenu jako humoristé.

Kdyby provozována byla všeobecně jen slušná zábava v takových místnostech, domnívám se podle všeho, že by návštěva byla lepší a také by se i podnikání takové lépe vyplatilo.

Ale to je pravda, že nyní mohou i dámy navštěvovati podobné místnosti, což před několika léty bylo nemožno pro necudné písně a řeči, které se tam vedly.

Lidstvo dneška je čistší, cudnější myslí, než bylo dříve, a je nyní na vás, dorůstajícím pokolení, abyste pokračovali v tomto zúšlechťení, kdýž pro nic jiného, aspoň pro úctu k sobě samým.

*) Zábavná místnost na způsob našeho divadla Variété.

Jsou ještě mnohé jiné slabosti a změkčilosti ve shovívání samu sobě, o nichž jsem se tu nezmínil, na které však přijdete sami, budete-li pečlivě zpytovat svůj charakter a své zvyky. Mnohé z nich mohou být až dosud zcela nevinné, objevíte-li si je však sami, místo aby vás na ně musili jiní upozorňovati, můžete se na ně dívat jako na takové, které jsou na cestě k vyléčení.

Naznačil jsem několik z nich v poslední kapitole zároveň s protiléký.

CESTA KOLEM ÚSKALÍ.

Vidíte, že úskalí označené »Víno«, které se objeví nenadále na cestě vaší plavby, je ve skutečnosti vlastně *hovění vlastním choutkám*. Mním tím, když dopustíte, aby náklonnosti vaše vybočily ať se to týká pití, kouření, jídla nebo jiných druhů přepychu. Nezdrželivost má v zápětí zkázu jedince a je zlem pro společnost. Je to většinou výsledek toho, když dáte se unášeti s davem zády k nebezpečí. Zíráte-li však kupředu a řídíte-li sami svůj člun *sebeovládáním*, můžete bezpečně obeplout úskalí k jeho slunné straně, nabudete síly charakteru a pojistíte se tak proti ostatním pokušením různých slabostí.

A to vám pomůže na vaší cestě za úspěchem!

SEBEOVLÁDÁNÍ.

Jsou různé součástky, které tvoří charakter. Mám na mysli onen charakter, který prakticky dělá muže mužem, nebo lépe, gentlemanem.

Z nich první je *sebeovládání*. Člověk, který se dovede ovládati, svůj hněv, svou bázeň, pokušení — vše, vyjímaje své svědomí a svůj stud — takový je na dobré cestě stát se gentlemanem.

Gentlemanem nemíním šviháka s kamašemi, monoklem a penězi, ale člověka, na jehož čest se můžete spolehnouti, jenž v dobrém i zlém bude jednat s vámi upřímně, jsa rytířský a pln ochoty pomoci.

Sebevláda je vlastnost u Britů zejména silná jako zákon. Vskutku, my jsme nakloněni skrývatí své city do té míry, že cizinci nás často pokládají za nevšímavé a lhostejné, ale připustí, že možno důvěřovati v naši pomoc při každé nepředvídané události.

To je nade všechnu pochybu; věřím však, že dovedeme ještě něco více ve svém sebeovládání. Jistě, že nás činí schopny čeliti úspěšně mnohým pokušením.

To je věc, která může býti pěstována a měla by býti pěstována každým, kdo zamýšlí dosíci charakteru.

Lidé se často posmívají onomu skautskému zákonu, který skauty učí v nehodách, v nebezpečí nebo v bolesti se usmívati a pohvizdovati, což okamžitě změní vyhlídku v dobré zakončení.

A neznám nikoho, u něhož by se tento námět nebyl osvědčil, když to jednou sám na sobě zkusil.

Tak dosáhne se nepochybně žádaného výsledku, a čím častěji se o to pokoušíme, tím větší množství sebevlády se rozvíjí až ve zvyk a stává se částí člověkovu charakteru.

Plížil jsem se jednou kusem hustého trnitého křoví za lvem, kterého jsem honil. Byl jsem po celý čas v smrtelné úzkosti, ale můj nadháněč, Zulu, byl bojechtivý a navrhoval, až lev zaútočí, že mne přikryje svým štítem.

ÚMYSL BYL VELMI PROSTÝ — ZEJMÉNA U LVA.

Bál jsem se pak lva a ještě více o hrdinnost svého Zulu. Plížíl jsem se tedy dále — a, mohu vás ujistiti, že se mi ohromně ulevilo, když jsme podostí důkladným propátrání zjistili, že lev utekl jinou cestou.

Něco podobného se přihodilo později v Indii. Byl jsem nucen opakovati svůj výkon s divokým kancem. Honili jsme jej na koních a s oštěpy a těžce jsme jej poranili, když se utekl do temného houští džungle, odkud jej honci nemohli vypuditi.

Prošli houštinou zle hřmotíce a vyšli ve značné vzdálenosti tvrdíce, že tam kance není.

My však dobře věděli, že tam je, a proto obsadili jsme všechny východy.

Abych získal uznání v tomto druhu honby, seskočil jsem s koně a vešel do houští s oštěpem v ruce spolu s honci, abych je povzbuzoval v jejich druhém útoku.

Našli jsme ho docela dobře — nebo spíše on našel mne. Uprostřed v nejhustší části džungle uslyšel jsem náhle praskot a ohromné zvíře se zlostným rocháním vyřítilo se na mne ze svého úkrytu. Namířil jsem svůj oštěp proti němu, takže když na mne narazil, dostal jej celý do hřbetu. Vrazil do mne však tak silně, že jsem se skácel naznak. Svůj oštěp držel jsem pevně, že byl jsem s to, udržovati kance v uctivé vzdálenosti a zabrániti, aby se nepokusil zarýti mi své kly pod vestu.

O to se velmi úsilovně pokoušel a s velikou chutí, hledě mne sraziti ještě hlouběji. Opřel jsem však tupý konec oštěpu do země za sebou a tak si pomáhal udržeti jej.

Honci, statní chlapi, závodili mezi sebou, aby se dostali z džungle a pověděli ostatním lovcům, jak jsem byl zabit. Ti ihned přikvapili se svými oštěpy a brzy udělali konec panu Kanci, zbavivše mne jeho pozornosti.

Budete však věřiti, že po čase věnovali jsme se tomuto zaměstnání — ohyzdnému, jak jsme zprvu mínili — se zálibou? Tak se nám zalíbilo rozčilující

ukončení zápasu, že vždy, když jsme kance těžce poranili, sestoupili jsme s koní a šli na něho pěšky.

Jsem přesvědčen, kdyby bylo bývalo více draků v době, kdy žil sv. Jiří, že by si byl zvolil, když přemohl svůj první strach před ním tak úspěšně, zabíjení draků jako příjemnou kratochvíli.

Ano. Když se seberete a donutíte dívati se obtížím nebo nebezpečí přímo do tváře, hned podruhé bude se vám vše zdát mnohem snadnější.

Sebevláda činí vás nejen schopnými opanovati zlé návyky, ale i dává vám vládu nad myšlenkami.

A to je podmínka životní důležitosti pro vaše štěstí.

Nuťte se viděti vždy jasné nebe, které se skrývá i za nejtemnějším mrakem, a naučíte se hleděti vstříc každé i nejtemnější vyhlídce s plnou důvěrou.

Úzkost je sklíčenost mysli, a dovedete-li ji plně ovládnouti, nahrazující ji jasnou důvěryplností, nikdy se neuchýlíte k pití, aby dodalo vám chvástavé zbabělosti nebo zapomnění.

Znameníť dar, který nám přináší provádění sebevlády, je schopnost přesunouti své myšlenky s kteréhokoliv neradostného předmětu a mysliti na něco uspokojujícího a radostného.

Upadnete-li do nesnází, můžete pěstovati ten zvyk tak, že uzavřete ony schránky svého mozku, v nichž kotví špatné myšlenky, a otevřete ony s dobrými ideami.

Tak učiníte ze sebe nové lidi.

SEBEKÁZEŇ GENERÁLA NOGI.

Tento slavený japonský generál vykládal jednou v mé přítomnosti, jak se cvičil v sebeovládání a odvaze. Byla to záležitost sebekázně. Svůj život započal jako slaboučké dítě s náchylností k nervositě, ale síla jeho vůle byla taková, že poznal svou slabost a rozhodl se ji překonat.

Kdykoliv se nacházel před těžkou zkouškou, které si nežádal nebo které se obával, donutil se zásadně

projítí jí, a opakoval tento čin, kdykoliv se mu dostalo příležitosti, aby zdolal konečně svou slabost.

Nakonec osvobodil se od tyranství strachu. Stal se nejzmužilejším vůdcem a nejneohroženějším vojínem své doby.

Když byl jeho syn při útoku usmrcen, nedal se své strany ani známky žalu, jež by mohla vzbuditi stísněnost jeho okolí. Nicméně však cítil velmi hluboce.

Když zemřel jeho panovník, cítil jako jeho věrný sluha, že i jemu jest zemřítí; usmrtil se, vykonav na sobě harakiri, otevřev vlastní rukou nožem svůj život. Obdivuhodný příklad v ovládání bázně a bolesti.

SEBEVLÁDOU STÁVÁ SE ČLOVĚK GENTLEMANEM.

»Londýnský dav je výjimečně velmi způsobný. Dovede státí po hodiny tíše a pozorovat, jak vytahují obrovskou nedobytnou pokladnu do nejvyššího patra domu.

V tichosti, pomyslete, aniž by věnovali jediné rady lidem, kteří na tom pracují! Znamenitý příklad sebeovládání.«

To praví Pett Ridgé o sebevládě a řadí ji mezi dobré zvyky.

William of Wykeham už dávno prohlásil, že »zvyk dělá muže« a měl pravdu. Pravý muž je zdvořilý; to jest on projevuje uctivost, svou náklonnost k lidem a nepřekonatelně dobrou náladu.

Tím se stává gentlemanem. Pozoroval jsem, že je velmi správně, praví-li se, že býti gentlemanem je stejně těžké vévodovi jako cihláři.

Hrával jsem polo s jistým teamem, který měl velmi schopného zadního hráče; ten však měl svou slabinu, nebyl gentlemanem, dává se strhnouti svou špatnou náladou.

Stačilo, aby do něho někdo strčil nebo zachytil jeho hůl právě, když se chystal napáliti míč (obé dovoleno při hře), a již ztratil náladu a tím i hlavu pro zbytek hry a byl své straně docela nepotřebný. Totéž se stává

při rozhovoru nebo debatě; nedovede-li váš protivník krotiti svou letoru, máte ho ve své moci — ač-li dovedete krotiti vy svou.

Toto lze však pozorovati i ve štiplavé polemice novinářské. Je to všeobecně známkou malého ducha, když rozzlobený člověk spěchá »dát to do novin«. Ukazuje tu dětinského ducha »nebudu si už u vás hrát na zahradě a povím to na tebe mamince«.

Pamatujte: »Jste-li v právu, není třeba, abyste ztratili náladu; jste-li v nepravu, tím méně smíte si to dovoliti.«

S tím jděte rovnou — chovejte se jako gentlemani, zdvořile, ovládejte se a zvítězíte pokaždé, když váš protivník těchto vlastností postrádá.

ODDANOST.

Jiná okolnost, která vede k dosažení charakteru (a která je nejlepším lékem pijáctví), je oddanost k jiným a zvláště oddanost k sobě.

Dan Beard, veterán amerických zálesáků, založil řád »Buckskin Man« (člověk z kůže), to je takového muže, na nějž je možno se naprosto spolehnouti, dostane-li se člověk do jakýchkoli nesnází, muže plného odvahy, vynalézavého a nade vše oddaného.

Oddanost je výjimečná stránka charakteru. Ernest Shackleton, nežli se odebral na svou poslední výzkumnou cestu, vyprávěl Arthuru Mee z »*The Children's Newspaper*« (Dětské noviny), jak jednou v krajinách antarktických, kdy nacházeli se v okolnostech nejohrožnějších a smrt z hladu byla téměř jista, vyslechl tuto rozmluvu dvou svých lidí:

»Myslím, že už je s námi konec,« pravil jeden hlas.

»To je vůdcova věc,« zazněla odpověď.

A toto činilo mu soužití s druhý strastiplným, ne jen pro vůdcovskou odpovědnost, ale i pro jeho osamělost.

»Vůdcovství,« pravil, »je pěkná věc, má však i své tresty. A největším trestem je osamělost.

Cítíte, že nesmíte svým lidem povědětí vše.

Jest vám často zastíráti jim nejen pravdu, ale i rozčilení z pravdy. Víte, že okolnosti jsou všechny proti vám, ale nesmíte to vysloviti. Jedna jediná věc činí vůdcovství v antarktických krajích možné a to je oddanost. Oddanost vašich lidí je nejsvětější důvěra vám věnovaná. Je to cosi, co nikdy nesmí býti zklamáno, něco, zač někdy jest vám dáti život.

Není slov, kterými by mohla býti posouzena odvaha a bodrost jejich. Odvahy plná přívětivost, trpělivost s radostným srdcem, vzdorování smrtelnému zápasu s žízni s úsměvem a písničkou, cesta se smrtí po boku po měsíce a nikdy nezatruchlíti — to je duch, který činí odvahu neocenitelnou. Miluji své lidi.«

Osobně mohu plně potvrditi každé slovo Shackletonovo ze svých vlastních zkušeností od Mafekingu, kde okolnosti, třebaže omezenější průkaz v tomto směru, chovaly v sobě přes to dlouho trávající nebezpečí a námahu pro mužstvo.

Tytéž skutky boдрé, upřímné oddanosti s jejich strany byly tajemstvím našeho úspěchu právě jako u Shackletona. A právě tak v oddanosti bude tajemství úspěchu vašeho v kterémkoli obtížném díle, ať se týká vlastního povolání nebo ochrany vlasti.

Oddanost je vlastnost velmi cenná; má býti pěstěna a pevně udržována s neochvějnou věrností každým člověkem, který má pravý smysl pro čest.

Současně je však v oddanosti to, co Shackleton obzvláště nevytýká, co však v ní pocituje v nejvyšším stupni, totiž ono osamocení a těžká odpovědnost z vůdcovství.

Vůdci je třeba oddanosti jeho lidí, ve stejné míře musí však býti i on jim oddán a tato okolnost je vyslovena ve skautském zákoně, který praví, že »skaut je oddán svým zaměstnavatelům i svým podřízeným«.

Tato stránka oddanosti přivádí často vůdce do obtížných okolností, když jest mu obelstítí své lidi, jak

Shackleton o tom mluví, za tím účelem, aby jim bylo zahaleno zlo, které je čeká. Také jsem to poznal.

A tu musí býti člověk oddán *věci*, které slouží. Tu přichází nejobtížnější část povinností vůdcovských.

Málo lidí, na příklad, uvědomí si strašlivou odpovědnost, jaká spočívá na vojevůdci v poli, kdy se vši oddaností ke svým lidem uvažuje o okolnosti, že jejich život jest jen otázkou dne, co výsledek bitvy může pro budoucnost znamenati vše; a tu má vydati v šanc lidí, které miluje a kteří mu důvěřují z ohledů vyšších, z ohledů na bezpečnost a blaho národa!

To jsou věci, o kterých jest vám uvažovati, přemýšlíte-li o významu oddanosti a o tom, jak jste připraveni na své vůdcovství.

Je tu však ještě oddanost k sobě samému. Pokušení se přiblíží, svědomí řekne »ne«, náklonnost řekne »ano«.

A tu se buď povznesete nebo klesnete, podle toho, kterého hlasu uposlechnete. Jste-li sami sobě oddáni, půjdete za prvním. Uhnete-li mu a dáte průchod druhému, klesnete a klesne i vaše vážnost k sobě samým.

CIT PRO PRAVDU.

Jeden čas bylo mým zaměstnáním vyhledávat a objevovat zvědy. Velmi obyčejná cesta, jak zjistiti národnost podezřelého muže je, následovati ho v patách a vyslechnouti, v jakém jazyce se vyjadřuje sám k sobě. Ale cizí lapač vyzvědačů pravil mi jednou, že podezřívá-li někoho, že je britským důstojníkem v přestrojení, dovede se o tom přesvědčiti neklamným způsobem: dá se s ním do rozhovoru a při první příležitosti nazve ho lhářem. I kdyby byl důstojník podivuhodným v ukrývání svého pravého povolání, nazvete-li ho lhářem, vzplane při urážce a tak se prozradí.

To je pravda. Ono slovo »lhář« působí jako smrtelná rána na čestného člověka. S odporem slýchám to slovo, užívané, jak to často bývá, hochy nebo nemyslicími lidmi, když uvádějice důvody při nějaké prosté otázce, říkají »vy jste lhář«.

Slýchajíce to často, míním, že tomu navykají, však člověk cti nikdy tomu nezvykne. Takovému je to vždy nejhorší urážkou.

SEBEÚCTA.

Sebeúcta je důležitou součástí charakteru a člověk, který si sebe neváží (a nečiní tak ani pijan, ani lenoch, ani lhář, ani žebrák), nemůže očekávat, že by si ho vážili jiní.

Jsou to zcela nepatrné maličkosti, ve kterých se to jeví, na př. zpropitné. Od skauta se očekává, že vykoná dobrý skutek pouze z dvornosti a dobré vůle, aniž by přijal odměnu.

Muž, který přijímá zpropitné, snižuje sám sebe a přivádí na úroveň žebráka s výjimkou soucitu.

Velice mne zarmucuje, vidím-li, jak přijímání zpropitného vkrádá se do kruhů řidičů aut, hotelových sluhů a číšníků a jiných hladovců několika pencí od svých pánů.

A přece jako lidé měli by se stydět, že se dávají podporovat a přijímají milosrdenství. Přijímání zpropitného není nic než úplatek a vede k podplácení a korupci.

Proto naši lidé měli by býti tak mužní a měli by mítí tolik sebeúcty, aby se k tomu nesnižovali; ještě dlouho mělo by platit za pravdu »Brita nepodplatíš«.

Samurajové jsou patnáct set let staré bratrství japonských rytířů, velmi podobné našim rytířům středověkým. Jejich vůdčí myšlenky uloženy jsou v Bušidu, jež pobádá jeho členy, aby si hleděli —

Síly místo bohatství,

Pokory místo okázalosti,

Skromnosti místo nadutosti,

Sebeobětování místo sobeckosti,

Zájmu státu na místě zájmů vlastních ve spojení s osobní udatností, odvahou, oddaností, zdrželivostí a čistotou.

Zneuctil-li se Buši, byl vyzván, aby provedl harakiri — to je veřejně, se zvláštními obřady se usmrtil tím, že rozpáral si břicho. Tito rytíři byli nesmírně nedůtkliví na svou čest a důstojnost. Jeden, zvaný Gorgorro, byl v průběhu bitvy střelen šípem do oka. To ho však nezastavilo, on znovu pouštěl se v zápas a vedl své lidi k útoku, až by bylo po bitvě. Přítel jeho marně pokusil se ho vyvést i porazil ho na znak, aby ho mohl odnésti. Pozoruje však, že přítele nezmůže, postavil se svou nohou na jeho šíji, aby vzpírajícího se násilím uklidnil. Když se mu konečně poštěstilo jej odstranit, Gorgorro, místo aby byl vděčen, vyskočil a vyzval ho na smrtelný souboj, protože ho zneuctil, postaviv svou nohu na jeho šíji.

ZAHANBENÝ ČLOVĚK STÁVÁ SE PSANCEM.

Víte, který je nejsmutnější pohled na tomto světě?

Je to pohled na člověka, který se musí stydět. Při pohledu naň mimovolně máme sami pocit studu.

Spatřil jsem to jednou, jen po několik okamžiků před mnoha léty, pronásleduje mne to však od té doby posud.

Cestoval jsem lokální železnicí, vedoucí džunglí v opuštěném kraji zámořském. Náš vlak zastavil na místě, kde pracoval domorodý houf pod dohledem bílého dohláze. Místo, aby přispěchal, jak podobní lidé činí plni radosti, že vidí vlak, že se dovědí poslední novinky z širého světa a že si, třeba jen po několik okamžiků pohovoří s ostatními bělochy, tento dohlázeť poodešel stranou a obrátil se zády, čekaje, až se vlak se svou bílou posádkou opět vzdálí.

Ptal jsem se na něho a dověděl jsem se, že je to bývalý jezdecký důstojník, velmi dobře známý v Londýně i v kraji jako zdatný sportsman a oblíbený společník.

Zmocnila se ho však nenasytnost pijácká a tak ho pohubila, že stal se tím, čím jsme ho spatřili býti:

psancem, vyvrhelem, člověkem, který byl nucen se hanbiti.

MLÁDÍ MÍVÁ MNOHO ODVAHY, ALE MÁLO DŮVTIPU.

Tak pravil kdosi o mnohých z vás. To mi připomíná příhodu, která se udála, když jsem jednoho dne v Jižní Africe byl se svými 7mými husary na obhlídce. Křížice vyschlé říční koryto, setkali jsme se se lvem.

Jeden z nás po něm střelil a těžce ho poranil, lvu se však podařilo uniknouti do zákoutí porostlého rákosím a sítinami, kde bylo nemožno nebo aspoň velmi nebezpečno ho pronásledovati, protože měl proti nám výhodu úkrytu a možnost uslyšeti nebo ucítiti koholi, kdo by se blížil k jeho skrýši.

Tu jsme rychle rozestavili mužstvo na hlídky na různých místech kolem porostliny, aby upozornilo, kdyby lev vyšel. Když byly všechny přípravy vykonány a lidé s puškami postaveni na vhodná místa, uradili jsme se, že zapálíme traviny a vypudíme ho ven.

Byla tu však značná překážka, neboť rákosí směrem po větru bylo zelené a bylo málo naděje, že chytne.

Měl jsem dobré místo na skále a byl bych lva musil spatřiti, kdyby přišel tímto směrem. Napínal jsem zrak, abych postřehl i jeho nejnepatrnější pohyb v rákosí. Náhle byla má bdělost odměněna. Spatřil jsem pohyb v sítinách a jak se kolébaly sem a tam, postřehl jsem, že jakýsi tvor přichází směrem ke mně.

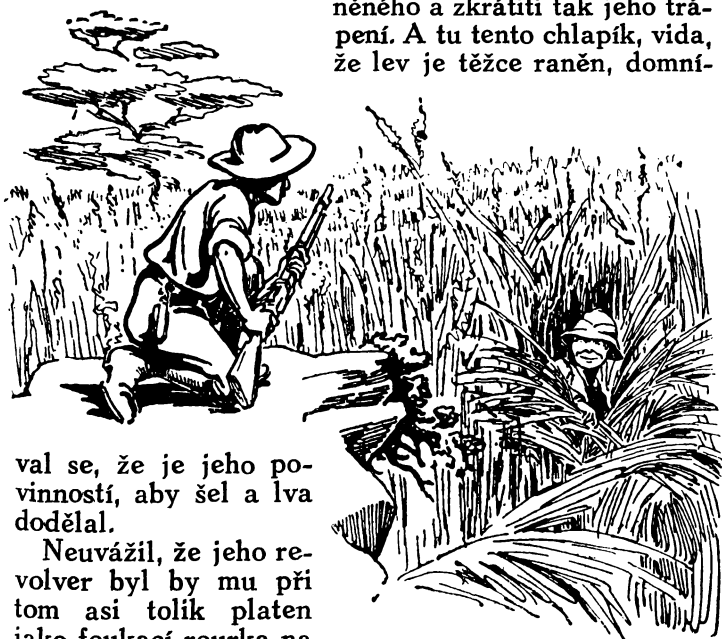
Srdce mi tlouklo vzrušením, plácl jsem si pro štěstí na patronu a čekal jsem s puškou připravenou, prstem na kohoutku, abych lvu dal »co proto«, až jen vystrčí nos.

Přicházel blíže a blíže, až byl mne vzdálen jen několik yardů. Byl jsem jist, že je můj. Nemohl jsem ho chybiti na tuto vzdálenost.

Rákosí se rozhrnulo a já div nevystřelil, když jsem tu spatřil, že místo lva stojí v houšti farrier - seržant!

Mezi povinnosti tohoto poddůstojníka (podkováře) náleželo, dobítí ranou svého revolveru koně těžce ra-

něného a zkrátiti tak jeho trápení. A tu tento chlapík, vida, že lev je těžce raněn, domní-

val se, že je jeho povinností, aby šel a lva dodělal.

Neuvážil, že jeho revolver byl by mu při tom asi tolik platen jako foukací rourka na hrách a zvochlován by tu nebyl býval lev, ale odvážný podkovář.

HRA NA SCHOVÁVANOU. MLÁDÍ MÍVÁ MNOHO ODVAHY, ALE MÁLO DŮVTIPU.

A mimo to byl by dostal dozadu i jednu ode mne. Byl však nezkušený v zacházení se lvy. Prokázal skvělou odvahou, ale málo důvtipu, a to činí mnozí mladí lidé, vybírajíce se na lvy skutečného života, k čemuž nemají ani potřebné přípravy, ani nutných výstrah.

AUTOSUGESCE.

Sebekázeň a sebeovládání staly se předmětem vědeckého studia a dr. Coué, jeho nejnovější zástupce, docílil několik podivuhodných rekordů v uzdravení lidí z nemocí a bolestí silou jejich vlastní vůle.

Snad jste už porůznu slyšeli o pozoruhodné léčbě,

prováděné »vírou«, to jest, když nemocný dovede uvěřit, že nemoc od něho odchází.

Předpokládám, že mnohý z vás měl už s tím druhdy co dělat.

Byli jste, řekněme, raněni do nohy. Bolí to v celém údu; cítíte se téměř omdlévati; stěží můžete postavití nohu na zem. Ouvé! Jak to bolí!

Sednete nebo lehnete si na chvíli a sténáte.

Dobrá, je však ještě jiná cesta, jak si v takovém případě počínati.

»Raněn? Tak jak to je, je to jen malá díra a bolest může býti jenom kolem rány. Ne, nikoli v celé noze, to je jen domněnka. Ne, je to jen na jednom místě právě, docela malém místě, a proto také bolest malá. Seber se, jdi a pohybuj nohou, aby ti neztuhla. Roze-hřeje se ti a přestane bolet. Tak je to dobře, hned je lépe.«

Idea dra Coué záleží v tom, že máte-li sami sebe vyléčiti z jakékoliv churavosti, musíte spíše použítí své obrazivosti nežli vůle.

Vykládá to takto: Položíte-li prkno na podlahu, můžete po něm přejít docela snadno.

Položíte-li totéž prkno jako můstek na římsy mezi dvěma domy, sto stop nad ulicí, nedovedete je přejíti. Vaše vůle bude vás nutiti, abyste přešli na druhou stranu, vaše obrazotvornost bude vám představovati váš pád a vy podlehnete. To je obyčejný, pravidelný vztah obou. Obrazotvornost má vrch.

Trpíte-li, musíte soustřediti své myšlenky a představit si, jaké pomoci je vám třeba, představit si, že se vám jí postupně dostává, a pojednou poznáte, že jste ji už obdrželi.

Devadesát devět lidí ze sta je v bolesti nebo chorobě nebo bezpomoci proto, že si představují, že v nich jsou. Je to jejich představa, domněnka. Dokážete-li však, aby zaměstnávali se opačnou představou a myslili si, že je jim lépe a konečně, že *jest* jim dobře, pak jim také bude dobře.

A dr. Coué dokazuje pravdivost této teorie každý den výsledky v zástupu nemocných, kteří přicházejí k němu plni nesnází a opouštějí ho plni radosti.

A to činí nikoliv pro peníze nebo za odměnu.

Nejznamenitější však při tom je, že autosugescí můžeme léčiti nejen chorobu, bolest, ale i špatnou paměť, nervovou úzkost a zejména — a tu je mnoho důležitého pro mladé lidi — možno odstraniti touhu po alkoholu, tabáku, pohlavním pokušení a jiné způsoby nezdrželivosti.

JAK TOMMY TOMKINS POTŘEL SMRT.

Strašlivá metla Indie, cholera, vypukla v pluku. Tommy Tomkins, otužilý, starý voják, jí podlehl. V několika hodinách bylo s ním zle.

»Ubohý Tommy je hotov,« byl úsudek zdravotního seržanta.

Po následující dvacet čtyři hodiny kolísal mezi životem a smrtí, konečně však k všeobecnému překvapení vzal smrti »roha«.

Později, když jsem ho v reconvalescenci navštívil v nemocnici, sdělil mi tajemství, jak zvítězil nad smrtí.

Věděl, že umírá; lékař to prohlásil dosti zřetelně, ale rozkázal domorodému ošetřovateli, že je tu ještě naděje na život, budou-li nohy pacienta udržovány v teple. A tu hned byly přineseny horké cihly a láhve s horkou vodou a jimi obloženy jeho nohy.

Jak doktor vyšel, ošetřovatel, místo aby se staral o láhve a cihly, vytáhl z úkrytu svou vodní dýmku (hookah), usadil se na zemi v koutě a klidně si pokuřoval.

To rozzuřilo mocně ubohého Tommyho, který, nemoha se hnouti ani promluvíti, viděl, že je konec. Přísahal si, že bude-li mu ještě jednou dobře, vyplatí domorodce tak velikolepě, že na to hned tak nezapomene.

Živě se zaměstnával vymyšlením, v jakém způsobu bití trest vykoná, jak brzy opustí postel, aby se k tomu

dostal. Všechny myšlenky na smrt dal stranou, soustřeďuje se na myšlenku, jak se dostane na hřbet onomu chlapu.

A tak počal znovu žít.

Byla to síla vůle a obrazotvornosti, kterými si pomohl.

Mám ještě jinou zkušenost ve svém vlastním případě. Bylo mi velmi zle, když ležel jsem v nemocnici s dysenterii. Tu přišla zpráva, že budu-li zdrav do určitého dne, převezmu velení čtyř vojska, která šla proti nepříteli.

Zdál se to být beznadějný úkol, ale já přece doufal. Představoval jsem si, co učiním, až převezmu velení, činil jsem plány, co jsem se současně snažil, aby mi bylo lépe.

Čím houževnatěji jsem se snažil, tím lépe mi bylo. Den za dnem míjel, už jsem se pozdravoval, když však onen významný den přišel, nebyl jsem ještě úplně schopen, aby mi dovolili odejít.

Dva dny na to přišel jiný muž, rovněž vážně nemocen úplavicí. Má postel na něho čekala. Když jsem mu ji odevzdával, bědoval, že ho v ní očekává smrt. Řekl jsem mu: »Hloupost — bylo mi mnohem hůře, když jsem sem přišel. Mysli na to, co budeš dělat, až odtud vyjdeš.«

Druhého dne vyjel jsem s družinou tří a po osmácti mílích jízdy nebezpečným krajem dostihl jsem své čtyř a převzal velení.

Mezitím můj nástupce v posteli usmyslil si, že zemře. Bylo mu stále hůř a hůře a konečně se stalo, co se domníval, že se stane — zemřel.

LÉČTE SE SAMI!

Pravé umění autosugesce jest ono, kterým člověk, *když se k tomu odhodlá*, může vyléčiti sama sebe z mnohé choroby a skoro každé slabosti.

Může-li ji člověk přemoci smrt, jistě že může přemoci i pijáctví a jiná pokušení. Na to nezapomínejte!

Když věci kdykoliv se zdají vám býti obtížny, ba nemožny, přemýšlejte o cestě, jak byste se domohli úspěchu a představujte si, že jste zvítězili; a jestli hlas v duši vám dí, že je to nemožno, odpovězte mu: »Ne, není to nemožno. Vidím, jak by to šlo. Zkusím to. Mohu míti úspěch. *Mohu, mohu* — a já *chci!*« A deset proti jedné — zvítězíte.

Nezdrželivost pochází od soustředění pozornosti na vlastní smyslová přání; abyste ji léčili, obraťte svůj zájem od sebe na jiné věci a lidi. Chopte se nějaké záliby. Rozhodněte se pro účinný soucit a pomoc jiným a příležitostně dospějete k novým pojmům v budování svého charakteru.

Amiel praví: »Člověk, který nemá spásy v sobě — není vůbec osobností v užším smyslu. Je jedním z davu, platičem daní, voličem, ne však mužem. Ten, kdo pluje s proudem, kdo nemá ideálů, vlastního přesvědčení, takový člověk není na světě ničím, než kusem náradí — věcí, kterou je pohybováno, místo aby sama žila, sama se hýbala.«

Individualita nadměrně vyvinutá vede sama ke škodě, což je právě opak toho, čeho si žádáme. Individualita s charakterem je jiná věc, to je člověk se sebe-kázní, energií, schopností, rytířskostí, oddaností a jinými vlastnostmi, které tvoří dobrého člověka. A jsou-li tyto vlastnosti zapřaženy do služeb společnosti, rodí se tu ještě něco vyššího, než dobrý člověk — totiž dobrý občan.

CO JINÍ PRAVÍ O TOM PŘEDMĚTĚ.

Sebeúcta, ne sebezpyčování, plodí úctu ostatních.

Charakter má v životě větší cenu než všechny pocty.

Sebevláda jsou tři čtvrtiny charakteru.

Nepij mezi časem k jídlu.

Nemůžete se do charakteru vesníti. Musíte jej pro sebe ukovati. (*Fronde.*)

Dej si poraditi křepelkou, která volá: »Vytrvej, vytrvej, vytrvej!«

Pozoruj poštovní známky, synu můj; jejich užitečnost je v tom, že mají způsobilost vytrvati u předmětu, až dojde svého cíle. (*Josh Billings.*)

Když všechno se ti hatí
a vzteku habaděj,
tu nekřič, nelaj, nebruč,
jen — se — směj!

Když někdo chce tě zničit
a sklát, se děj co děj,
buď smělý, rázný, pevný,
jen — se — směj!

Když poznáš, že jsi mrzut,
když přešel žert a smích,
(i to se může státi),
tu — buď — tich!

Největším neštěstím je hanba, neboť je smrtí před smrtí.

PRYČ S POKUŠENÍM!

Když tě pijan k sobě vábí: »Pojď, tys přítel náš« —
Pryč ho žeň!

Zve-li tě: »Jen přihni si, ať se nám vyrovnáš« —
Pryč ho žeň!

Nežli začneš klopýtati,
všechny strouhy vymetati,
než se musíš chleba vzdáti,
pryč ho žeň!

Pokušení když se ptá tě: »Brachu, jak se máš?«
Pryč je žeň!

Když ti praví: »To se divím, že se namáháš!«
Pryč je žeň!

Jeho sladká, hladká slova,
svádějí tě stále znova,
ďábel to své sítě snová,
pryč je žeň!

*(Z černošských balad »Ole Marster«
od B. B. Valentina.)*

KTERÉ KNIHY ČÍSTÍ.

K vítězství nad sebou pomoci autosugesce. Emil
Coué.

Omamování. Kálal.

Vůle k činu. Marden.

TŘETÍ ÚSKALÍ.

ŽENY.

ŽENY.

Temnou stránkou tohoto úskalí je pokušení zapomenouti na úctu, již jsme ženě povinni.

Světluje stránkou je zabezpečení před pokušením, které poskytuje pěstování rytířskosti a mužné síly.

POHLAVNÍ PUD A JEHO NEBEZPEČÍ.

Doba mládí je člověku dobou »říje«, která u zvířat a rostlin se vrací jednou do roka.

Nastávající mužství je příčinou pohlavních pokušení mladíka. Přichází z důvodů zcela přirozených, vývinem semene nebo mízy.

Mužské a ženské sémě slučuje se k vytvoření zárodku nové bytosti.

Sémě je posvátná zástava, daná k zachování rodu.

Důležitost pohlavní čistoty a opatrnosti, t. j. nepoddati se pokušení.

Pokušení zvětšuje se chvástavým davem mladíků, hovořících neslušně mezi sebou.

Zvítězí-li pokušení, ztrácí člověk sebeúctu.

Vydává se na pospas pohlavním nemocem, v čemž je i nebezpečí i pokuta.

Nemoci jsou většinou zaviněny nevědomostí, která je pak příčinou mnohých tragédií.

MUŽNOST.

Pravé rytířství vůči ženám chrání muže před pádem a před sváděním žen.

Jest na vás jako na jednotlivcích, abyste se ovládali a zaujali správnou cestu.

Vliv vašich matek vám pomůže.

Chráníce sebe, uchráníte i svůj rod.

Jak si udržeti zdraví a sílu čistým vzduchem, čistotou, dýcháním, péčí o zuby, cvičením tělesným atd.

Buďte lidmi!

MANŽELSTVÍ.

Milostná dobrodružství vaše buďtež čista.

Jak najíti pravé děvče.

Výstraha před sprostředkovateli při zasnoubení.

Příjem — důležitá podrobnost.

Muž, oženiv se, přijímá na se povinnosti vůči své ženě.

Radost z dětí.

Odpovědnost rodičovská a jak se k ní připravit.

Štěstí domova stává se úplným teprve službou, věnovanou společností.

CO JINÍ PRAVÍ O TOM PŘEDMĚTĚ.

KTERÉ KNIHY ČÍSTI.

ŽENY.

Nebezpečím je pokušení zapomenouti na úctu, kterou jsme povinni ženě.

Jasnou stránkou je rozvoj rytířskosti, mužnosti a síly.

POHLAVNÍ PUD A JEHO NEBEZPEČÍ.

VLÁDCE HVOZDŮ.

Nejkrásnější, co ze života zvířat můžete spatřiti v lesích nebo na pasekách, je dorostlý jelen v plné pýše svého života. Je králem stáda — vládcem hvozdů, jak jej Landseer zobrazil.

Je vzorem odvahy, síly a mužné krásy, když, stoje vzpřímen, řve svou výzvu všem protivníkům.

Na podzim v době »říje« je opravdu rozčilující podívaná na vyzývání a zápas samců o laň. Zdá se, jakoby v onen čas ztratili hlavu, pobíhají sem a tam, bez oddechu, rozčilení, po týdny neschopní uklid-

niti se k pastvě nebo spánku, do úplného vysílení. Zásoba nejlepších sil jejich vrcholí tu do krajnosti. V bo-

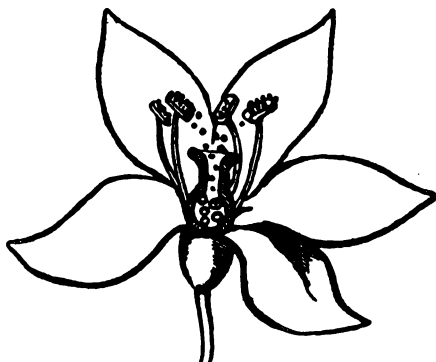
V DOBĚ ŘÍJE.

Vládce hvozdů podle Landseera.

jích, které následují, v rachotu a řinkotu parohů, v řevu bojujících, slabší podléhají a jsou zatlačeni do pozadí silnějšími protivníky, až jsou přinuceni k bázlivému útěku, zůstávajíce vítězi jako pánu stáda výběr samice.

A on přijímá svou odpovědnost, hotov kdykoli — a také schopen — chránit svou laň a kolouchy proti kterémukoli útočníku.

Poražení slaboši mohou se jen plížiti kolem a pokusiti se, aby získali své potěšení mezi těmi, které

KVĚT.

Pyl z tyčinek (samčí živel) padá do semeníka pestíku (samičí živel), který obsahuje zárodky plodu. Ty jsou pak pylem oplodněny.

byly ze stáda vymýceny. Tato ubohá, méněcenná stvoření, přemožená v říji, nejsou ani příliš vyhledávána stopaři, kteří si cení spíše zvířat v jejich plné síle a účinnosti.

Tentýž zjev ve větším nebo menším měřítku pozorovati můžeme mezi zvířaty v džungli, mezi ptactvem na jaře a dokonce i mezi rybami na podzim.

Rovněž tak rostliny, stromy i květiny, podřízeny jsou témuž zákonu přírody a v době jejich »říje« na jaře, stoupá v nich míza a proudí každou haluzí, listem, vláknem, květ rozpučí, aby ženský pestík mohl přijmouti jemnoučký prášek, pyl, mužských tyčinek a tak se oplodnit, z čehož pak vzniká zárodek budoucího semene, z něhož později může vzrůst nová rostlina.

Podobně i rozpučení květů na jaře, často nádherných a živě barevných, je obdobno zvykům zvířat, zejména ptáků, kteří staví na odív své nejpestřejší peří v době páření a toto opět vidíme napodobiti různé

mladé šviháky, kteří se pyšní purpurovými ponožkami, křiklavými kravatami a napomádovanými vlasy.

MUŽSTVÍ.

To všechno je prostě pud přírody a proto dotýká se i člověka.

Naskýtá se však podstatný rozdíl v tom, že přichází-li vzrušení na člověka, neděje se to každý rok, ale pouze jednou za jeho života — a to v době, kdy je mlád, kdy dorůstá z hochy v muže. A podobně jako jelen i on v mnohých případech vyjde z toho silen, mužný, »Pán Stáda«, jindy však se zvrhne a stává se slabochem nebo dokonce vyvrhelem.

Tato doba »říje« jest velmi vzrušující a její nesnáze trápí mnohé zmatkem, sklíčeností a rozčilením, které trvá někdy i po několik měsíců.

V některých zvláštních případech trvají ty zjevy po několik roků. Dostal jsem mnoho dopisů od mladých lidí, kterým se nikdy neřeklo, co jest jim očekávati v době, kdy budou dorůstat v muže a kterým nastaly veliké starosti, když poznali, jak rozrušující je to pro ně čas. Stali se nervosními a rozervanými, aniž věděli proč. Nemohli se řádně připoutati ke své práci, stali se plachými vůči ostatním lidem, cítili se bídny a často se domnívali, že jim jde o rozum.

Jsem velmi rád, že ve svých nesnázích se obrátili na mne, protože v mnohých případech byl jsem s to, abych je uklidnil a pomohl jim pojmáti vše s chladnou myslí a přejíti přes to jako přes osypky nebo jinou podobnou dětskou nemoc. Nic není v onom stavu toho druhu, co by nás mohlo zdrcovati. Vše přichází z přirozených příčin.

Psychologové, lidé, kteří se zabývají studiem lidské duše, a spisovatelé povědí vám, že příčinou tohoto stavu je lidská mysl, mnohým z nás však stačí věděti, že je tu pouze jedna příčina, nade vše jasná, a tou je tělo.

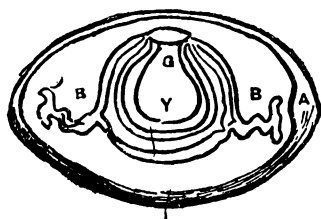
Když chlapec dorůstá v mužství, celé tělo podléhá postupné změně, kterou každý sám na sobě může po-

zorovati. Hlas stává se hlubší, vlas vyráží na místech, kde dříve nerostl, svaly se zaokrouhlují a tvrdnou, ústrojí se vyvinuje atd.

POHLAVNÍ POKUŠENÍ PŘICHÁZÍ ZE ZCELA PŘIROZENÝCH PŘÍČIN.

Tato změna přivoděna je vývojem tekutiny, tvořící se a zrající od dětství, která nyní proudí celým tělem, zrovna jako míza proudí rostlinou, stromem. Dává sílu jeho kostře, tvoří jeho nervy a budí odvahu. Má však ještě další a zvláštní upotřebení. Vstoupivši do pohlavních ústrojů stává se z ní »*sperma*« (latinské slovo, znamenající totéž co semeno), v němž je obsažen bezpočet drobnoučkých tělísek, spermatozoí, obdobných prášku pylu.

ÚČAST SEMENE NA TVOŘENÍ NOVÉ BYTOSTI.

G. Zárodek vzniklý v slepici a oplodněný kohoutem. Y. Žloutek. B. Rosolovité úpevňovací vazy. A. Vzduch.

Po třech nedělích. Kuře právě vylíhlo se zobáčkem, pařáty, peřím, očima atd.

ZÁZRAK VEJCE.

Cena tohoto semene tkví v tom, že smísí se se semenem, které se v podobném způsobu vyvíjí v ženě, oplodní je. Dvě seménka sloučí se tu v jedno, vzrostou ve větší zárodek nebo malinké vajíčko, které ve svém vývoji postupně bere na se tvar a oživuje, až nakonec je zázrak dokonán, nová bytost je tu, nový člověk, děčko.

Je to tentýž zázrak, který vidíte denně se uskutečňovati, když slepice snáší vejce. Vajíčko obsahuje v sobě bílek a žloutek, budoucí kuřátko a je výsledkem se-

mene kohouta, které sloučilo se se semenem slepičím.

A tak v případě lidské bytosti ze spojení obou semen vzniká žijící, dýchající stvoření z masa, krve a kostí, se zrakem, mozkiem a myslí a dokonce i s mnohými podobnostmi zjevu i charakteru obou svých rodičů.

ZÁRODEK JE POSVÁTNOU ZÁSTAVOU PRO VÝVOJ POKOLENÍ.

Toto mladé stvoření přináší s sebou opět nové zárodky semene, aby vyrůstati mohly nové děti, až ono samo doroste ve zralý věk.

Je to zázrak, dílo Tvůrce. Semeno, ze kterého vy jste vyrostli, bylo již ve vašem otci, když vyšel ze semene otce svého; a tak stále zpět až do nepaměti.

A vy máte sémě v sobě, abyste je vydali, až přijde váš čas a spojivše je s oním své ženy, dáte počítí svému synkovi.

Je to tedy posvátná zástava daná vám vašim otcem a jeho otcům Stvořitelem — Otcem všeho stvoření.

Někdy, když tvoření tohoto semene děje se ve zvýšené míře, shledáváte, že vychází část jeho, když ve spánku sníte. Tím netřeba se vám znepokojovati; je to přirozený výron. Nepokoušejte se však o to sami o sobě. Jeho odchod při přebytné tvorbě obstará sama vaše tělesná soustava.

Pohlavní ústroje udržujte v čistotě a nemírnému výtoku odpomáhejte denní studenou koupelí.

POKUŠENÍ.

Mladí lidé jsou vnímaví a rozumní a jsou přístupni radě, jen když se jim jí dostane a jsem jist, že kdyby věci, o kterých jsem se výše zmínil, byly jimi lépe chápány, učinili by vše, aby si uchovali sílu mužnosti, která v jejich nitru vzrůstá; ale tak mnozí z vás nebyli varováni; nikdy vám nepověděli, co se s vámi děje a co vás rozrušuje a tu byli jste nakloněni poddati se pokušení a ukojití svou touhu u žen, které vás svádějí,

nebo, což se častěji stává, když se jich štítíte, samohanou.

A oddáte-li se pokušení, je to zlé pro vás z mnoha stránek. Předně ubíjíte k sobě sebeúctu; činíte věci, o kterých se nesmíte odvážiti mluvit před svými rodiči a sestrami; *sami za sebe se hanbíte*. Je v tom cosi nízkého a nemuzného. A člověk, který se sám za sebe musí stydět, není mužem; je to nesvědomitý ničema.

Tak ničí se ono sémě, které dává vám celou příležitost, aby se z vás stali silní, mužní lidé, jakými máte býti. Rozhazujete semeno, které vám bylo dáno v zástavu, místo abyste je uchovávali a dávali mu zráti, až by jednou darovalo vám synka.

Pravidelný následek je ten, že podkopáváte své zdraví a duševní sílu právě v onen kritický čas, kdy máte dobýt výšin mužné síly a inteligence.

DAV CHVASTOUNŮ.

Mladí lidé v této době dozrávání mívají ve zvyku shromažďovati se, vypravovati oplzlé historky a prohlížeti necudné obrazy; a mají to za velmi vhodné a mužné, hovoří-li o předmětu, o němž jsou vskutku nebezpečně nevědomi.

Tak dospějí konečně k různým špatným pojmům a hovoříce a přemýšlejíce o nich, upadají do tak silného pocitu touhy, že často mnohým mladíkům slabších povah zdají se ony chtíce býti nepřemožitelnými.

V obyčejném případě doba pohlavního dospívání přejde v několika týdnech nebo měsících. Ale otevře-li se cesta pokušení a připne-li se k němu mysl v hovorrech a prostopášné společnosti, mnohý mladík upadá ve zvyk nemravností se ženami nebo samohany (onanie). To pak trvá, i když doba pohlavního dospívání mine, když se stal mužem.

A zakořeniv se jednou, těžko se zvyk přemáhá; může však být překonán, upneme-li celou mysl svou k tomu — chopíme-li se díla opravdově a setrváme-li. Ko-

likrátkoli se nám poštěstí pokušení přemoci, o to jsme blíže k jistému úspěchu.

Neděle je den v týdnu, v němž se nejspíše hřeší, protože mladíci nemají ničeho na práci a bezcílné toulení podněcuje nevázané řeči. Budete-li provozovati roverství (viz poslední kapitolu), najdete hromadu zaměstnání pro ten den ve způsobu vycházek, života ve volné přírodě a užitečných skutků. Chcete-li odstraniti zlo, musíte nahraditi je čímsi dobrým.

POHLAVNÍ NEMOCI.

Nepochybným skoro výsledkem nevázaných řečí mezi mladíky jsou necudné tlachy, kterýmžto způsobem snižují své ideály i své myšlenky až na úroveň zvířecí, na takový stupeň, za nějž se později, když dorostli v muže, sami před sebou stydí.

Jsou tu vrženi zpět na své cestě za štěstím, protože bude jim překonati veliké překážky, aby se dostali z bahna, ve kterém vězí. A stopy po blátě zůstanou navždy na nich lpěti.

Mladíci bývají nakloněni lehkovážně vtípkovati o pohlavních nemocích, které přivodí si jistě, dříve či později, ten, kdo nezřízeně hoví pohlavním pudům.

Ale tyto nemoci nejsou žádný žert; ačkoliv se podceňují jejich první účinky, přece jsou hrozně nebezpečny člověku.

Velmi snadno se jimi možno nakaziti — třeba políbením, nebo napitím z nádoby, ze které pila nakažená osoba.

Jsou dvě hlavní pohlavní (venerické) nemoci:

Syphilis (lues, příjice). Jedovatá nákaza, jež může býti získána stykem nebo dotekem rtů, nádoby, dýmky a pod. Nemoc projevuje se nejprve vředy; pak zavíňuje hrozné choroby různých částí těla, kostí, vnitřností, zhusta i srdce.

Gonorrhoea (kapavka). Nákaza vzniká stykem nebo znečištěnými ručníky a pod. Projevuje se výronem

hnisu z pohlavního ústroje a jeho záněty, které později zachvacují i močový měchýř.

Příjice se často dědí dětmi z onemocnělých rodičů s hroznými následky; děti bývají slepé, hluché, paralytické (ochrnuté) a jinak nezdravé. Bylo zjištěno, že 25% od narození slepých pyká za viny rodičů, nakažených příjicí. Hříchy otců mstí se opravdu na jejich dětech.

Když jste se pak nakazili příjicí, tu žádný lektvar nebo mastičkářský prostředek, jak bývají inserovány v novinách, vám nepomůže. Jediná cesta vede k lékaři, kterému upřímně se svěříte se svým neštěstím. *Přijdete-li včas*, může vás vyléčiti a zachrániti.

Nebezpečí pohlavních nemocí není toho druhu, aby kdokoliv směl si dovoliti o něm vtipkovati, kdyby znal jeho hloubku. Stačí jediná návštěva nemocnice, kde se léčí ubohé oběti této metly lidstva, a zjevy, které tam uvidíte, přesvědčí vás lépe nežli má slova, abyste se varovali styků s pouličními ženštinami, chcete-li si zachovati tělo a duši.

Nezapomeňte také, že člověk, který byl jednou nakažen, třeba zdánlivě vyléčen, vždy je náchylný přechovávat v sobě zárodky po léta a později sděliti je své ženě a svým budoucím dětem; to pak činí sňatek jeho zločinný, neboť ničí tak nevinné bytosti svou vlastní pošetilostí.

Bláznovství, vydati se takovému nebezpečí, pramení ze svodů nemyslicího, tupého davu.

Je to jako pijáctví nebo hráčství — upadnete v chorobu, davše se příliš daleko unášeti ve společnosti nemyslicích druhů, sami nemyslíce.

Mnozí muži přicházejí do neštěstí z domněnky, že není tu nebezpečí, aby byli pohlavně nakaženi, stýkají-li se s dívkou, která není zrovna pouliční prostitutkou. Zkušenosti však ukazují, že nebezpečí je tu nepoměrně větší. Děvče, které bylo jednou svedeno ničemou, ztrácí smysl pro stud a je ochotno oddati se příležitostně i jinému muži. Ve své nevědomosti je

však spíše přístupno získati nákazu nežli nevěstka z povolání, která ví, jaká má proti tomu učiniti opatření. A tak je, ubohé stvoření, nebezpečna sama sobě a těm, kteří s ní přijdou do styku.

Člověk má být pohlavně čistý a rozhodnut i takovým zůstatí. Jinak se může státí, že pouhou náhodou nebo veselou společností bude sveden k oné osudné »šesté« sklenice a s mozkiem a smysly zamlženými dopustí se skutků, kterých by se jinak nikdy nedopustil.

Zde je ona příležitost, kde mnozí dobří braši přicházejí do neštěstí a ničí se nejen mravně (ve svém charakteru), ale i fysicky (na svém těle).

TRAGEDIE NEVĚDOMOSTI.

Loňského roku byl odsouzen k smrti vojín, který zavraždil ženu. Doznal se, že tak učinil úmyslně. Nakazila ho příjící, ztroskotala jeho život, a tu se odhodlal, třeba by byl za to pověšen, že žádný muž nemá už trpěti tak, jako on trpěl skrze ni a že všeobecnou známostí tohoto případu budou včas varováni i jiní.

Minulý měsíc spáchal mladý důstojník sebevraždu a zanechal tento dopis, adresovaný jeho sestře:

»Gertie, nejdražší sestřičko, přičiň se zapomenouti, co nemůžeš nikdy odpustiti. Co jsem udělal nyní, měl jsem udělati před třemi roky. Potupa a hanba z toho všeho dohnala mne k šílenství.

Budeš-li kdy mítí synka, pro Boha, pouč ho o všech nebezpečnostech, která ho obklopují. Kdybych nebyl býval tak nezkušený, mohl jsem býti dnes šťastným člověkem, který si sama sebe váží.

Tak jsem jen novým dokladem tragedie „Utajovaného Zla“.

Tvůj nehodný bratr

REG.◀

Hra »Utajované zlo« pojednává o pohlavních nemocích přímo a s pravým pochopením a je dobrým vý-

chovným prostředkem pro mladé muže. Vypravuje o tom, jak mladý manžel nakazil ve své nevědomosti svou choť, dítě i jeho chůvu.

Vášnivý výkřik, který se tam opakuje: »Kdybych to byl věděl včas!«, ozývá se ozvěnou v tisíci případech každého dne.

HŘÍCHY OTCŮ TRESTAJÍ SE NA DĚTECH.

Když jsem psal tuto kapitolu, den nebo dva před tím ptal se mne přítel, je-li to ryzí pravda, že syfilis je přenášen otcem na děti v tom rozsahu, jak se líčí.

Mohl jsem mu pouze poukázat na dopis, který byl uveřejněn toho rána v časopise *The Times*, kde úřední lékař, který zjišťuje příčiny úmrtí, uvádí, že ztráta životů nevinných dětí z příčin nákazy touto nemocí »je hrozná v nejvyšším stupni«.

Jako ilustraci uváděl ke svým vývodům dva případy sobě velmi podobné, z nichž první uvádím i zde.

»Žena, která se vdala před patnácti lety, byla brzy po sňatku nakažena příjící svým mužem. Svěřila se lékařské pomoci, byla do jisté míry vyléčena, znova však mužem nakažena a trpěla touto chorobou až do své smrti. Měla jedenáct dětí, z nichž jen pět zůstalo na živu. Pět ze šesti zemřelých skonalo na syfilis a šesté právě zmíralo na svém loži. Všechny žijící děti byly postiženy příjící, vyjímaje nejstarší, čtrnáctiletou dívku, která se narodila, než matka byla nakažena.«

MUŽNOST.

RYTÍŘSKOST.

Z toho, co jsem pověděl zde o úskalí nazvaném »Ženy«, usoudili jste, jak doufám, že je nebezpečné stejně pro muže i pro ženy. Má však i svou velmi světlou stránku, dovedete-li řídit svůj člun správně.

Veslo, kterého užijete při té práci, je rytířskost.

Mnohé z onoho, co jsem nazval částí správné cesty, je zahrnuto v r y t í ř s t v í.

Rytíři byli zavázáni přísahou chovati se udatně, chrániti ženy a děti a pomáhati jim.

To předpokládá se strany muže hlubokou úctu a jemnou náklonnost k nim, spojenou s mužnou silou ducha i těla, kterými možno je hájit před pohanou, ukrutností nebo posměchem a příležitostně i pomáhati jim v jejich vlastních chybách a nedostatecích.

Muž bez rytířskosti není mužem. Muž, který je rytířský a má úctu k ženě, nikdy se nesníží k jednání zvířeckému a nedopustí také, aby se žena ve spolku s ním ničila, ztrácejíc úctu sama před sebou i úctu jiných. Na něm je, aby vedl — a to správně, nikoli, aby se dal sváděti na scestí.

Poznal jsem i takové rytířství se strany muže, které šlo mnohem dále, dokonce i k pozvednutí ženy, která mravně upadla; co ona očekávala, že se připojí k jejímu prostopášnictví, jeho ohleduplná úcta k ní, s níž přehlížel všechny její chyby a kterou jí vzdával, *protože* byla ženou, přinutila ji přemýšlet o sobě, o účtě k sobě samé a navrátila ji opět řádnému životu.

Rytířství, jako i jiné rysy charakteru, může být vypestováno jen myšlením a provozováním; a jednou získáno přivádí člověka na novou základnu a vyšší, na niž staví sebe i svět.

K tomu cíli jest mu užívati sebevlády, aby dovedl vymýtiti vše nečisté ze své mysli a zabezpečiti se, aby jeho myšlenky byly čisté a čestné a smysl pro povinnost byl tak silný, že žádný posměch a žvast nedovedl by ho odvrátiti od správné cesty.

TO NENÍ MÁ VĚC.

»To není má věc,« je obyčejná výmluva, za kterou se skryje zbabělec, snaže se zakrýti nedostatek své rytířskosti. Pro muže však nic jiného, nežli býti nápo-mocen komukoli, je »jeho věc«.

Nemyslím, že byste proto měli strkati nos do všech záležitostí jiných lidí nebo dotazovati se jich: »Jste zachráněn?« a podobně.

Ale může-li muž podati ruku ženě, která klesla, může-li pomoci mladému druhovi, který se pokouší zůstat nad úrovní a čist, pak může učiniti velmi mnoho dobrého svou rytířskostí.

NA VÁS JE, ABYSTE BYLI SOBĚ MISTRY.

Na jednu věc nezapomínejte, a řekl jsem vám to už prve, že vy jste vy a že máte si vyvoliti svou vlastní cestu, chcete-li dosíci štěstí. Vystupte z houfu a volte si stupně, na nichž budete bojovati a potírati pudy, které budou vás štváti proti běhu přírody.

Straňte se nevázané společnosti ať hochů či děvčat; oddejte se jiným zaměstnáním a zdravým cvikům, jako je box, chůze, cestování, kopaná, veslařství a pod. Udržujte myšlenky své prosty necudností tím, že zvolíte si nějakou zálibu, že věnujete se dobré četbě ve svém volném čase. Varujte se pití, kouření, nemírného jídla, spánku v příliš měkkém a teplém lůžku, neboť to všechno zhoršuje vaše pokušení.

Buďte čisti uvnitř, ale i vně denním mytím a koupáním, jak jen nejvíce můžete. Zácpa, zanedbávání denního vyprazdňování jsou příčinou podráždění, které má v zápětí mnohé nesnáze.

Pokušení může býti zdoláno většinou v období několika měsíců vašeho pohlavního dospívání. Jste-li už za touto dobou a uvázlo-li na vás několik špatných návyků, není přece ještě pozdě. I je můžete překonat, pokusíte-li se o to doopravdy. Nikdy není příliš pozdě, nikdy však nemůžete dosti časné začítí s léčením sebe samých.

Především však nedejte se zmásti a poplašiti hroznými následky, které vám předstírají různí mastičkáři. Činí to jen, aby měli hojný odbyt svých lektvarů; to je lest, která jim pomáhá při živobytí. Jděte dále s dobrou nadějí a důvěrujte v sebe.

Bude to pro vás třeba krutý zápas, ale jste-li odhodláni zvítěziti, vyjdete z toho všeho lépe, nežli jste očekávali; posílíte svůj charakter i sebevládu, vyjdete

s očištěnou myslí, zdraví a ozbrojíte své tělo plnou silou mužství.

Vzpomeňte rovněž, že to vše neděláte jen pro sebe a k vůli sobě, ale protože máte povinnosti k národu, k lidstvu, t. j. zploditi silné, zdravé děti, až na vás dojde. A proto musíte býti sami čisti.

Mnozí se domnívají, že nedovolí-li si tu a tam nějakého ústupku, nebudou schopni oddati se svým povinnostem později v manželství. To je naprostý nesmysl. Pohlavní zdrženlivost nezeslabí vaši sílu, právě naopak, jí silíte každým dnem.

Dostal jsem tolik dopisů o tomto předmětu od mladých mužů, že cituji tu odpověď, kterou jsem jim dal, aby utišila obavy i ostatních:

»Jsem vskutku velmi rád, slyším-li, že se zaměstnáváte tím, abyste se udrželi lepšími vůči všem stále se opakujícím pokušením. V odpověď na vaši otázku: nemyslím, že by se vám bylo strachovati, jakobyste nebyl schopen oženiti se, předpokládám-li, že budete stále takovým, jakým jste teď. Jistá část mladých lidí, podle mého vědomí, obává se ženitby, domnívajíc se, že by mohli býti nemohoucní, když v časném věku oddali se nezřízené samohaně. Poznávají však, že jsou přese všechno docela zdraví a doufám, že to bude tak i ve vašem případě.

AUTOSUGESCE.

Fantasie vybočuje někdy ve snu a to může svéstí mnohého v pokušení.

Fantasie však je důležitou částí autosugesce při sebeléčení a proto mladík, který má živé sny, je právě schopen vyvinouti své nejlepší síly při léčení sebe, koná-li to jen v mezích, jež jsem vytýčil.

VLIV MATEK.

Velká většina lidí, kteří se povznegli k znamenitosti, uznává, že jsou za svůj charakter a úspěch velmi zavázáni vlivu svých matek.

Je to přirozeno, neboť ony to byly, které pečovaly o ně a střežly je a dbaly o jejich povznesení už od časného dětství. Daly jim nejlepší, co měly.

Muž dluhuje své matce tolik, že jí nemůže dluh svůj nikdy úplně splatiti. Nejlepší, co může učiniti pro ni v tomto případě, je prokazovati jí vděčnost a prokázati se hodným její péče a domoci se úspěchu za její námahu.

Pravděpodobně snila ctižádostivé sny o tom, čím její hoch jednou v světě bude, a zklamání, tak hořké jako tajené, bude zatemňovati její život, pozná-li, že je ničema nebo nezdar.

O tom nemohou hoši ani dosti přemýšleti. Jsou ukrutní, nevzpomínají-li toho; jsou náchylni zapomenouti, co všechno matka pro ně učinila a jak vděční jí mají býti i za nejmenší službičku.

Vzpomínám Sira Tomáše Liptona, který mi vypravoval běh svého života, a upozorňuji na to, jak šťastnou ženou učinil svou matku, když jako kupecký učedník přinesl domů svou první týdenní mzdu, již sám vydělal. »Jak, Tomáši,« pravila, »takhle mi hnedle koupíš kočár a sprzęžení?«

Tato malá poznámka zmocnila se hochovy obrazovtornosti a na ní stavěl dále své snahy a počiny. Celé jeho snažení bylo věnováno tomu jedinému účelu, aby vydělal s dostatek peněz a mohl koupiti matce kočár a koně jako překvapení.

Pravil mi, že mezi mnohými vzrušujícími výjevy jeho života nejpyšnější a nejšťastnější okamžik byl, když mohl jí odevzdati částku peněz, kterou pro ni vydělal.

A tu, upravujete-li si cestu k úspěchu, nezapomínejte, že váš pokrok nebude pouze uspokojením vaším, ale že přinese opravdové štěstí příbytku, v němž je nanejvýš touženo — srdci vaší matky.

A když některé z těch obtíží a nesnází, o kterých jsem mluvil, budou vás trápiti, obraťte svou mysl ke vzpomínce na svou matičku. Pomyslete si, co ona by

si přála. Jednejte podle toho a jistě projdete úspěšně a čestně.

CHRAŇTE SEBE A POMOZTE UCHOVATI SVŮJ ROD!

Nuže, jak jsem už pravil před tím, dáváje vám tyto náměty, pokouším se jen pomoci vám, abyste dosáhli štěstí.

Štěstí záleží z větší části na zdraví a na vědomí, že jste schopni napomáhati blahu vlasti stejně jako sobě. Není třeba, abyste se ženili, v mnohých případech je to i zločinem, pokud nejste schopní, zdraví a způsobí plodití zdravé děti.

Částí vaší odpovědnosti rodičovské bude učiti své děti, jak vyrůstati ve zdraví.

Opravdu, velmi mnoho štěstí v naší zemi je promarněno nezdravotou a mnohé té nezdravotě mohlo by býti zabráněno, kdyby mladí lidé sami o sebe rozumně pečovali.

Je vám známo, že jen jeden člověk ze tří je úplně a zcela zdrav a že jeden z každých desíti je invalida, neschopný churavec?

Z osmi milionů mladých lidí — mladých lidí, pomyslete, ne starých, vysílených — povoláných ke službě ve Velké Válce, milion byl lékařsky zjištěn jako neschopný k vojenské službě.

Značný díl z nich byl od narození zdrav, bylo však jim dovoleno rodiči a dovolili si to i sami, aby se stali slabými a mdlými.

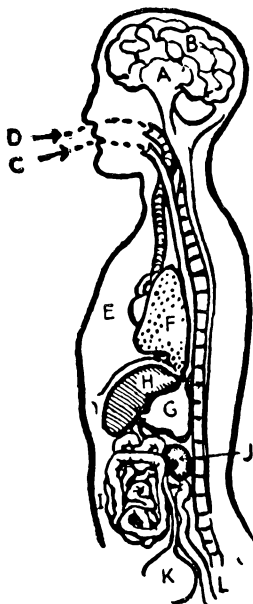
Další část byli narozeni churaví z příčin, spočívajících v jejich otci nebo matce — velmi často v pohlavních nemocech.

Spočítáte-li všechnu pracovní dobu, která je ztracena lidmi, protože churavějí, obdržíte pro V. Británii číslo čtrnácti milionů týdnů. Pomyslete jen, co to činí v práci a na mzdách a že tato ztráta dala by se snadno odvrátiti, kdyby lidé věděli, jak o sebe pečovati a měli smysl pro to.

Je-li z vás kdo strojníkem, ví, s jakou úzkostlivou péčí je třeba starati se o stroj, aby byl dobře namažán, napájen parou, petrolejem, benzinem, jak jemně třeba zacházeti s pákami, jak v čistotě udržovati všechny jeho části; stále péče a pozornosti je třeba, zároveň se znalostí každé i nejmenší části jeho, má-li býti stroj v úplném pořádku, jíti klidně a s plnou silou výkonu.

**ČLOVĚK — ZÁZRAČNÝ STROJ, PRACUJÍCÍ
V PŘESNÉ SOUČINNOSTI.**

- A. *Nervová telefonní centrála*, sprostředkující spojení mezi mozkem a jednotlivými částmi těla.
- B. *Mozek*, přijímající popudy a řídící výkony tělesné.
- C. *Hltan*, vedoucí potravu z úst do žaludku.
- D. *Hrtan*, přivádějící vzduch nosem do plic.
- E. *Srdce*, čerpající osvěženou krev do všech částí těla a zpět do plic.
- F. *Plic*e, čistící krev kyslíkem, bráným ze vzduchu.
- G. *Žaludek*, přijímající potravu z hltanu, mísící ji se šťávami žaludečnými v zažítinu a odvádějící ji do střev.
- H. *Játra*, sbírající z potravy dobré šťávy a vylučující špatné.
- I. *Střeva*, tenká trubice, kterou prochází zažítina, aby byla vstřebána. To trvá tři až čtyři hodiny. Zažítina přivádí se do krve; nepotřebné látky vylučují se a vcházejí do tlustého střeva.
- J. *Ledviny* vylučují přebytečnou vodu a škodlivé šťávy z krve a odvádějí do měchýře.
- K. *Močový měchýř* sbírá nepotřebné tekutiny a odvádí je z těla.
- L. *Tlusté střevo* odvádí z těla nestrávené a nepotřebné látky.

Ve svém těle máte však stroj nejobdivuhodnější, složitější, než jakýkoli stroj vyrobený rukou lidskou, který vyžaduje ještě ostřejší pozornosti a lepšího porozumění, má-li býti udržen v pořádku. A více, pečujete-li o něj, můžete jej zlepšovati, činiti silnějším a mocnějším, což jest více než strojník může učiniti se svým strojem.

Jak málo však lidí rozumí něčemu, co se týká vnitra jejich těla a jeho obdivuhodného mechanismu. Pokou-

šejí se obsluhovatí stroj, o němž praničeho nevědí, zacházejí s ním špatně, jak jen mohou a dovedou, a pak očekávají, že bude zdrav a schopen práce.

JAK SI ZACHOVATI ZDRAVÍ A SÍLU.

Když jsem sloužil v džunglích na východním nebo západním pobřeží Afriky, kde horečka je domovem, pozoroval jsem, že mnozí z nás byli potud zdraví, pokud jsme byli denně na pochodu. Jakmile jsme měli den klidu a odpočinku, řada nás jistě ochuravěla horečkou.

Dovodil jsem z toho, že krev naše se čistila a udržovala svěží hojným pohybem za dne a značným potem, který vylučoval z našeho těla škodlivé součástky.

Den odpočinku znamenal méně potu a více jídla než obvykle a následkem toho menší výměnu látek.

Proto vždy učinil jsem si zásadou, věnovati část odpočinkového dne chůzi jako dobrému cvičení a požívati stejného množství potravy a nápoje jako obyčejně.

Nikdy jsem neochuravěl a jeden čas dosáhl jsem i 20 mil na pochodu po celý týden v atmosféře plné výparů a nikdy necítil jsem se čilejší.

Připisoval jsem to čistotě a svěžesti své krve. Čistá krev činí vaše tělo, svaly, vlákna silná a posiluje je.

Měl jsem důstojníka-bělocha, který musil býti pětkrát nahrazen novým mužem pro onemocnění.

A srdce, které krev čerpá do celého těla, je nejdůležitější ústrojí, jež máte. Jest vám tedy o ně nejvyšší měrou pečovati; ti, kteří toho nedbají nebo toho neznají, velmi snadno přepínají své srdce přílišnou námahou ve sportu a hrách, nebo zapomínají, že srdce může býti otráveno nemírným kouřením nebo požíváním alkoholu. »Skautský krok«, t. j. změna chůze a běhu po určitém počtu kroků, uchraňuje člověka od přepínání srdeční činnosti při běhu na velkou vzdálenost.

ČISTÝ VZDUCH.

Krvi je třeba jistého množství kyslíku — to je čerstvého vzduchu — aby udržena byla ve svěžesti. Život v uzavřených místnostech bez přístupu čerstvého vzduchu rychle otravuje krev a činí lidi znavenými, rozbolí je hlava, aniž vědí proč.

Spím venku stejně dobře v zimě jako v létě. Cítím se unaven a ochladlý jen, jsem-li delší dobu v uzavřené místnosti. Jedině tehdy se nachladím, spím-li v pokoji.

British Medical Journal z února 1922 sděluje, že život na volném vzduchu podporuje metabolism (to je slovo! myslím, že se tím míní výroba vlastního tělesného tepla) u ošetřovanců v jisté nemocnici v rozsahu 40% nad normál.

ČISTOTA.

Hovořil jsem o vaší vnitřní, duchové čistotě, je třeba však, abyste byli čisti i zevně, tělesně, chcete-li býti zdraví.

Jízdní vojíni jsou známi pro svou čistotnost; naučili se tomu obsluhováním koní a čištěním jich nejméně dvakrát denně, při čemž poznali, jak důležitá pro zdraví a čilost je čistota pokožky i všech částí těla.

Nemůžeme se denně snad koupati, ale mokrý hrubý ručník je vždy po ruce a může se ho použít se zřejmým výsledkem.

DÝCHÁNÍ.

»Zavři ústa a zachraň svůj život.« To je název knížky, napsané Catlinem, výsledek jeho pozorování a zkušeností mezi Indiány.

Ti učí své děti už jako nemluvnata, aby dýchaly nosem a ne ústy. Je to z části proto, aby si nezvykly chrápati, což by je, spící, vydalo v moc nepřátel, a pak i proto, že se domnívají, jakoby ústa otevřená obrážela charakter lidský.

Angličan měl vybojovati souboj s Indiánem, však s poctivou myšlenkou rovnocenného boje odmítl použití

pistolí nebo jiných zbraní, jimž Indián nebyl zvyklý. Navrhl tedy, aby byli obnaženi, ozbrojeni každý nožem a tak aby zápasili. Indián se usmíval a pravil, že bude bojovati s Angličanem, jest-li si toho ještě přeje, že však s ním bude zle.

Byv Angličanem tázan po příčině, pravil, že mu bylo řečeno, že Angličané ze zvyku mají ústa polootvřená a on že se nebojí žádného muže, který má tento zvyk. Je prý to známka slabého charakteru.

Víme také, že je to příčinou mnohých nemocí, neboť člověk, který dýchá ústy, vdechuje choroboplodné zárodky ze vzduchu přímo do plic, místo aby je nechal uchytiti se na sliznici uvnitř nosu.

Chcete-li uloviti chřipku nebo jinou nemoc, jejíž zárodky poletují kolem vás ve vzduchu, dýchejte jen otevřenými ústy.

ZUBY.

Jistá pojišťovna dokázala nedávno, že hnedle polovina chorob lidských dá se stopovati až ke zkaženým zubům.

Ačkoliv lidé jako děti obdrží dobré zuby, přece velmi málo je těch, kteří mají zdravý chrup po dvaceti pěti letech, a to hlavně proto, že nedovedli o své zuby pečovati.

Děti nejsou poučovány o důležitosti, čistiti si zuby důkladně po každém jídle, a dorostlí se tím neznepokojují. Churavé zuby a dásně nedovolují vám řádně rozžvýkati potravu, ale dovolují, aby se v nich pleměnily drobné zárodky a mikroby, které požíváte s potravou a které jsou malinké dávky jedu, jež postupně činí vás ochablými a sklíčenými, aniž znáte příčinu.

Chcete-li poznati, co zárodků chovají vaše ústa, dopřejte si zajímavého pokusu. Rozpusťte něco peroxydu vodíku (H_2O_2) ve sklence vody a ponořte do roztoku čistý kartáček na zuby. Nestane se nic.

Otřete si zuby kartáčkem a ponořte jej opět do roz-

toku a uvidíte myriady bublinek, perlících se ve vodě a prozrazujících, kolik zárodků bylo pohubeno.

Pověděl jsem vám všelicos v této knize o potravě, o zdrželivosti, o kouření, o pití, o spánku.

Chcete-li býti silní a zdraví, vytrvejte při dobrých denních zvycích, udržujte se čisti uvnitř i vně, oddávejte se hodně cvikům ve volné přírodě, požívejte prosté stravy a ne mnoho, buďte umírnění v kouření a pití, dýchejte nosem — a budete děkovati Bohu, že jste na světě.

CVIČENÍ.

Byl jsem jednou tázán znamenitou autoritou vychovatelskou, proč myslím, že by výlohy na zřízení tělocvičen v každém městě — výloha mnohomilionová — nebyly penězi dobře použitými, neboť by prý se rozvíjela obecně síla a zdraví mužů.

HVOŘÍM-LI O CHŮZI, MÍNÍM CHŮZI KŘEPKOU, NE LOUDAVÉ COURÁNÍ.

Odpověděl jsem, že dva nejsilnější a nejzdravější národové, které jsem mohl poznati, jsou Zuluové a Bhutanští venkované v Himalayích; v žádném však z těchto krajů neviděl jsem tělocvičny. Bylo tam plno čistého božího vzduchu a lidé ti denně chodili, běhali, lezli při své práci. A věřím, že to je dosti dobrá posila pro člověka.

Obé, čerstvý vzduch a cvičení, jsou naprosto nezbytny pro zdraví, stejně když rostete i když jste dorostli. Vždycky počínám svůj den nějakým pokroucením těla *na volném vzduchu*, když se vyberu z postele, — ale to je jen náběh.

Někteří lidé věnují se tělesným cvičením, jiní pomocí činek nebo jiných přístrojů cvičí pilně svaly, až se dopravují k dokonalosti tělesných tvarů, které pěkně

vypadají na fotografii, nemají však nejmenšího praktického účinku.

Tato práce koná se zpravidla v uzavřené místnosti.

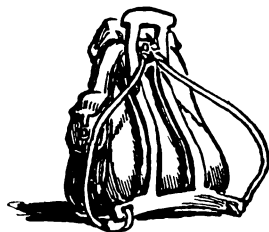
Vaše cvičení musí se konati venku na volném vzduchu a cvik nejlepší, jaký jen může býti a zároveň nejnadhší a nejlacinější, je chůze. Týdenní vycházky jsou nejlepší, co můžete podniknouti pro zdraví svého ducha i těla.

TLUMOK.

Neznám nic radostnějšího, veselejšího a zdravějšího, nežli dobrý putovní tábor v ukončení týdne. Tlumok na zádech činí vás naprosto volnými a svobodnými. Naplníte jej nezbytnými věcmi, žádným přepychem. Není to jen každá libra, ale i každá unce, jež se na dlouhé cestě proneše. Nic však nřředčí norvěžský typ tlumo-

GILWELLSKÝ PUTOVNÍ STAN,
VÁŽÍ 2 LIBRY.

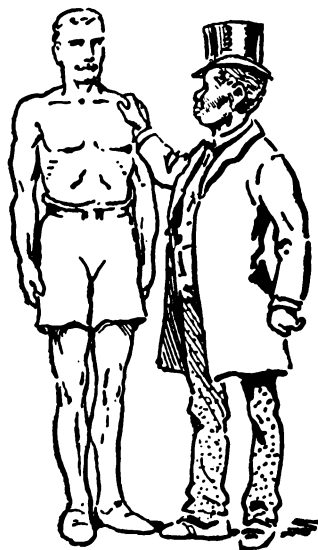
MŮJ TLUMOK S DŘEVĚNÝM
RÁMEM, KTERÝ BRÁNÍ O-
DŘENÍ A OPRUZENÍ ZAD.

ku s jeho lehkým dřevěným rámem, který jej udržuje v pevné posici, aniž by hřál na zádech a odřel je do krvava. Pojme vedle vašeho oděvu i malý stan, který může býti postaven na vaší holi nebo přivázán ke kmeni, pak dobrou podložku na lůžko a nepromokavou přikrývku. Takto vypraveni, můžete se vydati na pout a co je radostnějšího v celém roce? Počasí? Může být něco lepšího, nežli dobrá dlouhá cesta za chlad-

ného mlhavého dne? Je-li vlhko, tím lépe; dostane se vám pravého požitku u dobrého ohně a pod ochrannou střechou útulného statečku nebo hospůdky, kam zavítáte na konci dne. Pravím vám, že se tak otužíte životem na volném vzduchu, že nebudete ani v nejmenším dbáti počasí a ani na ně nepomyslíte. Ať je jak chce, horko nebo chladno, deštivo nebo slunečno, vždy přibude vám síly, životnosti a radosti ze života.

BUĎ ČLOVĚKEM!

Čistý, mladý člověk ve svém výtečném stavu zdraví a síly je nejkrásnějším výtvozem Stvořitele na světě.

BÍLÝ MUŽ A MUŽ.

Měl jsem jednou na starosti skupinu náčelníků Swaziů při jejich návštěvě v Anglii. Na konci jejich pobytu, když viděli mnoho zajímavých věcí v zemi, ptal jsem se jich, co se jim zdálo nejobjektivnější z toho, co viděli.

(Oni sami o sobě byli, mimochodem řečeno, skvostnou podívanou, když odložili svůj domorodý kroj, aby oblékli plandavé kabáty a cylindry.)

Jednomyslně přiznali, že nejkrásnější věcí v Anglii jsou londýnské omnibusy. Tak byli zaujati jejich skvělou barvou a jejich myšlenky točily se výhradně kolem jízdy na nich.

Druhá nejlepší věc podle jejich úsudku byla skupina cvičitelů na Gymnasium (tělocvičně) v Aldershotu.

Když viděli tyto lidi, kteří předváděli různá cvičení, byli tím nesmírně zaujati, nebyli však úplně uspokoi-

jeni, dokud se muži nesvlékli a oni se nepřesvědčili o jejich svalové mohutnosti.

A musím říci, tito gymnasté byli znamenitými vzory mužů, jací mají býti, činní a čilí na těle jako na duchu.

A pomyslete, mnozí z těchto mužů pocházeli z chudých domovů, ale učinili ze sebe to, čím jsou, tím, že si byli vědomi pýchy svého mužství. Posoudili to velmi správně a oddali se své zálibě místo milkování s ženštinami, popíjení piva a kouření cigaret. Swaziové mohli tedy oceniti mužnou sílu a krásu.

Uvědomělá žena ocení jistě spíše muže, který je *mužem* nejen tělem, ale i duší, silný a rytířský.

To je muž pro ni a nemá žádné touhy po churavci slabé vůle, ucouraném slabochovi, který mluví necudně a nemá páteře.

Bůh dal vám tělo — ne, propůjčil vám je — abyste ho použili co nejlépe. Ne abyste je utopili v pijanství, ne abyste je učinili zvadlým a zesláblým prostopášností, ale abyste o ně pečovali, sílili je a budovali v pravou postavu muže a otce dětí.

Můžete toho dosáhnouti, chcete-li. Záleží to na vás. A jaké to může býti skvělé dobrodružství!

Svatý Jiří, který potřel draka pro spásu princezny, bude s vámi a ve vás, až budete potíratí draka pokušení a až jej zdoláte tak, že budete sami mocí představití se jako muži, čistí a silní, rytířští k dívce, již máte rádi. A tak dospějete k dalšímu stupni ve štěstí a připravíte se, abyste mohli prokázati službu veškerenství, udržující pokolení lidské na nejlepší cestě.

MANŽELSTVÍ.

Jste určeni k tomu, abyste prožili

MILOSTNÁ DOBRODRUŽSTVÍ.

Znám obtíže, jimž při tom musíte čeliti. Je tu dosti romantismu a vzrušujících podnětů v městě i na venkově, je tu váš věk s dobou pohlavního dospívání, ne-

divno tedy, že žena vkrádá se do vašich myšlenek novou a svůdnou cestou.

Je to opravdu velké dobrodružství, má-li mladík najít si dívku.

Někdy chce se jí pochlubití před jinými jako důkazem své mužnosti, jindy dává přednost získati ji jen pro sebe. Nemyslete, že je to nepřirozené. Je to vše prostý běh přírody. Jak jsem už výše pravil, je to v souhlase se zákonem, který ovládá živočichy stejně, jako lidi.

JSOU ŽENY A ŽENY.

Ovšem, mezi lidmi je přece jistý v tom rozdíl. Člověk má rozum a inteligenci, kterých živočichové postrádají; vidí v tom román, když vyhledává si družku, předmět svého obdivu, lásky a oddanosti. To je vysoko nad pouhým živočišným pudem. Rozum a inteligence tvoří lidskou lásku místo živočišného chtíce. A čím výše dovede se povznést nad živočišné pudy, tím méně je sám zvířetem a tím více člověkem. Důležitým stupněm ke štěstí v tomto směru je volba

pravého děvčete. Jsou ženy a jsou loutky.

MLADICKÁ LÁSKA.

Jako *velmi* mladý muž budete asi dbáti pouze tváře a postavy a zamilujete si dívku po dívce — hrozně zamilujete; časem budete mítí dvě, tři dívky současně pro všechny případ.

Nepochybně budete se domnívati, že je to nejslavnější dobrodružství a ještě nepochybněji, o několik dní později, že je to nejstrašnější tragedie, která kdy někoho mohla potkat. Mnohým mladým lidem se v tomto

období zdává, že pro tyto spory v lásce nemohou déle žít; pomýšlejí na smrt — na štěstí, nejdou v tom do krajnosti.

Můžete se utěšiti vědomím, že všechno tohle přepadá každého mladíka, je to láska mladých, nezralých lidí. Není v tom nic zlého, nic, zač byste se museli stydět, nebo co by vás muselo trápit. A vskutku, v krátku, setkáte-li se s pravým děvčetem, zasmějete se svým prvním myšlenkám a činům v namlouvání.

V této době mladické, nezralé lásky nezapomeňte, že jste lidé a ne zvířata. Chovejte se jako lidé. Jednejte s děvčetem šlechetně a poctivě a myslte na svého budoucího synka, jehož zárodek chováte v sobě. Nesvádějte ji a nedejte se od ní svádět a nebude, zač byste se měli v pozdějších letech stydět.

A na správné cestě budete jen tehdy, budete-li se stýkati s dívkou, kterou můžete přivést domů k matce a sestřím beze studu.

Nezapomeňte, že, aťsi je kdokoli, je to něčí sestra; myslte naň a chovejte se k ní tak, jak si přejete, aby se jiný choval k sestře vaší.

JAK ZÍSKATI PRAVÉ DĚVČE.

S pravým děvčetem setkáte se dříve či později — zachováte-li si jen chladnou hlavu. Vaše mladická láska zmizí. Najdete dívku, jejíž povahu můžete obdivovati a vážit si jí, jejíž vkus je s vaším stejný a po jejímž přátelství už dlouho toužíte. A nebude to pouze její osoba, jež vás vábí, ale její vlastnosti.

Najdete novou, hlubší a vřelejší formu lásky, jež vás s ní spojuje a slučuje — takovou, která, jste-li moudří, nikdy nebude umenšena.

A budete očekávat od ní, aby k vám přišla čista a nevinna, ne-li? Co však vy sám? Chtěl byste očekávat od ní to, co jí nemůžete sám věnovat?

To by nebylo mužné ani šlechetné. Nikoli, chcete-li požívatí pravého štěstí v životě, to jest nejvyšší radosti v manželském svazku s opravdu dobrou ženou, od

níž očekáváte lásku a úctu, musíte sami býti čisti ve svém mládí, čisti v myšlenkách, slovech, skutcích, abyste nemusili ničeho skrývati, aby nebylo vám zač se stydět.

Nepočínejte život v manželství se lží, jinak budete lháti po celý život a to bude koncem důvěry mezi vámi oběma.

VÝSTRAHA PŘED DOHAZOVAČI A ZÁVAZKY.

Nečetli-li jste knihu zvanou: *Listy kupce od piky jeho synovi*, pak vám něco z ní povím. Je to čtení velmi zábavné, současně však plné příjemných, zdravých rad.

Kupec je americký obchodník vepřovým masem a dopisuje svému synu, který zaujímá nižší místo v povolání obchodním. Slyšel, že věší se na paty jisté mladé dáme.

A tu praví: »Vím, že mluvím do větru, žádám-li Tě, abys v této věci dal se vésti mým úsudkem, neboť, táže-li se mladík o radu svého otce, kupuje-li koně, je si zcela jist, vybírá-li si ženu.

Sňatek má se uzavřít v nebi, nejvíce však závazků učiněno bylo v zákoutí pokoje při stažených lampách, že mladík poctivě ani neví, s kým jedná. Neohlíží-li se člověk na dívčinu rodinu v době dvoření, naučí se ji znáti lépe, až bude hospodařiti.

Matka Tvoje a já počali jsme hospodařiti v jednom z oněch baráků, o kterých čteš v různých povídkách, ale kterých se střež, kdyby se ti nabízelo, abys v nich žil. Krásné popínavé růže byly na brance u vchodu, ale do kuchyně nebyla zavedena voda; na průčelí bylo plno starodávných průpovědek, ale ve sklepe plno krys; půl akru půdy bylo za domem, ale uvnitř tak malé místnosti, že jsem musil sedět, maje nohy vystrčeny z okna. Bylo to místo, které by se hodilo dobře na piknik, ale bylo mou zkušeností, že se člověk dosti napíknikoval, než se oženil.

Dovedli jsme si však zjednati značné uspokojení

i z toho, protože jsme si umínili, přijímati vše, co nás potkávalo, s klidem a veselím.

Pro mnohé lidi štěstí je něco, co přijde teprve zítra, *já však učinil jsem si pravidlem, býti šťasten už dnes.* (Tuto větu podtrhl jsem sám. B. P.)

Zajisté, až se oženíš, budeš nucen vydělávati a to Ti zabere tolik času, že Ti nezbude tuze mnoho na golf. Vzpomínám toho jen mimochodem, neboť jsem četl v chicagských novinách, žeš před čtrnácti dny odpoledne hrál golf v řetězu hráčů. Golf je pěkná, zábavná hra a není v ní ničeho zlého, jak mi známo; ale mladík, který se chce stát majitelem uzenářského závodu, neměl by utráceti svůj denní čas s žádným řetězem, leda s řetězem uzenic.

Ovšem, mladý muž má míti jistý čas ke hře, jako chlapci se dostane kusu koláče na konci oběda, nemůže si však z koláče učiniti celý oběd.

Přirozeně Tvé služné není teď velké, můžeš si však koupiti hodný kus štěstí s padesáti dolary týdně, máš-li dobrou ženu, která by Ti byla při tom obchodním jednatelem. Nedám mnoho za lásku v prvním poschodí, láska začátečníka s padesáti dolary v přízemku je zrovna tak dobrá, jen je-li Tvá žena také dobrá. Není-li, je to jedno, s čím začínáš, neboť na konci setkáš se jen se vším zlým.

Peníze nesmějí nikdy býti *samy* pohnutkou k ženění, mohou býti jen *jednou* z pohnutek k tomu. Nemyslí-li na to hoch a děvče dosti před obřadem, budou na to mysliti tím více po obřadu; a může-li člověk vydělávati doma, třeba večer, bude mu neohrabaností chovati ženu na klíně.

Není ani zbla pravdy na tom, že by dva mohli žíti laciněji než jeden. Hodná žena zdvojnásobuje štěstí mužovo, ale i jeho výlohy, jsou to však výlohy velmi užitečné, jsou-li tu peníze, aby mohly býti na to vynaloženy.

Ženatý člověk je hoden větší mzdy než svobodný, protože žena učí ho více pracovati. Chodí spat poně-

kud dříve a vstává poněkud časněji; je stálejší a v práci vytrvalejší než druh, který se baví každý večer s jinou dívkou a nemůže proto býti doma.

Proto v den, kdy se oženíš, zvýším Tvé služné z padesáti na pětasedmdesát dolarů týdně.«

V *Enchanter's Nightshade**) naleznete:

»Lidé chtějí zbohatnouti hned, jak přijdou do města.

Dobrá, ožení se tedy.

Nepotřebujete hromady peněz — leda že by dívka byla zcela špatná.«

PŘÍJEM — DŮLEŽITÁ PODROBNOST.

Je pravda v obou myšlenkách, ale rady starého obchodníka vepřovým jsou zdravé, třeba málo romantické, a to je vaší záležitostí před sňatkem, abyste získali postavení, které vám dovoluje mít ženu a rodinu, jinak odsoudíte je jako sebe k boji o existenci.

Úspěch v povolání není výsledek štěstí, přízně, zájmů nebo dokonce učení, jako spíše schopnosti a charakteru.

Odborné znalosti pro svou práci jste povinni odněkud získati, ale pro postup do vyšších tříd je charakter — to jest naprostá důvěryhodnost, takt a energie — nezbytný a podstatný.

To platí povšechně o každém řemesle nebo zaměstnání. Nedávno byl jsem tázán, co vyrozumívám slovem takt, a mohl jsem jen opakovati příklad, který dal starý instalatér, který byl povolán, aby spravil cosi v koupelně. Koupelna byla z nedbalosti nezamčena, a když do ni vstoupil, shledal, že se tam koupe žena. I pravil: »Prosím za odpuštění, pane, nevěděl jsem, že jste zde,« a zmizel za dveřmi.

Onehdy byl jsem přítomen v roverském doupěti, když tam přijímal hojná blahopřání k zasnoubení jeden z jeho členů.

*) Čarovník, *circaea lutetiana*, Ve stínu čarovníku (pozn. překl.)

»Kdo jest ona dívka?«

»Ó, to je skautská vůdkyně.«

»Nádherné! Jaká dobrá myšlenka! Nemohl jsi učiniti lépe.«

Zanedlouho dva jiní požadovali, aby se jim blahořálo, neboť, jak pravili, oba byli podobně zasnoubeni s vůdkyněmi.

Vidím v tom slib do budoucna.

Dostanete tak ženy, které mohou vám býti lepšími kamarády, majíce tutéž schopnost v táboření a v životě na volném vzduchu se všemi potřebnými zručnostmi a zdatnostmi, zdravé a dobrodružné, jak to podobný život poskytuje. Vím jistotně, až vás jednou později navštívím ve vašem domově, třeba by vás bylo už více, najdu domov nejen šťastný, ale i čistý; to z předpokladu, že táborník je zvyklý opouštět tábořiště v tak nedotčeném stavu, jak je našel. A tu ani váš domov nebude zakrámován krabicemi od konzerv, starým železem a jiným smetím, které znečišťují tak mnohou zahradu za domem nebo opuštěné pozemky.

POVINNOSTI ŽENATÉHO MUŽE.

Kdosi předpovídal mi jednou štěstí, čta a odhaduje čáry na dlani mé ruky, a ten mi řekl: »U vás čára, znamenající hlavu, je silnější než čára srdce,« míně tím, že nevylítnu jako vystřelen, spatřiv první hezké děvče, ale že přemyslím o povaze dívky, již se obdivuji aspoň tolik, jako o jejím zevnějšku; a to je, tím jsem jist, správná cesta při vaší volbě. Všimněte si aspoň, že když volíte, myslíte příliš na to, co vy budete od své ženy požadovati, a zapomínáte na stanovisko její, *co ona bude požadovati od vás*, svého manžela. Přemýšlejte o tom.

Když jsem se oženil, starý můj přítel, vyslovuje mi své blahopřání, poskytl mi nový pohled do mého budoucího života, když mi řekl: »Můj milý brachu, oženil jsem se před dvanácti roky, ale líbánky trvají nám

dosud. Život plyne a činí nás stále šťastnější a šťastnější.«

A v mém případě i já shledal jsem, že je to pravda.

Doufám, že bude to i v případě vašem, kdo toto čtete; to však znamená užívatí »hlavy« stejně jako srdce, či naléztí pravé děvče, se kterým byste šli životem.

Zdá se vám, že je to jen zcela nepatrná věc, požádati dívku, aby řekla ano, ale na tomto slově závisí rozsudek pro celý život, kterým budete oba odsouzeni buď k štěstí — nebo k peklu.

Tedy, jak jsem výše řekl: »Buďte moudří!« Volíte-li si dívku za ženu, která by s vámi byla »v dobrém i zlém«, býváte často nakloněni v růžovém slunce svitu zapomínati na ono »zlé«.

Přijdou mračna a na to musíte býti připraveni — to je, co míním slovy: býti moudrým.

Nemějte tajemství před svou ženou, ona nebude jich mítí před vámi — a vše bude prostá cesta.

Vyskytnou se doby nesnází, malé obtíže domácí, kterých jste zprvu nepředvíдали. Nežli jste se oženili, konali jste vše jen pro sebe; nyní, když jste ženati, musíte *zapřít sami sebe* a konati mnoho pro svou ženu — a později i pro své děti. Možno, že přistihnete se při troše sobeckostí, takové na př., jako je vybírání v jídlech, pohrdání těmi, která vám nejsou zrovna po chuti. Pozorujte věci s jejího stanoviska.

Reptáním se věci nespraví. Místo drobných dáreků z lásky v době dvoření věnujte své ženě obdiv a pochvalu; přijímejte a dávejte a USMÍVEJTE se za všech okolností, zejména však v době, kdy každá žena vyjde ze své obvyklé míry, v čase, než obdrží děťátko. Tu právě ukážete svou mužnost a rytířství, těšíce ji a ochraňující.

Je-li poněkud nevrlá, je to jen pro její lásku k vám. Vaši pozornosti se hned uchopí. Ženy nejsou jen vděčnější než muži, ale jejich povaha utváří se tak jak je mužem vedena.

Je-li on necuda, bude ona běhna; je-li něžný, bude ještě něžnější a bude láska i veselost u nich domovem.

DĚTI.

Četli jste snad Kiplingovu povídku *Oni*? Četl jsem ji dávno před tím, než jsem se oženil, daleko kdesi v křovinách afrických. Dojem, který ve mně zanechala, netýkal se rozkošného popisu scenerie starodávných anglických domů a zahrad, týkal se však místa, kde muž si představuje pocit, který vzniká, když cítí jak prstíčky děťátka ovíjejí se kolem jeho ruky; jen si to představuje a přece je tím dojat do duše.

Měl jsem tuto představu po léta ve své mysli tak živou jako je v povídce. Když se mi však přihodilo, že jsem skutečně cítil útlou ručku ve své dlani, byl jsem ne jen dojat — pocit, který nikdy nepozbyl na síle zvykem, když se opakoval — ale mé srdce naplnila radost, jaké nikdy nebylo a nebude . . .

Co však mluvím! Zkuste to sami u sebe doma, sami se o to přičiňte — a poznáte, co je štěstí.

Nic není tomu podobno — slovy nedá se to vypsati, tím méně dovedu to já.

A tak, jak jsem už prve řekl, nebe není cosi neurčitého kdesi nad oblaky.

Je právě zde na zemi, zrovna u vás doma. Není závislé na bohatství nebo moci, ale je zůstaveno vám, abyste si je stvořili vlastním rozumem a srdcem a dlaní. A podaří se vám to, dovedete-li jich jen použítí správně.

ODPOVĚDNOST RODIČŮ.

Ale radost býti otcem přináší i velikou odpovědnost. Děti učí se hlavně příkladem dospělých.

Nevlídný, sobecký otec nemůže býti překvapen, když jednoho dne jeho syn ho pošle do horoucích pekel a půjde svou cestou; co otec dnes dává, dostane později zpět. Vychovávejte své děti láskou spíše, než strachem.

Laskaví rodiče získají milující dceru a oddaného syna. Jak už prve jsem nadhodil, budete šťastnější, bude-li vaším cílem zůstatví tento svět o něco lepší pro ty, kdo v něm budou žít dále.

Stupněm v tomto směru, a to z těch, které jsou vám jako otcům snadno dosažitelný, je vychováti své hochy v lepší lidi, než jste byli sami, když je poučíte o všem, co je vám známo, po čem se snažiti a čeho se varovati. Zvláště pak budou vaší rady potřebovati, když dostanou se do věku pohlavního dospívání.

Vzpomeňte, jak mnoho nebo jak málo pro vás učinil váš otec a učíte lépe svému synu.

Budete proto šťastnější.

Jste však k tomu připraveni? Byli jste učeni, nebo učili jste se sami, čeho třeba pro vaše životní povolání, které, přese všechno, může trvati pouze několik roků. Prošli jste však výcvikem pro onen mnohem významnější předmět, na němž tolik závisí budoucí život vašich dětí?

Máte jakoukoli způsobilost vychovávatí a povznášeti hochy? Znáte jejich cesty, dovedete posoudit jejich letoru, umíte rozvíjet jejich povahu?

To všechno je těžká odpovědnost pro vás ve vašem otcovském povclání.

Doufám, že vám v závěrečné kapitole podám několik praktických námětů o tomto předmětu.

Mnozí rodičové staví se proti tomu, aby jejich synům bylo promlouváno o pohlavních poměrech a venerických nemocech. Slyšel jsem lidi, kteří zlořečili svým rodičům, že jim tyto věci zamlčovali. Pro svou osobu nemyslím, že by kteříkoli rodičové, kteří poznali něco z následků nevědomosti, nebo, což je horší, zlo, které způsobuje zasvěcování chlapců jejich souduhy, váhali varovati své syny.

NEJVÝZNAČNĚJŠÍ RYS ŠTĚSTÍ.

Varuji vás však, neboť jest ještě jedné položky třeba, aby vaše nebe bylo dokonalé.

Tento týden navštívil mne jistý muž. Býval lovcem vysoké zvěře a sběratelem přírodnin ve střední Africe; byl farmářem v Britské Kolumbii; založil tabákové plantáže ve Východní Africe; viděl svět v životě plném dobrodružství a románů. Nyní se usadil na ostrově, který je jeho majetkem, v Indickém oceánu, v nádherném podnebí, plném slunečního jasu v krásné a zdravé krajině. Člověk by se právem domníval, jak on také zprvu myslel, to že bude pro něho, po životě plném namáhavých poutí, nebeské živobytí v nejvyšším stupni možnosti. Ale teď objevil mouchu ve své polévce.

Pochopil, že žije pohodlně pouze pro sebe. Toto přesvědčení přivedlo jej nyní k tomu, že se vzdal *byti*, aby je zaměnil za *žítí* — to je za činnost konati něco pro jiné.

Já sám prošel jsem touže zkušeností, když jsem ukončil svou vojenskou kariéru. Užil jsem mnoho rozmarného i krušného, zkusil mnoho drsného i laskavého, miloval jsem každou minutu toho života.

A konec mých nároků byl usaditi se na malé farmě v kterémisi vzdáleném koutě tohoto světa.

Tak jsem se rozhodoval, když tu jiná myšlenka donutila mne uznati, že hovění si a nečinnost nemohou znamenati štěstí — že pravého štěstí možno dosáhnouti jedině Službou.

To však je již jiná kapitola této knihy.

CO JINÍ PRAVÍ O TOM PŘEDMĚTĚ.

Muži měli by býti k ženám neskonale dobří, protože příroda dala jim silnější konec kmene, aby jej zvedly, a nepoměrně méně síly, aby to mohly vykonati. (*Abraham Lincoln.*)

Mějte srdce, jež nikdy se nezatvrdí, povahu, jež nikdy neselže, a dotyk, jenž nikdy neraní. (*Charles Dickens.*)

Kdo zvolí si ženu, zvolí si věc dobrou a přízeň Pána. *(Přísl. XVIII. 22.)*

Zdraví cennější nad bohatství.

Čistota je vedle zbožnosti.

»Gentleman« je chlapík, který má čisté nehty i na nohou.

Strach před otcem neznamena nutnou úctu k němu.

Hůl často vychovává zbabělce a lháře.

Lidé! S pomocí boží, buďte LIDMI!

(Slyšel v chrámě St. Gervais v Paříži.)

Jako byl člověk stvořen k zdraví, tak byl také stvořen ke štěstí. *(Maeterlinck.)*

Nedej svou náklonnost voditi očima a nedej svou vůli tvořiti náklonností; ať tvá moudrost drží na uzdě tvé oči i tvou náklonnost. *(F. Quarles.)*

POMOCNÉ KNIHY.

Kdybych to byl věděl. Dr. Hüfler.

Zdravotnická čítanka. Prof. dr. Weigner.

Pohlaví, láska a otcovství pro mužský dorost. Zd. Záhoř.

Rodinná výchova. J. Zachoval.

ČTVRTÉ ÚSKALÍ.

KUKAČKY.

KUKAČKY.

Temná stránka tohoto úskalí je nebezpečí, býti napálen nepoctivci, potrhliky a výstředníky.

Světlá jeho stránka jeví se ve vývoji sebevýchovy a služby pro všeobecnost, což je nejlepší protiváhou nástrahám a lákadlům svůdců.

KUKAČKY.

Kukačka má své napodobitele mezi lidmi.

Politická kukačka — vůdce stáda, který je dovede umluvit.

Průmyslová houpačka.

Evoluce třeba, ne revoluce.

Výchova nutně potřebna všem.

Nebezpečí státi se slávychtivým ctižádostivcem.

Nebo snobem.

Nebo malicherným domýšlivcem.

SEBEVÝCHOVA.

Záchrana proti svůdcům, kteří vás hledí uchvátiti a přivéstí k pádu, je sebevýchova.

Knihy a jak je čísti.

Výchovná cena cestování.

Vlastní projev v umění.

Projev sebe v řeči — a některé pokyny.

PŘEDMĚTY SEBEVÝCHOVY PRO OBČANSKOU SLUŽBU.

Služba buď vaším cílem a účastněte se veřejné práce.

Občanská služba a jak se k ní připravit.

Naše národní vláda, její útvar.

Říše a dvě její stránky.

Poměr vladaře k říši.

Mezinárodní styky.

Výsady a dobrá příležitost v občanství přístupny všem.

POTRAVA MYŠLENKÁM.

SLÁVA ZAHRADY.

KTERÉ KNIHY ČÍSTI.

KUKAČKY.

KTERAK KUKAČKA VNUTÍ SVOU VŮLI JINÝM PTÁKŮM.

Pozorovali jste někdy kukačku při práci? Je z části vykořisťovatelem, z části komunistou. Chce-li snést vajíčko, nedělá si starostí se stavbou hnízda, ale jde a vyslídí hnízdo jiného ptáka, nejčastěji bezbranné lindušky lesní. Nalezne-li je, vetře se do něho neodbytně, přes protesty majetníka, zobákem vyloví vajíčko lindušky a na jeho místo snese své. Pak odletí na sousední větev a na ukradeném vajíčku si pochutnává. Linduška se pokorně podrobí tomuto diktátu a vysedí vajíčko stejně pečlivě se svými. Vylíhne se silný, ohyzdný neopeřenec, který ještě dříve, než oči otevře, počne znásilňovati své sourozence, až konečně vyhází je jedno po druhém a má hnízdo i své ptačí rodiče výhradně pro sebe, zejména, aby jej, nenasytu, krmili.

Známe všichni naléhavý hlas, kterým kukačka vyhlašuje své panství nad ostatními ptáky.

Takováto příhoda nestává se však jen mezi ptáky; máme i lidské kukačky.

LIDSKÁ KUKAČKA.

Lidské kukačky jsou nejčastěji sebevědomý druh lidí, kteří hledí pouze na svůj prospěch v kterékoliv otázce a na ničí jiný. Je to člověk dbalý zjištně jen vlastního zájmu na cestě, jež prospívá pouze jemu. Používá práce jiných snaživých lidí ke svému dobru a dovede odstraniti z cesty ony, kteří by mu překáželi v dosažení vlastních osobních cílů. Lidské kukačky najdete

v různých stavech, mezi potrhlíky, politickými tlapači, mravními pokrytci, společenskými snoby a jinými výstředníky.

Jsou dvě nebezpečí z tohoto druhu lidí.

První, že můžete být jimi uchvázeni a strženi pod jejich vůdcovství.

Druhé, že se podobnými můžete státí sami.

PŘEMLOUVAČ — VŮDCE DAVU.

Pozorovali jste už někdy divoké kachny, když jsou lákány do pastí? Děje se to cvičeným psem, který podél proudu, jenž vede do nálevkovité sítě pasti, tropí směšné šprýmy. Celý houť zvířat jinak rozumných nemůže odolati, aby nenásledoval toto nevidané zvíře, a volky nevolky pluje do své zkázy.

Byli jste někdy ve čtvrtkách na Caledonian Market (Kaledonský trh) v Londýně? Uviděli byste tam všude a všude odborníky, prodávající zboží. Nejsou to obyčejní prodavači, jsou to mistři svého řemesla.

Mluví a činí se, zaujmou váš sluch, pak váš zrak a konečně i vaši sebevládu zrovna jako

onen ohař kachny.

Já sám byl jsem nejednou lapen v jejich sítě, když jsem se potuloval mezi touto čilou společností.

Potřeboval jsem kdysi mosazný svícen na římsu nad krbem. Nežli jsem se nadál, byl jsem napálen »partii zboží č. 4«. Nebylo v ní mosazného svícnu, byl jsem však přímo hypnotisován vyvolavačem,

DOLŮ SE VŠÍM
A VZHŮRU — SE MNOU!

abych podal cenu k této nabídce. Neobsahovala ničeho, co bych potřeboval, leda staré sedlo, sňůru a pár opotřebovaných skob.

Taková byla moc tohoto tlampače, že jsem jenom stěží vyvázl, abych vběhl, jak ani jinak nemohlo být, do rukou jiného mluvky za rohem, který prodával třásně k záclonám. I tu byl bych hnedle podlehl pokušení, ne, že bych tento předmět byl potřeboval, ale že prodavač pospíchal a měl zboží už sbaleno a jen tato partie náhodou a omylem nebyla zabalena. A tak prohlašoval, že ji prodá raději za cenu jakoukoliv, která mu bude nabídnuta, než aby zboží své znova rozbaloval. Velmi, velmi pospíchal a varoval, že v minutě koupěchtiví propasou skvělou příležitost.

Na štěstí dovedl jsem se znovu odtrhnouti a šel protivným směrem. Jda náhodou touže cestou za hodinu, našel jsem ještě prodavače, kterak prodával třásně k záclonám jako horké párky, protože má »tuze na spěch« a snažil se čapnouti nějakého kupce ve spěchu, třeba že by toho měl později, jak nadhazoval, až bude mítí kdy, litovati.

Nu — a zrovna tak se to má s politickým řečníkem zvuchného hlasu; má »dar jazyka«, dobrou vyřídilku, naláká jedním rázem celý houf chlapíků, kteří na něho civí s otevřenými ústy, kteří však se nikdy nenamáhalí prohlédnouti si i druhou stránku otázky, o které mluvka velkohubě mluví. Padají jako zralé švestky, když jimi lomcují jeho slova a počnou se bez odkladu učiti »The Red Flag« nebo »By Jingo, if we do«,*) podle toho, káže-li nejrudější komunismus nebo nejvýstřednější imperialismus. Hypnotisuje téměř celý dav. Neomámí však sebevědomého jednotlivce, který nemíní se dáti uchvátiti množstvím.

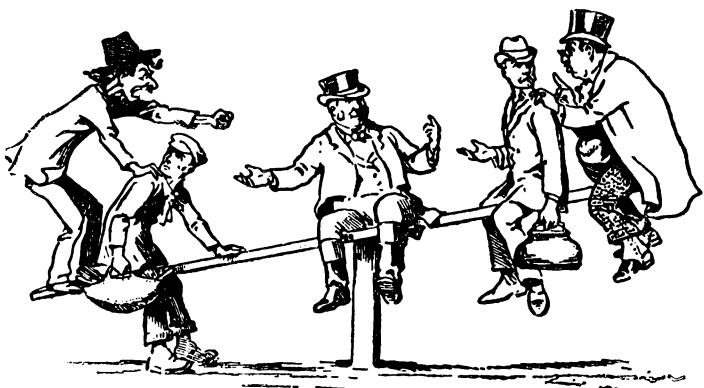
Není to však jen řečník, který polapí nemyslíci posluchače, bývá to i spisovatel; mnohdy, vidíme-li věc černé na bílém, zdá se nám, že to musí býti pravda.

*) „Přísámbohu, jestli se do toho dáme.“ Viz str. 197., p. př.

Zajisté, že často považujete za evangelium, co čtete v novinách, pokud sami se nepřesvědčíte a nepoznáte, že je to mínění spisovatele, který tak píše jen proto, aby se uživil, nebo z různých vedlejších ohledů.

Jsou spisovatelé chvalné pověsti, kteří studovali velké otázky a kteří se snaží vyložití a vysvětliti důkladně věci těm, kteří nemají ani času ani příležitosti, aby se jimi hlouběji zabývali.

I ti však dopouštějí se omylů, nebo nejsou nestranní

ZÁMĚRY JOHN BULLA*) POŠKOZOVÁNY VÝSTŘEDNÍKY NA OBOU KONCÍCH HOUPAČKY.

*) Zosobnění národní povahy anglické.

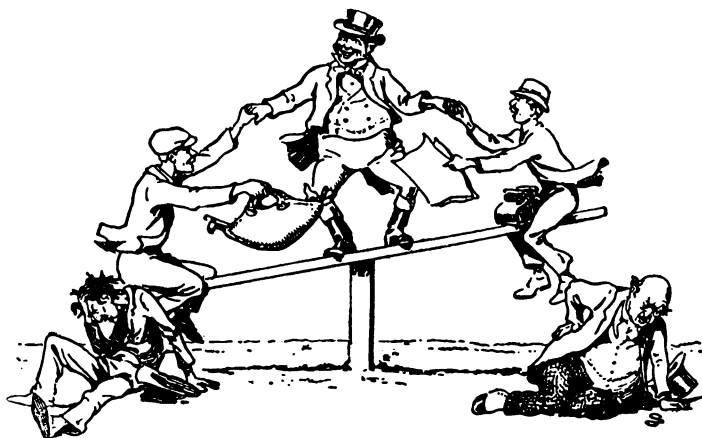
a bývají náchylni přibarviti své líčení barvami příhodnějšími a tak ani jim nemůžeme zúplna důvěřovati. Podaří-li se nám čísti, co praví jedna strana o jisté otázce, je dobré, přečísti si, co stejně dobrá autorita druhé strany praví o té věci.

A pak jsou tu ještě »hadi v trávě«, soudruzi, kteří zavedou s vámi náhodou rozhovor o vznešených ideách, nebo kteří nalákají vás do různých klubů nebo podezřelých »bratrstev«. Je jich plno všude a tu mějte otevřeno aspoň jedno oko a obě uši a všechn svůj dů-

vtíp. Každý z těchto svůdníků má své zvláštní cíle, když láká na různé sliby mladé lidi. Mnohdy jsou to cíle nevinné, ale častěji bývá jimi zakryta lecjaká neřest.

HOUPAČKA.

Vídáme často zjevy lidského života, které jsou si navzájem docela protilehlé a z nichž každý hledí získati převahu na houpačce života. A jsou to právě

VÝSTŘEDNÍCI NA OBOU STRANÁCH JSOU ODRAŽENÍ A JOHN BULL STOJÍ OPĚT NA SVÝCH NOHOU PŘI VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCI A DOBRÉ Vůli.

lidské kukačky, které natropí ve světě nejvíce hluku, aby upoutaly pozornost celého hejna ptáků ostatních.

Na štěstí pro národ je tu uprostřed klid zdravého rozumu, mezi výstředníky obou stran jsou lidé, kteří nekřičí, ale zato rozvážně přemýšlejí a soudí: rozumní dělníci, lidští zaměstnavatelé a společnosti prospěšní občané; jinými slovy: je to občanství, které v poctivosti a sebekázni vidí dobro celku. To je pevný element, který udržuje rovnováhu mezi krajnostmi.

EVOLUCE A REVOLUCE.

Správná evoluce, vývoj, je ohromná otázka, týkající se každého odvětví veřejného i soukromého života, vyžadující pečlivého studia a pečlivého provádění nestrannými lidmi, má-li se stát požehnáním a ne zkázou lidských mas.

Názorný příklad podalo nám Rusko svými hroznými výsledky překotné, nedomyšlené revoluce, kde celý národ nyní téměř vymírá hladem a popravami.

Je to příšerná tragedie. Vidíme, že několik vůdců revoluce dobře se o sebe postaralo, mají auta, ženy, šperky, jsou dobře živeni, co ostatní lid zmírá hladem. Jeden ze sovětských vůdců přiznal se k neschopnosti a nezpůsobilosti ovládnouti zemi, když napsal:

»V Rusku panují nyní značně horší poměry, nežli kdy bylo by lze nalézt v dějinách tohoto národa. Nemaje již slámy, požívá lid trávy a kořenů a trpí tyfem a cholerou, jako nikdy před tím.«

Zkušenější lidé, kteří měli více času v životě pohlednouti se světem, aby viděli, co se děje v tomto směru, mají na jazyku otázku, co tito výstředníci postaví na místo nynějších vládních forem. Poznávají, že pokrok je všude na dobré cestě v těchto dobách; to je evoluce, pravidelný a přirozený vývoj. Ale ústava, zbudovaná ve spěchu a překotně, bude budovou chaotrně postavenou.

Ovšem, mladá krev je tuze netrpělivá.

Jednou žil jsem s misionářem v nezdravém koutě Západní Afriky. Byl už čtvrtým duchovním na tomto místě v době čtyř let. Jeho předchůdci buď zemřeli, nebo pospíchali odtud do zdravějšího podnebí. Tázał jsem se ho, pokládá-li své působení zde za nutné, když vidí kolem sebe, jak nepatrný výsledek má jeho práce v obracení domorodců na křesťanství, a to v kraji, ve kterém své myšlenky přináší život v obět. A tu mi vyložil, že nikdy nečeká, že by výsledky jeho práce byly viditelné hned v tomto čase, ale že cítí, kterak símě

jednou zaseté do přítomné generace, třeba zůstalo ukryto korou nepochopení, přece zapouští kořeny a vzejde v generaci příští. A rozkveté pak a ovoce ponese v generacích ještě pozdějších, ale pak už trvale.

Ovšem, to byl skvělý duch, s jakým se chápal díla. Kdyby bylo více takových při úsilí připravit vlastní lepší podmínky, výsledek byl by pravděpodobně na konci úspěšnější.

Extrémisté však pravidelně dávají přednost bengálskému osvětlení, místo aby dovedli pracovat v skrytu a kladli základy.

SVOBODA MYŠLENÍ.

Svoboda jednotlivce je oprávněna jen potud, pokud jí není dotčeno blaho společnosti jako celku. Každý soudruh je vítán s vlastním přesvědčením, ale je tu přece jakási mez. My všichni zcela srdce souhlasíme s pravým, čestným socialismem — vyjímaje onen, který má za cíl jen politická dobrodružství — a pokoušíme se odčinit potupu, která hyzdí civilisaci téměř každé země, kdy lidské bytosti bez své vlastní viny jsou odsouzeny žít život plný bídy a špíny, zaviněný špatnou organizací a vadnými poměry. Všichni horoucně si přejeme, aby každá lidská bytost, vyvolaná na tento svět, našla nejlepší příležitost, jak nejlépe stvořit a prožít svůj život, aniž by byla v tom zaražena první překážkou bídy a ničemností, páchanou člověkem. K tomu konci však nedospějeme za vedení mluvku a svůdců, ale také ne nějakým zákonem, který by odhlasoval parlament. K tomu je potřebí jiného: dobré vůle, součinnosti všech tříd lidské společnosti. Tak pomůžeme svým méně šťastným bratřím z bláta a kalu, zejména však správnou výchovou charakteru, který by bránil sobectví a kariérnictví.

NÁRODNÍ VLÁDA.

Navštívil jsem téměř všechny civilisované země světa. A nepozoroval jsem rozdílu mezi šťastnými lidmi,

byť zemi vládl král nebo president. Vskutku, president Spojených Států má v rukou více autokratické (samovládné) moci ve své zemi, nežli král v Británii.

Za mírového jednání odejel president Wilson do Francie, aby spojencům sám objasnil názory Ameriky na situaci. A z té doby vypravuje se anekdota, že jednoho dne obdržel kabelogram z Washingtonu, znějící: »Vratte se ihned, sice bude ve Spojených Státech prohlášena republika.«

Král podle anglické ústavy nevládne, udržuje jen vládu v chodu podle ústavních zásad. Nemá moci vypovědět válku, zato má velký vliv na udržení míru. Není volen jednotlivou politickou stranou, ale dospívá k svému úřadu následnictvím, jsa od mládí k němu připravován, a to mimo politické směry a zájmy. Hlavní důvod, který se uvádí proti monarchovi, je ten, že stojí stát mnoho peněz.

To však je v případě každé hlavy státu v každé zemi; v Británii náhodou ani to není tak zlé, neboť král má soukromé prostředky z vlastního majetku a také jich plně využívá.

V některých republikách bývá president volen vlastní politickou stranou; v jiných dostává se k moci zasáhnutím branné moci. A v mnohých on a jeho vláda snaží se skliditi co možno nejvíce, pokud jim slunce svítí a vystlati si hnízdečko, pokud jsou při moci.

V Portugalsku v posledních dvanácti měsících (1920 až 1921) bylo ne méně než pět změn vlády, v mnohých případech neblaze provedených i pomocí úkladné vraždy.

V přítomné době ve všech zemích, ať jsou republikami či královstvími, jest neklid a chudoba, následky války. Nikde však zkáza nedospěla k takové úžasné bídě, aby do ní bylo strženo vše, jako vládní formou, která byla zavedena v Rusku, sověty.

JAK SI STOJÍ PRÁCE V ANGLII.

Ve Velké Británii, vedle toho, že dělníci tvoří politickou stranu, význam práce postupně a stále stoupal až k instituci národní, a to snahou a přičiněním vážných, prohlédavých lidí. Vůdcové této instituce byli předstíhováni štekotem výstředních šakalů, kteří je chtěli přinutiti k použití násilných metod. Jsou to však Britové, a to je něco, co šakalové, pocházející nejčastěji z ciziny, nedovedou pochopiti.

Dělnické svazy vzrostly ve veliké organisace, které obraly si za úkol ochranu dělníka. Vzájemně pomocné svazy a společnosti přátel dělníků jsou nyní nesmírné obchodní soustavy, dosvědčující široký rozhled a administrativní pohotovost našich dělníků.

Volá se po výchově a nová generace dělnická jest úsilně k ní pobádána; neboť je třeba nejen vědomostí, ale i charakteru, má-li většina našeho obyvatelstva dojít k tomu, aby v pravdě požívala dobrodiní života.

Socialističtí vůdcové a vedoucí činitelé mezi dělnictvem to na štěstí plně uznávají, a tak činí všichni lidé, kteří chtějí pomoci své vlasti i své třídě. Ať jsou tu jakékoliv rozdíly, vše souhlasně míří k témuž bodu a všemi je uznávána jeho nejpřednější důležitost. Je to výchova k dobrému občanství.

To je dnes nejusilovnější snaha, nesená vzájemnou dobrou vůlí a spoluprací, a tyto dvě vlastnosti jsou klíčem k blahobytu a míru našeho lidu v budoucnosti.

Nestačí však seděti a čekati, až k vám přijde universita, nebo domnívati se, že universita dá vám všeho, čeho potřebujete, když přijdete vy k ní. Značnou část výchovy může, a velmi dobře může, každý člověk opatřit sám sobě, přiloží-li jen k tomu úkolu celou svou mysl.

A to je právě, proč vás obtěžuji svou knihou.

CTIŽÁDOSTIVCI.

Řekl jsem už výše, že vedle nebezpečí, býti stržen chvastavým mluvku, je tu i nebezpečí, abyste se jím nestali sami.

Mnozí braši, jsou-li mládi, myslí si o sobě, že jsou bůhví jací politikové, básníci, myslitelé, řečníci, umělci a pod. Byl jsem sám takovým — s úmyslem státí se stejně nejrudějším socialistou nebo nejoddanějším misionářem, a nosil jsem zelenou kravatu, do níž byl vetknut blesk!

V knize *Enchanter's Nightshade* (viz str. 138.) píše J. B. Morton o turistovi, který se setkal na silnici s cestujícím obchodníkem. Obchodník praví: »Jsem spokojen se svým povoláním. Je v tom více než vykřikovati a lovití zákaz-níky po jarmacích. Sám takový trh stojí za podívanou. Jdu si z části po svém, vidím nová mě-sta, setkám se s novými lidmi... Nechci býti vá-ván, uvězněn v kleci svým zaměstnáním. Jsem po-cestný a často zapomenu na obchodní význam své cesty. Jednoho dne budu třeba oloupen a pak mož-ná budu hráti na klavír v bio. Nemám ctižádosti. Přeji si jediné viděti život, žítí jej do jisté míry.«

»Ctižádost je užitá blaženost,« pravil turista.

»Jste ctižádostiv?« ptal se ob-chodník.

»Jsem,« odpověděl turista; »i moji přátelé jsou. Chceme se uči-nití známými spisováním.«

Obchodník se usmál, jakoby se otec usmál malému, čipernému chlapci.

»To je jen dočasný stav,« pra-vil. »Zažil jsem to také. Domníval

VLASTNÍ PROJEV —
OBČAS ZADUJ TAKÉ
DO SVÉHO ROHU!

jsem se, že jsem Paderewski; nosil jsem dlouhé vlasy, nestříhal jsem si nehtů, hladověl jsem, četl jsem knihy chorobných tendencí, soužil jsem se láskou. Dostal jsem se však z toho, když jsem byl starší.«

»A jste nyní šťasten?«

»Jsem.«

A měl pravdu. Člověk, který chová levnou tížádnost učiniti se slavným nebo vyvýšiti se nad své druhy, připravuje si sám zklamání, smíšené se závistí, nenávistí a záštím proti těm, kteří mu budou státi v cestě.

Jediná tížádnost, která za něco stojí a která pomáhá ke štěstí, je konati dobro.

Ale osobní tížádnost, která se namáhá učiniti vás výjimečnými a slavnými, učiní z vás jen samolibé domýšlivce.

Na příklad: není to tak nesnadné státi se futuristickým umělcem. Potřebujete míti jen soubor ostrých barev, záchvat ztřeštěnosti a hoditi výsledek na plátno. A máte-li sdostatek bláznovství v sobě, můžete při této zábavě vytrvati po dlouhý čas; po případě, až z vás vyčichne.

Je nesporně snadné státi se domýšlivým hudebním kritikem a tu je vzorek toho z knihy, která nedávno vyšla:

»Málo hudebních kritiků, *to možno říci s jistotou*, a ještě méně hudebníků má ponětí o tom, o čem mluví.

„Mistři pěvci norimberští“ jsou jediná opera, kterou Wagner napsal. Hudba „Louisy“ je prázdný žvast, naprostý nesmysl, to je spravedlivé a nepřemrštěné stanovisko . . . bídne vytrubování, kdy moderním vyučováním harmonií a orchestrací stanou se Lord Curzon nebo Lord Northcliff způsobilí, aby také skládali . . .

Mám málo vrozené sympatie k hudbě Wagnerově. Co bych se staral o Bachovo podivné umění?«

NEDOSTATEK HUMORU.

G. K. Chesterton upozornil nedávno na skutečnost, že průměrná lidská »kukačka« má velmi málo vyvinutý smysl pro humor.

»Málo lidí,« praví, »dovede porozuměti obrazivosti, je-li jí použito logicky v důkazu *reductio ad absurdum*.*) Ku příkladu, kterýsi člověk praví, že nemá býti nijakého soukromého vlastnictví, že není věcí v majetku lidí, které by nemohly býti společny. A tu mu řeknete: Navrhujete tedy společný kartáček na zuby nebo společný pár spodků? Na to vám odpoví, že si prostě děláte z diskuse šprým. Nedorozumění spočívá tu v tom, že právě on je člověk, který učinil absurdní poznámku. On je právě člověk, který udělal vtip, rozdíl je tu jen ten, že já onen vtip chápu a on nikoliv. Nemyslete, že dávám tento příklad pouze jako známku stranictví v oboru politiky nebo jiných záležitostí. Zrovna takové nemožnosti se vyslovují ve společnosti, jež může býti nazvána reakcionářskou. Řekne-li vám na příklad, jako mně se stalo, starý, veselý major, takto člen známého klubu: »Potírám vždy nepřítele jeho vlastními zbraněmi,« tu můžete se jej optati: Jak dlouho vám to trvá, než dáte vose žihadlo?, nebo: Jakpak chutnají lidojedi?, nebo cosi podobného. V tomto případě muž z klubu je s to obviniti vás z přemrštěné obrazivosti, ač vlastně je to on, který je fantastou.

NEDOSTATEK ÚCTY.

The Times z 18. února 1922: »Lord Morley želel úpadku úcty v moderní demokracii a Lord Bryce ve svém nedávno vydaném díle vyjadřuje stejnou starost, ačkoliv věří, že úcta znovu ožije v budoucnosti. I my důvěřujeme, že její znovuožiti nastane. Žvavost, domýšlivost a cynismus činí lidi sobeckými a pohrdavými. Tu se ptají: Kdopak nám ukáže něco dobrého? a nedostávající odpovědi podle svého rozumu, ztrácejí víru v dobré. To-li se stane, úcta vymře, a s ní

*) převedení k neshodě, odhalení logické neshody v jistém pomyslu a provedený průkaz jeho nemožnosti, čímž se vyvrací a dokazuje jeho protiva (nepřímý důkaz), pozn. překl.

všecka naděje na mravní a duchovní pokrok bude zničena.« Domýšlivci nemají ohledu na mínění jiných.

Souhlasím s Lordem Brycem, že úcta má ožítí a jsem jist, že ožije v zušlechtěném dorostu lidstva, který přijde v budoucnosti v čelo. Je na vás, mladí přátelé, abyste dokázali pravdivost těchto slov.

A PAK JSOU TU SNOBI.

Snobismus třídy proti třídě je z příčin přítomných sociálních nepokojů, které hubí vlast.

Vy, mladí, můžete stavěti tomu hráze, budete-li jen chtítí.

Záleží na družích, kteří jsou na tom lépe — protože měli štěstí obdržeti lepší vychování — aby podali ruku v bratrství a dobré vůli svým méně šťastným kamarádům. Jste-li gentlemany — jak o sobě hlásáte — pak to učiníte. Vskutku, rád věřím, že to činí nejlepší národní školy i university, ne ve smyslu nějaké blahosklonnosti, ale bratrsky a kamarádsky. Starší jejich bratři konali to za války, aby zachránili vlast; přinášeli společné oběti a byli si vzájemně bratry, důstojníci i prostí.

A vy, chlapi, kteří nejste na tom tak dobře, budete-li přemoženi jiným šťastnějším teamem ve hře, stanete se nerůdnými a budete jim lát? Vidíte, že ne! Bylo by to nesportovní.

Nebudte také »nesportovními« v případě, má-li vás soudruh zdar dostatí se spíše k penězům nežli vy.

Je to váš krajan a bližní. Je dobrého srdce.

Jako Chevalierův hokynář:

Je dobře, naučíte-li se znáti jej,
však poznáte ho potom po čichu.

Budete-li však s ním hráti kopanou, muž proti muži, stejně oděni a stejně uprášeni, nebude valného rozdílu mezi vámi.

Ano, vaši starší bratři, bohatí i chudí, urození i nízkého rodu, dleli v době světové války společně v blátě

a kalu zákopů, dělili se navzájem o hrůzu a nebezpečí a ani ve smrti nebyli od sebe odloučení.

Nebylo mezi nimi snobů. Dokázali, že třídní rozdíly jsou jen povrchní, byli bratry z hloubi duše a z plna srdce.

Jest na vás, mladí přátelé z nové generace, ať jste bohatí či chudí, abyste pokračovali v tomto kamarádství a byli si navzájem dobrými přáteli. Učiníte-li to, zachováte starou svou vlast, kterou oni osvobodili.

Hoch, kterému se nedostalo příležitosti, aby mohl navštěvovat národní školu, bývá přezírán těmi, kteří příležitost měli.

Domnívám se, že přítomná generace z národních škol bude méně snobistická v tomto směru, nežli jsme byli ve své době my.

Národní školy mají nyní běhy sociální i atletické pro své méně zdatné a šťastné žáky, nyní dospělé, a v tom mohou rozvinouti lepší osobní známost členů těchto běhů, což je na prospěch oběma stranám i vlasti.

Nestačí, aby společnost poskytovala jen příspěvky, musí věnovat i své přátelství. Tento pokrok je předmět ohromné důležitosti pro národní výchovu v nynějších dobách.

Každý mladík jest povinen vykonati svůj díl práce ve službě pro obec.

Dobrá vůle a spolupráce ať bohatých či chudých jest, jak jsem již výše řekl, klíčem ke blahu všech a míru v zemi.

LIDSKÝ ŽIVEL.

Vzal jsem jednou švarného mladého důstojníka tělesných gard s sebou dolů do pohraničí jihovýchodního Londýna, abych mu ukázal život s jiné stránky, než možno je viděti v salonech a klubech. Jako mladík odvažoval jsem se do víru života těchto spodních kruhů přestrojen za dělníka.

Domníval jsem se, že to bude pro mého důstojníka poučné a výchovné.

Bylo to však poučné a výchovné pro mne.

Rád jsem viděl, každým způsobem, že není takovým snobem, jak se zdál ve svých nezbytných kamaších a ve své škrobenosti, a když dostali jsme se do klubu, který jsem tam znal, vylovil špinavou starou dýmku, poručil si pivo a v malé chvíli měl kolem sebe houf chlapíků, kteří se prohýbali smíchem při historkách, které jim vypravoval.

Později na cestě k domovu ztratil jsem ve změti a labyrintu uliček a průchodů cestu a když jsem naposled doznal, že jsem v koncích se svým směrem k Waterloo Bridge, ihned ujal se vedení a pravil: »Touto cestou, tímto průchodem.«

Pak jsem zvěděl, že můj přítel měl ve zvyku docházeti do těchto končin. Měl tam přátele jako právě ve »vyšších« společenských kruzích.

Měl lidi za takové, jakými vskutku jsou a nikoli, co z nich dělají jejich šaty.

Nebyla to s jeho strany blahosklonnost, ale živý lidský soucit. A to je »dobrý lék«, jak praví rudoch — pro nás pro všechny.

»Vznešené osoby« často se domnívají, že žije-li někdo odchylným způsobem od jejich života, nemá v nitru lidského srdce. »Vznešená osoba« je snob.

MALICHERNÝ DOMÝŠLIVEC.

To je brach, který se pouští do malicherností. Malichernostmi míním vše, co provozuje, máje za to, že je to skvělé, co však nestojí ani za známost ani za zkušenost.

Ať je to řeč, ať poesie, ať prosa. Vlastní projev je výborná věc, zvrhne-li se však v malichernost — často stoupne do hlavy a omámí.

Velmi mnoho mladých mužů ví ve dvaceti dvou letech, že znají prakticky vše, co možno znáti — a dávají ostatním na jevo, že to vědí.

Když dospějí třiceti dvou let, poznávají, že jest se jim ještě dvěma nebo třem věcem přiučiti. Ve čtyři-

ceti dvou učí se tuho. (Já učím se dosud v šedesáti dvou.)

Politikové, zejména ti, kteří mají velmi ostře vymezený názor, zklamávají obyčejně své prvotní přívržence, kteří zestárli. Příčinou toho je hlubší zkušenost života, které nabyli rozšířeným rozhledem a větší měrou vědomostí, a pak poznání důležité skutečnosti, že každá otázka má více než jednu stránku.

Míval jsem obdivuhodné myšlenky, když jsem byl mlád a psal jsem je s poetickou vroucností, kterou jsem pocítoval jako inspiraci. Má slova byla však jen něžná, když jsem je četl později. V těchto dnech dostal jsem dopis na osmi stránkách, který mi napsal mladík, pravděpodobně na stejném stupni vývoje, jako já tehdy.

Hovořil o — nu, je těžko vědět, o čem hovořil, když psal: »Lidé jako já trpí, protože vidí v duchu skautingu náboženství a poesii mnohem dynamičtější, nežli myriady pozlacených sermonů, slibů a zákonů, a protože jsou hotovi jíti za ním trnitými údolními konvence, rvavými moři nesnášlivosti a bezmyšlenkovitosti, jež vlní se a kypí od břehu ke břehu sprosté psychologie davu.«

Nádherné!

Vzpomněl jsem na Browninga, velkého poetu. Když se ho ptali, co bylo přesným smyslem, zamýšleným v jedné z jeho prvních básní, odpověděl: »Když jsem psal tuto báseň, věděl jsem to každým způsobem já — a věděl to Bůh.

Nyní — ví to jen Bůh.«

Slyšel jsem jednou důstojníka Armády Spáasy, když radil vystěhovalcům, ubírajícím se do zámořského dominia. Pravil jim: »Až tam budete několik neděl, ukážete tamnímu lidu, jak mnohem lépe by mohli vykonávat svou práci. A budete psáti domů svým, že nikdy neviděli jste tak bohem opuštěný kraj a tak zaostalý lid jako zde.

Ale radím vám: napište dopis, neodevzdávejte jej

však poště až po šesti měsících. Tu jej otevřte a uvidíte, jaké nesmysly jste psali, a budete rádi a vděční, že jste jej neposlali.«

Myslím, že tatáž rada může býti užitečna mnohým mladým lidem, kteří vycházejí do světa, zejména se svými spisovatelskými malichernostmi. Uloží-li je však na několik let a pak je opět prohlédnou, jistě je rádi roztrhají dříve, než je někdo spatří.

Ochranou buď vám, že se dříve budete učit, než se pustíte na veřejnost, takže vyjdete ze správného základu a nebudete pak mítí v pozdějších dobách čeho odvolávati ani čeho trhati.

SEBEVÝCHOVA.

SEBEVÝCHOVA BEZPEČNÝ STRÁŽCE PŘED PODLEHNUTÍM.

Pokusil jsem se v předešlých odstavcích ukázati vám nebezpečí, kterými vám hrozí lidské kukačky, zejména, jak můžete býti jimi strženi na scestí, nebo státi se jim podobnými.

Nyní jde o to, co činiti, abychom se bezpečně dostali za úskalí.

Výchova je tu znamenitým strážcem. Výchovou nemíním pouhé školáctví, ale výchovu ducha a mysli. Prvá uschopní vás minouti nebezpečí; druhá povznese vás vysoko nad ně. Rozšíříte-li obzor ducha svého širokou znalostí, získanou cestováním, četbou, učením se ze zkušeností jiných a studiem přírody, budete jisti a bezpečni proti volání kterékoli kukačky. A povznesete-li svou mysl tím, že se zaujmete pro vyšší ideály, že budete nakloněni jiným v dobré vůli a nápomoci, nikdy se sami nestanete lidskou kukačkou nebo výstředním domýšlivcem. V sobě pak naleznete lepšího a šťastnějšího člověka.

Samolibý floutek je jím jen proto, že se domnívá, jakoby všecko znal, ač ve skutečnosti by se měl všemu teprve učit. Pokouší projevit se jako mnohem chy-

třetí než ostatní, při čemž spoléhá na jejich nevědomost. Filosof dávno už řekl: »Nic nemůže poškoditi stát více, než když lidé ZCHYTRALÍ pokládání jsou za MOUDRÉ.«

Čím budete starší a moudřejší, tím méně budete sami zchytralými a tím větší pocítíte touhu ještě něčemu se přiučiti; později naskytne se vám dost příležitosti, abyste se vědomostmi uplatnili.

Když opouštíte školu, jste vycvičení k jisté úrovni, kterou má celá třída nebo dav. Opustivše však školu, mnozí lidé vyšvihnou se nad průměr ostatních, někteří jdou se stádem, s davem a konečně někteří padnou do stoky.

Úspěch nebo úpadek největší měrou odvislý je od vaší vlastní námahy. Druzí, kteří použijí svých školských vědomostí k tomu, aby sami sebe dále vzdělávali, jsou na cestě vyniknouti. Tu přicházejí vám knihy a četba na pomoc.

Pomněte však, co praví Ralph Parlette: »Kdybych šel a na ulici rozdával mezi lidi volné lístky na poučnou přednášku, mohl bych stejně dobře nabízet „neštovice“ jako „poučení“. Nemají času na přednášku. Nepřejí si mysliti; stačí jim, jdou-li životem za svým nosem — a vždy se někdo najde, kdo je za nos vodí. Zkázou demokracie jsou lidé, kteří nechtějí sami mysliti a nenaučili se mysliti přímo, jako se nenaučili zpřímá choditi. Svět může býti bezpečen před demokracií, ale demokracie nemůže být bezpečna před světem, pokud duševní lenoši nejsou bezpeční sami před sebou.«

Duševní lenivci jsou tak četní jako tělesní nenasytové, chlapíci, kteří dají se voditi štvavým tiskem, velkohubými řečníky, špatnou literaturou a ničemným filmem.

KNIHY A ČTENÍ KNIH.

Pravil jsem, že cestování, četba a studium přírody jsou podstatné části sebevýchovy. Vezměme četbu. Se

svými knihami kolem sebe máte kouzelnou moc: co jiní rámusí a přicházejí o vlasy při svých politických nadějích a zklamáních, vy sedíte spokojeni s tím, co máte. Každým okamžikem se můžete zvednouti a cestovati dálnými kraji, hroužiti se do historie dávných časů, zmocňovati se zázraků vědy, pobaviti se dobrými povídkami, oddati se kráse myšlenek v poesii.

Knihy jsou nejlepší přátelé, které člověk má. Vyberete si ty, které se vám líbí; můžete jim důvěřovati v každý čas; mohou pomoci vám ve vaší práci, v době vaší prázdny, když je vám teskno. Jsou stále kolem vás, vám k službám na zavalanou.

V nynějších dobách nejsou již tak nákladné, kupujete-li jen jednu po druhé a řadíte ve knihovnu. Přirozeně, že každá nejbližší veřejná knihovna poskytne vám dostatek knih bez vydání. Ale jen vaše vlastní knihy jsou vašimi nejlepšími přáteli a druhy. Nekuňte knihy, protože je laciná, protože velmi levné knihy často mívají bezcenný obsah. Zvolte nejlepší, když už něco volíte.

Jste-li horlivými čtenáři, víte, jaké knihy se vám hodí. Dosud-li jste mnoho nečetli, dejte na mou radu a počněte ihned — nikdy toho nebudete litovati — a počněte s něčím, co vás zajímá.

Chcete-li se hlavně poučiti, prospěje vám velmi nějaká encyklopedie nebo naučný slovník, o nichž prof. Adams praví, že jsou skutečnou »první pomocí« v nouzi a zpravidla podávají literaturu příslušného oboru pro podrobnější studium.

Čtete-li však, pak čtěte, nepřeletujte jen zrakem. A studujte při čtení, to jest vtiskujte si smysl čteného do paměti; tak podržíte čtené na dlouho a to vám bude konečně opravdu užitečné.

Čtete-li s úmyslem zapamatovati si čtené, pak si je skutečně i zapamatujete.

Toto je Baconova rada: »Nečti, abys odporoval a z vypočítavosti; ani z víry nebo z předpokladu jistoty; ani proto, abys hledal řeči a rozmluvy; ale abys uva-

žoval a přemýšlel. Některé knihy jsou jen k ochutnání, jiné k shltnutí, a několik málo k rozžvýkání a strávení . . .

Čtení tvoří člověka celého, rozmluva pohotového a psaní přesného . . .

Čte-li člověk málo, jest se mu mnoho dohadovati a tak se stává, že se domnívá znáti věci, kterých vlastně nezná.«

Přesvědčil jsem se, že je velmi užitečný zvyk zaznamenati si do deníku všechny pěkné a dobré věci, které jsem ten den četl nebo slyšel. Mnozí činí tak na kartotéku, takže mohou předměty si vyhledati podle abecedního pořádku.

Každým způsobem je to dobrá věc, můžete-li věci, které jste si uložili do paměti, osvěžiti znovu písemnou vzpomínkou tohoto druhu.

Čtení bez rozhledu však nestačí. Jest vám třeba porovnávat znalosti literární se znalostmi získanými ve světě, od lidí, z věcí. Cenným krokem k tomu je cestování, ale tu pozorný a soucítící člověk může získati více vědomostí od svých bližních, ujde-li míli nebo dvě, nežli nadutec, který přešel tisíc mil.

CESTOVÁNÍ VÝCHOVOU.

Jednoho dne procházel jsem se Southamptonskými doky, když tu mne zarazila vůně koření a kávy, přicházející z velikého krámu na nábreží. Nevolky musil jsem vejíti dovnitř, abych se poptal po původu. A když mi sdělili, že je to náklad lodí, které přípluly z Montevidea, Rio Janeira, La Platy, rozpomněl jsem se na znamenitou knihu ze svého mládí »*Voyage of the „Adventure“ and „Beagle“*« (Cesty »Adventura« a »Beagle«).

Pokušení bylo příliš veliké. I koupil jsem si přeplavní lístek do Jižní Ameriky, třeba že jsem si musel na to vypůjčit. Za několik neděl byl jsem na cestě. Cesta, rozmanitost charakterů na palubě, návštěva mně neznámých krajů, pohled v nitro neznámých mi oby-

vatelů, nová atmosféra, pohled na nezměrnou rozsáhlou pamp a velkolepost And znamenitě rozšířily mysl mou a myšlenky. V několika týdnech získal jsem více, nežli bych za léta studií mohl obsáhnouti.

I když nemůže si to člověk zařídit, aby se dostal za moře, je i tu doma možno tolik uvidět a tolik stránek života propátrat, jedeme-li na kole, nebo šlápe-li pěkně po svých. Ve svém městě nebo v sousedství, když nemožno je jít daleko přes pole, najdete památky starých časů, historii místa i obyvatelů, jichž zkušenosti stojí za to, aby byly vyslechnuty. A cestování tohoto druhu, je-li vedeno snahou *pozorovati* a nalézt vše, co je možno u lidí i věcí, stává se neoceřitelným stupněm na cestě naší sebevýchovy. David Grayson, ve své rozkošné knize *The Friendly Road* (Na přátelské stezce) líčí, jak opustil svou farmu a šel putovati bez peněz, bez určitého plánu, spíjeti se spíše krásou okolí, setkávati se s lidmi a hledati v nich nejlepší. A tak se stalo, že poznal velmi mnoho odvahy u vesnického duchovního, lidskosti a prostoty u miliónáře, probudilého ducha u prostého farmáře, širokého rozhledu u socialistického řečníka.

Vzpomínám této knihy ne pouze pro její půvab a zájem, který budí, ale protože tato odvaha autorova dává přesný příklad, oč může jít u každého, kdo se touží poučiti methodou cestování. Je to metoda přístupná a vhodná každému, jako i zmíněná kniha, která svou cenou 3 s. 6 d. není nad prostředky průměrného člověka.

Jiný systém sebevzdělání poznal jsem u studentů universit v Kanadě. Tito chlapíci nejsou požehnání nadbytkem peněz, aby mohli platiti kolejní poplatky. To však jim nevadilo, aby se nevzdávali naděje na universitní studium. V letních prázdninách vstoupili do služeb na palubu říčních parníků jako stewarti (číšníci) a takto vydělali si s dostatek peněz, aby mohli zaplatiti výlohy svého universitního studia a stejným časem rozšířili svoje vědomosti o lidech a věcech a strávili svůj volný čas prací, místo nečinným povalováním.

VLASTNÍ PROJEVY.

Cítí-li některý mladík v sobě hnutí, aby projevil své myšlenky a city, ať v poesii, v prose, v řeči, v malbě, v sochařství, umožni mu to. Jen to mu vštěpuj, aby se nedal svést, jako tak mnozí, k výstředním stanoviskům, pokud neviděl něco ve světě. Dobrý vlastní projev je cností a to cností nejvyššího druhu.

Každý člověk má cosi, co se nazývá »nadání«. Některý je hnán pudem býti umělcem nebo hercem, co pracuje zatím v kupeckém krámě nebo jako tesař; jiný mohl by býti kejklířem nebo pěvcem, ač právě nyní vydělává si peníze jako číšník nebo dřevoštěp. Různá »nadání« jsou skryta v každém téměř člověku.

Proč říkáme tomu »nadání«?

Protože je přirozeného původu — dáno Bohem. A je-li to tak, pak vlastník má ho užívatí — pro Boha. Toho dosáhne, bude-li poskytovat ze svého nadání jiným. Svůj zpěv, nebo dramatické vlohy dá do služeb, aby potěšil lidi smutných srdcí, svými kejkllemi je obveselí, svými obrazy otevře jim oči pro vše, co je krásné. Ať používá svého nadání na prospěch jiných spíše, než na prospěch svůj, tak konatí bude dílo boží, které nebude šalbou a klamem, a při tom pozná, co je pravé štěstí.

PREMPŮV POKYN MLADÝM ŘEČNÍKŮM.

Měl jsem čest, či lépe řečeno bylo mi zábavou obklíčiti krále Prempa, vládce Ašantů na pobřeží Západní Afriky, když přestoupil zákaz lidských obětí — to však je jiná historie.

Chci spíše podati zprávu o tom, kterak mne poučil. Divošský vládce byl zvyklý říci prostě, co si v jistém okamžiku myslel, aniž by rozvažoval, jaké to může mítí následky.

Rozzlobil-li se, ztrácel hlavu a neznal se; a muž, který byl příčinou jeho hněvu, ztrácel také zpravidla hlavu — jenže jiným způsobem.

Když byl zajat, rozpoznal, že v hovoru s britskými úřady musí si osvojit jiný způsob řeči. Když mluvil bez prvotního uvažování, jaký vliv mohou mít jeho slova, povídal věci, kterých později trpce litoval.

A tu činil, co prudcí mladíci napodobí v rozhovoru — aspoň obrazně. Měl mezi zuby ořech, podobný brazilským, a tak, když cítil se ponoukán vyhrknouti něco nezdvořilého, musil dříve vyjmouti ořech z úst. Tak získal čas, aby se mohl rozmyslit.

JAK SE PREMPE UČÍ
DRŽETI JAZYK ZA ZUBY.

Ještě jednoho poučení se mi dostalo od tohoto krále Prempa — dostali-li jste lepší od svého protivníka, nemyslete si, že jste s ním hotovi, že jste ho přemohli a odbyli. Může mít ještě jinou zbraň v rukávě.

Mám upomínku na tuto lekci ve způsobu ručnicového zámku domorodecké ručnice na svém stole a poslyšte, jak jsem k němu a svému poučení přišel.

Král obmyslel učiniti v noci výpad do džungle, když poznal, že je téměř naším vězněm. To jsem od něho očekával a proto jsem povolal zálohu svého mužstva a obsadil stezku, kterou se pravděpodobně dá na útěk.

Sám ukryl jsem se v houští několik yardů vpředu od svých lidí, tak, abych spatřil proti hvězdám každého, kdo by chtěl přejíti a mohl dáti svým znamení, mají-li jej zajmouti, či nechati jíti.

Po čase čekání přicupkal králův zvěd, velmi opatrně a tiše, a když dospěl proti mně, zastavil a pátral horlivě ve tmě před sebou.

Cosí bylo mu podezřelé a obával jsem se, že se vrátí, aby varoval před naší přítomností. Tu, když byl asi yard přede mnou, vzchopil jsem se a pustil se s ním do křížku.

Dostali jsme se pěkně do kola. Divoch chopil se pušky a mířil mi na hlavu. Uchopil jsem zbraň za zámek. Musila to být puška velmi laciná, neboť zámek zlomil se mi v ruce. Objali jsme se ne zrovna vášnivě. A jak jsme tak zápasili jeden přes druhého, má ordonance (vojenský sluha) zakročil jako třetí ohař, když dva se rvou a uchopil mého protivníka v zápěstí zrovna ve chvíli, aby mu zabránil vhroutiti mi nůž do jater.

Jak vidíte, měl ještě jeden argument vedle své pušky, aby dokázal svou věc.

Znal jsem milionáře, který byl clownem v cirkus, a i když vydělal své jmění, pracoval stále v zástěře ve své továrně. Byl výrobcem vína v jednom ze států Jižní Ameriky a tam jsem ho spatřil při práci. Jako příčinu svého úspěchu mi sdělil, že ve své továrně zpracovává čistou šťávu vinné révy, kde dříve byl lidem poskytován chemický odvar bůhví čeho a oni tak šizeni. Této zásadě přiučil se v cirkusovém ringu. Poznám, že vtip z druhé ruky, vzatý z veselých koutků časopisů nebo rozmarných knih, na obecnost nepůsobí; přeje si pravého, originálního humoru. A tak to bylo i s vínem. Jakmile počal vyrábět nepadělané zboží, byl zahrnut zakázkami a vydělal rychle pěkné jmění.

V národních školách, na universitách, ve spolcích mládeže jsou debatní kroužky, které mají vychováti mladé politiky. Je tu však nebezpečí, že spíše vychovávají domýšlivce, neboť členové pouze napodobují politiky, mluvíce jen to a o tom, co četli nebo slyšeli z úst jiných lidí a nikoliv ryzí výsledek svého vlastního uvažování a chápání.

Napodobené předměty nikoho nezaujmou. Mnozí ze slavných státníků počali svou politickou kariéru až ve věku dospělém, když už trochu poznali svět a život v něm. Mnozí známí politikové počali jako hoši v debatních kroužcích a nikdy nedostali se dále než mezi naduté domýšlivce. (Poznámka. — Je rozdíl mezi býti »slavným« a »známým«.)

Když pak jste i získali zkušenosti a poznáte, že jste s to brátí účast na veřejných záležitostech, učíte vše, co můžete, abyste se k tomu náležitě připravili. Řekl jsem to už prve, spíše jako státníci než jako politiko-vé, spíše pro dobro celku než na prospěch části.

Jedním stupněm k tomu je schopnost uchopiti se podnětu pohotově a se všech jeho stránek, druhým způsobilost vyjádřiti se dobře slovy. Mladým lidem, kteří mají zálibu v debatách, dal zvučným slovem radu Lord Bryce, když vzpomínal na svůj minulý život: »Představuji si svého učitele ve třídě školní budovy. Stojí přede mnou a hovoří ke svým hochům dí: Když máte jednu už důvod, abyste počali jednati, dobrý a dostatečný důvod, nikdy se nestarejte o druhý; tento druhý zeslabí jen onen první.«

Abyste se naučili hladkému vyjadřování před veřejností, nic vám tak nepomůže, jako spoluúčinnost při ochotnických divadelních představeních. Tu dostane se vám pojednou praktického výcviku v přednesu a magnetického styku s posluchačstvem. Tu se naučíte, jak projevovati se hlasem i gestem a zbavíte se nesmělosti. Josef Chamberlain mi jednou svěřil, že ke svým časným úspěchům došel velkou měrou tím, že v mládí zabýval se ochotnickým herectvím.

NASLOUCHEJ!

Nu, po tomto všem mluvení o mluvení pamatujte, že ohromnou cenu má mlčení a že je také velkým uměním. Často se cítíte nakloněni vmísiti se se svými myšlenkami do rozhovoru, bývá však všeobecně nejlépe, zůstatí tich a nechatí ostatní »potřásati bradami«. Touto cestou se nejvíce poučíte. Mluvení nutí mnohé lidi, aby byli tichými pozorovateli. V každém výboru jsou lidé, kteří stále mluví, ale kteří nejsou posloucháni, zaujímajíce málo pozornost ostatních.

Je to mlčící muž, ten, který mluví jen tehdy, má-li co důležitého říci, kterému pak také všichni naslouchají.

Je jim Sfingou.

»Jsou to mlčící lidé, kteří *konají* dobré věci.«

SLUŽBA.

Když jste se vycvičili v charakternosti a zdatnosti, tu ať po všechen čas vaším cílem je ne jen houževnatá snaha dosáhnouti postavení a úspěchu vlastního, ale moc a síla konati dobré pro jiné lidi, pro celou společnost. Dospěvše stavu, že jste schopni sloužiti v dobrém jiným, pak dostoupili jste na nejvyšší příčku žebříku, který vede k pravému úspěchu, ke štěstí.

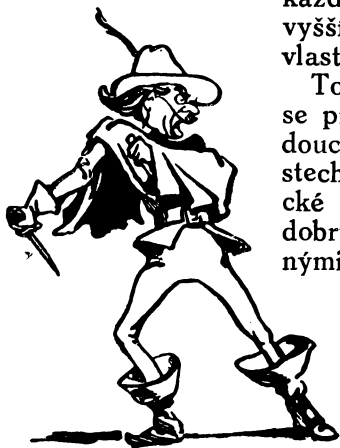
Služba nezahrnuje v sobě jen drobné osobní dobré skutky zdvořilosti a laskavosti jiným lidem; i tyto jsou dobré a správné, jsou to ty, které hoch-skaut koná každodenně. Mám tu na mysli cosi vyššího než to — službu občana své vlasti.

To neznamená, že všeobecně máte se přičiniti, abyste se dostali na vedoucí místa ve veřejných záležitostech nebo vnutili své zvláštní politické myšlenky jiným, ale abyste byli dobrými, schopnými chlapíky, užitečnými občany, cihlami ve zdivu. Proto jest vám široce se rozhlížeti a zkoumati, co je nejlepší pro stát jako celek a ne pouze starati se o to, co je lepší pro určitou část jeho.

Jak Rudyard Kipling ukazuje v básni *The Glory of the Garden* (Sláva zahrady, viz str. 186.), je tu místo pro každého člověka, aby posloužil obecnému blahu.

HRA NA JEVIŠTI JE ZNAMENITÉ CVIČENÍ PRO ŘEČNÍKA, KTERÝ CHCE MLUVITI NA VEŘEJNOSTI.

Ať se podíváte kam chcete, podle svých zvláštních vloh všude můžete býti užiteční, zakročiti a pomoci, právě jako kryjete-li záda své straně při hře kopané. Vskutku, užitečný a službyvolný občan velmi se po-

dobá dobrému hráči footballu. Uplatňuje se v první řadě jako jednotlivec a tak může účinně hrát na svém místě jako člen teamu.

HRÁČ KOPANÉ.

OBČAN.

Osobní vlastnosti	{	Bystrost, poctivá hra a dobrá nálada.	{	Charakter a intelligence.
		Způsobilost plic i těla. Zručnost v zacházení s míčem.		Zdraví a síla. Vědění a zručnost.

Obecné vlastnosti	{	Hráti pro svou stranu, ne pro sebe.	{	Služba pro společnost.

Nehraje-li některý brach na svém místě, míní-li někdo, že je to právě zábavné, být stále mimo hru, off side, a dává-li jiný přednost tomu, aby zacházel s míčem proti pravidlům a obere-li si některý za úkol kopat protivníky do břicha, nebude to pak hra kopaná, ale anarchie a konec matche.

Tak se děje za dnešních dob v mnohých krajích, kde převládají výstředníci a prospěcháři nad dobrými občany.

OBČANSKÁ SLUŽBA.

Korunou dobra, které můžete vykonat pro společnost jako dobří občané, je mít podíl na občanské službě. Mním tím, že podáte pomocnou ruku k práci v obecních a místních záležitostech. Tu však je třeba, abyste se k tomu řádně připravili, chcete-li dojít k úspěchu, právě tak jako se připravujete k běhu o závod nebo ke skládání důležité zkoušky. Příliš mnoho lidí přistupuje k veřejné práci prostě jen proto, že mají »dar jazyka«, dobrou vyřídilku nebo trochu nedopečených znalostí, jak se má vést veřejná správa a schází jim úplně zkušenost a důkladná znalost předmětu. Je třeba poctivých základů ve vědomostech o místní správě, jejích cílech, metodách a odpovědnosti.

O tom poučí vás důkladně každá dobrá kniha občanské nauky.

Setkáte se tam s mnohými otázkami, kterých jsem se dotkl v této knize, a výkladem prostým, jasným a přístupným. Mladý muž, studující občanství, poučí se o mzdě, práci, úsporách, výchově, zdravotnictví, vládě, svazu národů a pod. Říkává se o dělnických stranách, že nejsou schopny vládnouti zemi. Kdyby to byla pravda, jaká by toho mohla být příčina?

Pouze a jedině ta, že lid nebyl vychován dosti široce v občanských i zahraničních záležitostech. Členové došli zpravidla jen tak daleko, co stačilo na stranické politiky a nikoliv na mezinárodní státníky. Politikové mnohdy šálí, předstírajíce mít znalosti o každé věci pod sluncem, ač jich nemají a měří každou otázku ze zorného úhlu vlastní politické strany.

Dospějete-li 18 let,*) máte jako občan právo voliti representanty svého okruhu do sněmovny. Tu jest vám prokázati svou zdatnost a převzítí odpovědnost na svém místě ve velké hře Občanství. Jako první stupeň této zdatnosti bylo vám naznačeno, jak minouti různá »úskalí« a dospěti:

k charakteru a inteligenci,
k vědomostem a zručnostem,
k mužnému zdraví těla i mysli.

Nyní přichází čtvrtá věc, t. j. služba, kde účastníte se hry života jako občan.

Abyste se výchovou připravil k této velké činnosti, jest vám seznámiti se s historií svého vlastního místa i země a to minulou i přítomnou. Pak, abyste porozuměl a dovedl pomocí místním veřejným záležitostem, poučte se o všem, v čem záleží vedení *místní správy*. Seznámíte se s *obecními a městskými zastupitelstvy*, jak volí se jejich činovníci, starosta, radové, členové, které jsou jejich povinnosti v chudinství, zdravotnictví,

*) V našem státě 21, pozn. překl.

školství, policejní kontrole, požární službě, záležitostech stavebních, živnostenských, komunikačních atd.

Pak jsou tu *zastupitelstva okresní*, jejich činovníci, odbory, dozor nad zastupitelstvy obecními. Poznáte, jak se vybírají daně a poplatky, udělují koncese, opatřuje osvětlení, spravují silnice a mosty, nemocnice, útulny, knihovny, trhy a jatky, sady, vodárny, kanalisace a t. d.

PARLAMENT.')

Mimo do obecních, okresních a župních zastupitelstev, vysílá každý parlamentární okres poslance volené lidem, aby ho zastupovali ve sněmovně poslanců (dolní sněmovně). Takto je zvoleno 707 poslanců za členy sněmovny a tito lidé mají moc usnášeti se o zákonech, kterými se vládne vlasti. Takto každý muž 18letý a žena 30letá má hlas v řízení osudů vlasti.

Sněmovna lordů (horní sněmovna) má přes 600 členů, kteří jednak mají tam právo zasedati na základě posloupnosti, větší část jich jsou však lidé, kteří se povznesli nad průměr v obchodě, průmyslu, umění nebo národní službě a byli do sněmovny lordů povoláni králem, když se byl poradil se svou vládou.

Povinností lordů je hlavně posuzovati návrhy zákonů a předlohy dolní sněmovny. Lordi nemají moci zamítnouti zákon, mohou jen vrátiti jej dolní sněmovně s přáním po zlepšení nebo opravě. Tak každá otázka je důkladně prohovořena a zpřístupněna i veřejnosti, než se stane zákonem.

Sněmovna lordů postoupí pak zákon králi, aby jej potvrdil. To je pouhá formalita, neboť král nemá moci odepřítí souhlas tomu, na čem se dolní sněmovna usnesla.

Různé odrůdy politického cítění a názorů jsou takto

*) Kapitola tato popisuje sice parlament britský, byla však přeložena přece, protože britský parlamentarismus byl základem parlamentarismu v zemích ostatních a obsahuje řadu základních poznatků parlamentarismu vůbec.

zastoupeny v sněmovně, zejména liberálové, konservativci, strana dělnická a jiné. Strana, která získala největší počet hlasů při volbách, ujme se vlády a je posuzována ve všem, co koná, slabšími stranami, které nejsou při moci. To je potud dobré, pokud to nezabíhá do krajností a neruší národní jednotu. Země sama v sobě rozdělená pustne.

Kabinet skládá se z ministrů pod vůdcovstvím ministerského předsedy a je výkonnou mocí, která řídí administrativu celé země pod vedením parlamentu. Každý ministr má svůj obor administrační, za který je odpověden, na př. námořnictví, vojsko, výchovu, vnitřní záležitosti, zahraniční záležitosti, kolonie, zdravotnictví a pod. Celý tento systém vyrostl a vyvinul se postupně v dávných časech. Nejprve králové byli samovládci a to až do r. 1215, když vydána byla Magna Charta, kterou moc přešla do rukou lidu, což bylo rozšířeno ještě zákonem Habeas Corpus v r. 1679, pak zákonem o nástupnictví v r. 1701 a zákonem parlamentním z r. 1911.

Tak parlament náš vytvářel se v neustálém vývoji na dobrých základech a jako takový získal si názvu »otec parlamentů«. Budete-li cestovati v jiných zemích, ať jsou to republiky nebo monarchie, či dosud státní embria, všude se setkáte s úctou k »otci parlamentů« jako k nejpřípadnějšimu vyjádření ideální vlády lidu lidem a pro lid, čili ryzí demokratickou vládou, nejčistší demokracií.

NOVÁ REPUBLIKA.

Nedávno navštívil jsem nově zřízenou republiku a hovořil tam s mistrem popravčím. Naříkal si, že byly popravy odstraněny. Tázal jsem se, zdali odsuzují k dlouholetému vězení místo popravy. »Nikoliv,« odpověděl, »jsme nyní demokratickou republikou; vězení byla také zrušena.«

»Pak není snad už zločinů?«

»Ale ano, je jich ještě plno.«

»Co tedy činíte se zločinci?«

»Vывedou je ze brány a tam do nich vojáci střilejí, až jsou mrtví.«

(To ovšem nebyla jeho představa poprav, neboť on byl zvyklý odbývat to sekýrou.)

»Co však s malými zločiny? Dejme tomu, člověk ukradne kapesní šátek, co v tomto případě?«

»Vывedou ho ven a střilejí do něho, až je mrtev.«

(Později poznal jsem význam těch slov »až je mrtev«, neboť vojáci, jsouce cvičeni demokraticky, t. j. podle vlastní iniciativy, střileli jenom s boku, nikoliv s ramene, a tu jim někdy trvalo dosti dlouho, nežli zasáhli cíl.)

»Jak hrozná! A co se ženami, které se provinily? Ty přece vojáci nestřilejí „až jsou mrtvy“?«

»O ne, ne! Toho neděláme.«

»Co tedy činíte s ženskými zločinci?«

»Ach, posílají je ke mně a já je roztrhám na sto kusů; ale lidí už nepopravujeme.«

To se dělo u národa, který se pokoušel běhati dříve, než se naučil choditi. Jsou dva, tři jiné, které stejně se starají, aby se odtrhly od chůviny sukně a konaly totéž.

Přebýval jsem kdysi v republice, kde hlava státu, odpočívajíc doma po denní práci, navštívena byla velícím generálem, svým důvěrným přítelem.

Generál přišel velmi skrytě a nenápadně. Přišel, jak pravil, aby dal příteli sbohem.

»Ach, odcházíte?«

»O nikoli, já tu zůstanu. Jste to však vy, který udělá nejlépe, odejde-li, protože zítra vypukne revoluce a já budu zvolen na vašem místě — ihned, jakmile budete zavražděn.«

Tak, aby zabránil »nehodě«, president uprchl.

To je cesta, kterou se střídají vlády v těchto končinách.

DVOJÍ HLEDISKO NA OTÁZKU ŘÍŠE.

Jedné neděle bloudil jsem parkem v Sydney, v Novém Jižním Walesu, když byl jsem zaujat boucharonským povídáním dvou různých lidových žvanilů. A tu poznal jsem dvě stránky říšské otázky britské, které mohou vzbudit zájem jako příklad tohoto druhu. Sou-druhu však, který je vychován v poznatku, že každá otázka má dvě stránky, doporučuji, aby prostudoval jednací protokoly sněmovny a denní tisk. A tu uvidí, že jsou tu ne pouze dva, ale často tři i čtyři různé názory o téže věci a každý očividně stejně dobře založen. Je dobrým cvičením, vypsati si je pro vlastní potřebu a pozorovati, který má vskutku konečně přece na zřeteli blaho většiny národa, a přizpůsobiti mu i svůj náhled. Tu jsou názory, které jsem vyslechl o otázce říše. Třeba by nebyly nezvratné, jsou přece každým způsobem zajímavé.

Britská říše jest útvar všude do předu se de-roucí.

Byla založena na uchvacování zemí lupičskými vpády dobrodruhů už od dávných dob.

Jediná příčina, proč jsme se nezmocnili nejbohatší části světa, Jižní Ameriky, je ta, že, ač jsme učinili velmi nečestný pokus o to, přece byli jsme odrazeni statečnými osadníky, kteří dali přednost tomu, aby si vládli sami.

Tak tomu bylo i v případě Severní Ameriky.

Všude jsme vyrvali domorodému obyvatelstvu

Je-li tu nějaké omluvy, pak loupení zemí nebylo omezeno na Brity. Římané, Kartaginci, Portugalci, Španělé, Holanďané a jiní byli v tomto směru stejně činní. Byl to způsob starých časů. I když bylo použito moci nebo i násilí, bylo to vyváženo zpravidla dobrodiním, kterých se nakonec dostalo podmaněným zemím a národům.

V případě zemí odvislých na Britech dokázali jsme do jisté míry smíř, a naše osadní panství trvá, protože britské zákony jsou vesměs lidské a při-

půdu násilím, povýšili jsme se nad ně a rozvinuli své bohatství a obchod na jejich útraty.

Je v nás duch »jingo« (řvavého vlastenectví) a útočného kramářství, které se projevily před několika léty ve velmi hrubé lidové písni:

Nám se nechce do zápasu,
až se, přísámbohu, do něj dáme,
lodi, lidi vyzískáme,
k tomu ještě plnou kasu.

To je duch militarismu, který je využíván třídou kapitalistů, aby hráli si při něm svou polévku a otevřeli nové trhy svému zboží.

nesly mír a blahobyt jak domorodcům, tak i kolonistům.

Potlačení obchodu s otroky stálo Británii ohromné sumy peněz, které jí nepřinesly nijakého užitku a byly vydány jen na účet lidskosti.

Nedávné potlačení lidských obětí a otroctví v celé Střední Africe bylo provázeno zaváděním míruplného průmyslu. Nikdo, kdo to viděl, nemůže popřít, že tu bylo způsobeno lidu neobyčejné dobrodiní.

V Indii jako v Africe zavedli jsme pokoj mezi bojovnými a válčícími kmeny, ochraňovali slabší, zavedli vzdělání a obchod.

Pod britskou ochranou nesmírné končiny se rozvíjejí, pouště a divočiny mění se v úrodné nivy, nové národy hlásí se k životu, stávají se velikými, jako oni v Australii, na Novém Zeelandě, v Jižní Africe, Kanadě, a když se stávají soběstačnými, dostávají svobodu a samosprávu.

PEKÁČ LEPŠÍ NEŽ SÁM OHĚŇ.

Když jsem byl povýšen za velitele švadrony ve svém pluku, stalo se to u té, u které jsem sloužil, aniž bych byl přeložen, jak se stávalo, k jiné.

Mužstvo dopustilo se neoprávněného činu — svolali schůzi, na níž oslavili tuto příležitost a první poddůstojník v proslovu ke mně pravil: »Jsme přesvědčeni, že je lepší mítí ďábla, kterého známe, nežli anděla, kterého neznáme.« Nejsem si jist, v jakém smyslu měla by tato poznámka býti pojímána. Každým způsobem hodí se dobře na fantastické formy vládní, které různé horké hlavy hodně hlučně vyhlásují za znamenité.

Shledávají však, že rozvázná část Britů dává přednost ďáblu vlády, kterou zná, před andělskými vidinami, kterých nezná.

ČÍM JE KRÁL ŘÍŠI.

Generál Smuts byl burský generál, který v burské válce proti nám bojoval s největší houževnatostí za svůj národ. Poslyšte, co jako člověk, který pozoruje obě stránky otázky, pravil lidu nyní o britské říši:

»Mluvíte o poslání říše. Zdá se mi, že britská říše má jen jediné poslání, a to je poslání svobody, volnosti a vlastního vývoje.

To je váš systém, soustava, jaké dosud nebylo v historii, kdy veliký počet různých národností žije v jednotě. Hovoříte o Lize Národů. Vy jste jediné pravá Liga Národů, jež kdy trvala...

Všechny říše v minulosti založeny byly na zásadě přizpůsobení, assimilace, pokoušejíce se mocí přinutiti různé národnosti, aby v jediné formě splynuly v jeden národ. Vaše zásady a celý podklad je úplně jiný. Vám nejde o to, abyste přizpůsobili národy britské říši, ale vy chcete, aby se rozvinuly v individuální národnosti...

Britský stát národností nestojí o přizpůsobení a odnárodňování, jemu běží o plnější, bohatší a rozmaní-

tějšší život mezi národy, které jej tvoří (ve stálé ochraně a dobré vůli) . . .

Vynořuje se otázka, co činíte, abyste takový stát udrželi pohromadě.

A tu máte mocného součinitele ve svém dědičném království. Král není jen králem Anglie, on představuje každou část státu národností. Kdyby jeho místo zaujal kdokoli jiný, třeba prezident, který by byl přijatelný celé té ohromné republice, musil by býti volen postupem, který, jak soudím, musil by přesahovati vše, co lidský důmysl může si vymyslíti.

Máme království, které vskutku není téměř rozdílné od dědičné republiky.«

Tedy, ač mnozí soudí, že monarchie spočívá pouze na důvodech citových, jsou tu i pevné, dobré, demokratické důvody, aby byla udržena.

MEZINÁRODNOST.

Rozvíjejíce své vlastenectví nesmíme zapomenouti na nebezpečí, kterým by se mohlo zvrátiti v pošetilý nacionalismus. Je správné býti hrdý na svou vlast, to však neznamená podceňovati jiné nebo vyzvedati svou na výši, které si nikterak nezasluhuje. Nejlepším vlastenectvím bude, když pomůžete své vlasti pozvednouti se k úspěchům, aby mohla zaujmouti přiměřené místo ve společnosti národů světa. Světová válka ukázala na okolnost, pro kterou lid dříve byl slepý. Že totiž nyní všechny země jsou velmi navzájem na sobě závislé, a to i v podrobnostech obchodu a průmyslu, a že jen vzájemnou dobrou vůlí a součinností dojde celý svět úspěchu a štěstí.

Jedna země má surovinu, druhá má prostředky, aby ji zpracovala, třetí dovede ukončiti výrobní proces a čtvrtá dovede hotové výrobky sprostředkovat. Bavlna roste v Indii, sepře se v Manchesteru, setká v Belgii a upotřebí ve Vých. Africe. Tak i jiné předměty jdou tímto směrem, zahrnuje v to i požívatiny, které ze země, jež je vyrábí, jdou přes zemi, která jiné

jimi zásobuje, do země, která je spotřebovuje. Britanie vyrábí více uhlí a železa, než spotřebovuje, ne však s dostatek masa a obilí, a tak její výměna převažuje onu ostatních zemí.

Zasahující jedna v druhou tímto způsobem, byly válkou mezi dvěma velkými národy strženy do sporu i jiné země, až větší část Evropy dostala se do rvačky jako smečka psů. Miliony lidí byly povražděny, národy zničeny, celý svět přiveden do stavu neklidu na léta — a proč? Že Srb zabil Rakušana. Po této hrozné zkušenosti doufejme, že bude větší bezpečnost v budoucnosti a že lepší státníci budou postaveni v čelo ve všech státech.

Svaz Národů a Mezinárodní soudní dvůr byly nyní zřízeny, aby předešly podobným událostem a zabránily jim. Ale Svazy a Dvory a Řády jsou pranepatrné ceny, nezískaly-li si srdce a podpory lidu, který musí státí za nimi. Můžete dáti psům náhubky a připoutati je na řetěz, nebude však od nich pokoje a jistoty, pokud se nespřátelí a nebudou spokojeni. A není to náhubek, který to způsobí, jako spíše povaha psa, které vyjdeme vstříc.

Je tedy povinností občanů v každém státě, aby vešli v těsnější vzájemné styky a svazky s obyvatelstvem jiných států, seznavše jejich historii a činnost, výměnou návštěv a pod. Získavše pak konečně vzájemnou dobrou vůli a osobní přátelství občanstva různých zemí, postaví tím základ, na kterém bude možno uchrániti se v budoucnosti hrozných válek.

Tu vidíte, jak široké možnosti leží před vámi jako občany, bez rozdílu, v jak prostém postavení se nalézáte.

V osmnácti létech nabýváte práva zváti se britskými občany. Jest na vás, abyste se toho práva stali hodni a připravili se předem k jeho používání a provádění. Ono dává vám příležitost ke službě společnosti, což, jak jsem před tím řekl, je nejdůležitější krok ke štěstí.

Připravovati se, tím je míněno získávati vědomosti,

zkušenosti a praksi, počínaje s docela malými věcmi pro obecné dobro. (Viz poslední kapitolu!)

Poznáte-li pak, že máte nadání a vlohy pro tento směr, pusťte se a zaujměte své místo ve vedení veřejných záležitostí.

BUĎTE ŠIROKÉHO ROZHLEDU.

Kdybych byl ministerským předsedou, učinil bych pravidlem, že každý, nežli bude volen do sněmovny, musí vykonati aspoň jednu cestu kolem světa. Těž, aby výchovou uzpůsoben byl pozorovati v každém případě obě stránky každé otázky. Dále, aby naučil se vůdcovství, to jest nejprve aby dovedl mistrovati sebe sama a pak aby nechal padnouti malicherné, stranické a třídní myšlenky pro ušlechtilější čáky do budoucnosti, pro větší blaho celé společnosti v nastávajících dobách.

Připravujete-li se tedy, mějte správný názor ve své mysli, abyste jím započali. Chcete-li se však účastniti veřejného života proto, abyste si získali slavné jméno, nebo abyste vydělali peníze a domohli se postavení, pak s vámi nemám vůbec co činiti.

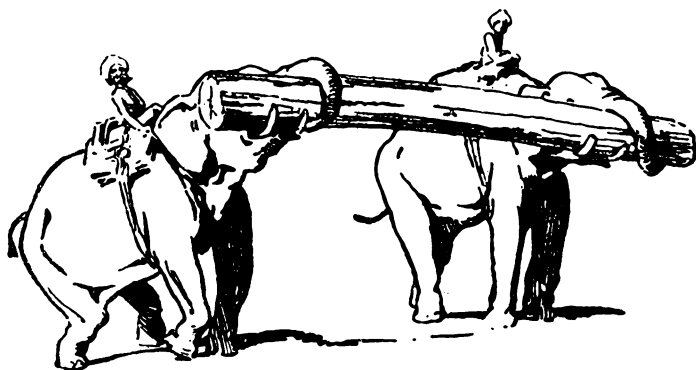
To není v mém oboru. Tak dostanete se jen mezi zástup podobných, kteří tlačí se tímže směrem plni vzájemné řevnivosti, nenávisti a zloby. Přeji si, abyste šli vstříc velikému štěstí, nikoli velikému ztracení.

Ale jdete-li do veřejného života s prostým přáním sloužiti společnosti, pomoci celku, prokazující dobro velmi mnohým, pak je to něco zcela jiného. Vaše odměna nebude záležeti v tom, že se užijete povznešeny, ale že uvidíte, jak ostatní kolem vás se povznášejí k lepší úrovni života v důsledku vaší práce. To poskytne vám více uspokojení, nežli všechna vyznamenání a odměny, jimiž byste mohli býti zahrnuti.

Uzpůsobiti se ke společné práci, která je obsažena v občanské službě, ať jako dělníci, ať jako vůdci, můžete nejlépe, vychováte-li se sami, jak jsem vám naznačil, rozvinete-li svůj charakter a otevřete-li svou

mysl zejména k pozorování obou stránek každé otázky, dovedete-li obhájití spravedlnost a poctivou hru. Pak ještě naučíte-li se mítí dobrou vůli ke svým protivníkům stejně jako přátelům a pokusíte-li se nahlédnouti i v jejich stanovisko a názor, neboť jsou vaši bližní.

Kdyby většina našich mužů a žen doopravdy prováděla tyto zásady a pak byla i osobně šetrnou, tu by se dostali do stavu, že by se mohli zasvětit službě. Pak byla by tu znamenitá moc přivést ve skutek spolupráci, součinnost a dobrou vůli na místě tříštění, kte-

POUČENÍ Z BIRMY.

Jen vzájemná dobrá vůle a součinnost umožní popadnouti s úspěchem mohutný kmen.

rážto ctnosti jsou velmi potřebny pro blaho společnosti a ve vyšším měřítku pro světový mír.

Doufám, až přečtete toto pojednání o nebezpečí úskalí, jež jsem nazval kukačkou, a o způsobu, jakým je minouti, že neusoudíte o mně, jakobych byl jiným druhem lidské kukačky, takový vysloužilý generál, jehož mládí je už daleko za ním a který nyní sedá si na soudnou stoličku a dává zákony a nařízení, co mladík má a co nemá.

Nu, dobrá, můžete to viděti i v tomto světle. Ale skutečnost je, že u toho starého bracha přece je stupeň

rozdílu od jiných kukaček — nemá osobního zájmu, nemá železek v ohni, ani ryby na pekáči, má však velkou lásku ke svým bližním, velmi dobře si pamatuje, jak se musil jako mladík probíjet, když neměl otce, který by mu poradil, a že má vřelou náklonnost k mladým lidem, vycházejícím do života. Vše, čeho si žádá, je nabídnouti jim několik pokynů z vlastních zkušeností, které by jim byly k užítku, aby nebyli zlákáni do zrádných mělčin, a pomohly jim žítí plnější a šťastnější život.

POTRAVA MYŠLENKÁM.

NĚKOLIK PŘÍMÝCH ZÁSAD.

Tvářiti se tuze vážným je pro mladého člověka prvním krokem, aby se stal domýšlivcem.

Smysl pro humor a veselí vyvede vás z tohoto nebezpečí stejně dobře jako ze zlých časů.

Nebuď vaši ctižádostí ukázati, co z díla budete mít, jako co do něho sami vložíte.

Ctižádnost, konati správné, je jediná, která za něco stojí.

Radostná činnost s jakou se dáváte do díla, je vašim nejlepším doporučením.

Chlapík, který se tlačí, je obyčejně z těch, které nutno vytlačiti.

Nezapomeň, žeš cihlou ve zdivu, žeš hráčem, jehož povinností je hráti na svém místě v teamu.

Mnozí požadují svá práva dříve, než si je zasloužili.

Hotovost sloužiti spíše než diktovati prozrazuje nejlepšího socialistu.

Radost přijde k tomu, kdo jiným slouží, neboť jeho bratrem je člověk a otcem Bůh.

Vyjděte ze svých přímých kolejí, chcete-li rozšířiti svůj obzor.

Nikdy nechybíme, pokoušíme-li se konati svou povinnost — vždy chybíme, zanedbáme-li ji.

Nespokoj se s pouhým »co« — poznej také »proč« a »jak«.

Zdvořilost a ochota nemají tuze velké ceny v potěšení toho, kdo je přijímá, jako ve štěstí toho, kdo je prokazuje.

Národ má takovou vládu, jaké si zaslouží.

Mladý muži! Příroda dala nám jeden jazyk, ale dvě uši, abychom dvakrát tolik poslouchali co mluvili.

Je to velká dovednost věděti, jak utajiti svou dovednost. (*La Rochefoucauld.*)

Známost není totéž co věhlas.

An i lodi, tak veliké jsouce a prudkými větry hnány bývající, však i nejmenším veslemývají sem tam obracíny, kamžkoli líbí se tomu, kdož je spravuje. Tak i jazyk malý oud jest, avšak veliké věci provádí.

(*Epistola Jakubova, III. 4. 5.*)

Jsou dva druhy lidí, kteří nikdy nemění svého přesvědčení, a to jsou pošetilci a — nebožtíci. (*J. Russell Lowell.*)

Kdo potřebuje mnoho slov, spotřebuje málo myšlenek.

SLÁVA ZAHRADY.

Naše vlast to zahrada je plná nádhery a krás,
v ní krásou každý záhon skví se, aleje i hráz,
a na terasách sochy, pavích per tam skvoucí třpyt,
sláva zahrady však více je, než možno okem zřít.

Kde hustý břečťan, temný vavřín kryje zsedlou zeď,
tam srdce všeho — náradí a kořenáče — hledí!
Tam vodojemy, pařeniště, úkryt sklenníků,
a vozy, káry, hadice, les příkrých žebříků.

Zahradníci zkušení tam, učedníků pluk,
ti pracují, co uloženo, netropí však hluk,
neboť, vyjma setí čas, kdy jásot plaší ptáky z brázd,
lze sotva slávu zahrady jen v pouhá slova klást.

Tu begonie sázejí, tam růže roubují,
jsou mnozí však, již k práci té se teprv hotují.
Ti mohou zatím trávník plet a hlínu prosévat,
pro zahrady slávu každému lze pracovat.

Naše vlast je zahrada, však takou nestvoříš,
když o kráse jen její v stínu zpíváš, hovoříš,
neb lepší lidé nežli my šli směle v světa kraj,
by z pustých pouští vytvořili práci zemský ráj.

Tak slabých nohou není přec, ni mozku tupého,
ni rukou bílých, měkkých tak, ni srdce chorého,
by nevolal je k práci čin, jenž má být vykonán;
slávou zahrady pak každý v životě je požehnan.

Nuž, vděčně konej práci svou a pracuj bez pobídky,
třebas trhal jenom jahody, neb v záhon sázel kvítky.
Až přestane tě bolet hřbet a ztvrdnou tvoje dlaně,
budeš i ty účasten vši slávy na zahradě Páně.

Je zahradníkem každý z nás a Bůh, jenž stvořil lid,
ví, při práci že zpola na kolenou jest nám dlít.
Jsa hotov s dílem, otři ruce, sepni je a ždej:
Slávu naší zahradě, ó Tvůrce mocný, věčně přej!
Bude sláva zahradě tvé věrna pak se děj co děj!

(Rudyard Kipling.)

KTERÉ KNIHY ČÍSTI.

Katechismus pravého republikána. Petr Dejmek.
Základy mravnosti. Dr. A. Bláha.
Rukověť přirozené mravouky. Dr. O. Chlup.
Dějiny národu českého.

*) Se zvláštním povolením autoru díla. Přeloženo rozměrem originálu. Pozn. překl.

Ústava republiky československé.

Občanská nauka. Ot. Svoboda.

Děti Marcelovy. Bruno.

Zásady obchodu. Casson.

Republika. Plato.

Duch demokracie. I. II. Dr. J. Herben.

Parlament. Dr. B. Baxa.

Mravouka přirozená. Dr. A. Batěk. Díl I. Sebevýchova. Díl II. O povinnostech k bližnímu.

PÁTÉ ÚSKALÍ.

NEVĚRA.

NEVĚRA.

Temná stránka tohoto úskalí je nebezpečí ateismu a bezbožnosti.

Světlá jeho stránka je poznání Boha a Služba lidským bratrům. K tomu přímo napomáhá studium přírody.

NEVĚRA.

Atheismus je mládeži vnucován.

Nevěra má převahu.

Náboženství je žádoucí ke štěstí.

Ochrana proti ateismu.

Dílo rukou božích v přírodě usvědčuje ateisty ze lži.

Znalost přírody je stupněm k poznání Boha.

Pokora a úcta jsou protijedy pobožnůstkářství.

Těch dosáhneme ve styku s přírodou:

Na moři.

V lesích.

Na horách.

LIDSKÁ BYTOST.

Není třeba putovati daleko do světa, abychom se stýkali s přírodou.

Lidská schránka a její divy.

Svět pouhým okem neviditelný.

Svět živočišný.

Rozum.

BOŽSTVÍ.

Duše.

Vše to vede k poznání, že Bůh je Láska.

VŮDČÍ MYŠLENKY Z RŮZNÝCH PRAMENŮ.

KNIHY, KTERÉ BY MOHLY POMOCI.

NEVĚRA.

ATHEISMUS.

Je velmi mnoho lidí, kteří nemají náboženství, kteří nevěří v Boha; jsou známi jako ateisté.

V samotné Velké Británii je devět takových společností. Jest jim přáno mít vlastní přesvědčení v tomto směru, pokoušejí-li se však, jak to stále činí, aby vnutili své myšlenky jiným lidem, nu, pak podobají se Němcům, kteří vnucovali svou »kulturu« celému světu, stávají se nepřáteli nejhoršího druhu.

Některé z těchto společností útočí přímo na náboženskou víru jiných velmi výbojným způsobem, věřím však, že takto způsobují více dobra než zla dotčenému náboženství, neboť činí lidi houževnatými a nutí je zapomenouti různých rozdílů, aby společně mohli odolávat těmto útokům.

Stůj zde ukázka svévolné urážky, kterou činí křesťanskému náboženství. Je to jedna z mnohých, které byly uveřejněny v The Rationalist Press Association.

»Nejnábožnější obřad křesťanský, zvaný mše nebo přijímání, který záleží v pojídání těla a popíjení krve onoho žida zvaného Ježíš, je odporná a nedůstojná pověra a upo-

POKRYTEC.

míná na slavnosti lidojedů, které byly pravděpodobně jejím původem.

Křesťanství snížilo a zvrátilo podstatu pravdy v každém ohledu. Není mnoho řečeno, že svedlo svět proľhaností.«

To ovšem každému křesťanu, který věří svému náboženství, je neslušnou urážkou. Současně je to pro něho výzva ke skutkům. Toto však nechci zde rozprádati.

Vedle protináboženských lidí je tu skupina těch, kteří nejsou v prudké opozici náboženství, poněvadž na něm nemají zájmu. Někdy nebylo jim ukázáno, čím jest; někdy opět neprokázalo se jim dosti účinným a nabádavým a odmítli je. Mark Twain praví, že měl necht k náboženským rozpravám, pokud jednaly o nebi a pekle a měl přátele v obou těch směrech.

Naproti tomu poznal jsem mezi zálesáky více než jednoho přísně věřícího člověka, kterému v dětství nedostalo se vůbec náboženské výchovy a který poznal Boha z jeho děl a z jeho zázraků ve světě.

Takový člověk nahlédl, že on sám je částí a členem onoho zázračného vesmíru, že je však vyzbrojen ve vyšším stupni než ostatní živoucí tvorové, má rozum, schopnost pojímati krásu a smysl pro dobrou vůli ke všemu, což znamená, že je v něm cosi z Velkého Ducha.

Bůh Stvořitel je uznáván většinou náboženských sekt, jejich rozdíly však vznikly skutečným charakterem souvislosti Stvořitele s lidskou duší.

V křesťanské víře se tvrdí, že Kristus přišel žít mezi lidmi, aby jim vyložil a dosvědčil, že Bůh je Láska a že oběti přinášené Bohu podle starých pověr náboženských nejsou to, čeho je potřeba, ale obětování sebe, Služba Bohu.

NÁBOŽENSTVÍ JE ŽÁDOUCÍ KE ŠTĚSTÍ.

Jste-li opravdu rozhodnutí dáti se na pout k úspěchu — t. j. ke štěstí — musíte nejen zabrániti, abyste

nebyli pohlceni nevěreckým klamem, ale musíte mít náboženský podklad pro své žití.

To není ovšem pouze záležitost návštěvy kostela, znalost biblických příběhů nebo porozumění teologii. Mnozí lidé jsou prostě náboženští aniž to vědí, aniž to studovali. Náboženství, řečeno zcela krátce, znamená:

Předně: poznání, kdo a co je Bůh.

Za druhé: učiniti z života, který nám Bohem byl dán, to nejlepší a konati, co on od nás žádá. To je hlavně konati něco pro své bližní.

Taková by měla býti vaše víra a to nikoli jako předmět k přemýšlení pro neděli, ale pro každou hodinu vašeho života, pro každou dobu vašeho denního žití.

Abyste dosáhli těchto dvou bodů a uchránili se atheismu, k tomu slouží dvě věci, které vám doporučuji.

Prvé je čtení oné úchvatné starobylé knihy, Bible, která, vedle svého božského zjevení, je divuplně zajímavá kniha dějin, poesie a morálky.

Druhé je čtení jiné zázračné knihy, knihy Přírody a nazírání i studium zázraků i krás, které byly připraveny vám k potěšení. A pak obraťte svou mysl v sebe a hleďte, jak nejlépe byste sloužili Bohu, pokud ještě máte život, ježž vám on propůjčil.

KNIHA PŘÍRODY.

Co tuto pravím, je míněno pro ony, kdož nemají určitého náboženství nebo jsou v nebezpečí, že budou strženi k onomu nebezpečnému úskalí atheismu.

Atheisté prohlašují, že jsou proti křesťanství a ostatním náboženským formám proto, že jsou to spíše pověry, nežli vedoucí zásady života. Tvrdí, že náboženství, kterému jsme se učili z knih napsaných lidmi, nemůže býti pravdivé. Nevídí však, že vedle tištěných knih a vedle Zjevení je tu kniha boží přírody; o té nemohou přece říci, že je v ní nepravda — skutky stojí před nimi.

Shakespeare mluví o »Kázání kamenů, jazyku stro-

mů, knihách v bublání potoka a o Bohu ve všem tom«. Bacon napsal: »Studium knihy přírody je pravým klíčem k Zjevení.«

Koran praví: »Nevidíš, že vše na nebi i vše na zemi slouží Bohu, slunce, měsíc, hvězdy, horstva a stromové i zvířata a lidé?«

Doufám, že mi bude rozuměno. Nechápu studium přírody jako jistou formu bohoslužby nebo náhradu za náboženství, ale zastávám se porozumění přírodě jako kroku v určitých případech k získání náboženského přesvědčení.

Tato cesta je z těch, které se hodí, když jiné metody selhaly, zvláště pak těm, kteří mají náklonnost k ateismu, nebo těm, kteří nemají nijakých náboženských ideálů vůbec, nebo i těm, kteří je měli a ztratili. Může jim pomoci, aby po nové stezce našli znovu svého Boha.

Slova Davida Graysona svědčí, jak se domnívám, které jsou zkušenosti veliké většiny lidí přítomných dob:

»Byl jsem botanikem padesát čtyři léta. Když jsem byl chlapcem, věřil jsem prostě v Boha. Modlil jsem se k němu a on se mi jevil — osobní — před mýma očima.

Když jsem dorostl, usoudil jsem, že není Boha. Odstranil jsem ho z všehomíra. Věřil jsem jen tomu, co jsem viděl, slyšel, cítil.

Hovořil jsem o přírodě a skutečnosti.

A nyní — zdá se mi — že není ničeho než Bůh.«

ZNALOST PŘÍRODY JE STUPNĚM K POZNÁNÍ BOHA.

Biskup z Winchesteru doptal se za války kaplanů dlicích na frontě a z jejich odpovědí zjistilo se, že většina našich lidí má velmi slabý pojem o praksi v náboženství.

Pak jsem nedávno četl, že v mnohých případech je víra v nebezpečí státi se pověrou a jako prostředek proti tomu doporučováno, že »dítěti je třeba čehosi makavého, zřejmého, aby v něm zbudována byla víra,

jinak že vsaje nevěru. Toto že je pak následkem, učí-li se náboženství na vymyšleném základě.« I já sám dobře vím, že mezi mladými lidmi dnešní doby je vážná touha po náboženství — takovém, které by mohli pochopiti a podle něho jednati.

Za války poznal jsem sta mladých vojáků, kteří horlivě se zaujali pro skautský slib a zákon (viz str. 240.) jako cosi skutečného v tomto směru.

Zrovna včera bylo mi vyprávěno o skupině mladých dělníků, kteří se stali rovery. Jest jich asi třicet a žádali svého vůdce, aby mohli konati nedělní schůzky, kde by jim pověděl něco o náboženství. Myslím, že takovým junákům mohou prospěti moje popudy.

Duch je tu dokonale správný, ale je třeba formy, mají-li jednou dojíti k uskutečnění něčeho z boží přírody a služby Bohu.

V indickém eposu Mahabharatě je legenda o horlivém knězi, který nebyl spokojen s výsledky ve víře u jednoho člena svého stáde. Obžalován z nevěry, vykládal muž, že velmi zkoušel, ale našel, že náboženství není jeho oborem.

Tu ho kněz uchopil a ponořiv mu hlavu pod vodu, držel ho tak dlouho, až byl téměř bez vědomí.

Se vší silou a v tuhém zápase podařilo se muži konečně se vyprostiti. Když se ohražoval proti takovému hrubému jednání, odpověděl kněz:

»Kdybys v tomto světě nesnázi jen zpola tak úsilně zápasil o boží pomoc, jakos zápasil o dech, když jsi byl pod vodou, brzy bys byl našel svého Boha.«

POKORA A ÚCTA.

Protílékem troufalého atheismu je pokora a úcta — stejně těžké osvojiti si je jako vštěpovati jiným. Dovolte mi dáti vám příklad nebo dva, jak mohou býti vyvedeny ve styku s přírodou.

Tempel Thurston v jednom ze svých spisů líčí, jak měl příležitost pozorovati nádhernou vyhlídku, tak rozkošnou a unášející vskutku, že si pomyslí: »Copak

by asi říkal takový měšťák, který by náhle přenešen byl ze svého šedošedého okolí a postaven do středu veškeré této krásy?

Okolnosti byly takové, že uchvácen překvapením mohl by jen pěkně zaklít; žádné pořádné slovo nedovedlo by rovnocenně vyjádřit jeho ohromení z krásy.«

Zrovna tak dělo se vojáku v Jižní Africe za války, když po dlouhém únavném pochodu veldami dospěl k úchvatnému rozhledu, který se rozevírá pod nohama poutníka, když dospěje k místu zvanému »Devil's Kantoor« ve východním Transvaalu.

»Můj Bože,« zvolal, »a někteří slepí pošetilci povídají, že není Boha.«

Zázračná krása pohledu toho zaujala i jeho tupou představivost a vynutila mu projev, který, třeba jako u Thurstona byl i rouháním, přece byl prostoduchým uznáním Všemohoucího.

Každým způsobem je to dobrá odpověď atheistovi.

Námořník bývá často hluboce nábožensky cítící člověk; je to výsledek jeho styků s přírodou, zejména, je-li v postavení, které ho činí odpovědným za jeho loď. Když jeho plavidlo houpe se na horách šedozeleňých, smrt tajících mořských vln, ve vyjícím shluku plískanice a deště, v útocích proudů ledových vod — tu poznává sílu a chápe nadpřirozenost přírodních sil, vůči kterým razí svou cestu.

Stoje sám na velitelském můstku a řídě loď tak, aby byly v bezpečí duše jeho péčí svěřené, nemůže necítiti svou malost a podřízenost ve chvíli, kdy před ním tyčí se síly toho, na němž všechno závisí.

Tento pocit je uznáním vyšších sil a pokorou před nimi; je odevzdáním v ruce oněch sil a dílo v důvěrné spolupráci s tím, kdo je jejich Pánem a Velitelem.

DIVY LESA.

Kdo nikdy necestoval lesy brasílskými nebo v Západní Africe, stěží dovede si představití zvláštní

uchvacující dojem, který vzniká, vláčíme-li se pěšky scenerií, která nám na první ráz odhalí krásy a divy tropické džungle. Velikolepost a úchvatnost této katedrály zaujme i nejchladnější duše. Vzdor však své podmanivosti skrývá hrůzu ve svém šerém přísvitu a bahnité vegetaci. Neproniknutelným podrostem razí si poutník cestu, máje nad hlavou koruny stromů, střásající dolů sluneční paprsky a propouštějící vzduch. A nad nimi ční lindy, topoly a jiní obři pralesa, zvedající temena svá dvě stě stop nad rovinu půdy. Zřídka však zahlédnete jejich hlavy, tápete-li svou cestou ve slizu, bahně, v trouchní listí, mezi plazivými rostlinami, kořeny a křovím. Putujete-li den za dnem, a můžete i týden za týdnem, stále tímže šerem, krása se zapomíná ve stálém opětování a odloučení od světa stává se hrůzou, z níž nevidíte ani východu ani spásy. Chorobná stísněnost uchopí vás do spárů; často melancholie, ba i šílenství přepadá tu lidi.

A za noci, ležíte-li v stínech, v měkkém tichu tropické tmy, les mlčí; jsou tu však drobné hlasy, které znějí odevšad. Tu zacvrčí cvrček, tam zazpívá žába, padající listí zaševelí a ve větvích šumí nad hlavou jemná hra vánků. Znova a znova, po dlouhých přestávkách, porušeno je ticho lesa zvukem pro les nejvýznačnějším — burácením, rachotem a duněním, když šedivý veterán mezi obrovitými stromy končí své dlouhé žití a kácí se ze své pýchy, v níž čněl k nebi, do hloubi, kde nebude už nikdy třeba spatřen.

Je to chvíle napjatého očekávání a úctyplného ticha mezi ostatními hlasy, které poté spustí a hudou znovu svoji.

Člověku se zdá, že je tu vetřelcem a vinníkem. Je to království rostlin, kam je povolen přístup jen hmyzu. A přece ve všem zde je život, dojmy, plození, smrt i vývoj, který kráčí stále řízen těmiž velkými zákony, kterými i my ve vnějším světě jsme ovládáni. Člověk má své přirozené přátele mezi rostlinstvem lesa i jeho tvory.

Pro toho, kdo má oči k vidění a uši k slyšení, je les stejně pracovním, společenským shromaždištěm i chrámem. —

SAMOTEN V ANDECH.

Jednoho jitra vyrazil jsem sám před svítáním, abych vystoupil na horský hřeben And v Jižní Americe. Mrazivý stín časného svítání byl tlumen hloubkou údolí, kterým jsem kráčel, a výšiny rýsovaly se kolkolem vzhůru k nebesům, ač v mlžné temnotě těžko bylo odhadnouti jejich výšku a vzdálenost. Jak jsem stoupal na první výstupek, světla poznenáhla přibývalo, útesy a strmé skály týčily se mnohem zřetelněji. Vzduch byl velmi chladný a čistý, a přece: hluboké ticho plné očekávání, které vládlo, působilo mi tesknou stísněnost mysli. Ani potůček nezašplouchal, ani pták nezatíkal, ani váněk nezaševělil. Ticho, velebné ticho kolemkol. Nebylo to však ticho mrtvé; zdálo se spíše, jakoby vše — hory i údolí, vrcholy i balvany trvaly v napjaté pozornosti — v očekávání — hledíce vstříc nastávajícímu dni. Zdálo se přímo svatokrádeží rušiti toto ticho zvucnými kročeji po kamení.

Náhle horská úbočí kolem mne byla pusta. V nevelké vzdálenosti vpředu nade mnou byl obzor, ku kterému jsem se snažil dospěti a který zdánlivě stále přede mnou ustupoval. Když jsem se ohlédl, podobný obzor zdál se býti podo mnou nemnoho jen yardů, svažující se dolů do šera, jež jsem opustil. Kterýsi spisovatel, popisuje podobný výstup, připodobnil lezce k mravenci lezoucímu po sudu na vodu. I mně se zdálo podobně.

Tam kdesi v nedozírné výšce skaliska, jež mne obklopovala, zvedala hřbety, hřebeny a temena, obrům podobná, v jasnějším osvětlení jitřního zásvitu, ale byla chladna a tvrdá a shlížela na mne přes ramena svých nižších sousedů. Já byl jsem jediným pohybujícím se tvorem v této nesmírnosti skal a roklí a hor.

Cítil jsem se vetřelcem a tak uboze nepatrným ve velkolepém tom chrámu přírody.

Tu skalní vrstvy a pestrost kamenných hmot hovořily o tisících a tisících let, o těch dobách, kdy země tvořila se v tavícím kotli vesmíru.

Byl jsem jen hmyzem jepičího života mezi nimi.

Stoupal jsem výše a výše a dýchání stávalo se obtížným i proto, že pocit osamělosti a malosti vzrůstal ve mně uprostřed toho nesmírného ticha a mezi ohromnými štíty této střechy světa.

Náhle spatřil jsem mezi útesy rozsáhlé temeno pokryté zeleně bílým věčným sněhem, ztuhle a ostře čnící proti nebesům; a hned na to jiné a opět jiné na různých stranách. Zdálo se, jakoby oni obří, jichž úbočí neznesevětila dosud noha člověka, vyvstávali, aby na mne popatřili — chladně, přísně, nelítostně. Úžasná výška, děsivé ticho, samota a nesmírnost všeho — to vše mne děsilo. Nebyl jsem téměř sebe mocen. Tu pocítil jsem touhu hlasitě vykřiknouti, abych zrušil tíživé to kouzlo. Nejhlasitější lidský zvuk zněl tu však tak uboze a malomocně, jako tikání střízlíka, které jsem jednou zaslechl v troskách římského Kollosea.

Pokoušel jsem se přivřítí oči, když tu náhlý nade mnou prošlehl vzduchem zážeh. Hledě zpět přes rameno, spatřil jsem, po čem jsem toužil. Jeden z nejvyšších vrcholů, který v okamžiku před tím byl šedomodrý, náhle se rozzářil na svých nejvyšších bodech oranžově rudým zářem, co nižší jeho části v opalísujícím stínu šedi, violeti, modři a svítivé zeleni odrážely se ve všech podrobnostech od temného nebe za nimi.

A jak jsem se rozhlížel, vrchol za vrcholem rozsvěcoval se růžovým zářením svítání.

Cítil jsem, že je tu příliš mnoho krásy, vznešenosti a veleby, aby ji ubohý smrtelník mohl pochopiti — vetřelec v posvátných místech přírody. Bylo v tom cosi povážlivě nebezpečného a mimo lidský pojem, býti přítomen tomuto okamžiku, kdy příroda se probouzí a upravuje pro nastávající den. Nebylo, s čím bych

mohl porovnat tuto božskou scénu a život lidí, jež jsem zanechal hluboko pod sebou v temnotách.

KRISTUS V ANDECH.

Klopýtal jsem téměř, ustrašen skoro hrůzou z toho všeho, když tu ve chvíli, kdy jsem nejvíce toužil po styku s živoucím světem, na nejbližším hřebeni vztyčila se přede mnou socha — socha »Krista Vykupitele«.

Nebyl to obvyklý Kristus, visící na dřevě kříže, ale mohutná, vznešená bytost s vlajícím hávem a vztyčenou paží vítající, povzbuzující, ochraňující.

Skvostná socha, šťastně umístěná pro svůj účel označiti spojenectví a věčný mír mezi státy

Argentinou a Chile, šťastnější ještě proto, že umělec ustanovil, aby na tomto místě stala se viditelným článkem mezi lidským a božským — článkem, kterým se stal Kristus za svého pobytu na zemi.

Četl jsem kdesi později:

»Člověk stává se jakýmsi asketou v horách, kde může jen kráčet, spát a myslit.

Nevím, čím to je, ale devět desetin z lidí, kteří žijí výše než 1.400 stop, jsou Buddhisty. Horstvo tak na ně působí.

V tichu noci nasloucháte jeho hlasům; jste stržení chmurnou nesmírností svého okolí. Tu pak, když slupka bezprostředních starostí a předsudků se sloupne s duše, duch se rozepne a sebevědomí šíří se ve větších a větších kruzích. V dusných městech, kde se lidé chumelí a choulí, je třeba něčeho, čeho se možno ucho-

piti — osobního spasitele, světla v jisté a laskavé ruce, uklidňujícího hlasu v temnotě. Zde však nepátráte, zde víte. Ztrácíte se sami v sobě. Tu je tajemný účel přírody, s nímž máte účastenství, vzdálené, nikoli osobní, duchové, nikoli tělesné.

Můžete snít jakkoli a o čemkoli, nejste však více než všechna ta semena trav a všechny ty oblázky kolem, bez výsad, bez předností.«

VODOPÁDY.

Abraham Lincoln, když stál u vodopádu Niagary a obdivoval se mu, pravil: »Tu ozývá se minulost bez konce. Když Kolumbus poprvé uzřel tuto pevninu, když Kristus trpěl na kříži, když Mojžíš vedl Ísraelity Rudým mořem, ba když Adam poprvé vydechl v ruku svého Tvůrce, tehdy jako dnes Niagara tu hřměla . . . Starší než první člověk, Niagara je tak silná a svěží v naší době jako před tisíci léty. Mamuti a mastodonti v údivu stáli u Niagary, která stále a stále proudí, nikdy nepostojíc ani na okamžik, nikdy nevysychajíc, nikdy nezamrzajíc, nikdy nespíc, nikdy nepočívajíc.«

John Wesley Hill zaznamenáváje to dodává: »Tyto úvahy u Niagary obsahují v sobě úplný podnět tvoření, jsoucnosti boží, tajemství a sílu všehomíra, historie, vykoupení i osud lidstva . . . Od tohoto uznání Boha v přírodě jest jen krok k poznání božského dění v záležitostech člověka.«

A v tom je velká pravda; porozumíte jí ještě lépe, postavíte-li se na okraj oné úžasné propasti, do které se vlévá vodopád Viktorie v Jižní Africe. Tu Zambesi, polovinu široká jako Niagara, vrhá svou vodu do hloubky 300 stop, do tmavého, kypícího jícnu.

Neznešvařen turbinovými stanicemi, elektrickou tramvají, turistickými restauranty, tento mohutný katarakt dovede uchopiti lidskou představivost s neodbytnější ještě naléhavostí.

Hřmot, který je slyšeti na kolik mil kolem, nikdy neustává otřásati vzduchem. Klikaté koryto, které v hloubi 300 stop vyryla si řeka nějakých čtyřicet mil tvrdou skalou, hovoří o nezmarné práci ne tisíce, ale tisíců roků. Tu naučí se každý znáti něco o lidské nepatrnosti, o jeho pomíjejících úspěších, o jeho boji a zápasu o maličkosti, které ničeho neznamenaají. Tu člověk chápe, třeba temně a nedokonale, že je cosi ohromného kolem nás — a to že je náš Stvořitel — Bůh. —

KRÁSA PŘÍRODY.

Mnozí z těch, kdož žijí v městě, nikdy nedovedou pochopiti krásy přírody, protože ji zřídka kdy vidí. Jejich oči jsou cvičeny pozorovati spíše výklady krámmů, oznámení na rozích, ostatní lidi a dbáti, aby nepřišli k úrazu.

Ale ti, kteří po nějakou dobu žili v přírodě a naučili se poznávatí její krásu, mohou, i když přijdou do města, postřehnouti její úryvky i ve špinavých ulicích.

Jeden čas bylo mi přecházeti Westminster Bridge denně o východu a opět o západu slunce, a nebylo téměř dne, abych se nezastavil a neobdivoval s nejvnitřnější rozkoší úchvatnému zabarvení okolí, při příchodu a odchodu dne; a v perleťové šedi a violovém šeru stínů a siluet, dík kouři milého Londýna, našel jsem vždy mnoho zvláštní krásy.

Malíř, můj příbuzný, pravidelně dojížděl do Newcastlu, aby maloval kouř a páru vystupující do slunečního svitu nebo do mlh.

Oblaka sama sebou jsou malebna a často zdá se vám viděti celé výjevy v nich. Ještě dnes vyvolávám si v mysli západ slunce, jemuž jsem se obdivoval před třiceti léty na veldu v Jižní Africe.

Byl to úchvatný zjev zářící brány, vedoucí do síní skvělících se zlatem. Slavobrána, již vcházejí ti, kdož »na věky odcházejí«.

Uchvátil vás někdy podobně západ slunce?

Muž, který byl se mnou, se modlil.

Proč miluji rybolov? Ne proto, že je mi potěšujícím uloviti rybu. Jsem spokojen, ať ulovím či ne. Chodím LOVITI, ne CHYTATI ryby. To znamená, že okolí to je, co mne uchvacuje.

V kypřém luhu, v bujně trávě, ozlacené sluneční září, ve vůni petrklíčů, v těžkém stínu zelených stromů je člověk sám s přírodou. Bzukot hmyzu, zurčení a šum čilých vln, tajemné volání sluk, modrý záblesk lednáčka, tito a jiní tvorové přírody jsou vašimi společníky.

Jsou však jiné ještě výjevy než tento a Shackleton má jiný náhled o tom pravi-li se, že každá sousední krajina je velmi pěkná.

»Je dobrá, abyste snědli tam chléb s máslem a skopové kotlety. Ale jest ještě jiná scenerie, která vybouří nejlepší a nejkrásnější v lidské duši. Nemohu vám vypovědět, co to znamená pro objevitele, krácejícího mlhou neznámé a nové země, když pojednou mlha se zvedne a spatří pohorí, na němž dosud oko lidské nespočinulo.«

Právě v tom s ním úplně souhlasím. Miluji domácí krásu své vlasti jako nesmírnou rozlehlost a svobodu nekonečné veldy v Jižní Africe.

Miluji šumivé vody a temné lesy Kanady; nejvíce byl jsem však uchvácen nebetyčností hor a hloubkou

KANČINDŽUNGA —
NEDOTKNUTÁ LID-
SKOU NOHOU.

propastí Himalayí a velebou jejich věčných sněhů, zvedajících se na nejvyšších vrcholcích světa, nikdy dosud neposkvřněných stopou lidskou, ale za to nejbližších ze všeho nebesům.

PUTOVÁNÍ.

Namítnete mi: »Ano, ale jak se dostanu do hor, k moři, do pralesů? Jak tedy mám poznati a porozuměti zázrakům přírody a jejím poselstvím?«

Dobrá, to vše můžete poznati skoro stejně ve své domovině, budete-li chtít vybrati se z měst a předměstí a putovati šírem, lesy, lučinami.

S tlumokem na zádech a s holí v ruce, nebo i

Sedě na svém ocelovém oři,
dostane se každý snadno třeba k moři,

budete-li míti s sebou i svůj plátěný dům, svou příkrývku, kotlík a — svobodu. Ven do boží přírody, putovati — to je potulovati se krajem — a pěti slávu nebes i země i moře; viděti nádheru barev lesů, polí, cítiti vůni květů a sena, naslouchati hudbě potoků i ptáků, šepotání větru, poznávati zvířata a jejich cesty, až seznámíte se s nimi tak, že budete jejich přáteli a bratry a sami shledáte, že jste částí obrovské soustavy přírody.

David Grayson píše v *The Friendly Road*: »Čas od času je zvykem těchto „Samurajů“, odtrhnouti se od hlučného zástupu lidí a s tlumokem na bedrech odejít do pustých míst nebo na arktické pláně ledové. Jsem přesvědčen, že každý člověk potřebuje takové změny, příležitosti, aby mohl přemýšleti o věcech, dosáhl nového pojmu života a nového zmocnění Boha. Mně však netřeba pouští nebo arktických plání. Já hledám „cestu pokoje“ — a prostý lid, který podél ní žije.«

Putovati je starobylé slovo a znamená kráčet s dobrou vůlí.

LIDSKÉ TĚLO PŘEDMĚTEM PŘÍRODNÍHO STUDIA.

Vedle hvozdů a polí jest ještě cosi velmi blízkého, kde můžete počítí se studiem přírody, a to jste vy sami. Jak jste povstali? Z něžného seménka, ne většího než špička jehly, a přece tělo vaše je utvořeno z masa, kostí, šlach, plno podobností vašemu otci i matce, silné a pohotové poslechnouti na slovo a vykonati, co duše rozkáže.

Vaše tělo je obdivuhodný mechanismus ve všech svých částech. Všimněte si svého oka, nejjemnějšího a nejpodivnějšího ústrojí nade vše, co by člověk mohl si vymysleti. Ono podává okamžité zprávy vašemu vědomí o věcech blízkých i dalekých, o jejich ohyzdnosti i kráse, o jejich barvě i tvaru. Ono čte tuto stránku a z tištěných písmenek na ní přivádí do vědomí vašeho myšlenky a poznatky, které ukládány jsou v mozku do skladiště, až jich jednou opět bude potřeba.

Dotkněte se ukazováčkem své ruky této knihy a považte, jak jednoduchý a přece podivuhodný je to výkon.

Oko podá mozku zprávu: »je tu kniha v takové a takové vzdálenosti od vás«, mozek poručí vazům a svalům pohnouti paží, rukou, prstem hned a na místě. Nervy v prstu podají zpět zprávu a to okamžitě a mozek se dozví, že úkol byl vykonán a že kniha je chladná nebo teplá, papír hrubý nebo hladký a t. d.

Zeptejte se p. Atheisty, kdo to byl, jenž vymyslíl a stvořil takový zázračný stroj? A ne snad jen jeden jednotlivý, ale miliony po celém světě, podobné v nejmenších podrobnostech, ne však ani dva stejné myslí, tělem a zjevem. Přitiskněte prsty na tepnu, kterou nahmatáte v zápěstí zrovna pod palcem! Nebo položte dlaň na střed levé poloviny prsou, abyste ucítili tlukot srdce! Tu najdete umělecké dílo, které čerpá do tepen vašich neustále, bez přerušení čerstvou, vřelou krev.

Vede ji do všech částí vašeho těla a krev se vrací zpět, znečištěna, žilami do druhé poloviny srdce, aby odtud vehnána byla do plic a tam se osvěžila a vyčistila kyslíkem ze vzduchu.

A tento výkon je pravidelný po celý čas, beze všech starostí vašich o jeho stálý chod; ať spíte nebo se procházíte, statečné srdce koná nepřetržitě svou práci.

Kdyby rozhodlo se pro stávku a zastavilo svůj chod jen na minutu, znamená to pro vás smrt. Srdce má své telegrafní linky v nervech, které podají mu zprávu, když oči nebo sluch telegrafují cosi neobyčejného mozku. Tu, ozve-li se vedle vás hromový úder, nebo sdělí-li váš sluch vašemu vědomí, že kdosi vkrádá se k vám, aby do vás vhroutil svůj nůž, mozek poví to srdci a to v okamžiku zesílí svou mohutnost čerpací.

Právě tak, běžíte-li nebo stoupáte-li do příkrého kopce, je vám třeba většího množství čerstvé krve. Tu dýcháte zhluboka a ssajete větší množství vzduchu, abyste osvěžili krev; a srdce dává se do práce s dvojnásobnou horlivostí.

Srdci jste velmi zavázáni; vaše zdraví a celý váš život závisí od toho, jak srdce koná svou povinnost; a přece tisíce lidí nemyslí na to, jaká je povinnost jejich k srdci.

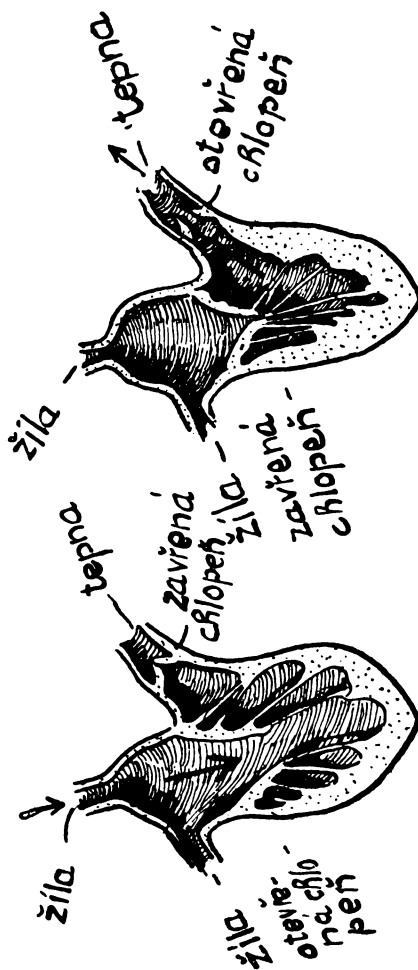
Nesvědčí mu, je-li uměle donucováno pracovati svými chlopněmi rychleji nežli je přirozeno. Nutíte-li je často k této výstřednosti, chlopně slábnou, nedomykají se, neudržují krev svěží a vy ochuravíte. Pijete-li na př. alkohol, srdce rozeběhne se rychleji než obyčejně a činíte-li tak pravidelně a stále, srdce vaše slábne.

Právě tak, kouříte-li příliš; tu děje se totéž zejména u dorůstající mládeže, u níž srdeční svaly nejsou dosud tak silny, aby zdolaly námahu, která se jim tím ukládá.

Následek toho jednání je, že tisíce hochů ničí své zdraví i sílu pro zbytek svého života a nemírným kouřením přivádějí srdce své do špatného stavu.

Připojený náčrtek znázorňuje, jak podivuhodně uspořádána je práce chlopní, které střídavě konají svůj úkol v každické vteřině.

Je obkreslen z knihy *Life and Health* (Život a zdra-

Srdce s otevřenými chlopněmi pravé komory, přijímající krev ze žil.

Srdce s otevřenými chlopněmi levé komory, ženoucí krev do tepen.

PRŮŘEZ SRDCEM V RŮZNÝCH OBDOBÍCH PRÁCE.

ví) od Dr. Shelleye. Podobné knihy opravdu dobře poslouží a měl by je číst každý, kdo by se rád dokonale poučil zábavnou formou o všech různých ústrojích tělesných a o jejich úkonech. Je to četba věru užitečná. Co vám však nepovědí, říkám vám sám: že povážlivé množství mladých lidí, kteří vyznamenali se jako běžci nebo veslaři, umírá v časném věku srdečními chorobami, které si přivodili přeháněním a přepínáním své činnosti v mládí. —

Pak je tu také ucho. Viděli jste model ucha lidského a poznali jste obdivuhodné ústrojí, které v sobě kryje, aby dovedlo každíčký zvuk do mozku?

Vedlo by příliš daleko, kdybych chtěl podrobně vysvětlovati zážračný tento aparát;

PRŮŘEZ LIDSKÝM ÚSTROJÍM SLUCHOVÝM.

Zvuk přichází trubicí A a rozechvěje bubínek B. Tím uvede se do pohybu klavíčko C, které dopadá na koválinku D, jež zapadá do třmínku E, který dotýká se druhé blanky F. Ta uzavírá ulitu G, naplněnou tekutinou, ve které plove sluchový nerv. Vlnění tekutiny přivede do pohybu jemňoučká vlákna nervu, která sdělí sluchový pocit mozku.

doufám, že diagram průřezu lidským uchem podá vám aspoň povrchní pojem, čemu jest podoben.

Myslím, kdyby každý aspoň trochu studoval své vlastní tělo a jeho výkony, velmi rychle získal by ná-

zor o zázračnosti tohoto díla božího a pochopil by, jak je činně účasten Bůh v jeho těle i v jeho mysli.

A uzří-li někdo, jako někteří z vás uzřeli, toto lidské tělo, výtvar boží, se vším složitým, krásným a živoucím mechanismem drtiti, ničiti, mrzačiti bombami a granáty, zhotovenými lidskou rukou, v bitvách, vedených lidským dūmyslem a raby, zotročenými lidskou vůlí, ten pozná, co hříšnosti a mizernosti je v každé válce.

Pohleďte na bříška svých prstů na jejich konci a pozorujte jejich jemné kruhy a oblouky v pokožce. Otiskněte je slabě inkoustem na papír a zkoumejte je lupou. Kdybyste získali tisíce a tisíce od jiných lidí, nikdy nenajdete dva otisky, které by byly úplně shodny s vaším. Pozorujte kteroukoli část svého těla, její obdivuhodné složení a vnímavost a co vše dokáže na váš rozkaz. Pak uvědomíte si, jaký zázračný živoucí stroj svěřen byl vaší péči, abyste jej správně užívali — a pak nabudete i úcty ke svému tělu.

SVĚT POUHÝM OKEM NEVIDITELNÝ.

Na skleněnou destičku vložte kapénku slin ze svých úst a vložte pod drobnohled. Poznáte, že obsahuje sta malounkých živých organismů a zárodků rozkošných tvarů a vzájemně si podobných, překypujících životem a pohybem a silou rozmnožovati se.

Vyjděte do sadu nebo do zahrady a pozorujte rostliny. Utrhněte jediný list z tisíce ostatních, které jsou na stromě a studujte pod lupou; pak porovnejte s jiným listem téhož stromu nebo s listem stromu téhož druhu, ale tisíc mil vzdáleného. Oba mají tentýž tvar a složení, každý však má své pranepatrné rozdíly v jednotlivostech. Též má každý svou sílu dýchati, cítiti, pociťovati chladno, teplo, zdraví, chorobu. Každá rostlina má svůj zrod, život, vývoj a smrt zrovna jako každá jiná živoucí bytost na zemi.

ČÍM NÁM MŮŽE BÝTI ELEKTRON.

Víte, co je elektron? Je to pranepatrná částice elektřiny přicházející k nám ze slunce z dálky milionů a milionů mil. Je těžko povědět, jak je nepatrný. Vezměme atom. To je nejmenší částice hmoty, jak jen může být. Je příliš malý, abychom jej mohli uvidět a bublina vodíku velikosti tištěného o obsahuje mnoho milionů atomů.

A atom je tisíckrát větší než elektron.

V *Outlines of Science* (Obrys vědy) prof. Arthura Thomsona, kde je toto vše vysvětlováno, praví spisovatel, že kdyby atom mohl být zvětšen na objem katedrály Sv. Pavla, elektron byl by v poměru k němu velikosti broku.

Poznáváte, že jsou ve světě maličké věci, o nichž jste neměli dříve ani tušení. Ano, a jsou to ke všemu ještě věci velmi podivuhodné.

»Elektron«, praví Sir William Bragg, »může si uchováti vlastní existenci jen tehdy, pohybuje-li se rychleji než 600 mil ve vteřině. Jinak přímkne se k nejbližšímu atomu, který mu přijde do cesty.« Pohybuje se rychlostí 10.000 až 100.000 mil ve vteřině, čili jinými slovy, může šestkrát za vteřinu oběhnouti kolem země. To už je zázrak sám o sobě. Ještě větší však je zázrak, jak to uspořádali učenci, aby to zjistili. Dovedli však jít ještě dále: našli, že sedmdesátý díl grainu (0·064 g) radia vydává třicet milionů elektronů ve vteřině!

Jaká to nezměřitelná téměř síla a energie kolem nás! Teď byla pouze odkryta. Zbude někomu, aby ji dovedl zapráhnout do služeb člověka a pak změni nesmírně podmínky našeho života.

Před nemnoha léty neznali jsme ničeho nebo téměř ničeho o elektřině. Byla objevena a použita s úžasným výsledkem. Učinila možnými věci, o nichž by naši praotcové řekli, že jsou nečistými výplody pekla, jako telegrafie a telefonie bez drátů. Jsou tu však,

Objev elektronů ukázal, že právě naše vědomosti posledních několika let jsou nového data vzhledem k původu elektřiny. A tak, kdo může říci, co nám přinesou doby nejbližší?

Sir W. Bragg praví: »Energie atomů bude v budoucnosti obstarávat naše potřeby. Možno, že uplyne tisíc let, nežli se zmocníme atomů, možno, že už zítra budeme je mít na uzdě. To jsou zvláštnosti fysiky: výzkum a nahodilý objev jdou ruku v ruce.«

Jaká úchvatná příležitost pro toho druhá, který atomy, molekuly a elektrony učiní svým »koníčkem«! Stane se pojednou největším dobrodincem lidstva, jaký kdy na světě žil.

Zázraky a taje přírody jsou neomezeny. Skvělá příležitost je tu před vámi, přátelé z budoucích generací. Je hmotný užitek z jejich studia — čím však hlouběji je studujete, tím pokornějšími se станete z poznání vznešenosti díla Stvořitelova.

OHROMNOST PŘÍRODY.

Popatřte na nebesa! Ono létadlo tam je vysoko, téměř neviditelné, co však i nad ním — daleko, daleko nad ním?

Neomezený prostor! Pohleďte tam za noci dalekohledem a uvidíte, že ona třepotavá světélka, která známe jako hvězdy, jsou ohromná slunce, mající své oběžnice, které kolem nich krouží právě tak dokola, jako to víme o zemi a s rychlostí neustávající a třeba mnohokrát větší.

Mnohé z těchto hvězd jsou tak vzdáleny, že světlo jejich (a vy víte, jakou rychlostí pohybuje se světlo) potřebuje pět set let i více, než k nám dospěje.

Některá z nich snad shasla za časů Jindřicha V. v době slavné bitvy u Azincourtu,^{*)} co její světlo ještě stále nám svítí.

^{*)} Jindřich V., král anglický, 1387—1422, bitva u Azincourtu 25. října 1415, pozn. překl.

Od mikrobů a atomů, pozorovaných drobnohledem, až k těmto ohromným světům, pozorovaným dalekohledem, člověk počíná si uvědomovati, co je míněno slovem Nekonečnost, a poznává, že všechny věci, veliké i malé, jsou stvořeny v jediném pravidelném řádu stejného, určitého plánu, hvězdy vířící neomezeným prostorem, nakupení horstev ve světě, život, vývoj a smrt rostlin i zárodků, hmyzů i živočichů v pravidelných obdobích, a tu počíná i chápati, že mistr ducha — Stvořitel — stojí za vším tím.

ŽIVOČIŠNÝ SVĚT.

Chcete-li mítí lepší a pronikavější pohled do divů přírody, pak studujte život živočichů.

Jsou tu ptáci ve svém úchvatně zbarveném opeření, s mechanickou úpravou lehounkých kostí, jež jim umožňují létat, s důmyslností ve stavbě hnízd, se stěhovavým pudem, který je vodí přes polovinu zeměkoule s určitého místa na jiné určité rok co rok. Jsou tu včely, tyto opravdové komunistické kolonie, kde všichni pracují pro obecné blaho v obdivuhodném rozdělení povinností a se smyslem pro kázeň.

Máte-li přítele, který je vlastníkem úlů, dejte si ukázati jejich obdivuhodný život uvnitř. Uvidíte, jak sbírají a tvoří vosk z pylu rostlin, který mísí se svou slinou; uvidíte, jak staví buňky z vosku, přesné co do velikosti i tvaru, pečlivě zavřené, jsou-li plny medu; uzříte, jak včely dělnice plní buňky medem, který nasbíraly na květech, aby měla celá obec s dostatek pokrmu; poznáte, jak královna klade vajíčka do buněk plodových, kde vylíhlí červíci krmení jsou včelami-kojnými; spatříte, jak jiné včely třepotáním svých křídel ventilují úl a jiné opět stojí na stráž u česna, aby zabránily vstupu vetřelců.

DUCH.

I mezi dokonalejšími živočichy naleznete bytosti bystré, prozíravé, ať jsou divocí či zkrocení, ať tuleň

nebo panther, kůň nebo pes. Všichni mají vlohu a paměť, které řídí jejich síly.

Není to jen lidská matka, která miluje své děti. Tygřice má stejně ráda svá mláďata, i koroptev svá kuřátka.

A zrovna tak samec chrání svou samici, ať je to opice nebo kanec, nebo i ryba, a zrovna tak udatně a oddaně, jako kterýkoli rytíř starých časů.

Jsou zvířata, která dovedou obětovati svůj život, aby zachránila svá mláďata, tak odhodlaně, jako voják, který bojuje za domov svůj, za svou vlast.

Máte snad psa, který by bránil vás i váš majetek třeba i svým životem, kdyby bylo třeba, ne pro nějakou odměnu, ale protože vás má rád.

Z jeho počínů můžete poznati, jak projevuje s radostí svou náklonnost k vám. Je šťasten, může-li vyplniti vaše přání a vykonati pro vás nějakou službičku.

Lidé stejně mají tyto vlastnosti živočichů. Mají smysl a paměť, odvalu a udatenství, náklonnost i štěstí, jako jiní živočíšci. Mají však vlastnosti tyto ve vyšší míře, ve vyšším stupni. Mohou jich použít se značnou převahou.

DUŠE.

Jako lidé máte výhodu před jinými živočichy — můžete rozpoznávat i vnímat zázraky a krásy přírody. Můžete se těšiti ze zlaté nádhery západu slunečního, z krásy květů a stromů, z velikoleposti horstva, ze svitu měsíce a pohledů do daleka.

Více však než to, můžete tvořiti svobodně různé věci, což není zvířatům dáno, mnozí z vás dovedou malovati, básniti, provozovati hudbu. To jsou přidané výhody, které zveličují vaši rozkoš ze života.

Tu však přicházíme do oblasti myšlenek, kde se od vás očekává něco více, nežli je možno chtít od vzrost-

lých stromů nebo dospělých zvířat, jejichž síly jsou omezeny; něco více než pouhý obdiv sluneční záře.

Vy všichni máte zvláštní schopnosti zároveň s možností jich upotřebení. Nepoužijete-li jich, nebo použijete-li jich špatně, jako na př. k hašteření se svými sousedy o otázky politické nebo náboženské, zničíte je, třeba by kolem vás byl nekonečný vesmír, v němž Bůh i pro vás mnoho přichystal.

Je to zajímavá věc, že ve světě bylo mnohem více zápasů a svárů o otázky náboženské, nežli o kterékoliv jiné. Je to horší než zajímavé, je to směšné, ale je zároveň pravda, že čím více se staráme o své náboženské vyznání, tím více omezenců staví se proti náboženským ideám jiných lidí.

Zapomínáme, že všichni jsme synové jednoho otce, že všichni usilujeme konati jeho vůli, třeba by to bylo různými cestami.

Jedno je nepochybné: že jsem si sám sebou jist a že Bůh není tak malicherná bytost, jak si jej mnozí představují, ale neobsáhlý Duch Lásky, který přehlíží malicherné rozdíly víry, její formy v různých vyznáních a který oblažuje každého člověka, jenž *opravdu se pokouší činiti co nejlépe* podle jeho zjevení a v jeho službách.

SVĚDOMÍ.

Jak můžete nejlépe Bohu sloužiti se schopnostmi a silami, které vám byly dány? Jste-li v pochybnostech, zeptejte se svého svědomí, to jest božího hlasu, který je ve vás. Ten okamžitě vám poví, čeho se na vás žádá. A je to hlavně vždy jen vaše dobrá vůle, daná volně, svobodně.

Zvířata mohou vrčeti a bručeti, »pes rád štěká a kouše, to je jeho přirozenost«, nemohou však zpravidla povznést se k velikomyslnosti, milosrdenství, ochotné prospěšnosti a laskavosti. Člověk to může, rozumí-li jen správně svým záležitostem. To je ten-

krát, postaví-li se na správný základ, zejména dovede-li použití boží lásky, která jest v něm, ke službě svým bližním.

LÁSKA.

V Indii často uzříte fakira, který přislíbil mít paži stále napřaženou a nepoužívati jí. Napjatá paže vadne a odumírá. Podobně jiskra Lásky, která tkví v nitru každého člověka, uhasíná, není-li živena stálou činností; za to však vzrůstá a sílí a vzplane denně, je-li jí dána možnost se uplatnit.

Služba podmiňuje, abyste vzdali se vlastních rozkoší a pohodlí a podali pomocné ruky těm, kteří toho potřebují. Nu, a konáte-li dobré služby jiným, den ze dne, ve věcech nepatrných i důležitých, poznáte, jak vzrůstá ona jiskra Lásky ve vás do té míry, že přenese vás radostně přes různé obtíže a nesnáze života; vyrůstáte nad ně; jste naplněni dobrou vůlí vůči všem; a svědomí, vnitřní hlas ve vás, praví vám: »Dobře's udělal.«

Láska podobna je Milosrdenství, o němž Shakespeare píše, že má dvojí požehnání: blaží toho, kdo je přijímá, i toho, kdo je poskytuje. Láska je »část Boha«, která je skryta v každém člověku — to jest jeho duše.

Profesor Drummond ve svém díle *Natural law in the Spiritual World* (Přirozený zákon v duchovním světě) upozorňuje, že právě zde je ona výhoda lidská, které se říká věčný život. Člověk může rozvinouti svou duši z pouhé nepatrnosti až k tomu stupni, že se stává částí Boha. Zde právě nachází své štěstí, stává se hráčem v božím teamu. V tom právě nachází rozkoš nebeskou, zde a hned v tomto světě a ne mlhavě kdysi později kdesi na nebesích.

Není pověry v tomto všem, jak by vám rádi namluvíli atheisté. To vše je přímý fakt, vše leží jasně před každým člověkem, bohatým i chudým, aby mohl se

z toho radovati, předpokládaje, že zamířil cestu svého života k tomuto cíli.

Krokem, vedoucím k naznačenému konci, je čtení bible a stopování dějin božího zjevení mezi lidmi. A pak uplatňování této boží vůle ve své vlastní dobré vůli ke službě jiným. Pak stanete se lepšími lidmi — a bezpečně obeplujete úskalí ateismu na své cestě za štěstím.

Nedomnívejte se však, že tím, co jsem pravil v této kapitole, chci vás obrátiti k nějaké nové formě náboženského vyznání. Ani o pokus o to nechci se přičiniti.

Šel jsem pouze za myšlenkou, že vy, kteří toto čtete, nemáte vlastního silného náboženského přesvědčení, nebo že poznáváte, kterak ateismus útočí na vás. Chtěl jsem vám říci, že lepší poznání Boha je možné studiem přírody spíše nežli čtením knih. Poznal jsem, že se to poštěstilo v mnohých případech mezi zálesáky, námořníky, vojáky a osadníky, kteří by jinak nikdy nebyli dospěli k náboženské víře.

Poznáte-li, že tato metoda vám pomůže, pak v každém náboženském vyznání můžete dospěti k lidské dokonalosti a nejvyššímu štěstí.

VŮDČÍ MYŠLENKY Z RŮZNÝCH PRAMENŮ.

Býti dobrým je dobrá věc, konati dobré je lepší.

Jak mnozí slaví Kristovo narození! Jak málokterí zachovávají jeho naučení! Je snadnější slavit svátky než zachovávat příkázání. (*Franklin.*)

Kristova smrt a vzkříšení byla výzva, abychom nechali umřítí své hříchy a sami povstali k novému životu — zde v tomto světě a hned.

Studium knihy přírody je pravým klíčem k poznání Zjevení. (*Bacon.*)

A kdybych vynaložil na pokrmý všecken statek svůj... a lásky bych neměl, nic mi to neprospívá. Láska trpělivá jest, dobrotivá jest, láska nezávidí, láska není všetečná, nenadýmá se. V nic neslušného se nevydává, nehledá svých věcí, nezpouzí se, neobmýšlí zlého. Neraduje se z nepravosti, ale spolu raduje ve pravdě. Všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká. (*1. epištola Pavlova ke Korintským, kap. XIII., 3.—7.*)

Bůh není naším přítelem jen potud, že hledí k našemu náboženskému konání; naopak, poznáváme jej jako svého pomocníka a příznivce, hledíme-li k němu jako k upřímnému příteli, který se zajímá o naši práci, o naše hry a třeba i o naši sbírku poštovních známek. (*Srdce školákovo.*)

Úcta zaručuje svobodu před přenáhleným soudem, přátelství k lidem a poslušnost bohů. (*Marcus Aurelius.*)

Dovedu pochopiti, jak je možno, aby člověk shlížel dolů na zemi a byl atheistou, nedovedu však pochopiti, jak může za noci vzhlížeti k nebesům a prohlásiti, že není Boha. (*Abraham Lincoln.*)

Člověk, který je slepý k přírodním krásám, ztratil polovinu radosti ze života.

Buď hráčem v božím teamu.

PODIVUHODNÁ KNIHA.

Té staré chůvy-přírody
klín měkký vábí v haluzích.
Ta děcku dí: »Čti příhody,
jež Tvůrce napsal v knihu knih.

S ním do neznámých krajů spěj,
kam dosud lidský nevšel duch;

co nikde nenapsáno, znej,
toť rukopis, jež napsal Bůh.«

Příroda je škola, kde různé duše učí se různým věcem: některý snaží se vyjádřiti své poznání poesíí, jiný malbou, každý však v míruplné lásce.

Lord Avebury praví ve svém úvodu k *Marvels of the Universe*:*) »Žijeme v podivuhodném a krásném světě. Je to svět, jemuž nutno porozuměti; a je nebezpečné, ne-li osudné, nedovedeme-li toho. Není tvora ani rostliny, kteří by se skvěle neodměnili, nedím za pozornost jediné hodiny, ale i za oddanost celého života. Působí mi hoře pomyslení, kolik štěstí lidstvo ztrácí svou neznalostí vědy. Je-li kdo tupých smyslů, je to jeho škoda. Každý háj, každé pole, každá zahrada, každý proud, každý rybník jsou plny zajímavosti pro ty, kteří mají oči k vidění.«

Dvě věci plní mysl mou vždy novým podivem, čím častěji a hlouběji o nich přemýšlím: hvězdné nebe nade mnou a mravní zákon ve mně. (*Immanuel Kant.*)

Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a ze vši duše své, a ze vši mysli své.

Toto jest přední a veliké přikázání.

Druhé pak jest podobné tomu: *Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.*

Na těchto dvou přikázáních všecken zákon záleží i proroci. (*Evang. Matoušovo XXII. 37.—40.*)

*) Divy všehomíra, pozn. překl.

SOUHRN.

STUDIUM PŘÍRODY

zahrnuje v sobě

DIVY PŘÍRODY:
Od drobnohledných zárodků až
k nekonečnosti astronomické,
Dějiny země v geologii,
Vývoj,
Rozplozování,
Přírodní řád,

ŽIVOT

DUCHA PŘÍRODY:
Živočišný pud a život,
Mateřskou láskou,
Mužné rytířství,
Ochranu a pomoc,
Sebeobětování pro obecné
blaho,

LÁSKA

KRÁSY PŘÍRODY:
Tvar a barvu, zvuk a rytmus
v přírodě,
Krásu v umění,
Vlastní projev v umění i hře,
Požitek z krásy,
Sdílení rozkoše ostatním,
kolem nás a v nás.

ŠTĚSTÍ

BŮH

kolem nás a v nás.

SLUŽBA BOHU

zahrnuje proto v sobě pod těmi tituly:

Zdravé rozplozování v soustavě
přírody.

Obětavou láskou a pomoc bliž-
ním.

Potěšení ze života a dosažení
štěstí.

NEVĚRA

KNIHY, KTERÉ BY MOHLY POMOCI.

Bible.

Přírodovědecký základ názoru světového. Dr. Vl. Matula.

Atomy a elektrony. Dr. Vl. Ryšavý.

Lesem a nivou. Landsberg-Geissler.

Návrat k přírodě. Dr. J. Procházka.

Filosofie náboženství. Dr. J. Tvrďý.

Ideály humanitní. Dr. T. G. Masaryk.

Vývoj světových náboženství. F. Žilka.

Myšlenkový vývoj evropského lidstva. Dr. F. Drtina.

PŘEHLED.

Několika slovy buď tu vyjádřeno, co jsem pravil na předchozích stránkách.

Je vám třeba úspěchu v životě.

Úspěch nezáleží tolik v získání peněz a moci, jako v získání ŠTĚSTÍ.

Mnozí mladí lidé hnáni jsou jako součást davu, vydání náhodě, a ti nikdy nedosáhnou štěstí. Nebuďte *pasivní*, ale *aktivní*. Netvořte stádo! Volte svou vlastní cestu! Řiďte sami svůj člun! Pamatujte při tom na úskalí! Vyhněte se jim ušlechťováním svých vlastností!

ÚSKALÍ.

(Pokušení davu.)

Koně, sázky a účast na špatném sportu.

Víno a ostatní způsoby osobní nezdrženlivosti.

Ženy, nebezpečí špatných styků a požehnání z dobrých.

Výstřednosti politické, náboženské a pod.

ZÁCHRANA.

(Vlastním úsilím.)

Platná činnost a vydělávání peněz.

Sebevláda a charakter.

Rytířství a duševní i tělesné zdraví.

Služba bližním a Bohu.

Dáte-li přednost oddati se těmto záštitám, místo abyste se dali strhnouti k úskalím, dopracujete se úspěchu, dojdete ke štěstí.

Nabízím vám v následující kapitole praktickou cestu, na které můžete, budete-li chtít, prováděti potřebný výcvik, který přivede vás k cíli, po němž toužíte.

ROVERSTVÍ.

ROVERSTVÍ.

Tato část ukazuje, jak ideály a teorie předvedené v předchozích kapitolách mohou být mladým mužem uvedeny v činnou praxi.

PŘEDMĚTY ROVERSKÉHO HNUTÍ.

Opravdoví lidé jsou potřební národu.

Zálesáctví je nejlepší školou pro vývin v muže.

METODY.

Příklad, jak skaut-rover vycvičí se k pravé mužnosti.

Účelem roverského bratrství je služba jiným.

Putování a táboření.

Jak se stanete rovery.

Několik způsobů roverství.

ORGANISACE.

Pravidla pro skauty rovery:

Předmět.

Slib a zasvěcení.

Zákon.

Jak utvořit jednotku.

Kmen.

Družina.

Kmenová rada.

Kroj.

Odznaky.

Průkazy a zkoušky.

Rover prvotřídní.

Roverské doupě.

Činnost v povinnostech.

Činnost v zábavě a osvěžení.

SLUŽBA.

Ochranné sbory a některé vzory jiné činnosti:

Horolezectví jako vzor osvěžení.

Radost ze života.

Odpovědnost roverova v znovutvoření lidstva.

Některé slabosti a návod, jak jím ujit.

Nejvyšší služba roverů: výchova a výcvik hochů.

KNIHY O VÝCVIKU ROVERŮ.

ZPĚV SAMOTY.

KTERÉ KNIHY ČÍSTI.

ROVERSTVÍ.

ÚČEL ROVERSKÉHO HNUTÍ.

MĚŠŤÁK A ZÁLESÁK.

Není tomu tak dávno, co časopisy přinesly zprávu o ženě, která byla ve svém krámě přepadena mužem a oloupena. Stalo se to v živé ulici a za bílého dne. Když se vinník dal na útěk, žena ho pronásledovala, volajíc na kolemjdoucí, aby ho zadrželi. Jeden z nich tázal se, byl-li muž ozbrojen, druhý se ženě vysmál a vyzýval ji, aby si ho chytla sama. Žena skutečně neustala a lupiče stihala dále.

Když zahnul za roh, zmizel jí s očí. Potkala dva natěrače, kteří na dotaz zapřeli, že ho viděli. Ale statečná žena spatřila zloděje, skrývajícího se těsně za nimi, a sama chopila jej za límec.

Soudce, který vyšetřoval tento případ, řekl těmto zbabělcům několik velmi peprných slov. Doufejme, že měli ještě dosti sebeúcty, aby se aspoň styděli.

Tento případ podoben je jinému, který se stal před několika lety. Zoufalá žena vešla do vody, kráčela do hloubky, až jí voda sáhala po pás a pak utonula před zraky mužů, v jichž houfu nenalezl se ani jeden statečný, aby se pokusil ji zachrániti.

Není příjemno takové věci slyšeti. Bohužel, jsou tu ještě jiné příklady toho druhu: muž bije ženu, je hrubý a urputný na děti, ukrutný ke zvířatům, vše v nedostatku mužnosti a jisté rytířskosti jedné části našich mužů.

Tento nedostatek není výsadou jedné jen třídy; máme tisíce rozluk manželství, kde muži ve význačném postavení stávají se zrádci svých žen nebo jiných mužů, zrovna jako jiní stávají se zrádci vlasti, svedení byvše bezcharakterními agitátory.

Víme dobře, že za války naši muži dokázali, že jsou muži statečnými. Máme příklady, kde došlo k projevům statečnosti vskutku obdivuhodným. Ten, kdo by se bál o statečnost našeho národa, ať čte naši historii a pozná, že na statečnosti, ať tělesné, ať duchovní, nechybělo našemu národu nikdy, že dovedl čeliti mravně i fysicky všem za okolností nejobtížnějších. Je třeba dívat se však na líc i na rub obrazu.

Máme v lidu svém výborný materiál a výsledky ukazují, jakými muži mohou se státi ti, kteří byli vskutku k mužnosti vychováváni. Naproti tomu možno dokázat, jaké zvrhlosti dosáhnou oni, kteří byli ponecháni v ovzduší krčem a vlivu hrubého, znemravňujícího a zpustlého okolí.

Po mém soudu život v městě velmi mnoho zaviňuje na úpadku mužnosti. Jděte jen do australských křovin, jihoafrických veld, do pralesů Kanady. Tam najdete jiné plémě. Mezi nejstatečnější čítám muže z Nového Zealandu. V těchto krajích musí se člověk chrániti sám. Neumí-li sledovati stopy zvířat, nedovede-li čísti znamení z letu ptáků, hyne hladem a žízni.

Na poušti není vodovodů ani pekařských krámů za rohem.

Zažehnouti oheň, zabítí, vyvrhnouti a upravití zvěř za potravu je denním úkolem zálesáka.

Jest mu postavit se proti lvu nebo vlku s touž pohotovostí, jako by kdesi v civilisovaném kraji spěchal na vlak nebo vskočil do jedoucí tramvaje.

Pouhou sekýrou dovede vykonati všechnu tesařskou práci, počínaje ořezáním tužky až po kácení stromů a roubení bezpečného trámového srubu.

Vypravovalo se, jak doslechli se kdesi v Kanadě, že jistá žena hodlá se usaditi v panenském tom, ale ne-

hostinném kraji. Hned příštího dne sjelo se z pastvin a renčů až dvacet mil vzdálených neméně než 40 pastevců skotu a dřevoštěpů; když se za dva dny rozjízďeli do svých domovů na různé strany, zanechali na místě pěkný srub, úplně připravený k obývání, jako dar pro příští sousedku.

Ačkoliv soběstačný, není zálesák nikdy sobecký. Je to nebroušený dýmant, ale gentleman tak kavalířský, jako starověký rytíř.

Ve zprávách britské Royal Humane Society vypravuje Steward E. White tento typický případ:

V řece zaklínily se plovoucí kmeny a utvořily zácpu až tři míle proti proudu. Muži pracovali sochory a sekýrami v čele, aby se klády dostaly opět do pohybu. Pojednou hradba se poněkud uvolnila, část plula po proudu asi 100 kroků a znovu se vzpříčila.

Tu zpozorovali muži, že mezi částí uvolněnou a druhou zaklíněnou utvořil se nešíroký pruh volné vody. Do té spadl jeden z drvoštěpů, když i zadní část vorů dala se do pohybu, aniž mohl nešťastník dříve vyplovati. Nic, zdálo se, nemůže chudáka již zachrániti, aby

nebyl rozdrcen trámy, až se s prvou částí srazí. Tu jeden z mužů, Sam jménem (praví hrdinové velmi často nebývají ani známi rodným jménem), spěchal po plujících trámech k nešťastníkovi, uchoпил jej a zoufale vyšvihl se s ním na spoustu dřv zrovna v okamžiku, když obě části se srazily za strašlivého praskotu tříštících se kmenů.

ZOTAVENÍ ČLOVĚKA TĚMĚŘ UTONULÉHO.

Byla to nádherná záchrana. Každý, kromě těchto železných mužů, byl by přispěchal, aby blahopřál za-

chráněnému a děkoval záchranci. Ale Sam, který vyloveného držel ještě za límec, zatočil jím a dal mu řádný kopanec se slovy: »Čert tě pořád bere!« To bylo vše. A hned dali se znova do práce, aby udrželi kmeny v pohybu.

Podobný případ uveřejněn byl v denních listech s nadpisem »Statečnost drvoštěpa«.

Vozka jel přes zamrzlé jezero Larson s nákladem trámů. Najednou se led prolomil, koně i s nákladem pohroužili se do hlubiny. Vozka, místo aby hleděl své záchrany, ponořil se do ledové vody hluboké 15 stop a po dlouhém a zoufalém zápase podařilo se mu zachrániti i oba koně.

Hovořím-li o lidech z města jako o měšťácích, nemyslete, že bych jimi pohrdal. Sám jsem začal jako »měšťák« a je nás mnoho, kteří jsme začali jako »měšťáci«. A přece tolik výborných bojovníků a borců vyrostlo na pláních Champagne a ve Flandrech z takových velkoměstských »kvítků«! Přípravovali se však statečně a rozmyslně k dílu.

METODY.

ROVERSKÝ ZÁLESÁK.

Co tyto řádky píší, na mé zahradě táboří živý příklad toho, co doufám bude výsledkem těchto úvah.

Doufám tak z plna srdce.

Je to skaut rover, asi 17 let věku, který se snaží státi se mužem. Putoval sem z dálky s tlumokem na zádech, ve kterém nesl lehký stan, pokrývku, kotlík a zásobu potravy. Měl s sebou též sekeru a lariat. V ruce třímál hůl ozdobenou podivně vyřezávanou hlavicí (vlastní to jeho práce), jíž bylo možno k leccemu použítí.

A s tímto nákladem nosí ještě mnohem důležitější věc — šťastný úsměv na sluncem a větrem osmahlé tváři.

Poslední noc spal venku v silném větru a dešti, ačkoliv jsem mu nabídl přístřeší. S úsměvem v lici odvětil prostě, že v létě bylo horko a trochu studeného větru že mu bude jen příjemnou změnou. Miloval volný vzduch. Uvařil si oběd a zařídil se pohodlně s dovedností starého táborníka.

Dnes ukázal zdejším skautům, jak se nejlépe požívá sekyry a dokázal, že dovede neomylně spoutati člověka svým lasem. Zná stromy podle kůry a ptáky po zpěvu. Dovede vyšplhati na každý strom a sléztí každé skalisko, stojící v cestě. Zkrátka, je to zdravý, veselý a dovedný mladý zálesák. A přece i tento chlapec je »měšťák«, ovšem takový, který ze sebe udělal Muže.

Jak mi sdělil, je učněm ve strojnické továrně kteréhosi velkého města. Těší jej výlety do volné přírody, ne jen proto, že jsou mu odpočinkem v práci — je svým zaměstnáním cele zaujat — ale že ho vyvádějí z ovzduší nečistých řečí a sprosté mluvy, ve kterých si jeho soudruzi v práci libují, domnívajíce se, že tak projevují svou »mužnost«.

Přiznal se mi, že nejednou měl »oteklé ucho«, protože se nechtěl účastniti této pochybné zábavy a že jednou nebo dvakrát sám »oteklým uchem« obdaroval toho, od něhož požadoval čistších myšlenek.

Dostal se však dále než k tomu. Spíše jeho příklad než ony dva štulce svedl dva, tři jeho kamarády, že se začali zajímati o jeho myšlenky, jeho vycházky a že se stali teď rovery jako on sám.

Svým příkladem dal těmto hochům nový názor na život a poskytl jim cosi vyššího a radostnějšího, proč by měli žítí. I takto prokázal schopnost svou k Službě.

A nyní několik otázek.

Domníváš se býti zdatným mužem?

Ovšem, že ano; umíš čísti, psáti a t. d.; nu — dobrá, umíš, na příklad, plovat?

Ano, jistě, že umíš.

A předpokládám, že dovedeš boxovati s mužem své váhy, že dovedeš čeliti útoku chvatem džudžicu.

Nosíš si sám nářadí ke hrám, dovedeš vystopovati jelena, nebo dovedeš vytáhnouti z vody ulovenou velkou rybu jednou rukou či potřebuješ k tomu pomocníka?

Dovedeš podojiti krávu, zažehnouti oheň a uvařit si sám při příležitosti jídlo, nebo musíš snad hladověti, jsa v těchto věcech odkázán na ženu, která by to pro tebe obstarala?

Dovedeš nedbatí sebe a pomoci jiným lidem? Na př. víš, jak zastaviti splašené koně, zachrániti tonoucího, zastaviti krev při poranění tepny?

Nedovedeš-li konati maličkosti tohoto druhu, dej se k roverům, protože všem těmto věcem a ještě celé spoustě užitečných drobností naučí tě v době velmi krátké a dokonale.

Byl jsi vychován a vyučován ve škole jako jeden z celého davu. Naučil ses základním poznatkům vědění a pověděli ti tam, *jak se máš učit*.

Teď je na tobě jako *jednotlivci*, aby ses naučil *sám pro sebe* věcem, které posilní tvou povahu, pomohou ti k úspěchu v životě a učiní z tebe muže.

Zde naznačuje se ti cesta, kterou v každém případě toho dosáhneš: *staň se roverem!*

„JEDNA PANÍ.“

CÍL ROVERSKÉHO BRATRSTVA.

Roveři jsou *bratrstvo »života pod širým nebem«* a *»služby«*. Jsou to poutníci volných, nekonečných cest, táborníci stinných lesů, schopní starati se sami o sebe, ale právě tak způsobilí a pohotoví poslouchat.

žiti jiným. Jsou ve skutečnosti odvětvím skautského hnutí — mladí muži starší 16 let.

Čtyři hlavní cíle skautského výcviku v zálesáctví rozvinují tyto mohutnosti:

- 1.) Charakter a inteligenci.
- 2.) Zručnost a obratnost v ruční práci.
- 3.) Zdraví a sílu.
- 4.) Službu jiným a občanství.

Není to jen bratrství, ale je to *radostné* bratrství s táborovým přátelstvím, s odznaky, krojem, klubovnou, rozšířené po celém světě.

Protože je to *bratrství poutníků*, můžeš jako jeho člen rozšířit své cestování do cizích zemí a tam uzavřít nová přátelství s bratry rovery jiných národů.

Tato stránka našeho hnutí není jen zajímavá a výchovná, ale tvoří i skutečný pokrok v zajištění budoucího světového míru vzájemnou dobrou vůlí,

Jsi-li již skautem, je ti už s dostatek známo vše, co o tom máš vědět.

Nejsi-li dosud skautem, opatři si nejprve dobré boty a pak dobré srdce. Vypros, vypůjč nebo kup si »*Základy junáctví*« od A. B. Svojsíka nebo Svojsík-Novákovu knihu »*Základové skautingu*«. Tam najdeš vše, co poučí tě o:

- 1.) skautingu a skautské práci,
- 2.) táboření,
- 3.) táborovém životě,
- 4.) stopování,
- 5.) zálesáctví a přírodních vědách,
- 6.) zdraví a síle,
- 7.) věrnosti, oddanosti a mužnosti,
- 8.) první pomoci a záchraně života,
- 9.) povinnostech občanských.

Tam poznáš také dvě základní povinnosti táborníka, totiž: Opouštíš-li tábor, 1.) nezanech po sobě ani zdání, žeš tam byl, 2.) zanech tam však svůj dík.

O TÁBOŘENÍ.

Na výsost zajímavé a jistě hodně dobrodružné i výchovné bylo by táboření v různých částech světa — v kanadských pralesích, v džunglích střední Afriky, v egyptských pouštích, u norvežských fjordů, v jihoafrických vel-
dách, ve stínu himalajských ol-
břímů — všude nalezli byste ji-
nou krásu. Vaše vlast však oplý-
vá tolikerými skvosty přírody,
že stěží najdete jinde vzácněj-
ších, ať byste cestoval jakkoliv
daleko.

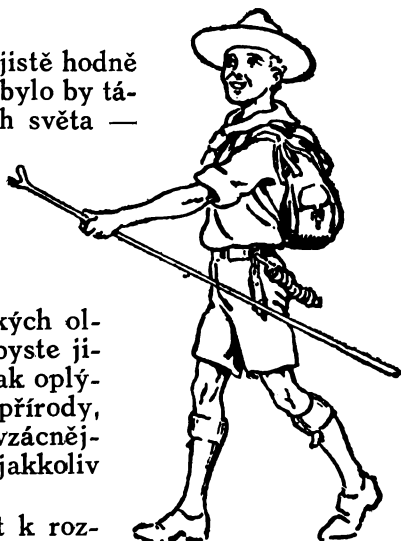
Nalézáte tu příležitost k roz-
košnému táboření takřka za
dveřmi, s nejmenší možnou vý-
lohou peněz, času i námahy.

Vykročivše z dusivého kouře a spotřebovaného
vzduchu hlučného města, stoupáte osvěžujícím ván-
kem rozlehlých krajů, pijete čistý vzduch a získáváte
»novou krev do tepen a nový život do mozku«.

A jak spějete dále pevným, mužným krokem, hrud'
se vám dme a vy pociťujete opravdu, že »sladko je
žítí«. Přes hory a doly, se scenerií měnící se za kaž-
dým krokem cítíte, že jste volnými lidmi. Tu je širý
rozhled, vybízející vás, abyste se pokochali jeho krá-
sou, je vám volno jít dále, můžete se zastavit, svo-
bodně vyberete si místo, kde se utáboříte.

Závisí na vaší povaze a náladě, dáte-li přednost pu-
tovatí ve společnosti nebo těší-li vás toulání se sa-
motny.

V příručce »The Ramblers' Association« nadšený tu-
lák (tramp) přiznává, že věří jen v samotu, aby mohl
pít zázraky nebes i země. Praví: »Od planých žva-

NA CESTĚ KE ZDRAVÍ
A ŠTĚSTÍ.

nilů, reformatorských mluvků, lidí, studujících povahy soudruhů, politiků, hráčů golfu a všech bádajících přírodovědců — vysvobod' nás, Pane!«

Není rozkoše, která by se vyrovnala té, kterou pociťujete, připravujete-li si za soumraku na malém ohničku ve žhavém popelu svůj pokrm, a žádná vůně nevyrovná se té, kterou dýchá kouřem oheň smolného dříví.

ROZKOŠ VOLNÉHO ŽIVOTA.

Není krásnější vyhlídka, nežli z vašeho stanu na zalesněné vrcholy skal. Nikde nespí se sladčeji než na volném vzduchu, máte-li teplou pokrývku nebo několik vrstev papíru pod sebou. (»Více pod sebou než nad sebou.« je tajemství trampů, chtějí-li ležeti v noci v teple.)

Tajemné zvuky noci a sousedství zvěře a ptáků působí, že cítíte se býti všem přáteli v neobsáhlém Bratrství přírody.

Děšť? Zima? Ano, jsem jist, že přijdou. Vy však jimi pohrdnete, jste-li už zvyklí pravidelnému týdennímu táboření.

Ať jsi osamělý táborník, ať táboříš ve společnosti, nebo společně s družinou přátel — vše je stejně dobré.

R. S. Stevenson dí: »Není nikoho, kdo by ve věku pod 30 let nepocítil, jak srdce se mu bouřněji zachvívá při pohledu na cikánský tábor . . . jest ještě život v člověčenstvu a mládí nachází teď a znovu pádné slovo, aby odsoudilo změkčilost bohatství a vyhledá si příležitost, aby dalo se na potulku s tlumokem na zádech.«

Členové podivného cechu tuláků, které na cestách potkáváte, volný názor těchto synů volné přírody, poskytně vám mnoho nových myšlenek a svěží i rozšířený rozhled po životě z různých nových hledisek.

Když pak se povaze vaší otevrou nové obzory lidskosti, můžete — chcete-li — putovati jako bludní rytíři, konajíce dobré skutky všem a tak rozmanité, jak se vám právě příležitost naskytne.

JAK SE STANEŠ ROVEREM.

Aby ses stal roverem, učiníš nejlépe, připojíš-li se k družině roverů některého oddílu skautského, nebo k samostatnému oddílu roverskému, je-li takový v místě.

Každý vůdce, skautský činovník naší organizace ti poradí v této věci a pomůže ti v přání tvém, státi se roverem.

Kdyby nebylo skautů ani roverů v tvém okolí, můžeš se státi »osamělým roverem«. V tom případě dopiš do kanceláře Svazu Junáků-skautů, Praha II., Petrské nábřeží, Skautský domov, kde budeš zapsán jako »osamělý rover« s tou podmínkou, že podnikneš roverský výcvik a budeš žít podle skautského zákona jak nejlépe dovedeš. Pak budeš oprávněn nositi kroj a odznaky, kterých si zasloužíš.

Jsou ještě jiná podobná sdružení s velmi lákavými názvy. Některá z nich jsou podobna skautskému hnutí, jsou to však jen pasti, aby pochyťaly neopatrné na vnadidlo zálesáctví do politických dobrodružství velmi pochybné podstaty. Viděli úspěch skautského hnutí, kterým byl provázen jeho rozvoj a snaží se užiti těchže metod, aby získali přívržence pro své cíle. Jděte tudíž s »vidoucima očima«.

Staneš-li se roverem, budeš mítí potěšení najíti množství různých podrobností, které ti pomohou užívati života i táborového přátelství tohoto Bratrstva.

Mezi nimi budou:

Stopování lidí, zvířat, dopravních prostředků atd. a čtení zpráv o nich.

Rozdělování ohně po způsobu Indiánů a jiných zálesáků. Pouhá hrst hořícího dříví nebo žhavého popela stačí uvařiti, co potřebuješ. Mimochodem, jako příklad, buď uvedeno, jak mnohý, který unikl jako zajatec z nepřátelského otroctví k vojskům spřátelených států, právě těmi způsoby, které skauti pěstují při plížení, krytí, zahlazování stop, vaření na nepa-

trném ohníčku, zachránil si nejen život, ale mohl ho nabídnouti vlasti, aby ji osvobodil.

Vaření tím způsobem, který Indiáni nazývají »čiplokvorgan«, čili ohnutá vrba, jež nese tvůj kotlík nad ohněm, nebo způsobem »mulkvagan«, dřevěnou vidlicí, kolem níž můžeš ovinouti chlebové těsto a na jejíž špice nabodneš maso, aby se upeklo.

Stan dovedeš postaviti i sbaliti v několika minutách.

Vázání uzlů a použití jehly a nitě, nezbytná dovednost každého táborníka.

Sekyra, a to nejen vědomost, jak ji použít, ale i jak ji opatrovati, což je neméně důležité.

Čtení map a určování směrů, cest podle mapy, kompasu, hvězd, větru atd., věci zrovna tak zajímavé jako nutné.

Tlumok a jeho obsah naučí tě, s jak málem celkem musíš vystačiti a vystačíš při svém putování.

Zraková schopnost tvá posílena bude o značný stupeň, zejména jsi-li městského původu a neměl-li's kdy příležitost dívat se dále než 50 metrů kolem sebe.

Sluch posílněn bude nasloucháním tajemným a tlumeným zvukům za noci; smysl čichu je ti též velmi cenný, chceš-li se vyznati kudy a kam anebo poznati přítomnost jiných lidí ve tmě.

Odhadování vzdálenosti je umění, jež se vyvine cvikem na vycházkách.

Předpověď počasí je nepostrádatelna pro člověka,

INDIAN U OHNĚ MULKVAGAN.

žijícího v přírodě, který brzy zmocní se tohoto předmětu vlastním pozorováním.

Studium přírody stane se druhou přirozeností člověka žijícího v přírodě a poskytne mu nový zájem a radost ze života.

Táborové potřeby a příslušenství třeba často pořizovati téměř z ničeho, což naučí každého mnohé zručnosti a vynalézavosti.

»Naši mladí muži pomohli zachrániti Britanii a Evropu ve válce tím, že oddali se svým prvotním pudům. Výzva mluvila spíše k horším stránkám jejich povahy než k lepším, k hněvu, bojovnosti, k chuti vražditi.

Nejkrásnější práci ze všeho zbývá vykonati.

Mohou pomoci k záchraně Britanie i Evropy v míru podrobením těchto pudů a oddáním se nejvyšším statkům, které má civilisovaný člověk: rozumu, snášlivosti, přátelství a spolupráci.«

Tak napsal Trevor Allen v knize *»The Young Men who Won the War«* (Mladí, kteří vyhráli válku).

Sluší přidati jen, že také použitím primitivních pudů po volném životě, tábořením, skautingem, mohou rozvíjeti své zdraví, inteligenci, zručnost, schopnost pomoci jinému a tak státi se lepšími lidmi a lepšími občany.

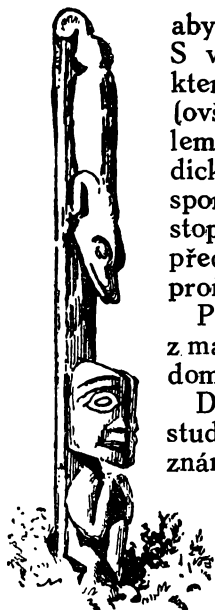
ZÁLESÁCTVÍ.

Ve vědě a tradici zálesáků je cosi, co se přirozeně přijímá rovery.

Cikáni, ať u nás, nebo v jižní Evropě, na britských ostrovech či na Dálném Východě, mají své zvyky, znamení a mluvu.

Rudoši mají svou malebnou tradici a obřady, podobně i Arabové, Maori, Zuluové, Masájové a jiní — všichni jsou zajímaví a hodni studia, zejména pro své romantické podněty.

Ačkoliv Indiani byli nejčastěji a nejvíce napodobeni, nejsou už naši současníci tohoto plemene s to,

INDIANSKÝ
TOTEMOVÝ
SLOUP.

aby byli nám vzorem, jako jejich praotci. S výjimkou několika kmenů indianských, které se ještě potulují hvozdy, je to Arab (ovšem původní rasy), který je větším gentlemanem, Zulu udatnějším bojovníkem, indický cikán lepším lovcem, Maori lepším sportovcem a australský černocholepším stopařem. Každý z nich má své význačné přednosti, pokud nepříjde do záhubného proň vlivu civilisace a alkoholu.

Pravý zálesák miluje a přijímá mnohé z malebných prvků divošského umění a z vědomostí všech těchto kmenů.

Dějiny a světový význam Totemu jsou studiem samy o sobě a praktické použití známkomluvy tvoří universální jazyk, který je přijat a kterému se rozumí u všech bratrů volného života.

BUĎ PŘIPRAVEN!

»Buď připraven« je heslo skautů i roverů.

Jen krátce vyznačil jsem smysl jeho při táboření a putování, jako všeobecný příznak, protože vedle všeho, ať již jsou zábavné nebo zdraví prospěšné, jsou to přece jen stupně, po kterých vystupujete k budoucímu cíli svému, to jest býti připraven u k mužnosti. Ovšem, máte-li štěstí žít v nově se vyvíjející nebo necivilisované zemi, mají pro vás přímý užitek.

Buď tomu jakkoli, jejich prováděním získáte si zručnost, znalost a sebedůvěru zálesáků, jež vás uzpůsobí k mnohem větší schopnosti pro vaše životní dílo, ať je jakéhokoliv druhu, získáte možnost ocenění a pochopiti zázraky a krásy přírody, a, co zvláště, učiní vás zdatnějšími, abyste mohli sloužiti jiným jako dobří občané.

Špatným občanem je ten, kdo hledí si jen svého

vlastního blaha; dobrým občanem je ten, kdo je hotov kdykoli propůjčiti společnosti síly své a schopnosti.

Nepraví se »ochoten«, ale »hotov«; velká část lidstva je ochotna; dostane-li se však do okolností, jak se často stává, kdy má pomoci, neví jak, protože se tomu neučila a je tu snaha její bezcenná.

Proto je povoláním roverů, naučiti se, jak »býti připraven« a jak »býti hotov« vykonati pravou věc v pravý čas a na pravém místě, aby v kritickém okamžiku dbáno bylo dobra ostatních.

Proto najdete v následujících kapitolách další stupně, kterými se rover připravuje k tomu sám za pomoci metod organisovaného skautského hnutí roverského.

ORGANISACE ROVERŮ.

PRAVIDLA.

Roverské bratrstvo počíná rozrůstati do té míry, že jeví se potřeba jistých pravidel k jeho organisaci a vedení.

Jsou to pravidla, ne však nařízení. Podobají se pravidlům každé hry, jež potřebuje, aby byla řádně vedena a řízena a hlavně: hrána poctivě.

Jsou míněna jako pomocná čára udávající směr, nikoli však v tom smyslu, aby tvořila jakousi hráz nebo mez.

A vskutku, všechna kázeň, která je v hnutí tomto, je toho druhu, že vychází ze svobodného rozhodnutí, z přání, aby každý řídil si vše samostatně, odpovědně, jak trefně je to řečeno po anglicku: to play the game for his side — hráti pro svou stranu. A administrativa je převážně v rukou roverů samých.

PRAVIDLA PRO SKAUTY-ROVERY.

P ř e d m ě t: CÍLEM ROVERSTVÍ JE BRATRSTVÍ A SLUŽBA JINÝM.

Předmětem roverského výcviku je uzpůsobiti mladé muže, aby sami sebe vychovali na

šťastné	} občany
zdravé	
užitečné	

a poskytnouti každému příležitost, aby došel úspěchu ve svém povolání.

Poskytuje i starším hochům možnost setrvati v blahodárném vlivu po obtížnou dobu, když se vstupuje v mužství.

Skýtá mladým mužům skauting s jeho rozkošemi zálesáckými a studiem přírody.

Pomáhá mladíkům, aby dospěli k výcviku, který je oprávněn k činnosti vůdcovské nebo instruktorské.

Dává mladým mužům příležitost, aby konali dobré a užitečné služby jiným na uznaném podkladě.

SLIB.

Každý, má-li býti zapsán za řádného člena hnutí, musí složit slib.

Kdo již skautem byl, nemusí znova slibovati; tomu pouze bude při vhodné příležitosti slib jeho připomenut.

Kdo však vstupuje za rovera, aniž by dříve byl skautoval, může býti registrován jenom po vykonaném slibu.

ZASVĚCENÍ ROVERA.

Kmen seřazen v půlkruhu nebo do podkovy má vůdce a jeho zástupce ve středu mezi křídly. Čekatel se svým rádcem stojí uvnitř půlkruhu proti vůdci. Zástupce drží klobouk a hůl čekatelovu.

Rádce předvede čekatele k vůdci a požádá ho, aby přijal od čekatele slib.

Vůdce řekne: »Víte, co je to čest?«

Čekatel: »Ano. Míní se tím, že se mi může důvěrovati ve všem, co konám nebo říkám, že je to pravdivé i čestné.« (Nebo nějak podobně.)

Vůdce: »Znáte skautský zákon?«

Čekatel: »Ano.«

Vůdce: »Mohu vám věřiti, že dáváje v zástavu svou čest, přičiníte se jak nejlépe dovedete, abyste miloval vlast svou, republiku Československou, a sloužil jí věrně v každé době; abyste plnil povinnosti vlastní a zachovával zákony skautské; abyste byl duší i tělem hotov pomáhati bližnímu?«

Čekatel (vykonav skautský pozdrav) opakuje: »Ano. Slibuji na svou čest, jak dovedu nejlépe milovati vlast svou, republiku Československou, a sloužiti jí v každé době; plniti povinnosti vlastní a zachovávatí zákony skautské; býti duší i tělem hotov pomáhati bližním.«

Celý kmen vykoná současně s čekatelem pozdrav a *vůdce*, rozkázav pozdrav zrušiti, praví: »Věřím ti, že máje na paměti svůj čestný závazek budeš dodržovati vždy svůj slib a tak se stáváš členem velikého Bratrstva Roverů.«

Zástupce podá mu pak roverskou hůl a klobouk.

Vůdce podá mu levicí na bratrský pozdrav. Nový rover obrátí se a pozdraví kmen, jenž pozdrav jeho opětuje. Pak na povel nastoupí s rádcem v řad a připojí se k své družině.

Slibuje, má rover ruku zvednutou do výše ramene, dlaní v před, palec přitisknutý na nehet malíčku, ostatní prsty napjaté.

To je skautský pozdrav i tajné znamení a zároveň připomínka trojdílného slibu.

ZÁKON.

Ve Světové válce britští hoši-skauti sbírali příspěvky a používali jich k udržování několika rekreačních baráků na frontě k dobru svých bratří vojáků.

Na stěnách budov vyvěšen byl skautský zákon. Stávalo se, že když muži odcházeli do zákopů, pocítili, jak často proti němu hřešili.

Tu uvědomil si mnohý z nich, a to poprvé v životě, že ačkoliv ve škole byl vyučován jako jeden ze stáda, v kostele poučován jako jeden ze stáda, v armádě cvičen jako jeden ze stáda — přece že je samostatnou bytostí mající vlastní bytí, vlastní svědomí, vlastní duši a to vše že může pojednou býti mu odňato smrtí.

Rozrušil jej pocit, že nemá určité duševní útěchy, k níž by se uchýlil, jíž by se chopil. Málo věděl o Bohu a náboženství — teď bylo mu třeba něčeho podobného — a nevěděl čeho.

Tu uzřel skautský zákon, četl jej znova a znova a počal o něm přemýšlet.

Pak přišel a tázal se, zda by se mohl »k tomu přidati«. Cítil, že bude-li vykonávati tato přikázání tak, jak nejlépe dovede, nabude konečně útěchy ve vědomí, že před svou smrtí pokusil se vykonati nejlepší, co mohl. A nikdo nemůže chtítí více než to.

Dobrá, bylo mu umožněno, aby se »k tomu přidal«; a důsledek toho byl, že takový, koho tu popisují, nebyl pouze jeden, že přišlo mužů na sta, kteří slíbili učiniti podle svých schopností nejlepší, aby zachovávali skautský zákon.

A s vámi, kteří toto čtete, je to stejné.

I vy byli jste vyučováni a vychováváni každý jako jeden ze stáda, i vy jdete do zákopů bojů života, i vy můžete býti odvoláni jednoho dne smrtí — dříve či později — až však onen okamžik přijde, jedinou vaší myšlenkou bude: Pokusil jsem se vykonati něco, co by stálo za to, nebo promarnil jsem svůj život?

A tu vám radím: učňte, jako činili oni muži na frontě, jdoucí do zákopů. Přečtěte zákon skautů znova a znova, přemýšlejte o něm a pak se »k tomu přidejte«. Staňte se rovery.

Zde je ten zákon:

1. Skaut je pravdomluvný.
2. Skaut je věrný a oddaný.
3. Skaut je prospěšný a pomáhá jiným.
4. Skaut je přítelem všech lidí dobré vůle a bratrem každého skauta.
5. Skaut je zdvořilý.
6. Skaut je ochráncem přírody a cenných výtvorů lidských.
7. Skaut je poslušný rodičů, představených, vůdců.
8. Skaut je veselý a myslí.
9. Skaut je spořivý.
10. Skaut je čistý v myšlení, slovech i skutcích.

O skautském zákoně a jeho významu poučíte se u R. E. Philipppse v knížce »*Zákon Skautů*«. Tiskový odbor Svazu Skautů RČS., Praha.

JAK VYTVOŘITI JEDNOTKU.

Člen-rover. Roverem může se stát každý skaut, starší 16 let, pokud ho k tomu vůdce za způsobilého uzná na základě řádně vybytého průkazu roverského a přiměřené úrovně mravní. Ve svazku roverském může zůstat i po 18 letech.

Družina. Jednotkou, základním útvarem roverského bratrstva, jest družina, skládající se ze 6 až 8 členů. Může býti útvarem samostatným nebo částí skautského oddílu.

Družinu vede *rádce*, kterého si družina volí a jejíž vůdce potvrzuje. Je vedoucí všech her, klubovních podniků, studií, veřejných vystoupení a pod. Jemu pomáhá jeho zástupce (druhý rádce), kterého si první sám určí.

Družina tvoří svazek, který je přirozeným poutem přátel, mladých lidí, kteří v něm vytrvají ve všech okolnostech života.

Je tu však ještě něco jiného: duchem přátelství a bratrství vine se nit vyšších snah a vzájemné tužby konati dobré vůči sobě i jiným.

Každá družina by měla, pokud možno, mítí svůj vlastní kout ve *kmenovém doupěti*. Ať tvoří tém pro hry, zábavu i práci. Kde všichni druzi pracují pro čest tému, úroveň dokonalosti celku jistě se znamenitě pozvedne.

Každý člen družiny by měl mítí zvláštní povinnosti ve společné práci družiny, na př. jako správce táborových zásob, náradí, výzbroje, tajemník družiny, pokladník její, revisor, pořadatel vycházek, vedoucí studií, pořadatel společenských zábav a podniků a t. d. Rovněž by každý člen měl mítí v týdnu svůj »den«, kdy by měl »službu« a úřadoval v doupěti, jsa připraven ke každé zvláštní službě a zodpovědění jakéhokoliv dotazu.

Jako že cílem tému není pouze zvítěziti ve hře, tak jeho členové poznají, že roverství není jen povznesení a uschopnění jednotlivce, jak to bývalo v minulosti, ale příležitost vyznamenati se ve snaze po dobru a v konání dobrých služeb bližním jako celek.

Kmen. Dvě nebo několik družin roverských tvoří kmen. Počet všech členů nepřesahuj 40. Kde jsou roverské družiny součástí skautských oddílů, mohou vytvořiti »*sdužený kmen roverů*«, aniž by zrušily spojení se svými oddíly, setrvávajíce v jejich svazku. Scházejí se pak příležitostně k vlastním podnikům, které mají ráz vysloveně roverský (různé druhy výcviku, přednášky, tuhá práce skautská a pod.). Kde jsou utvořeny skautské sbory, jest výhodno utvořiti sdužený kmen roverů v rámci sboru; vede jej pak po případě sborový vůdce.

Kmen vede vůdce se svým zástupcem. Registrace děje se týměž způsobem, jako u skautského oddílu (při míst. sdružení, je-li takové vytvořeno).

Kde družiny roverské náleží skautským oddílům, buď dán základ k samostatné družině, která by přijímala rovery do oddílů nepatřící.

Kmenová rada. Rádci a jich zástupci tvoří kmenovou radu za předsednictví toho z nich, který byl k to-

mu zvolen. Rada vede administrativu kmene, záležitosti týkající se kázně, doporučuje k odměnám a postupu, řídí všechnu činnost kmene. Vůdce je schůzím přítomen, rokuje, nehlasuje však. Má ovšem právo veta. Přijímání nových členů děje se na schůzích rady.

Kroj. Je v podstatě skautský.

Klobouk: v předu připnuta kovová příčka s písmeny R S.

Košile: velký odznak nad l. kapsou nad páskou místní; na l. rukávě odznaky stupňů; na rameni roverské stužky; zelené, červené, žluté; na pr. rukávě odznaky za odb. zkoušky; rádce pásky rádcovské na l. kapse.

Hůl 150 cm, přírodní, vlastní výrobek, zdobená podle individuálního vkusu, s krátkou vidlicí nahoře.

Odznaky za léta roverská jsou lípové lístky červeně lemované.

Na ostatních částech skautského kroje a výzbroje není změn.

Stupně členství.

1. *Čekatel.* Pokud hoch nesloží roverský průkaz a skautský slib, je čekatelem; slib ať složí do 2, nejvýše do 3 měsíců. Po slibu smí nosit velký skautský odznak.

2. *Rover.* Po 6 měs. služby čekatelské, nejdéle však do roka, stane se hoch roverem, když složí u svého vůdce průkaz roverský. Tento průkaz je totožný se zkouškou druhotřídního skauta a doplňuje se čtyřmi zkouškami nováčkovského průkazu (viz »Organisace« str. 38, Zkoušky nováčka a druhotř. skauta). Přidává se k němu ještě a) průkaz znalosti tělovědy a zdravotvědy, b) znalost nebezpečí, které skytá požívání tabáku a alkoholu, a důležitost zdržlivosti od nich.

Stává-li se roverem skaut druhotřídní, doplní do 3 měsíců svůj průkaz v bodech a) a b) a obnoví slib.

Skaut prvotřídní dospěje stupně roverského ihned

po ukončení 16. roku věku, uzná-li vůdce, že se považou k tomu hodí.

Odznak: červený pásek lomený v ostrém úhlu na l. rukávě nad loktem vrcholem vzhůru.

3. Rover první třídy. Tohoto stupně dospěje rover po celoroční své roverské službě jen za těchto podmínek: 1.) získá odznak první pomoci, 2.) tábornický, 3.) složí průkaz prvotřídního skauta, který doplní zkouškami a) z občanské nauky, b) ze základů národ. hospodářství. Prvotřídní skaut doplní si do 6. měs. svůj průkaz zkouškami odbornými a v bodě a) a b). Zkouší sborový vůdce po příp. okr. zpravodaj (není-li sbor. vůdce).

Odznak: dva červené pásy na l. rukávě nad loktem, lomené v ostrém úhlu, vrcholem vzhůru.

ZVLÁŠTNÍ ODZNAKY ROVERSKÉ.

Poutník. Právo nositi větévku ostružiníku 4 cm zdělí, upevněnou na pr. straně klobouku na pásce, získá ten rover, který prošel 300 km dohromady na jednotlivých týdenních výletech. Cesta vykonaná na kole nebo pomocí samohybných strojů (po dráze, autu, motorce) se nepočítá. V úvahu se bere jen cesta pěšky nebo v člunu.

Rover pořídí si seznam výletů, který po ukončení odevzdá vůdci, aby mohl uvědomiti míst. sdružení nebo zpravodaje o vykonaných cestách.

Seznam má obsahovati data, místa a vzdálenosti a má býti i jiným užitečný, uváděje zajímavá místa, vhodná tábořiště, noclehárny, pokyny k určení správné cesty na místech nesnadných a pod.

Ještě dokonalejší výkazy jsou ony, které obsahují náčrty cest v případném měřítku, pozorování přírody, lidu a jiné.

Rover-lvi skaut. Kvalifikace pro rovera-lvího skauta je táž jako pro lvího skauta. Dosáhnouti může tohoto odznaku jen rover prvotřídní.

ZÁLESÁK.

Kvalifikace pro tento odznak zdá se na první pohled velmi přísná, ale některé zkoušky možno si vyvoliti.

Odznaku může dosáhnouti jen rover, složí-li průkaz 1.) táborníka, 2.) přírodovědce *nebo* stopaře, 3.) hvězdáře *nebo* meteorologa *nebo* zálesáka. Tedy celkem tři průkazy.

Táborník musí:

1.) tábořiti 30 nocí buď pod přístřeškem nebo pod stanem a zúčastniti se činně všech prací v táboře;

2.) znáti nejpotřebnější výzbroj, náradí a množství zásob pro 7 hochů na týden táboření a připravovati jim pokrmy pro tento čas;

ŠKOTOVÝ UZEL.

3.) znáti, čeho třeba k třídennímu putovnímu táboru, zúčastniti se jej a ujíti denně aspoň 15 km;

4.) dovést vyhledati a vyměřiti tábořiště a) pro družinu, b) pro kmen, postaviti kuchyni, sklep, latrinu a pod.,

5.) prokázati a) schopnost v užívání a opatrování sekyry, b) že dovede uvázati uzly nováčkovské po tmě nebo se zavázanýma očima;

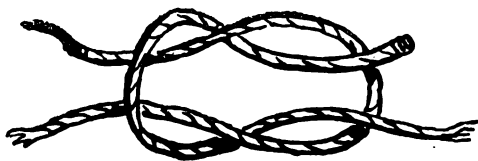
6.) postaviti a složiti stan (bez podšady) pro družinu a vykonati na něm jednoduché opravy;

7.) vystavěti útulek pro tři skauty z přírodního materiálu nebo poříditi vhodný přístřešek pro družinu s použitím jakéhokoliv vhodného materiálu (prkna, dehtovaná lepenka, chvojí, mech, kameny a t. d.).

Přírodovědec

1.) vysvětlí a) oplození a vývoj rostliny nebo b) vývoj ptáka z vajíčka, nebo c) život hmyzu nebo d) měsíční pozorování života na rybníce,

2.) vede po 52 souvislé týdny přírodovědecký deník, ilustrovaný náčrty zvířat, rostlin, obsahující zejména tato data: a) první objev 12 stěhovavých ptáků na jaře nebo podzimu, b) rozkvět 20 divokých květín, c) první objev 10 motýlů, d) otisk 20 listů obyčejných našich stromů. Tento bod 2. může býti po rozhodnutí zpravodaje u roverů ve městě zaměněn za toto: a) má sbírku listů 30 různých stromů, nebo 60 divoce rostoucích květín, kapradín, trav — upravenou v herbář (s příslušnými nápisy), nebo b) má barevné nákresy dvaceti květín, kapradín, trav nebo 12 náčrtů ze života ssavců nebo ptáků, studie nebo hotové kresby, nebo c) dovede pojmenovati 60 různých druhů zvířat v museu

KLICKOVÝ UZEL.

nebo zoologické zahradě nebo na kolorovaných, nepojmenovaných obrazech a podati podrobnosti ze života, zvyků, vzhledu a stop dvaceti z nich, nebo d) popíše zvyky a rozezná po zpěvu nebo hlasech 30 různých ssavců nebo ptáků.

Stopař. Má sbírku 20 fotografií ze života divokých zvířat, které sám fotografoval, vyvolával a kopíroval, a dovede pohovořiti o jejich zvycích, životě a zná jejich stopy.

Hvězdář. Má povšechnou znalost původu a pohybu hvězd, zná nejméně 10 souhvězdí, pozná sever podle hvězd i jinak než podle Severky, určí čas v noci podle konstelace hvězd a měsíce, zná vztahy soustavy heliocentrické, vysvětlí zatmění, dutí moře, sluneční skvrny, dovede vyprávěti o planetách, kometách a meteorech.

Meteorolog. Vede uspokojující záznamy o teplotě vzduchu a vodních srážkách po 2 měsíce, podobně

o větrech, mračnech a počasí po tu dobu. Rozezná tvary mraků.

Dovede čísti tlakoměr a barograf, vyzná se ve zprávách a mapkách vydávaných ústř. meteorologickou stanicí. Zná ve svém kraji nejvlhčí měsíc a den podle záznamů, rozdíly teploty a převládající větry.

Drvoštep. Dovede si vybrati sekyru, zná její části i různé druhy a jejich používání. Zná pravidla bezpečnosti v sekyrnictví, nabrousí sekyru, skácí strom nejmeně 50 cm v objemu, oklestí, oloupe, rozřeže, rozštípe klínem nebo sekyrou. Umí ostřit pilu. Vyměří kmen. Pozná strom vhodný pro trám a zná dobu kácení. Zná povšechně způsob zvedání, vláčení a rovnání klad, polen, kůry, užívaný v kraji. Zná nejlepší dříví palivové.

POVŠECHNÁ USTANOVENÍ.

(Otištěno z č. 6.—7. Vůdce, r. V. a má platnost pro rovery čsl.)

Ustavení roverských družin a kmenů není obligatorní, t. j. buď vykonáno jen tam, kde jsou k tomu podmínky: velmi zdatný, starší vůdce; mravní, charakterní hoši; možnost získati doupě roverské. Buď tu postupováno obezřetně, neboť ne každý 16tiletý hodí se za rovera. Příslušnost roverská má býti průkazem zvláštní tělesné i duševní zdatnosti a vyspělosti.

Uživati odznaků roverských jednotlivému skautu v oddíle a v místě, kde není ani družiny roverské, se nedovoluje. Osamělý rover — podobně jako osamělý skaut — může býti jen tam, kde není ani skautského oddílu, ani osamělé družiny.

Skaut, účastníci se vedení oddílu (rádce, jeho zástupce a pod.), může býti jmenován roverem a státi se členem roverské družiny jen tehdy, když se zaváže i nadále v oddíle činně ve své funkci pracovati. Roverství nesmí se státi útlukem těch, kteří by se chtěli zbaviti práce v oddíle.

ROVERSKÉ DOUPĚ.

Je-li možno, budťež zřizeny zvláštní místnosti klubovní pro rovery odděleně od skautů.

Takové roverské »doupě« bude ve správě roverů a otevřeno každý večer k práci nebo společenské činnosti.

Roverské družiny různých skautských oddílů mohou spojití se ke zřízení společného roverského doupěte, bez něhož není možno pomýšleti na řádné vedení roverů.

Je výhodno najmouti nějakou skromnější místnost a zařídit ji podle svého vkusu a potřeby. Nájemné, když se rozvrhne na jednotlivé členy, nečiní nikdy ani tak velký peníz, jaký by byl spotřebován návštěvou biografů, účastí na různých tanečních zábavách a pod.

I otop a osvětlení při moudrém a hospodárném vedení zaplatí se poměrně snadno a doupě stane se milým a hledaným útlukem, kde vždy najdete přítele, bratra, příjemnou společnost, ušlechtilou zábavu, užitečné poučení.

Nemyslete, že líčím tu něco nemožného. Takové klubovny v najatých místnostech už jsou a není jen jediná. A co dokáže jeden, proč by nemohl dokázat druhý? Jen chtít a pevná vůle dělá divy.

KLUBY OLD SKAUTŮ.

V různých místech byly organisovány kluby Old skautů za téměř stejným účelem a cílem jako hnutí roverské, zejména pro vzájemnou pomoc při studiu skautingu.

Činí členy schopny k pomocné službě pro společnost, pokud jim to omezený čas dovoluje. Zejména měla by to býti výchova vůdců skautů a Vlčat a vedoucích pro prázdninové tábory.

»Kluby« jsou zpravidla zakládány s myšlenkou poskytovatí jisté pohodlí; jinými slovy podporují požitkářství a lenivost.

Naše kluby Old skautů jsou docela jiného rázu. Jsou to zdroje pravého ducha a východiska užitečných snah.

Není však možno zaměňovati je nebo stotožňovati s roverskými organisacemi, které jsou úplně odlišné; v prostředcích, cílech i organisaci.

OBČANSKÁ SLUŽBA.

Není třeba bouřiti vás velikými věcmi, ale na připojeném přehledu uvidíte, v jak různých směrech můžete působiti jako roveři, *budete-li chtít*; vedou přímo k dobrému občanství a službě. Nemusíte se ovšem ani věnovati všem, ale vyberete si to nebo ono, co se vám nejlépe hodí.

RŮZNÉ ČINNOSTI.

Služba je heslem roverského skautingu.

Všichni roveři mají býti povzbuzeni všemi možnými prostředky, aby zúčastnili se vedení vlastních (nebo i jiných) oddílů nebo smeček: tak osvojí si praktickou způsobilost k výcviku skautů, čímž nabudou schopností pro své budoucí vůdcovství a po případě i otcovství. Ať jsou odpovědní v určitých oborech, aby tak pomáhali vůdci oddílu.

Spolupráce a činnost mezidružinová prostřednictvím schůzí, her a práce jsou nutny, aby se oddíly navzájem poznaly a aby tak byly povzbuzeny k přátelství a ušlechtilému závodění.

Činnosti zpravidla rozpadají se ve dvě skupiny: a) služba veřejná, b) služba skautská.

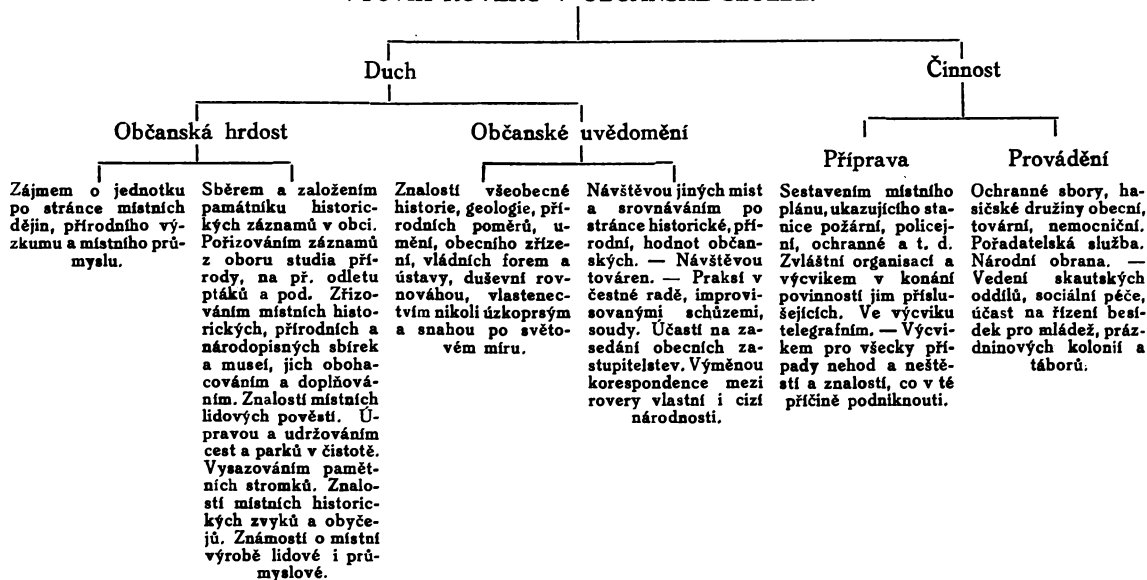
a) Působivá služba veřejná pro všeobecnost mimo vlastní oddíl nebo družinu může býti organisována a cvičena ve formě »Místního pomocného odboru« a to pro tyto obory:

První pomoc při neštěstí (jakéhokoliv druhu).

Služba sociální péče (v součinnosti s místními korporacemi toho druhu).

Služba zpravodajská (cyklisté a motorkáři).

VÝCVIK ROVERŮ V OBČANSKÉ SLUŽBĚ.

Služba vedoucího her na hřištích, v útulcích mládeže, prázdninových koloniích a družinách.

Hasičská služba v obci, továrně, nemocnici.

Služba pořadatelská pro různé veřejné prospěšné podniky, slavnosti a shromáždění.

Telegrafní, telefonní a radiová služba.

Pokud družina dosáhne spokojenosti a uznání příslušných činitelů, má právo požádati o osvědčení své činnosti u příslušných orgánů a listina tato buď chována jako průkaz určité zdatnosti v archivu.

b) Služba ve vlastních oddílech jako vůdce Vlčat, tajemník, vedoucí her, instruktor, zkušební komisař odb. zkoušek, člen výboru podpůrného, zástupce vůdce, knihovník, správce domu a hospodář a t. d.

ZÁBAVY ČET (TEAMŮ).

(Společnost, fysické i mravní zdraví.)

Je důležité, aby táboření a hry v přírodě provozovaly se tak často, jak jen možno. Ať jsou přiměřeným zotavením a odpočinkem nedělním a svátečním po celotýdenní práci. »Salonní skauting« nemá u nás nikde, tedy ani v roverství, místa.

Jako příklad buďte uvedeny:

Venku: Atletika, vycházky, cyklistika, tělocvik, kanoeistika, veslařství, táboření, plavání, horolezectví, honba, hry (házená, volley-ball, košová, tenis, hockey, kopaná a t. d.), vycházky přírodovědecké a historické, návštěvy muzeí, továren, soudů, úřadů, cesty do ciziny k návštěvě roverů jiné národnosti a t. d.

V místnosti: Přednášky jakéhokoliv užitečného druhu, pěvecké kroužky, rozumný tanec, debatní kroužky, dramatické družiny, hudební kroužky (orkestr, mandoliny, kytary), hry pro uzavřené místnosti (šach, dáma a t. d., nikdy však o cokoliv cenného, nadtož snad hazardní — karty a pod.), společenské večery, studijní kroužky (pro odznaky, občanskou nauku a pod.).

Tu najde se cenná příležitost, jak zaujmouti odborníky, aby přednášeli, předváděli nebo vedli výzkumné vycházky přírodovědecké, historické, zeměpisné a p.

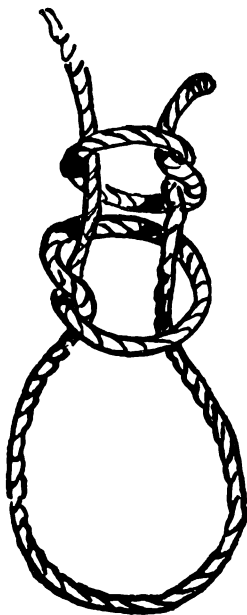
HOROLEZECTVÍ.

Výše jsem se zmínil o horolezectví jako o činnosti roverské.

Neznám lepšího tělesného cviku, nežli tento, neboť nejen cvičí a rozvíjí každý sval těla, ale navádí a podněcuje k zdravému životu, k omezení v jídle, pití a kouření, sílí nervy, vytrvalost, vynalézavost, jsa nejzdravějším, nejpříjemnějším a nejmužnějším osvěžením.

Nejlépe se provozuje v četách, družině, povětšinou se pracuje s lanem. Zahrnuje šplhání na stromy, stězně, slézání skal a útesů a vystupování na hory.

V naší vlasti je mnohem více příležitosti k tomuto cviku, než byste očekávali. Je v něm ovšem i více nebezpečí, než byste si napoprvé pomyslili. Vyžaduje tedy tato činnost pečlivého výcviku a dobrého návodu, nežli se do ní dáte. Když však se jí konečně muž zmocní, poskytuje mu nezměrných půvabů, nevyčerpatelných rozmanitostí a neseleže nikdy v tom, že ho činí schopna ke zdraví a štěstí.

DVOJČE, NESMEKAJÍCÍ SE
KLIČKA SE DVĚMA UZLY,
PRO HOROLEZCE.

SLUŽBA POSKYTOVANÁ JINÝM.

POMOCNÉ SBORY PRO VŠECHNY NAHODILÉ PŘÍPADY.

V Kodani byla mi předvedena dobrovolná organizace roverů, jaké trvají i v jiných částech Dánska. Je

to v podstatě kombinace hasičského a záchranného sboru, dávající členům příležitost konati cenné služby v městě i na venkově.

Příklad tu věc osvětlí. Hlavního Stanu skautského za mé návštěvy došla telefonická zpráva, že v X. ulici byl tramvají přejet muž a těžce poraněn. Není možno ho zpod vozu vysvoboditi a vůz sám vykolejil. Netrvá ani minutu a tři oddíly opouštějí Hl. Stan na automobilech, opatřených vším příslušenstvím, a spěchají k místu neštěstí. Mají s sebou hever na pozdvížení vozu, ambulanci pro zraněného. Mají i přístroje a isolační výzbroj, aby mohli pracovati po případě i s elektrickým proudem. Oddíly jsou vycvičeny i ku pomoci v neštěstí způsobeném výbuchem plynu, třaskavin, dovedou pomoci sebevrahům, lidem otráveným, udušeným, zajišťují pomoc ztroskotavším létadlům, znají svou povinnost při neštěstí na železnici, při sřícení stavby, skácení stromů, při úrazech stroji v továrnách, dílnách i při práci v hospodářství, zastaví splašená zvířata, učiní neškodným vztekklého psa. Vskutku, jejich činnost je neomezená, přizpůsobující se místu, druhu průmyslu a zaměstnání a t. d.

Je-li toto pole široké, vyžaduje i důkladné přípravy, studií a činností, které nejsou jen zajímavé, ale i užitečné lidem, kteří se jimi zabývají. Musil by to býti divný člověk, který by mezi tolika různými činnostmi nenašel ani jednu, jež by se mohla státi jeho »koníčkem«, když se v ní zapracuje.

A chlapík, který má už jednou svého »koníčka«, není nikdy s to, aby našel chvíli, v níž by seděl se založenýma rukama nebo necítil, že život nemá také stránek radostných, které nesou uspokojení duši i srdci.

POŘADATELSKÁ SLUŽBA.

Při tragickém požáru v Newhaven, Conn., U. S. A., při kterém 7 lidí přišlo o život a více než 75 osob bylo zraněno, vykonali skauti význačné služby.

Na třech různých křižovatkách zastavena byla doprava a nebylo dopravní strážce, která by ji uvedla opět v řádný a soustavný proud. Skauti, uzřevše to, sestoupili do ulic a po dvě hodiny v hustém lijáku řídili dopravu.

Ostatní hoši konali dobrou službu jako pomocníci při přenášení raněných z vozů ochranné stanice do nemocničních postelí, umožňující tak rychlé zakročení lékařům.

Zde je názorný příklad, k jaké službě by se měli roveři dobře připravovati. Není to služba policejní v přesném toho slova smyslu a netřeba se ani za tuto činnost stydět. Ano, může-li skaut vykonati dobrý a mravný skutek, proč by neměl pomoci třeba strážníkovi?

A proto nijak neublíží roverům, naučí-li se řídit dopravu, ovládati zástupy, při čemž skautský кроj dodává jim jisté autority. Píšťaly dovedou užiti k poplachu a přivolání pomoci a cyklista jistě neodepře své služby, bude-li požádán, aby dojel pro lékaře, dopravní prostředek, pro pomoc.

NAPÍNAČKA,
BEZPEČNOSTNÍ UZEL.

DVA PŘÍKLADY K VÝCVIKU.

Vycházka pěšky nebo na kolech, čtení map, pozorování po cestě několika *km*.

1.) Zastávka u železniční trati. Vyvolati představu železničního neštěstí, srážky vlaků a rozbití vozů. Rozřazení družin pro rozličné povinnosti. Každý vedoucí naznačí, jak by provedl svůj úkol s materiálem jsoucím po ruce a na místě. Improvisované hevery a jeřáby k pozdvižení trosek. Hašení ohně. Záchrana a první pomoc raněným. Zajištění jejich majetku. Volání pomoci.

2.) Vyvolati představu srážení letadla nebo nuceného přistání za bouře a vichřice. Letadlo překoceno.

Pilot vespod a zraněn. Benzinový tank v plamenech. Vůdce rozdělí činnost záchrannou jednotlivým družinám. Každý vedoucí poví, jak by si počínal pomocí materiálu jsoucího po ruce. Služba zpravodajská. Zajištění stroje. Pomoc raněnému. Bezpečnostní opatření pro okolí a t. d.

POTĚŠENÍ ZE ŽIVOTA.

A. C. Benson praví v knize »*The House of Quiet*« (Dům klidu):

»Má-li býti život šťastný, musí býti příslušnou měrou spojen s *činností* a *radostí*, užívaje těchto slov v nejlepším jejich smyslu.« — »Čerpám z přírody vždy víc a více, nejnepochybnější a nejčistší radosti.« — »Dokázal jsem pokusem, že i život tísněný mnohou nepřizní . . . nikdy nemusí vésti k nespokojenosti, chladu nebo tvrdosti.«

Zde se nezmiňuje, ačkoliv to naznačuje jinde, že dobrá služba prokázaná jiným činí štěstí vlastní dokonalejším.

Souhlasím se spisovatelem, že pro ryzí požitek stačí i čerstvý vzduch a pobyt na venku, třeba by nás nevedl vždy hned do hvozdů a na hory. Na neštěstí většina z nás je odkázána pouze na neděle a svátky a nelze tedy jít daleko. Přece však konec týdne (známý angl. week-end, zastavení práce v sobotu v poledne) dává nám příležitost k výletům a vycházkám, které, třeba že krátké, přece mohou býti tak uspořádány, aby poskytl skutečného požitku co nejvíce.

H. A. Fisher, ministr školství, podává několik pravidel těm, kteří chtěli by si dobře uspořádati svůj sváteční den.

1. Vypracuj si pečlivý rozvrh, jak ztráviti svátek, buď však hotov pozměnití jej při nejmenší závažné okolnosti.
2. Sama změna práce je svátkem.
3. Nejezdí nikdy vlakem, můžeš-li výhodně jít pěšky.
4. Vydařený svátek je jako věčnost — čas se tu neměří.
5. Nejlepším výtěžkem svátku je nové přátelství.
6. Zastav, kde se cítíš šťasten.

7. Vnikni nejprve do ovzduší nového místa, než začneš studovat podrobnosti.

8. Nejúčinněji strávený svátek je ten, který přinese největší počet nových zkušeností.

9. Vybíráš-li sváteční čtení, říd se zásadou, že hlavním účelem odpočinku je oživení obrazotvornosti.

10. Nejlepšími odborníky v umění dobře užívatí svátků jsou malíři, přírodovědci, cestovatelé a historikové. Nejhůře poradí ti hráč golfu nebo kopané.

ROVEROVA ODPOVĚDNOST.

Pamatuj, že jako rover, vedle toho, že sám ze sebe tvoříš lepšího člověka a lepšího občana, jsi, ať to pozoruješ nebo ne, sledován hochy svého oddílu i celého sousedstva. Hoši hrozně rádi napodobují a pravím-li hrozně, je to proto, že ve mně budí hrůzu myšlenka, co zlého i co dobrého může býti vykonáno pro hochy příkladem, který se jim dává.

Jsou velmi nakloněni považovati za hrdinu druhá staršího, než jsou oni, když si získal jejich obdiv svou osobností, nebo některým ze svých skutků. Byl jsem nedávno tázán, co mne pohnulo k tomu, že jsem byl jako hoch tak vášnivým hráčem kopané. Připisují to vlivu staršího hochy, který byl dobře známým hráčem associační kopané v době, když jsem vstoupil do školy. Byl jsem jeho sluhou (flag, hoch = nováček, který posluhuje starším studentům, pozn. překl.) a pokládal jsem si za čest opatrovati mu převlečník, když hrál, čistiti mu boty a zašpiněný oblek a podati mu horkou vodu, když bylo po hře. Ještě dnes vidím ho v duchu, běžícího lehounce, vždy zdánlivě beze spěchu, jsoucího však vždy včas na pravém místě, aby mohl zasáhnouti ve hru. A vzpomínám jeho pyšného opovržení, jímž zarazil soudruha, který myslel, že vyprávěním špinavé historky dodává si kdovíjaké mužnosti.

Hned zprvu hleděl jsem se mu vyrovnati a třeba od těch časů až podnes nikdy nedověděl se o svém vlivu na mne, byl, díky jeho příkladu, můj život školní na dlouhou dobu podle něho zformován.

Tak se stává, že jako rover nebo starší hoch mezi mladšími bratry máš odpovědnost na svých bedrech, které zprvu ani si neuvědomuješ. Vedeš třeba mnoho hochů k dobrému nebo k zlému podle toho, jak sám mluvíš a jednáš.

»Býti dobrým je šlechetné — ale učiti jiné, jak mohou býti dobrými, je šlechetnější — a k tomu ještě je to mnohem lehčí,« praví Mark Twain, ale o poslední části sentence je možno pochybovati, protože vyučování děje se většinou osobním příkladem; proto jest vám býti opatrnými.

Budte opatrní, když už ne k sobě, tož aspoň k ostatním. Vidíte, že tu máte ohromnou příležitost, kdybyste jí chtěli využiti, pro konání velkého dobra svým mladším bratrům. Můžete je uvést na cestu, po které, následující vašeho vlastního chování, dojdou k vlídnému a lidskému přátelství, k poctivému životu a cudnému hovoru.

Přemýšlejte sami, které chyby máte a nechcete, aby je jiní napodobili, a zkuste je nahraditi něčím lepším.

Tu je několik příkladů obvyklejších slabostí a naznačen způsob, jak je odstraniti nebo nahraditi.

Popudlivost. Stáváš se rozmrzelým, jdou-li věci špatně nebo dráždí-li tě lidé? Vynuť si úsměv a vysměj se poměrným nepatrnostem, které tě rozčilují. Jsi-li v právu, není třeba, abys ztrácel rozvahu. Jsi-li v nepravu, tím méně smíš si to dovoliti.

Kouření. Pomni, že tě hoši budou napodobiti a že kouření je škodlivé jejich zdraví. Nekuř tedy, aspoň tehdy ne, jsi-li mezi nimi.

Klení. Proklínáš v rozčilení nebo užíváš sprostých slov v okamžicích bezmyšlenkovitosti? Zkus hvízdati — a sejde ti s myslí.

Chabost a uhýbání práci. Jsi nakloněn »nechávat to Jiřímu«, jak říkají v Americe? Díváš se jen, jak jiní pracují, hrají, vymýšlíš si potíže, kterých ani není? Vyhrň si rukávy a dej se do toho! Čekej nejhorší, ale

viz nejlepší! Následuj »Jirího« a odbuď řádně svou věc.

Klevetivost. Hovoříš rád o chybách jiných lidí a pozoruješ jen jejich stinné stránky? Drž se pravidla, že aspoň 5% dobra je i v tom nejhorším. Najítí je, v tom je vtíp.

Netrpělivost. Lovíš sluneční paprsky a toužíš po měsíci — a proklínáš své neštěstí, nejde-li vše podle tvého přání? »Zvolna, zvolna táhni, oslíku!« Zjankovatis, budeš-li spěchat. »Vydrž a zvítězíš!« »Trpělivost je tajemství úspěchu v každém povolání.«

Těžkomyslnost. Nedostatek humoru? Je-li ve všem aspoň 5% dobrého, je tu také aspoň 5% veselosti. Uvědomíš-li si to, přeneseš se přes mnohé nesnáze zdánlivě beznadějně. Ukaž hochům, jak pracovati s úsměvem.

Nesnáselivost. Jsi snad přepjatým přívržencem své sociální třídy, politické strany, náboženského vyznání? Tyto rozdíly mizí ve skautském bratrství. Cvič a prováděj snáselivost — nauč hochy pozorovati obě stránky každé otázky, nežli si učiní konečný úsudek.

Samostatnost. Toho slova se často užívá, aby se zakryla neposlušnost, nedostatek oddanosti a kázně. Rozvíjej odpovědnost a sebeovládání v duchu pravé svobody; ať každý »hraje pro svou stranu« a ne pro sebe.

Sobectví. Nejhorší chyba našeho pokolení, následek úzkého rozhledu, příspěvek k osobní nespokojenosti, zejména v kruzích pracujícího lidu. Cvič nesobeckost: jiní napřed, já až potom. Měj široký rozhled.

Nespokojenost. Obyčejně výsledek přílišného soustředění a pojmání života tuze vážně. Čiň jiné šťastny a budeš sám šťasten. Všimni si dobra, které tkví ve všem, radosti v životě, slávy, zázračnosti a krásy přírody. Potlač svou ctižádost.

Škarohlídství. Připouštíš, že potíže nebo nebezpečí nějakého podniku mohou zastíniti jeho zdar? »Viz nej-

horší, ale čekej nejlepší!« Optimismus je forma odvahy, která dodá důvěry ostatním a vede je k úspěchu.

Malichernost. Dovedeš se chlubit svým náhledem o otázce, který se náhodou ukázal správným? Rozhlédni se hodně daleko — a pak ještě dále!

Znalost všeho. Jsi přesvědčen, že znáš skauting od A až do Z? Čti, studuj, přemýšlej a uvidíš, že — nikoli.

Přemýšlej o jiných svých nedostatcích a hledej jim protilék!

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ SLUŽBA ROVERŮ.

Mezi rozličnými formami služby, k nimž tu byl dán podnět, zdá se na první pohled, že pomoc ve vedení skautů a vlčat je služba poměrně z nejmenších. Ale podíváte-li se na věc důkladněji, je ve skutečnosti z největších, není-li největší všech. Je všem nepřístupnější, neboť příležitost k ní je roverům docela blízká, ale současně je z těch, jimiž můžete dosáhnouti největších výsledků, vychováte-li z hochů muže. Výsledky ty jsou viditelné, neboť můžete pozorovati, jak vám vzrůstají pod rukama. A jsou i nejvyšší cenné pro vlast.

Jak je všeobecně známo, národ nutně potřebuje dobrovolnou výchovnou pomoc. Jest ještě mnoho jiných naléhavých věcí mimo čtení, psaní a počty, jež je třeba dnešním hochům znáti, mají-li dojít úspěchu v životě. Nedostatky školního systému a překážky, které se kladou činnosti učitele, jsou pro ně značnou nevýhodou v naučení se těmito věcem; a tak dobrovolná pomoc »starších bratří« je naléhavě žádoucí.

Roveři, kteří podají pomocnou ruku při výcviku nebo řízení skautských oddílů nebo smeček vlčat, zejména při jejich táboření, vykonají nesmírně cennou službu. Současně je však tato služba s to přinést jim čestné uspokojení. Každý, kdo vycvičil psíka nebo koně poslušnosti a různým kouskům, zná zájem a za-

dostučinění, které uvnitř cítí. Jak stoupne tento blahý cit u vědomí, že to bylo lidské mládě, na němž jsme mohli pozorovati svůj vliv, když měnila se jeho povaha a dostávala se na pravou cestu, která vede k štěstí života! Tu cítíte, že jste vskutku vykonali cosi, co stojí za zmínku, cosi velikého, trvalého.

OTCOVSTVÍ.

K vykonání čehosi znamenitého je tu ještě jiná příležitost.

Jednoho dne stanete se sami otci. Budete odpovědní za to, že jste hochy nebo dívky přivedli na svět a za pomoc, kterou jim musíte poskytnouti, aby vyšli dobře a úspěšně připraveni do života. Pochybíte-li v tom, nebo necháte-li je dokonce utonouti ve zkáze a bídě, stanete se vinní zločinu hodného opovržení.

Má-li někdo převzít zvláštní odpovědnost v životě, na př. vésti obchod, řídit stroje, stavět domy, stane se k tomu způsobilým jen zvláštním výcvikem. A zrovna k tomu, v čem je největší a nejodpovědnější povinnost ze všech, k utvoření života a štěstí svých vlastních potomků, šli byste nepřipraveni a ponechali to náhodě? Tak možno vychovávat jen stádo. Jak velkou věc byste však mohli vykonati, kdybyste měli znalost a zkušenost o výchově mládeže!

V roverství poskytnete se vám příležitost nabýti účinných zkušeností o nejlepších a nejužitečnějších úkolech otcových. Můžete mládeži vnuknouti správné snahy a zdravou činnost, kterými naučí se »řídit samostatně člun v proudu života« a bude vám i možno varovati před úskalími, která budou tu skrytá, tu zjevně tyčící se jim v cestě.

Kdyby lidé byli cvičeni k otcovství již několik let napřed, jak jinou generaci měli bychom dnes! Celek, masa, ne jedinci, byl by vychován v muže pevné povahy, zdravé chlapíky, kteří by věděli, jak se radovati ze života a uspořádati si jej co nejlépe a dovedli by

blaho celku klásti před a nad vlastní sobecké zájmy. Naše vlast, jako i jiné země, hostila obdivuhodné množství dobrých lidí právě mužnosti. Přišla válka a skosila jejich výkvět; tisíce a tisíce bylo usmrceno, ještě více zmrzačeno, oslepeno, nervově zničeno, všechno naši nejlepší lidé, a zůstalo jen málo takových, kteří by vskutku byli schopni zachrániti rasu a záležitosti národa.

PŘETVOŘENÍ.

V poválečném neklidu a nezaměstnanosti byl to právě onen zbytek výborných mužů, kterým připadla povinnost ukončiti záležitosti úspěšně a přinést lidu blahobyť a štěstí.

I v těchto nesnázích však je cosi, co může se státi požehnáním; ony otevrou mladým lidem, kteří přicházejí, ohromnou příležitost a široké pole. Máte před sebou nejslavnější možnost a vyhlídku přiložiti silnou ruku k rekonstrukci vlasti na nových a lepších základech, nežli kdo měl před tím. To však může se státi jenom konáním vzájemné ochotné služby a ne sobeckým stranickým bojem.

My staří, kteří jsme se za dnů svého života již pokusili vykonati svůj díl pro milovanou vlast, hledíme nyní k vám mladým se vši nadějí, že vy budete teď pracovati dále. Věříme, že přicházíte konati pro ni jen správné a zapomínající na své osobní zájmy, že i vy vykonáte pro ni nejlepší, co dovedete.

DÍRA JE JEN K TOMU, ABY BYLA VYSPRAVENA.

A nyní, jste-li vy, který toto čtete, jedním z těch, kteří narazili právě na některé z »úskalí«, chci vám pověděti, že i já na své cestě v canoe z březové kůry přes jezero v Kanadě narazil jsem se svým soudruhem na pahýl skrytý pod vodou.

Nebyl to zrovna tak silný náraz, ale březová kůra je velmi tenká a voda se drala celým otvorem dovnitř. Abychom zachránili drahocenný život, padlovali jsme

o všechno pryč k nejbližšímu ostrůvku a díru ucpali jak nejlépe se dalo starým kloboukem.

Byla to docela pěkná jízda o závod. Veslovali jsme, seč jsme byli a dospěli jsme k ostrůvku zrovna v čas, když naše plavidlo počalo klesati.

Vytáhli jsme je na ploché, hladké skalisko, vyložili své nářadí a obrátili dnem vzhůru.

Pak dali jsme se do práce, abychom opravili poškození. Nejprve získali jsme něco přirozeného tmele ze smůly borovic a rozdělali ohníček, abychom ji roztavili. Pak ucpavše díru kusem látky, přiložili jsme novou kůru březovou a přitmelili horkou smolou. A v krátku byl náš člun opět skoro tak zdrav jako dříve; po celou dobu další plavby však oběma očima ostře pozorovali jsme stále hladinu, abychom se vyhnuli pahýlům a úskalím pro podruhé.

Nu, a totéž je i s vámi, kdož jste najeli na úskalí ve svém životě.

Nemyslete, že v tom okamžiku jste ztraceni. Pospěšte si, nežli se potopíte a vyspravte si svůj člun. Možná, že to bude tuhá práce, však pusťte se chutě do ní a jistotně dobře pochodíte. Užijte prostředků, o nichž jsem se zmínil v předchozích kapitolách vzhledem k druhu skaliska, na něž jste narazili, opravte svou cestu a nastupte svou pout s udatným srdcem a dobrou náladou. Narazíte-li jednou na pahýl, budete aspoň lépe vědět, jak se mu vyhnouti; a vaše pout může končiti zrovna tak skvělým úspěchem jako kteréhokoli z vašich soudruhů.

I když se vám udá, že narazíte více než na jedno úskalí, vzpomeňte na zprávu, kterou podal generál Foch za bitvy na Marne svému generallisimu Joffrovi: »Levé moje křídlo bylo vrženo zpět, pravé je na ústupu, *útočím středem*.« A zvítězil.

A tak můžete i vy. V pravo můžete být potřeni, v levo uvedeni ve zmatek, vždy máte však ještě střed; jím útočte a prorazíte.

JEŠTĚ SLOVO.

Představuji si živě vás, který čtete tuto knihu — však vy nejste chlapík, kterého potřebuji.

Vy právě máte zájem o svou vlastní budoucnost, vy chcete vědět, kterak »putovati za úspěchem«. A tak mé myšlenky dovrší jen to, co jste sám sobě zrovna utvořil. Moje mohou vaše posílit nebo zklamat. V každém případě doufám, že nebudete se cítiti proto méně mým přítelem.

Když však jste se už připravil sám pro svou budoucnost, pak nejste chlapík, kterého si v pravdě přeji mítí čtenářem této knihy.

Potřebuji chlapíka, který nikdy na sebe nemyslí, který nikdy neměl záměrů do budoucnosti.

Je jistě mnoho a mnoho dobrých mladíků v našem lidu, stržených do hloubi špatným vlivem okolí, poněvadž nikdy neuzřeli schůdné cesty, nepoznali, že sebe menším úsilím se své strany mohli by se vyvíhnouti nad své okolí a dáti se na pout za úspěchem.

A tu byste měl zakročiti. Chtěl byste mi pomoci vyhledati takového mladíka? Jistě, že jich znáte několik v kruzích svých známých. Pohnete-li některého, aby četl tuto knihu, budu vám vděčen.

Možná, že byste mohl jíti ještě dále a utvořiti studijní kroužek svých přátel a projíti s nimi knihu, kapitolu za kapitolou, každou za jeden večer, a zavěsti rozhovor o otázkách, které tam nadhazují.

Nepravím, že se mnou musíte souhlasiti, pravím jen, že úvahy o těchto myšlenkách, ať s nimi souhlasíte nebo ne, přinutí vás každým způsobem aspoň přemýšleti trochu o své budoucnosti, ačkoliv, jak doufám, způsobí více než to. A přimějete-li jiné, aby se k vám

NAPÍNAČKA
ZESÍLENÁ VRCH-
NÍM UZLEM.

Spolehlivá jako pří-
tel, nikdy nesklouz-
ne a nikdy se ne-
rozváže.

přidali, učiníte veliký skutek — vykonáte tak *službu pro jiné*.

Chtěl-li byste mi napsati a dotázati se kdykoliv na něco z tohoto oboru, učiním rád vše, abych vám vyhověl.

Rozhodnete-li se přistoupiti k roverům, jak nabádám v této kapitole, budeme přirozeně v těsnějším osobním styku; v každém případě však budu potěšen, uvážíte-li, že jsme sloučení prostým poutem sympatie a dobré vůle.

Pro mne odbila už devátá u večer mého života. Brzy nastane čas, abych šel spat. Pro vás bije jedenáctá před polednem; nejlepší část dne je před vámi.

Užil jsem mnoha překrásných dnů toho druhu. Měly i svá mračna i své přeháňky — ale měly také nádheru slunečního jasu.

Však pro vás — co učiníte vy se svými dny? Mohou býti stejně šťastny, umíníte-li si jen, aby takovými byly. Ne však, půjdete-li jimi lenivě, čekající na příznivý obrat, nebo zaspíte-li jich část.

Vzhůru! Jednejte rychle! Jest vám dán pouze jeden život-den, využijte tedy nejlépe každé jeho minuty.

Bude se vám lépe spáti, až přijde k tomu čas, když jste po celý den byli čilí a pilní.

Braši, kteří trpí bezesnými nocemi, jsou ti, kteří lenošili za dne.

Šťěstí je vaše, jen když poženete své canoe zpříma, správně. Z celého srdce svého přeji vám úspěchu a po skautsku — DOBRÉ TÁBOŘENÍ!

KNIHY PRO ROVERY.

Základy junáctví. A. B. Svojsík.

Základové skautingu. A. B. Svojsík a J. Novák.

Organisace. A. B. Svojsík.

Listy rádci. Zákon skautů. R. E. Philipps.

ZPĚV SAMOTY.
Robert W. Service.

Ukolébali vás zvykem, znetvořili kázáním,
 prosákli jste všedností až běda,
 ve výkladní skříň vás dali jako vzorky k slovům svým,
 slyšte však, to samota vás hledá.
 Pospěšte v ty stichlé kouty, kam uprchlo štěstí vám,
 k zemi zaslíbené spějte blíž,
 vzdechy noci tiché stoupají tam k hvězdným výšinám
 a samota vás volá, volá — jděte již!

Trpěli jste, hladověli, klesli na dno — přec však plni
 touhy

růsti vzhůru v nadoblačno všehomíra?
 Viděli jste práci beze cíle, slyšeli žvast tlachů pouhý,
 ale cítili, že ve vás hoří ryzí v život víra?

Užřeli jste Tvůrce v slávě skvoucí, slyšeli jste přírody
 řeč svatou,

(doma u krbu však stěží — pravda to je holá)
 věci nejprostší, věci pravé, tiché lidí s duší láskou
 vzňatou?

Jděte se samotou splynout — vždyť vás volá,
 volá — — —

KTERÉ KNIHY ČÍSTI.

Republika. Dr. B. Baxa.

Formy republiky. Dr. B. Baxa.

Jak hospodaři obce. Dr. Joachim.

Co má vědět každý občan. Dr. Joachim.

Národní hospodářství. Dr. Gruber.

SVAZ SKAUTŮ R. Č. S.

Tiskový odbor,

Petrské nábřeží, PRAHA II., Skautský domov,

dodá

veškerou skautskou literaturu,
časopisy, obrazy a pohlednice.

Časopisy:

„Skaut-Junák“

„Skauting“

„Vůdce“

„Knihovna junáků-skautů českosl.“

„Skautská knihovna“.